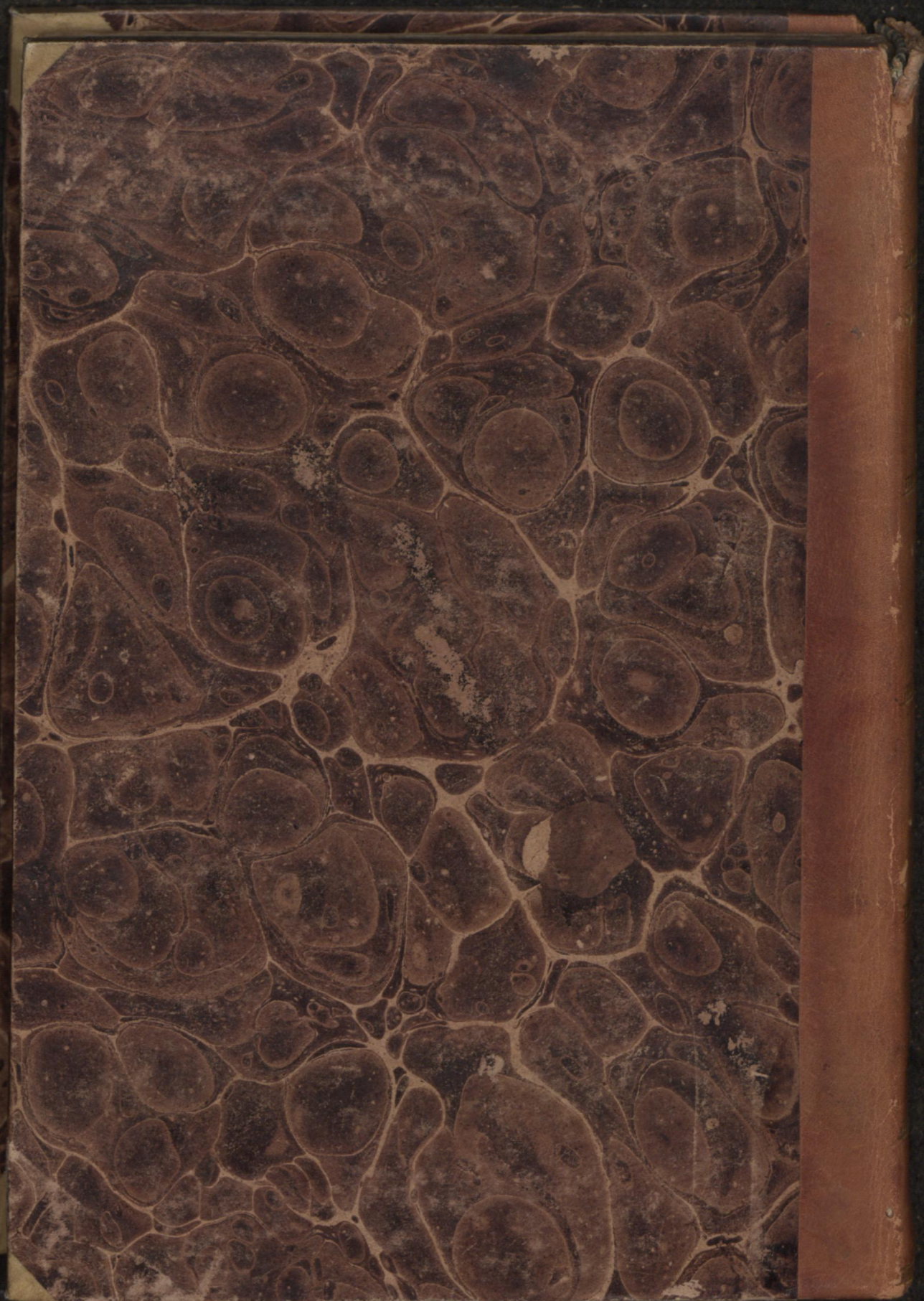

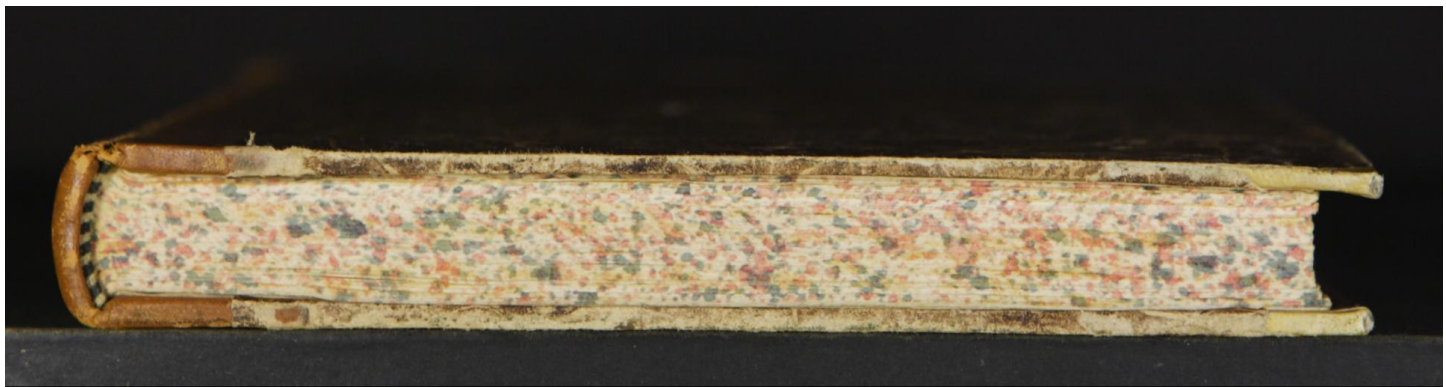

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.79

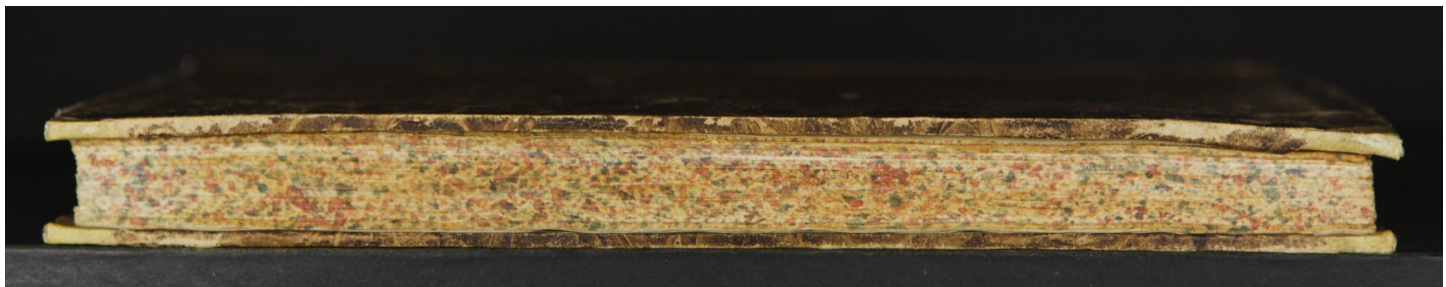

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.79

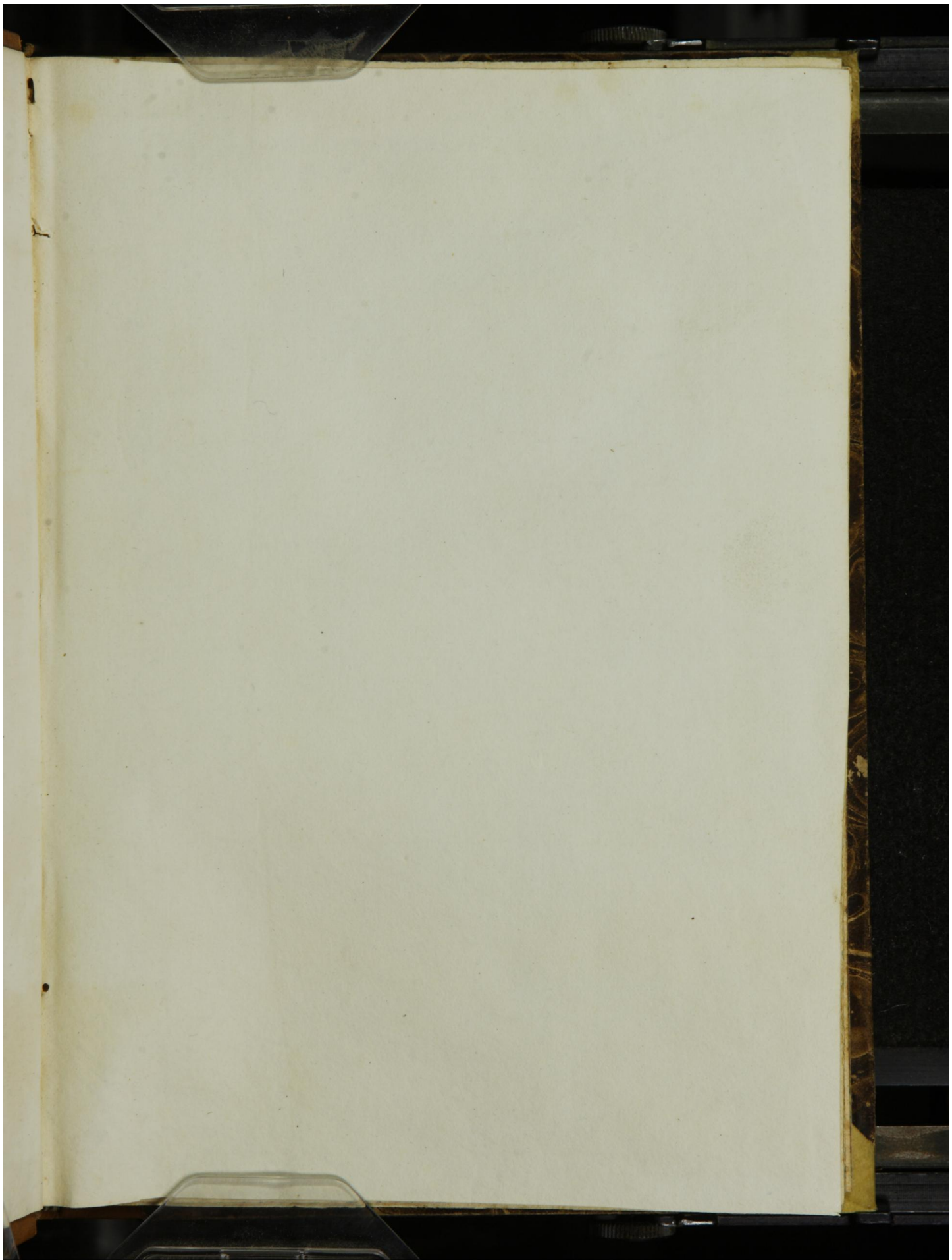

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.79

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.6.79

K. 6. 79

Incipit tractatus primus de vijs vite sancti Bernardi
abbatis Claravallensis doctoris deuoti.

Oras mihi fecisti vias vite: adimplebis me le-
titia cū vultu tuo: delectatiōes in dextera tua
vsq; in finē. Ad te libent̃ quidē accedim⁹ dñe
Jesu: discipuli ad magistrū: infirmi ad medicū:
ad dñm serui. Tu es enī magister ⁊ dñs: cui⁹
schola est ī terris: ⁊ cathedra in celis. Tu es ille eximius me-
dicus: qui solo vbo restituras vnīuersa. Vias tuas dñe demō-
stra nobis: ⁊ semitas tuas edoce nos. Vie. n. tue vie pulchre:
⁊ oēs semite tue pacifice. Beati qui ambulant in via tua dñe
virtutū: beatiōres qui currūt viā mādatorū tuorū: qui currūt in
odore ūguetorū tuorū. Exultas. n. ut gigas ad currēdū viā: ⁊
nō solū currens: sed ⁊ saliens in mōtib⁹: trāsiliens colles. Ex-
ultauerūt gigātes philosophē: nō ad currēdū viā: sed ad currē-
dū gloriā vanā: euāescētes ī cogitationib⁹ suis: nō humiliati
in virtutib⁹ suis. Viā enī sapie nescierūt: neq; meminerunt se-
mitarū ei⁹. Nō est audita in chanaan: neq; visa est ī theman.
Maledicti qui dixerūt dño Jesu: recede a nobis: sciam viarū
tuarū nolum⁹. Principales vie tue due sunt: cōfessio: ⁊ obe-
diētia. In p̃fessione oīa lauant̃: in obediētia virtutes solidant̃.
Bonū aīe ornamentū p̃fessio: ⁊ peccatorē purgat: ⁊ iustū red-
dit purgatorē. Si peccata sūt: p̃fessione lauant̃: si bona opa: cō-
fessione solidant̃. Cū mala tua p̃fiteris: sacrificiū deo spūs cō-
tribulat⁹. Cū dei beneficia imolas dō sacrificiū laudis. Absq;
p̃fessione iust⁹ indicat⁹: ⁊ peccator mortu⁹ reputat⁹. Confessio
igit̃ peccatoris vita: iusti gloria. Video david dicentē: peccauī:
⁊ audientē dñs trāstulit peccm a te: ⁊ nō morieris. Considero
mariā magdalenā: si nō verbis: tñ opibus sua publice crimīa
confitentē: ⁊ dominū pro ea respondentem: dimissa sunt ei pec-

cata multa: quia dilexit multum. Respicio principem apostolorum negantem iude: amarissime flentem: christum respicientem. Illū felicem latronez se in tunc accusantem: excusantem christum: et dominum promittentem: hodie mecum eris in paradiso. O quam sublimis illa confessio: qua de patibulo ad regnum: de terra ad celum: de cruce ad paradysum: latro dampnatus et crucifixus ascendit. Gloriosa confessio: que petrum apostolum trine negationis crimine liberavit: et ab apostolo latus culmine cadere non permisit. Fidelis institutio: que marie multum diligenti multum dimisit: et amoris multi titulo insignita. discipulorum corpori sociavit. Preclara miseratione: que regem et prophetam: multiplici criminum inundatione mundavit: et in antiquae gloriæ dignitatis producendo reclusit. Hec est via: que viatorem suum nunquam fefellit: que nunquam deseruit: nisi se deserentes. Huius multe multiplicesque semite sunt ad inveniendum: difficiles ad tenendum: ad enumerandum inextricabiles. Prima semita est primus gradus in via prima: cognitio sui. De celo cecidit ista sententia. Nosce te ipsum o homo. Vide si non es spiritus in amoris cantico sponse idem loquatur. Si ignoras te o pulchra inter mulieres. Cognitio sui constat in tribus: ut cognoscat homo quid fecit: quid meruit: quid amisit. Quid vilis o nobilis creatura: ymago dei: creatoris similitudo: quam carnem tuam carnalibus illecebris deturpare: et pro brevi voluptate: torrentem perdere voluptatis: Quid furiosus: quam rapi mentem ira: superbia extolli: vexari invidia: anxietate torqueri. Que in croceis nutrita: quare stercora amplexaris: Recordare et quid merueris. Subeat memoria tua: gehennalis olla: fornax ferrea magne babilonis: domus mortis: anxietatis domicilium: flammarum globus: acerbitas frigoris: tenebre sempiternae. Considera ordinem tormentorum: tormentorum facies: mutationem penarum: miseriarum infinitatem. et intellectualibus oculis ista discurre: et poteris dicere: melius erat mihi: si natus non fuisset. Reflecte oculos: et quid ami-

seris: aiaduerte. Reminiscere: q̄lis sit ciuitas gloriosa: celestis
 habitatio: locus vite: suauitatis palatiū: splendor glorie: gr̄e ma
 gnitudo: claritas infinita. Attēde ordinē gaudior: gaudentiū
 vultus: p̄mior vicissitudinē: multitudinē deliciar: et potes ex
 clamare. Qui te pdidit: totū pdidit dñe de⁹. Si ergo hoc tri
 plici funiculo ligaueris aiā tuā: itelliges: et aiaduertes: q̄ ini
 riū salutis notitia peccati est. ¶ Scōs grad⁹ est: penitētia. Hec
 duo ita sibi inuicē p̄iūta sūt: ut cognoscē se nō possit: nisi peni
 tear: penitere nō possit: nisi cognoscat. Peniteat igit aiā: p̄pū
 ctionis iaculo vulnerata: p̄niā triplici: q̄ inocentiā amisit: amis
 sã nō requisit: et neglexit patientiā dī. Scio dñe Jesu: q̄ pri
 mã stolã inocētie nobis i baptis̄mate reddidisti: et amictu nīueo
 cāditatos: in iustitie solio collocasti: cito recessim⁹ a via quam
 ostēdisti nobis: et portione substantie: q̄ nos p̄rigebat: cuꝫ pdigo
 filio in dissimilitudinis regionē expendim⁹. Venerūt ad nos vilis
 simi spūs: et eternoꝝ igniū reges: ad mūdatos imundi: ad sal
 uatos dānati: curui ad rectos: et dixerūt aie n̄re: incarnare: ut
 trāseam⁹. Audiuimus illos: et icurui sum⁹. Trāsierūt p̄ nos:
 et inocētiā amisimus. Si culpa ē pdidisse: quid putas erit: non
 requisisse p̄ditã. Perdit aliquis aliquid: et i hac mortalitate q̄
 rit iudices: amicos p̄uocat: trahit i cām: nihil intētātū reliquit:
 donec vel amissa inueniat: vel ablata restituat: et custodiat resti
 tuta. Nos hereditatē nostrã incorruptibilē: imarcescibilē: icō
 taminatã in celis: vsutij illius isatiabilis homicide pdidim⁹:
 et nō requirim⁹: incuruauit nos: et nō resurgimus. Surgam⁹:
 et eamus ad p̄m n̄m: et dicam⁹ ei. P̄r peccauimus in celū: et
 corā te: et textū enāgelice lectiōis p̄currētes: offeramus patri
 penitentiã mētis: cordis p̄tritionē: si forte dū adhuc lōge sum⁹:
 videat nos p̄r: et misericordia moueat: et accurrens cadat super
 collū n̄m: et osculet⁹ nos osculo oris sui. Forsitan iubebit pro

ferri stolam primam innocentie: et indui nos vestimentis virtutum: et dari anulum secretorum in manu nostra: et calciari pedes nostros in preparatione euangelij pacis. Precipiet fortassis: adduci vitulum saginatum: et occidi in satisfactione reuerentium: epulari: et exultare: et in symphonia et choro reduci ad superne gaudia ciuitatis: ubi gaudium est angelis: super uno peccatore penitentiam agente. Scimus domine Iesu: quia non priuabis bonis eos: qui ambulant in innocentia: sed nec illos: qui ambulat in pnia. Quis. n. pccm non fecit. nisi unus? Beatus tu vir: cui non imputauit dominus peccm. De quo ipse mihi non imputare decreuerit: sic est: quasi non fuerit. Cogita etiam: contra supbia patientia dei vsus: imo abusus sis. Videbat te peccare: et dissilabat quasi non videret: vocabat: et non audiebas: minabat: et non timebas: nec promissis illectus: nec terrore percussus. Ignoras: quia patientia dei te ad penitentiam adduxit. Time timor magno: ne thesaurizaueris tibi iram in die ire: et reuelatione iusti iudicii dei. Et memeto: quia horrendum est icidere in manu dei viuentis. Liga ergo hoc triplici cathaplasmate penitentie: vulnus anime tue: et dic. Misere mei domine: quoniam infirmus sum: sana me domine. ¶ Tertius gradus est dolor: sed et ipse trina ligatione pñex. Vere post cognitionem et pñiam dolor meus renouatus est: et in meditatione mea ignis icaluit: quia creatorem offendi: dominum non timui: spreui benefactorem. Nunquid sicut lutum in manu figuli: sic vos in manu mea: dicit dominus. Super hoc te fecit vas in honorem: cur te in contumeliam facere presumpstisti? Nunquid dicit figmentum figulo: quid me fecisti sic? Creatura creatorem: opus opificem: factura factorem ausus es prouocare. Ademento vilissima testa: quia si cecideris super lapidem: istum confringeris: si vero ipse super te ceciderit: conteret te contritione timenda: ut ne vestigium minutiarum appareat. Tu autem sanguinem sanguini miscuisti

et creatorem offendens: et dominum non timens. Servus eras illi?
domini: cui resistere nemo potest: et in preceptis eius acceperas volun-
tatem: noluisti intelligere: ut bene ageres: sed recalcitrans do-
minantis imperio: propria lege infra suam te reipublicam vi-
uere decreuisti. Nam audisti quam sententiam accipiat servus
nequam: qui sciens voluntatem domini sui: et non faciens: multitu-
dini verberum reservatur. Assistunt angeli ad audiendam vo-
cem sermonum eius: stelle vocantur: et dicunt adsumus. Ne-
ti et mare obediunt ei: et omnia lege inconcussa: et prefixa reti-
net firmitate. Tu solus peregrinus es: et imperatorie decreta
maiestatis non curas. Audi: quia potest te mittere in tenebras
exteriores: ubi fletus et stridor dentium: perpetua infelici-
tate crebrescunt. Quod si non mouet creatoris offensio: et re-
uerentia potestatis: moueat saltem ingratitudo tua: quod tan-
tum benefactorem in tantis beneficiis contempsisti. Ubi nam
similem benefactorem inuenies: qui tibi ministrat siderum cur-
sus: temperiem aeris: fecunditatem terre: fructuum uberta-
tem. Ad extremum vero: ut omnium beneficiorum vite cumu-
lum aggregaret: proprio filio suo non pepercit: sed pro nobis
omnibus tradidit illum: tradens unigenitum pro adoptiuis:
dominum pro seruis: pro impijs iustum. Quid ultra debuit
tibi facere: et non fecit? Si igitur isto dolore dolueris: pote-
ris dicere cum propheta. Ventrem meum doleo: ventrem
meum doleo: sensus cordis mei turbati sunt. ¶ Quartus
gradus est: confessio oris. Post cognitionem sui: post peniten-
tiam: post dolorem cordis sequitur oris confessio. In his
omnibus corde creditur ad iustitiam: ore autem confessio fit
ad salutem. Sed et ipsa confessio triplex est: si virtutem
salutis exequitur. Debet enim esse vera: nuda: et propria.
Veritatem querit altissimus: et non vult falli: qui fallere non

intēdit. **N**onim⁹ plerosq;: & expti sum⁹: qui ad p̄fessiōis gra
tiā veniētes magis onerati q̄ liberati a peccis: ad suā p̄scia; re
dierūt. **D**icūt. n. si clerici ea q̄ litteratorio: si milites q̄ gladiato
rio gessere p̄ficiu: vt sub pallio hūilitatis supbiā iducāt. **I**n
tāto se signaculo p̄dēpnantes: sub quo totius hūane salutis sū
ma p̄sistit. **S**ūt & alii quos timor ipellit ad p̄fessionē: alii quos
simulatio ducit. **A**d hoc. n. p̄fitemē: vt saltē sp̄e videā; esse cō
fessi. **A**n tu verā illā putas p̄fessionē: quā aut timor exorsit:
aut simulatio finxit: p̄serti cū sp̄s scūs discipline effugiat fictiū:
& gratuitā satisfactionē querat. **I**lla vō p̄fessio vera ē: que de
mēris p̄ritiōe descendēs: nec timore cogit: nec fictiōe palliat:
sed i sp̄u p̄tribulato profert ea q̄ sentit. **N**udā aut eā eē opor
tet: & toti⁹ abscōdis exutā esse vlamie. **Q**uid. n. proficit par
tē peccōz dicere: partē celare: p̄tē mūdari: & ex p̄te imunditie d̄
seruire. **N**ūquid de vno eodēq; vase sapidū & ispidū: dulce &
amāz: stillare pōt: **D**ia nuda: & apra sunt oculis dī. **E**n aliquid
illi abscondis: qui dī locū i tanto obriet sacramēto: **O**stēde: & d̄
nuda: quodcūq; i corde tuo latuerat: detege vulnus: vt sērias
opam medicātis. **I**n simplicitate cordis o; te q̄rere dñm: non
duplicitate: q; ve illis qui loqūt i corde & corde: & terrā duab⁹
viis igrediūtur. **D**ebet aut esse & p̄pria. **S**unt. n. pleriq;: qui
alioz peccā cū sūma numerāt gravitate: & socioz excessus: mlti
tiformi declamatiōe loquūt. **N**esciūt sua aliena aut perpetue
memorie cōmendarūt. **I**nfelices & miseri: quib⁹ datū est aliēa
plāgere: sua relinq̄re. **A**n nō legisti: q; iustus i p̄cipio semōis
accusator est sui: **S**ui dicit scriptura: nō alteri⁹. **N**ūquit obli
tus es aplm dicentē: p̄fitemini alterutrū peccā v̄ra: **A**līa dixit:
nō aliena. **I**niquitatē meā ego cognosco: dixit ille propheta: n̄
tuā. **Q**uī⁹ gradus est maceratio carnis: s; & ip̄a trinario
numero p̄secrata. **L**ōnenit. n. vt fiat occulte: licētiose: discrete:

Teneros artus tuos: et exquisitis educatos delitiis: diuino
pfrige martirio: et tanto te noueris a licitis abstinere: quanto me
mineris illicita perpetrasse. **H**oc autem occulte faciendum est: ut ne
sciat sinistra tua: quid faciat dextera tua. **N**on est. n. in ore ho
minum tanti boni ponendi custodia: sed in absconso cordis tui ut sit
gloria tua testimonium conscientie tue. **N**on hoc diximus: ut non luceat lux
vestra coram hominibus: ut glorificent preem tuum qui in celis est: sed ne
intentionem tuam in breuitate vilis glorie recedas. **N**ihil. n. infeli
cius est: quam hic carnem suam macerare ieiuniis: vigiliis affligere: et
recipe hic gloriam: illic gebennam. **L**icentiose vero facienda est: quia
quicquid fit pastoris licentia: gratiosius est in conspectu dei: et il
lam hostiam singulariter accipit altissimus: que non de proprie sen
tentia voluntatis: sed de precipiens offertur imperio. **A**dultum enim
valde ad repellendam superbiam: proprie voluntatis exclusio: quare ex
tirpare non potest: qui huius mundi diligit vanitatem. **D**iscretio autem in
hac discretione tenera est: ne dum nimis flagellare cupimus: salu
tem perdamus: et dum hostem subigere querimus: ciuem occidamus. **N**on
sidera corporis tui possibilitatem: iturare proplexione carnis: impone
modum tue discretioni: custodi corpus icolume ad obsequium crea
toris. **A**dultos vidimus ita in principis cranem suam verberasse:
et discretioni infregisse repa gula: ut inhabiles laudum solenis
redderent: et apparatus lautiori: diuturnis foueretur temporibus.
Sextus gradus est: correctio opis: sed et ipsa numero trini
tatis consecratur. **V**idelicet ut tibi malum non facias: alteri non no
ceas: nocenti non presentias. **E**xptus es quam fragilis sit volupta
tum immortio: et tu iterum vadis illuc: **A**diuertisti: quare voluptas
transit: et peccatum remansit: **R**eprime pedem ab infandis itineri
bus immundissime libidinis: colla substerne mandatis altissimi: non
sit iniquitas in manibus tuis. **D**esenienti gule: solenes epulas:
et vana rescinde colloquia. **A**uerte oculos tuos: ne videant vani

ratez: obtura aures tuas: ne audiāt sāguinē: z tūc dicere pote
ris: castigās castigauit me dñs. Quid aut pdest infra recitu
dis lineā: tui cursus opa cobibere: si aliis nocere desideras:
Qui nō fecit p xio suo malū: z obprobriū nō accepit aduers⁹
prios suos requiescet in mōre scō dei: accipiēs bñdictionez a
dño: z mīam a dō salutari suo. Non aut te innocentē psumas
nisi ipios: z p virtutē gradiētes: q̄ta poteris auctoritate redar
guas: z opponas te murū p domo israel: castigās te: nō nocēs
alteri: nec nocēti cōsentiēs. Vera est. n. snia. Qui cū emenda
re aliū possit: negligit: p̄cipē se pculdubio delicti p̄stituit. Qu
enī cā dei venerit in mediū: z falsitas p̄ponitur veritati: qui p
p̄sona quā gerit nō resistit: de suo dāpnabit silentio. ¶ Septi
mus gradus est p̄seuerantia: sed z ipa trinarū numeri sanctifi
cariōe dicata. Perseuerantiā nāqz faciūt: imitatio scōz: breui
tas t̄pm fragilitas corpoz. Quid nāqz pati nō possis: cū vir
gies videas: pueros: iuuenes: anus: senes: decrepitos: diuer
sa pro x̄po nō solū excepisse: sed etiā exquisisse tormēta: Con
sidera pueroz etatē: iuuenū ignē: virginū teneritudinē: annoz
fragilitatē. Senū infirmitatē: decrepitoz ipossibilitatez: z vbi
cūqz reflexeris ocl̄os: inuenies ī his etatibus multitudinē ex
ēploz ad palmā martyriū viriliter cucurrisse. Nūquid nō de
codē luto format⁹ es z tu: z codē spū inspiratus: Et forsitat
nō ingruit p̄secutio: vt martyriū patiaris: nec dāpnaris si x̄po
fuis: ymo laudaris: z p̄dicaris ab oībus. Q̄ z si p̄secutio imi
net cōtēpnēda est: pp̄ t̄pis breuitatē. Bene. n. nobis natura p
uidit: que nullū dolorē vl̄ magnū: vel longū esse demonstrat.
Si. n. magnus ē: longus esse nō pōt. Cōiunctio. n. corpis et
aīe: exquisita diu tormēta nō substiet: s̄ stuporis magnitudine
tremescā: sūma velocitate dissoluit. Adagnanini ergo est: ma
gna tormēta p̄tēpnere: q̄ in breui tantā pariūt mutationē: vt d

labor ad requiē: d̄ misia ad gl̄iaz: paciētē faciūt euolare. Cōsi
derāda ē z fragilitas corpoz: quā sēp aut aliquis leuissim⁹ cas⁹
aut i cādētis febricule cumulata pgeries: breui possūt suffoca
re momēto. Tribue ergo v̄tuti: si necessitas fuit: qđ qñq; obel
necessitati p breui piclo sēpitemū adeptur⁹ pmiū. Vides er
go: qđ difficilis sit via pfessiōis ad currēdū: qđ mltiplices semite
ad tenēdū. Neq; ē: qđ ait ille tātus ecclie mgr̄. Facili⁹ inēi eos
qui inocētiā pauerūt: qđ qui pgruā egerūt pniaz. Nec de via
pfessiōis p modulo n̄o locuti sum⁹: sublimiorib⁹ sublimioris
sine pōdera reseruātes. Ceterū obedie viā: sub alio s̄mōis p̄i
cipio apire satagem⁹: ne vñq; i fastidiū veniāt v̄ba dñi saluato
ris: qui ē b̄ndictus in sc̄la. Amen.

Explicit tractat⁹ prim⁹: incipit sc̄s sc̄i Bernardi d̄ viis vite.

On possumus nos aliquid cogitare a nobis qua
si ex nobis: s; sufficientia n̄a ex dō ē. Quid. n. in
hoc vase testeo: z fragilitate pplexiōis hūane: co
gitare sufficiat sp̄s carcere iclusus: pccō corrupt⁹:
dep̄ssus terrenis: Corpus. n. qđ corrupit aggranat aīaz: z de
p̄mit terrēa ibabitatio: sensū mltā cogitantē. Benign⁹ ē. n.
sp̄s sapie: qui z sp̄m iclusuz illumiat: corruptū sanat: z allevat
dep̄ssuz. Est. n. sp̄s pietatis p̄peditos solūēs: cecos illuianz: z
erigēs elisof. Est. n. sp̄s vitatiz: qui docet nos oēz vitatē: n̄ solū
āt docz: s; z suggeit. Suggeit v; ut q̄ram⁹: docz ut itelligam⁹
Ipe ē: quē dñs iesus p̄ p̄ris obediaz vsq; ad mōtē crucis mi
sit apl̄is suis obediētib⁹: An n̄ tibi v̄i singl̄ris obedie p̄cedis
se fastigiū. qui accepta licētia sedēdi i ciuitate: vni⁹ domūcule
septio p̄clusi vnaiter vno ore i orōne p̄seuerabant. Intellexi
sti qđ ibāt gaudētes a p̄spcū p̄siliū: qm̄ digni b̄ni s̄t p̄ noīe iesu p̄
tūeliā pari. O q̄ris obedie virib⁹ inuit⁹: qui gaudēt p̄ nomie

xpi ad osiliu trahi. Dignitate ducit p eo cedi: glia: qru: p eo
mori. Beate aie z abudat i egestate: sps influentes: quibus vi
litas sublimitas: ptumelia glia: parietia victoria: mirabili mu
tabilitate videt. Multu repleta est aia coꝝ obprobriu hoĩu: z
despectio supbis. Lernis q̃ libera frõte pōtificu facie: phari
seoz supciliu: tumultu plebis irrupāt dicētes: magis oz obedi
re deo q̃ hoĩb. Intuere magis illa duo lūaria: petꝝ z paulu:
z uniuersu ordine aplici senatꝝ obambula: z ibi videbis obediē
firmitatē: intꝝ tormētoꝝ mltitudinē virilitꝝ pstitisse. Adone ipse
filiꝝ regis: rex regionis illiꝝ: q̃ pꝛinuis gaudijs iclarefcit: factꝝ
ē obediēs vsqꝫ ad mortē pꝛi: mortē autꝝ crucis: z didicit obediē
tiā ex his q̃ passus est. Audisti miserā: Audi z coronaz. Vi
disti picu: u: Alio pmiu. Attēdisti misēriā z ifirmitatē. Attēde
z pꝛiē. Propꝝ qd̃ iquit: deꝝ exultauit illu: z dedit illi nomen:
qd̃ ē sup oē nomē: ut noīe Jesu oē genu flectat. Sz taceamꝝ
interi de illiꝝ obediā: q̃ singulari pꝛogatiua claudit: z signat.
Precedat i mediū āriqꝝ ille pꝛiarcha: fidei lumē: obediē for
ma: iusticie pꝛicipatꝝ. Audit ab oīpotēte: egredē de terra tua:
z de cognatiōe tua: z de domo patris tui: z veni i terrā quam
mōstrauero tibi: z ad vniꝝ iussiois vocē patriā fugit: relinquit
parētes deserit hēditatē: z alioꝝ fines nonꝝ hospes ingreditꝝ.
magna res. z primitive dignitatis pꝛinilegio: in pꝛe multaz gē
tiū psecrata. Primꝝ pꝛimū suis facultatibꝝ renūciat: z obediē
viā: indefessa velocitate pcurrit. Deniqꝫ cū accepisset filiū i se
nectute sua: in quo fuerat totiꝝ mūdi bñdictio cumulāda: dicit
ei deꝝ: Tolle filiū tuū unigenitū: quē diligis ysaac: z offer mihi
illū i holocaustū. O qꝛa i vbi istis amaritudo: qꝛa corde pꝛis
sepatō pietatis. Subet nāqꝫ occidē filiū: os ex ossibꝝ suis: z carnē
d carne sua: filiū magne pmissiois extreme senectutis: pꝛe mu
lieris: filiū mirabilꝝ pmissū: felicē natū: inocēt educatū. z ne te

nnissimū: infra paterna viscera doloris incendiū exundaret ad
ditur z vnigenitū. Sūt nāq; multi filii: sed nō vnigeniti. Iste
sic filius: vt z vnigenitus. Iste vnicus p̄r: vnigenitus matri:
hereditati reseruat^r. Ne respicias ad ysmael: qz qui i seruicu
te z ex ācilla genit^r fuerat: ad libertatē z hereditatē minime
ptinebat. Quia vō multi sunt filii z vnigeniti: sed nō dilecti:
ad exagerandā i corde p̄ris tribulationē: ad cōprobandā i mē
te iusti obedientiā: dñs subiungit: quē diligis. At vō teneritu
do p̄ris ex memoria dilecti nois recrudesceret: z iterioz pietas
ad dilecte vocis sonū tota ferueret: puer noiatur ex noie: qđ
vocatū erat a dño priusq; in vtero cōcipetur. Vides ergo q̄
tis tribulationū malleis habrae pietas feriat: cui p̄cipitur vt
filiū tollat: occidat vnigenitū: quē diligit imolet: ysaac p̄cutiat:
Dulcū tēptatus: multū probat^r: adustus multū est. Dulcis
relatio filii ad p̄rem: p̄ris ad filium. Hanc dulcedinē z omniū
necessitudinū affectus obliuiscit abraam: sternit asinū suum:
ligna cōponit: accēdit ignē: eximit gladiū. Nō a dño q̄rit qua
re. nō murmurat: nō saltē vultum parentis oñdit: sed omniūz
que p̄cipiunt ignarus: in mortē filii pia crudelitate festinat.
Ideo sūme z admirabilis obediētie v̄tus i habraā. z singula
ris excellentie laudibus p̄dicāda. Fortissima res est obediē
tia vera: z que in aīuz descēdere nō possit: nisi a mūdi hui⁹ asp
gine purū p̄stūq; . At autē via eius euidentius clucescat: ostēda
mus quantū possum⁹: que sit obediētia: sp̄alis ad deū: propria
ad hoīez cois inter deū z hoīem. Sūt quedā sūma mala: que
dā sūma bona: Sūma bona sunt diligere deū: amare p̄ximū:
veritatē loqui. nō furtum facere: non falsū testimoniū dicere:
nō adulterare: z alia multa: que sermōis breuitas numerare
phibet. Sūma mala sūt eoz p̄ria: z similia illis. Bona p̄cepit
deus vt faciam⁹: a malis iubet vt abstineam⁹. Precepti huius
scā z incōmtrabilis auctoritas: nō valz quo quō reffelli: quia

illius est cataractere signata qui dixit. Ego dñs: et nō mutor:
Si ergo hō ille: quē iposuit dñs sup capita nra aliter sētire vo
luerit: ponēs tenebras lucē: et lucē tenebras: vt vñ p̄cipiat bōa
p̄fata relinquere vñ malis p̄fatis adherere: audacter refutādū
ē p̄cipiētis iperitū: et libera voce dicendū. Obedire oportet ma
gis dō: q̄ hoibz. Nec ē sp̄alis obediētia ad deū: que nequa
quā ē hois arbitrio tēpanda: sed imutabili p̄seruanda propo
sito. Certā igit̄ regulā tene: vt nec ipio p̄latoz p̄dcā bona reli
quas: vel facias mala. Inter vñ sūma bona: et sūma mala que
dā media sūt: q̄ alterut̄ se habita: boni maliqz nomē assūmūt.
Media sūt ābulare: sedere: loqui: tacere: comedere: ieiunare:
vigilare: dormire: et si qua sūt filia: que si pastozis licētia fiant:
sūmā expectāt retributionē. In his igit̄ mediis subditi et obe
diētes cē debem⁹ ad nutū p̄positoꝝ: nihil it̄rogātes pp̄ p̄sci
entiā: qz in his nullū dñs p̄fixit op⁹: sed p̄latoz dereliquit ipio
disponēda. Nō te aut̄ moueat m̄gr̄ iperit⁹: indiscreta p̄tās: s̄
memēto: qz nō ē p̄tās nisi a dō: et qui resistit p̄tati: resistit dī or
dinatiōi. Nec ē pp̄ria hois obediētia: quā hōi debemus: qui
hōi subditi sum⁹. Lōis ē et illa int̄ deū et hoiez: qz obedie quic
quid p̄lati exhibet: exhibet ei: qui dixit. Qui vos audit: me
audit. Cū magna ergo cautela hoc tramite dicim⁹ iccedendū:
qz et multi gradus ibidē delitescūt: quoz qui vnus reliquerit:
ceteros sine retributione tenebit. Primus obedie gradus
Rim⁹ gradus ē: obedire libēter. Dis etas ab ado
lescētia sua prona ē in malū: et vnusquisqz volūtatem
cordis sui prani sectat̄. Ab illa. n. prime p̄uaricatiōis
āgustia: inat⁹ est hōi amor pp̄rie volūtatis: q̄ volūtate crea
toris reliquēs: ibi subdita est seruituti: vbi voluit dñari. Diffi
cile ē suā r̄liq̄re volūtate: et altius volūtati defuī. Deliberat̄
grauē sit: n̄ pōt tñ primū obedie gradū ascēdē: qui volūtate p̄
cipiētis non fecerit. In voluntate sua: iustus se gloriatur dō

mino confiteri. Unde illud. Voluntarie iquit sacrificabo tibi.
Sola igitur voluntas est: quae toti ornat effectum: sine qua nec bene agitur:
et si bonum esse videatur. Ex voluntate igitur suscipienda sunt impia pro-
phetarum: et ipsi cor a suis voluntariis reflexionibus adducendum: do-
nec propria voluntate macerata: mandatum diligat impianis. Hoc est
ergo libenter obedire: prophetarum voluntatem voluntarie adimplere.

Secundus gradus est: obtemperare simpliciter. Qui ambulat sim-
pliciter: ambulat confidenter. In simplicitate cordis sui: le-
tus obtulit salomon vniuersa. Et in simplicitate cor-
dis querere deum: scriptura praemonstrat. Adultos videmus post pro-
cipiendis impiis: multas facere rationes: et cur: quare: quomodo: sepius in-
terrogare: crebras ingeminare querelas: quare quare hoc precepit: unde
hoc venit: Quis hoc inuenit consilium: Unde murmuratio. Unde
verba murmurationem et indignationem sonantia: amaritudinem re-
dolentia. Unde frequens excusatio: solatio impossibilitatis: adno-
catio amicorum. Non sic habraam fecit. Audi quid deus de simplici
populo prestat. In auditu auris obediuit mihi: ut videlicet ostenderet
uno eodemque momento processisse: et impianis impiis: et obsequium
obsequens. Nolite errare: deus non irridet. Murmuras pro-
phetarum in tabernaculo corporis tui: eleuat manum suam ad prosternendum
te dextra dei. Incede ergo simpliciter in mandatis obedire: addes vo-
luntati simplicitatem: iterationi illuminationem. Fortitudo est simplicis
via domini: quia illi fortitudinem induit: qui viam: quae est obedientia: simpliciter in-
cedit.

Terminus gradus est: humiliter obedire. Humiliter enim datur.
re: diligit deus. Non ex tristitia ait apostolus: aut ex necessi-
tate. Serenitas in vultu: dulcedo in sermonibus: multum
colorat obedientiam obsequens. Cum gentilis ille poeta sic ait: Su-
per omnia vultus accessere boni. Quis locus obedientie: ubi tristitiae cer-
nitur egritudo. Ostendunt plerumque voluntatem animi signa exteriora:
et difficile est: ut vultum non mutet: qui voluntatem. Nubilosa corporis
propositio: et facies tenebris tristitiae offuscata: deuotionem ab animo

recessisse significant. Respice dauid ante archā dñi hilarit̃ sal
tātē: q̃ sapient̃ supbiētis seie reprimat indignationē: ludā iquit
z vilior ero ante p̃spectū dñi. Lernis igit̃ q̃ necessaria z cōue
niens sit hilaritas: in obediētis executione: Quis impat bo
mini libent̃: tristitiā efflant̃: Si vis ergo p̃fectus eē: hilarit̃:
z cū magna vultus alacritate suscipe iubētis impiū: ut volun
tari cordis: z simplicitati operis: vultus hilaritatē adiungas.

Quartus grad⁹ est: velocit̃ obsecūdare. Velocit̃ cur
rit fmo dei: z velocē desiderat hēre sequentē. Vides
cū q̃tra velocitate currit ille qui dicit: viā mandatoꝝ
tuoꝝ cucurri: Fidelis obediens nescit morā. fugit crastinum:
ignorat tarditatē: p̃cedit p̃cipientē: parat oculos visui: anres
auditui: lingnā voci: manus op̃i: itineri pedes: totū se colligit:
ut impantis colligat voluntatē. Vnde dñm festinant̃ p̃cipien
tē: z hominē festinant̃ obediētē. Zacchee inquit: festina descē
de: qz hodie in domo tua oportet me manere. Et festinās de
scēdit: z accepit illū gaudens: aiaduertis: qz z festinant̃ descē
dit: z gaudenē accepit. Audisti obediētiā: audi z obediētie
remunerationē: qz hodie salus huic domui facta est. Intuere: z
ex occasione hui⁹ obediētie: p̃clusionis grande mysteriū: z obli
gnatā signaculo misericordie sniam. Venit inquit fili⁹ homis
saluū facere qd̃ pierat. Nō legisti: qz filijs israel p̃cipit̃ ut co
medant agnū festinant̃. Festinant̃ quippe veri agni comestio
designat̃ iplenda: qz verba illa q̃ p̃ legē dedit: que p̃ semetipm̃
p̃sens exhibuit: que p̃ ecclesie p̃positos tradenda reliquit: ve
loci sunt obediētia p̃sumanda. Et tu ergo cū voluntatē cordis:
simplicitatem vultui p̃iungeris: adde z velocitatē: ut sis iuxta
aplm̃ velox ad audiendū: ad implendū velocior.

Quintus grad⁹ est: virilit̃ adimplere. Virilit̃ adiple
te: z p̃fortet cor vīm: oēs qui speratis in dño. Non
est fortitudinis ire ad obediētiā: vel ab obediētia

adduci. Si tribulatio inronat. si psecutio resultat: si pccōres ti
bi laqueū ponūt: si maligni iter tuū īpediūt: nō obedie viā de
seras: sed dic parat⁹ sū: z nō sū turbatus: ut custodiā mandata
tua. Quid. n. supi⁹ enumerata pariūt utilitatis: si fortitudo ō
sit: q̄ in arce pstantie virtutes collocat: z eo vallo munit: quo fu
rētū iper⁹ aspirare nō possit: Adanū tuā misisti ad fortia: agē
dū est istant: z pstant obediendū. Nec int⁹ aspiratē vboz tā re
galis est semita reliquēda: sed renationi retinēda ferveore. Et
ut breuif⁹ dotes fortitudinis pcludam⁹: virt⁹ ē vtutes seruās ac
munies. Iunge igit⁹ velocitati fortitudinē: pstantiā instātie: z
tūc securus decantabis. Adanus peccatoris nō mouebit me.

Extus grad⁹ ē humili⁹ obedire. In humilitate nra
f memor⁹ fuit nri: qui fecit nos. Adagna virt⁹ hūilitas:
sine q̄ obtēta: virt⁹ fortitudinis nō solū n̄ vtus sit: s; ē
in vitiū supbie erūpat. Q̄ fortis currebat saul: cū eēt puulus
ī ocul⁹ suis: q̄tra philistinoz agmīa psternebat: q̄tis virib⁹ exer
cebat gladiū. Postq̄ at⁹ tenuit eū supbia: z trāsiuit in affectū
cordis: debilis z ipotēs fact⁹ incircūcisoz armis facile pstra
tus occubuit. Aspice regē: ī quo hūilitas sublimis: z humilis
sublimitas felici ppositiōe nitescūt. Dñe: iquit: nō ē exultatū
cor meū: neq; elati sūt oculi mei: z totū itinerariū ei⁹ sedula in
tētiōe recurrere: z vbiq; oculos reflexeris inuenies hūilitatis
florib⁹ eē respuz. Audi nāq; alibi: quid dicat: fortitudinē meā
ad te custodiā. Q̄ v̄e loquit⁹ iust⁹ iustitie executor. Sūt nāq;
plurimi: qui fortitudinē suā nō ad deū: s; ad inanē gloriā custo
diūt: qui pfidūt ī virtute sua: qui de acceptis virtutib⁹: q̄si non
accepint: gloriānt⁹: p̄ditori faciētes iniuriā: a quo oē datū opri
mū: z oē donū pfectū est. Ne ergo fortitudo in supbiā transe
at: p̄dienda ē sale hūilitatis: qz nībil pderit fortis obedire: si p̄i
gerit infelicū suppire. Illi igit⁹ fortitudinē suā ad deū custodi

b

nnt: qui cum fecerint: que facere debent: dicere possunt. Serui
inutiles sumus: que facere debuimus: fecimus.

Eptim⁹ grad⁹ ē idē finem obtēpare. **N**ō qui in cepit:
s³ qui p⁹seuerauerit vsq³ i finē: hic salu⁹ erit. **I**ncipe
multoz est: p⁹seuerare paucoz. **P**erseuerantia singu
laris ē filia sūmi regis: virtutū finis: eazq³ p⁹sūmatio: tot⁹ bōi
repositoriū: virtus sine q³ nemo deū videbit: nec a deo videbit.
Finis ē ad iustitiā oī credēti: in q³ virtutū p⁹uētus: reuerēdū si
bi thalamū p⁹secranit. **Q**uid. n. p⁹dest currere: z āte cursus me
tā deficē. **S**ic currite: dicit apl⁹s: ut p⁹phēdatis. **O** q³ p⁹seuerāti
pede cursū felix ille latro p⁹pleuit: quē p⁹seuerantia penitēre iue
nit. **C**ōsumatus i breui: expleuit tpa multa. **D**eniq³ z dñs p⁹
phetaz: z p⁹ p⁹phāz loquit⁹. **S**i p⁹uersus fuerit iustus a iustitia
sua: z fecerit iniquitatē: oīuz iustitiaz suaz nō recordabor. **V**i
des ergo q³ p⁹fūda obliuioē virtutes ille sepeliāt: q³s p⁹seueran
tia nō insignierit. **S**ola ē igit⁹: q³ amatorē obediē ad regis cubi
culū itroduct: ut eū videat in decore suo: i quē desiderāt āgeli
p⁹spicē. **I**n via igit⁹ illa: q³ ābulamus: abscondērūt supbi laqueū
mibi. **D**ifficillia ē via illa: z spinosis gravis āfractib⁹: multipli
ciū vinculoz nexib⁹ inodata. **A**n tu ibi putas obediē fructoz:
cū subdit⁹ audit obediāz: quā multis expetierat voris: cū ei p⁹
cipit⁹: q³d redolet dignitatē: gaudio z letitia fluitet: potētie ful
ciaf imāgie: **E**p⁹io aut⁹. **A**n tu illi obediē meritū assignas: que
cū aduersitate p⁹cedēs: terrer⁹ aīum auditoris: gravis ad audiē
dum: gravior ad iplendū: **N**ō est ita. **F**aciendū ē: ut a p⁹spira
te aīo sepemur: z aduersitatē aīo p⁹plectamur: si volumus illū
sequi: qui regnū fugit: z ad passionē volūtari⁹ venit. **A**d aduer
tis igit⁹: q³z vie ille vie vite sunt: ducētes ad vitā. **B**eati mites:
qm̄ mites docebit dñs vias suas. **C**ōtinget aut⁹ eis: q³d sequit⁹
Adiplebis me letitia cū vultu tuo: q³ q³ diu sum⁹ in corpe: p⁹e

grinamur a dño: lōge sumus a facie dei: a vultu gl'e: z a ptem
platione maiestatis: nisi qz plerūqz misericors z misereator do
minus illuminat vultum suū sup nos. Hoc autem fit: cum re
mota nube illa: que opposita erat: ne trāsiret oīo: accedimus ad
illū z illuminamur: reuelata facie gloriā dñi speculantes. Nō
autē ita pprie reuelata facie accipiamus: cū videamus adhuc
p speculum in enigmatē: z carcerali corpore tencamur. Reue
lata vō dicit: qm ad caliginē corporū. Unde spūs ille creat⁹:
aliqui ad spm creatorem emergit: z adherens ei: unus cum eo
spiritus efficitur. Nullius autē momenti est illa cōtemplatio
qz spiritus corporeis claustris circūdatus: frequēti carnis tra
gione relidit: z supra creaturā pstitutus: infra queqz vilissima
reperit. Sed z creator spiritus: cuius magna sunt opa: exqui
sita in oēs voluntates eius: modo accedit: modo recedit. Ac
cedit nesciētib⁹ nobis: mō ignorantib⁹ nobis recedit: qz nesci
mus vnde veniat: aut quo vadat. Et plerūqz quanto frequē
tius querit: tanto velocius elongatur: iuxta qd ipse loquit spō
se. Averte oculos tuos a me: qz me anolare fecerunt. Contin
git etiā ut cum nō querit veniat: cum querit fugiat: sicut spon
se in canticis multipl'r ondit qsisse: z nō inenisse. Nō est autē
vultus ille vultus gl'e dñi inuenisse: q est sup cherubin: qz uni
uersitati āgeloz purissim⁹ z clarissim⁹ exhibet: nobis vō specu
latorijs z ūbratilib⁹ adūbrat⁹ imagib⁹. Quia igit vultū dī: sicu
ti ē vidē nō possum⁹: adīpletiōez letitiē nō hēm⁹: donec trabat
nos ad seipm: z accedat caput corpi: z sic d's oīa i oib⁹. Illic e
rit adīpletio: hic ē gust⁹. Gustam⁹. n. hic: z videm⁹: q suavis ē
d's. sz gust⁹ ille nō trāsit i porū: qz lz videam⁹: nō tñ penetram⁹.
In gustu ē suavis: i adīpletiōe admirabil'. Scōz āt aīe trenis
exute corpib⁹: q tñ ad sedes ethereas adnolauerūt: lz bibāt: nō
tñ adīplēt: nō tñ inebriāt. Quāuis. n. beatitudine pfruāt: ex

pectat tñ resurrectionē mortuorū corporū: vt cū in terra sua dup-
plicia possederint: sempiterna pfundantur letitia. **¶** Dodo. n. il-
lis singulis singule stale albe date sūt: et iniunctū vt sustineāt
modicū tps: donec impii conterātur duplici cōtrictiōe: et ipsi
gemina beatitudine coronent. Cū ergo mundū habeāt qđ hīe
desiderāt: inebriari nō possunt: sed est illa visio potus: vt sicut
absq; labore bibūt: ita sine labore quiescat: donec satient: cum
apparuerit gl'ia sua. Cū autē resurgem⁹ i viz pfectū: et in men-
surā etatis plenitudinis xpī: et gloriosa illa ciuitas margaritis
suis ornabitur: et sic letantiū habitatio erit i ea: tūc adimplebit
nos letitia cū vultu suo: qz videbim⁹ eū sicuti est: tūc inebriabi-
mur ab vbertate domus sue: et torréte voluptatis sue potabit
nos: et dicet nobis. Bibite: et inebriamini kīmi: qz et aīa illumi-
nationē: et corpus gl'ificationē: inre pperuo possidebāt. Sequi-
tur. Delectatiōes in dextera tua vsq; in finē. Sinistra dei: vi-
ta pñs est. Et qz pro sinistro ducimus: quicquid nō multū cu-
ram⁹. **¶** Per sinistraz vita pñs accipit: i qua deus electos suos
ab ipsiis pmittit flagellari: vt etiā paciat occidi. An non tibi vi-
dent obliuioī datī: qui dicūt: pro te mortificamur tota die: esti-
mati sum⁹ sicut oues occisiōis: quare faciē tuā auertis: obliui-
sceris inopie nrē? **¶** Per dexterā vō: illa beata vita significatur:
que nescit nisi gaudia: de qua nihil aliud dicerē possum⁹: nisi qz
gl'iosa dicta sūt d te ciuitas dei. **¶** Ibi sūt delectatiōes ille: quas
nec ocl'us vidit: nec auris audiuit: nec i cor hoīs ascēderit: q's
pparauit dō diligētib⁹ se. **¶** In sinistra retributiōes. **¶** In dextera
delectatiōes. **¶** Usq; quo at: **¶** Usq; i finē. Quis ē iste finis? **¶** Finis
ad iustitiā xp's oī credēti: finis ille d quo sapia dicit. **¶** Attingit a
fine vsq; ad finē fortis: et disponit oīa suauit: **¶** Ipe ē finis: ad q̄
cū venerim⁹: nihil āpl⁹ sitiem⁹: iesus xp's spōsus eccl'ie: qui est
deus benedictus in secula. Amen.

¶ Explicit tractatus scōs de viis vite sci bernardi abbat is.

Incipit tractatus sci Bernardi abbatis claravallens. de ordine vite et mox institutione.

Orat quidē timidā mentis mee impitiam trina charitas: ut de vite ordine: moxq; institutione breuiter loqui debeā. **S**ed qz opus ē: ut ipso: qui ispirauit: opitulāte: opus aggrediar: exhortū sumerē necessariū duxi ab illa laudabili virtute: q̄ dī verecūdia. Que cū sit oībus etatib⁹ psonis tēpib⁹ et locis: tñ adolēscētes et iuueniles aīos maxie decet. Tres vō virtutes sūt: q̄ pueris adolēscētib⁹ magis pgruūt. Verecūdia: taciturnitas: et obediētia. Nō ē dubiū: si studuerit habere: quin possint xp̄o duce: ad culmē pfectionēq; virtutū ascendē. Ad opz. n. insignia: et ornāmēta virtutū i illis pculdubio cernimus senibus: qui ab ipso tyrociniō primene etatis vsq; ad pfectū vix disciplinis celestibus exercitati: p viā dñi fortit̄ cūcurrerūt. Quoz. s. sapiā tñ viget: et lucet: q̄tū senectus ipā etate fit doctior: vsu exercitior: pcessu tēpīs prudentior. Hec autē veterē studioz dulcissimos fructus edit et alios. Adulti nāq; senes diu vinētes et nihil pficientes: qz nullas sibi diuitias cōgregauerūt: et inopes oīum virtutū: aīos etiā iuuenū reprobo vite sue morbo inficiūt. Sicut. n. p vitiosū senē et fatnū: ita per adolēscētē inuerecundū et temerariū religio scā destruit. Post idoctos nāq; p̄latos malosq;: in scā ecclia nulla pestis ad nocēdū ifirmis valētior inuenit̄. Deniq; taliū boīum gen⁹: ista de quibus p̄dixi tpa p̄hdolor sine nūero ferūt: qñ ferme oīa: que bona sunt et scā: pessūdari pfūdīq; videm⁹. Et qm̄ senes i meli⁹ mutari ab illa iolita vitioz psuerudie difficillimū est. Debeamus adolēscētib⁹ manū porrigē: qui si dare volūt operā: oī de pulso topore: possint utiq; p grām xp̄i vitā corrigē: mores cōponere: aciusq; suos i oīb⁹ meliorare. Idcirco diu ē: q̄ dīdēra

ni pp̄t iuniorū salutē: eorū p̄cipue cū quib⁹ vino: ex opuscul⁹ pa
tē pauca q̄dā deflorādo colligere: q̄ tenere etati eorū viderent
sp̄alit̄ p̄sulē. Est. n. mibi fateor tristitia magna et p̄tinu⁹ dolor
sup̄ cecitate cordis eorū: q̄ cū didicerint ī schola xp̄i: q̄lit̄ debeāt
et vitia pp̄uallare: et scis virtutib⁹ īsudare. Iden rebellionis ar
mati: tā p̄cipiti īpetu p̄ abrupta vitiorū currūt ad mortē: ut eos
auriga p̄sidēs: nullo freno discipline valeat cohibē. Deberent
vriq; ī domo dī ad cultū diuini honoris sup̄ oēm ornatū tāq̄
vas aureū refulgē. Cur aut̄: qui ab ipsis primis cunabulis in
fantie educati sūt: tāta cura tātoq; labore īdigēt: nisi ut fortes
facti p̄ mundū et ei⁹ p̄cupiscētā: p̄ carnē et ei⁹ desideria: p̄ diabo
lū et ei⁹ multiplicia tētaimenta virilit̄ pugnēt: S; quid admirā
dū ē et dolendū pl⁹ eis q̄ ceteris: grauis et austera videt̄ disci
pline regula. Quare hoc: nisi q̄ secularē magis diligūt vitaz:
Eerte vel null⁹ vel rar⁹ int̄ eos īuenit̄: qui libent̄ sequat̄ p̄ris
īstitutū: et maiorū vitā diligat. Aut q̄ labor eos terret: aut q̄
in lubrica etate difficilior ē abstinētia: aut q̄ alacri adolescētie
videt̄ vita obscurior: et iō ad ea p̄uertunt̄ studia: q̄ pl⁹ sibi leti
ora arbitrant̄: p̄sentia quippe pl⁹ q̄ futura p̄spiciunt. Sed me
minisse debent: quia non p̄sentibus sed futuris militant. An
de quo prestātor cā: eo debet circa esse attentior. Infelix qui
legē vite et discipline abiicit: et maiorū gubernari magisterio re
fugit. Iste vō non p̄m deū sed p̄m se viuit: qui si poterit: est cū
quibus vult: pergit: quo vult: et quātū vult: māducatur: et bibit:
quādo et quod vult: et quantum vult: ridet: ac iocatur inter
quos: et ubi: et quādo vult. Postremo quicquid suauē narib⁹
est: quicquid tactui blandū: quicquid ceteris sensibus carnis
sue iocūdū: exercet: ac sequit̄. Ille vō: qui p̄m deū viuit: nō q̄
eū carnaliter delectat: sed q̄ eū sp̄ualit̄ edificat: facit. Et quic
quid cupit: aut agit: non vult ex sua sed ex dei voluntate ma

loꝝqꝫ suoꝝ iussione procedere. Nemo tamē positus in adole
scentie vel intemperantie lubrico: de sui conuersatione despe
rer. Oleaster enīz oliue insertus: amissa amaritudine efficitur
fructuosus. Si ergo agricultura conuertit stirpiū qualitatez:
nōne studia doctrine: et discipline assiduitas mitigare pnt quas
libet egritudinis passiōes: Sed ne puerilis vita varijs lapsibus
vitiet: oportet teneros sensus diligentē mācipare virtutibꝫ: q̄te
nus bona psuetudo cū etate accrescat simul. ¶ Ut igit̃ pate
at: q̄ra sit et qualis virtꝫ verecundie: prius ambrosij magna ex
parte ponamus sensus et verba: ne forte si me parvipenderint
stultū homuntionē: magnū ambrosium: imo in ambrosio xpm
audeant spernere. Sic. n. ille instruendoz moꝝ magister ait.
Est aut̃ bonoz adolescentiū timorē deferre: p̄ribus honorem
habere et senioribꝫ: castitatē tueri: non aspnere humilitatē: dili
gere clementiā ac verecundiā: q̄ sūt ornamēta iunioris etatis.
¶ Ut enī est in senibus granitas: ī iuuenibꝫ alacritas: ita ī pue
ris et adolescētibꝫ verecundia: velut quadā dote cōmendat̃ na
ture. Q̄ pulchra virtus verecūdia: et suavis grā: que nō solū ī
factis: sed etiā in ipsis spectat̃ sermonibꝫ: ne modū p̄grediatis
loquēdo: ne quid indecoꝝ sermo resonet tuus. Speculū. n. mē
tis p̄lexqꝫ in v̄bis refulget. Ip̄m sonū vocis liberz modestia:
ne cuiusqꝫ offendar̃ aurē vox fortior. Deniqꝫ ī ipso canēdi ge
nere: prima disciplina verecūdia est: imo etiā in oī vsu loquēdi:
ut sensum quis aut psallē: aut canē: aut postremo loqui īcipiat:
ut v̄cūda principia cōmendēt p̄cessum. ¶ Est. n. ī oculis v̄e
cūdia: qua p̄hibet̃ boni adolescētis aīa ītueri: et alloqui seias:
nō ut excreet̃ sexū: sꝫ ut fugiat sutiū: plurimū aut̃ pficit ad ru
tionē castitatis custodia oculoz: multi v̄o pierunt p̄ sp̄m car
nis. Unde dñs dicit. Qui viderit mulierē ad p̄cupiscēdū eā.
iam mechatus est eā in corde suo. ¶ Bone idolis adolescen

res in monasterio viuētes: ita se omni studio pseruent: vt adole-
lescentiā suāz nulla libidinis sorde cōmaculēt: vt ad altare xpī
quasi de thalamo vīrgo procedat. Quoz tanta aī dī esse mū-
ditia: vt p nimia verecundia ne sermonē quidē audire velint:
vel loqui impudicū. Et ne incentiuis naturalib⁹ supen^t: nece-
se est vt lasciuies caro eoz crebris frangat ieiunius. Adeliu
est eos stomachū dolere: q̄ mentē. Beatus plane adolescens:
qui castus pseruat: z corpe z mente. Huic proculdubio caro
z sanguis redēptoris nri efficitur salus z vita. Sūt. n. qui pp
humanā pfusionē: sine respectu diuini timoris pleni sordibus
audacter se ingerūt tantis misteriis. Hō aut videt ī facie: dō
aut in corde: sed illi plus metuūt hoies q̄ dēū. O ceca temeri-
tas. O dei mira patientia. Nūquid. n. tantū peccauerunt: vel
quos ignis psumpsit: vel quos terra absorbnit: Nūquid tale
scelus filioz aaron: alienū ignem offerētū: quale est illoz qui
tam terribilia sacramēta sumūt sibi ad mortē: Et. n. sic vinēdū
est: vt panē illū cū substantiālē semp accipe valeamus: quia ve-
ci: qui se alienū fecerit ab eo: z multū ve ci: qui spurcus z im-
mundus accesserit. Utrobizq; grande piculum. Ideo magna
necessitas instat: ne indigni inueniamur. Quapropter tenen-
da est in oībus verecūdia pudicitie comes: cui⁹ societate casti-
tas ipsa tutior erit. Bonus. n. regende castitatis pudor est co-
mes. Qui si repellat prima picula: pudicitia vulnerari n̄ sinit.
Et. n. in verecundis oculis: z lasciuis sermonib⁹: libidinosus
aīns deprehenditur. Et p exteriorē hominē: interioris hoīs
vita monstrat. Adulta z dura corpis bella sustinet adolescen-
tia: z calore sanguinis inflammat. Ut enadere possit: oī indi-
get custodia. Quāto plura sunt: que ipugnāt pudicitiam: tan-
to maiora sunt premia: q̄ vbi maior labor: ibi maior merces.
Amatores pudicitie vel verecundie: sumant exēplū de matre

om̃i: que q̃uis eēt mitissima: tñ p̃ verecundia: salutantez se an-
gelū nō resalutauit. ¶ In ipsa vero orōne ñra multū verecū-
dia placet: multū pciliat gr̃e apud deū ñm. Nonne hec pretu-
lit publicanū: z cōmendauit eū: qui nec ocl̃os suos audebat le-
uare ad celū: Ideo iustificat̃ om̃i iuditio: q̃ ille phariseus quē
deformauit p̃sumptio. Oremus z nos inq̃rītū possum⁹ in incor-
ruptiōe quieti z modesti sp̃s: qui ē aī deū locuplex. ¶ Paulus
quoq; orōnē deferri p̃cepit verecūdia z sobrietate: primā hāc
z quasi p̃niā vult esse orōnis future: vt non glietur pccōis
orō: s; quasi colore pudoris obducta: quo plus defert verecū-
dia d̃ recordatiōe d̃licti: eo vberiorē mercat̃ gr̃am. ¶ Est. n.
in ip̃o motu: gestu: incessu: tenēda verecūdia. Hābit⁹. n. mētis
in corp̃is statu cernitur. Hinc hō cordis ñri absconditus: aut le-
nior: aut iactatior: aut turbidior: aut eō granior: z p̃stantior: z
purior: z maturior estimat̃. Itaq; vox quedā ē aī corp̃is mo-
tus. Sepe. n. p̃ incessu: z prodit̃ qualis sit aīus. Lucet quippe
in quorūda; incessu ymago lenitatis: species quedā scurrarū
percarsantiū. Sunt. n. etiā qui sensū ābulādo. imitant̃ ystrio-
nicos gestus: z quedā fercula. p̃opaz: z statuarū motūz imitan-
tiū: z quotienscūq; gradū transferūt: modulos quosdā seruat̃
vident̃. Nec cursū ābulare honestū arbitror: nisi cū causa ex-
igit alicui⁹ piculi: vel iuste necessitatis. Nā plerūq; festinātes
anelos videmus torquere ora: quibus si desit cā fetinationis
necessarie: neruus iuste offensionis est. Sed non de his dico:
quib⁹ rara properatio ex cā nascitur: sed quib⁹ ingit z cōtinua
in naturā vertit̃. Nec in illis ergo tanq̃ simulacrorū effigies
probo: nec in istis tanq̃ excusorū ruinas. Est. n. gressus proba-
bilis: in quo est sp̃es auctoritatis: granitarisq; pondus: z tran-
quillitatis vestigiū: ita tñ si studiū desit atq; affectatio: sed mo-
tus sit pur⁹ z simplex. Hābil. n. fucatū placet: motū at natura

nō affectatio informet. Si quid sane in natura vitiū ē: industria emēder: vt vbi ars desit: nō desit correctio. Quod si etiā ista spectātur itinere: q̄to magis cauendū est: ne quid turpe exeat ore: Hoc. n. grauiter coinquinat hoīez. Non. n. cibis coinquinat sed iniusta obrectatio: sed vborū obscenitas. Nec et vulgo pudori sūt. In nrē vō religiōis proposito: nullū verbū inhoneſte cadat: q̄ nō incutiat verecūdiā. Et nō solū ipi quicq̄ idēcorū loqui: s; nec aurē quidē debem⁹ huiusmōi p̄bere dictis: q; quē delectat audire: alterū loqui prouocat. Audire quoq;: qd turpe sit: pudori maxio est. ¶ Videri aut si quid huiusmōi fortuitū accidat: q̄ti horrois est: Quod ergo in aliis displicet: nunquid in se ipso pōt non displicere? Nec ipsa natura nos aliter docet: quē p̄fecte quidē oēs partes nrī corporis explicauit: vt et necessitati p̄suleret: et grām venustaret. Sed tñ eas quē de cori ad aspectū forē: in quibus forme apex quasi in arce locatus: et figure suauitas: et vultus spēs emineret: opandiq; vsus esset paratio: obuias atq; aptas reliquit: eas vō in quib⁹ eēt naturale obsequiū necessitatis: ne deforme sui p̄berent spectaculū: partiz in ipso emēdauit atq; abscondit corpe: partiz docuit: atq; suasit regendas. Nōne ipsa natura magistra sit verecundie: cui⁹ exēplo id: qd in hac corpis nrī fabrica modestia repit abditū: operuit et textit? Ergo nature opifex: sic nrē studuit verecundie: sic decoz illud et honestū in nrō custodinit corpore: vt dūct⁹ quosdā atq; exit⁹ cuniculoz nrōz post tergū religaret. atq; ab aspectu nrō auerteret: ne purgatio vētris visuz oclōz offenderet: de quo pulchre ait apl⁹. Que vident inquit corporis mēbra ifirmiora: necessaria sūt: et q̄ putam⁹ ignobiliora mēbra corpis esse: eis abundantiore honorē circūdam⁹: et quē i honesta nrā sūt: abundantiore honestatē hñt. Et. n. imitatione nature industria auxit grām: vt nō solū abscondam⁹ ab oclis: ve

rū ē q̄ abscondēda accepim⁹: eorū iudicia vsusq; mēbroz sua ap-
pelatiōe nūcupare: idēq; putem⁹: dñiq; si casu apian̄ hee par-
tes: pfūdīt verecūdia: si studio: ipudētia estiat. ¶ **U**z ergo in
quibsdā mēbris hūanis: tāta sit deformitas: vt noīari magna
sit verecūdia. ¶ **H**en q̄ turpes illi z q̄ ipudētes: qui has secretas
pres corporis: nō solū dīderātes cernūt: s; ēt studiose tangunt:
¶ **P**udet me ac piget illoz scā referre: i quib⁹ regnat sodomiti-
cha libido: quib⁹ sic irat⁹ est d̄s: eiusq; iusto iudicio ita traditi
i reprobu sensū: vt masculus i masculū turpitudinē opet. ¶ **N**ō
ne d̄teriores brutis aīalib⁹ sūt effecti: quib⁹ nō ē intellect⁹: Si
enī cam: qui nudatū p̄ez vidēs risit: in filio maledict⁹ est: q̄ isti
maledictiōe feriūtur: qui desiderio peccandi suā aliorūq; turpi-
tudinē d̄regere nō erubescūt: ¶ **U**tinā viderēt q̄tū flagiti⁹ tali-
bus d̄m offendūt. Sūt z qui pulchros hoīes despectis defor-
mib⁹ amāt z laudāt: suscipiūt z honorāt: ¶ **I**lli. n. qui sanos hñt
oclos: solā aī pulchritudinē i hoīe diligūt: z reuerēt. ¶ **Q**ualis
ē pulchritudo quā lenis febricula perdit: z rugosa senectus
ita dissoluit: vt nec fuisse putet: ¶ **E**t tñ sunt qui habentes hāc
extolluntur: vt cū sint vacui virtutibus: pro hac sola se glorio-
sos arbitrant. ¶ **N**os certe in pulchritudine locū virtutis non
ponimus: gratiā tñ non excludimus: q; verecūdia z vultus
ip̄os solet pudore effundere: gratiozesq; reddere: vt artifex i
materia cōmodiori plus eminet: ita tñ etiam vt ip̄e non sit af-
fectatus corporis decor: sed naturalis simplex: neglectus ma-
gis q̄ expetitus: non preciosis z albētib⁹ adiutus vestibus:
sed coibus: vt nil accedat nitori: z honestati vel necessitati nil
desit. ¶ **V**ox ipsa nō fracta: nō remissa: nihil femineū sonās:
qualem multi grauitatis speciem simulare consueuerunt: sed
formam quandā ac regulam: z succum virilē reseruans. ¶ **H**oc
est. n. pulchritudinem viuendi tenere: cōueniētia cuiq; sexui z

psone reddere. **H**ic ordo gestoz optimus: hic ornatus ad actio-
ne accomodatus. Sed ut molliculū et infractū vocis sonū: aut ge-
stū corporis nō pbo: ita neq; aggressē nec rusticā naturā imi-
temur. **E**t discipline formula effigies honestatis est. **I**mi-
tetur pius adolescens vestigia ysaac et ioseph. Sit verecundus
castus: simplex: sobrius: humilis: obediens: patiens: et remissus
iniurie. **F**aciat: ut daniel et tres pueri: studeat sapie: et nō det se
illecebris gule. **P**inguis venter nō gignit tenuē sensū. **F**ugiat
ebrietatē tanq̃ venenū. **S**i religiosus et sapiens vult esse: nūq̃
vinum redoleat: ne audiat illud philosophi. **H**oc nō est pocu-
lū porrigere: sed p̃pinare. **A**met scientiaz scripturazq; sciam:
ne mens eius vanis vel lasciuis cogitationibus pateat. **B**ea-
tus: qui diuinas scripturas legens verba vertit in opera. **S**it
abstinens iraz: et fugitans litū: ut bonis pollere moribus hoc
iudicio p̃probeat. **S**icq; se exhibeat: ut seniores inter quos ha-
bitat: dū admirantur vitam: non sinant desp̃cere etatē. **S**it in-
ter fratres coequales suos primus in ope: extremus in ordi-
ne. **E**t ita singulis virtutib; instet: ut nulli eoz scōs inueniat.
Delectat me adhuc ī partibus demorari verecundie: quia ad
eos loquor: qui adhuc bona eius ex semetipsis non recogno-
scunt: aut damna nesciunt.

Ordo quidē vite tenēdus ē: ut a vecūdā prima qdā fūdamē-
ta ducant: q̃ socia ac familiaris ē mētis placiditati: p̃ternā fu-
giēs: ab oī aliena luxu. **S**obrietatē diligit. **H**onestatē fouet:
decoz illō requirit. **S**eq̃t̃ p̃uersatiōis electio: ut adiūgāt p̃ba-
tissimis quibusq; senioribus. **N**ā ut equaliū vltus dulcior: ita
seniū tutior ē: qui magisterio quodā et ductu vite colorāt mo-
res adolescentiū: et velut murice p̃bitatis inficiūt. **N**ēpe si hi
qui sūt ignari locoz: cū solertia viaz iter adoziri gestiūt: quāto
magis adolescentes cū senibus debent sibi nouū iter aggredi

quo minus errare possint: et a vero tramite virtutis deflecti:
Nil. n. pulchrius quam eos et magistros huius vite et testes. Pulchra
itaque copula seniorum et adolescentium. Alii testimonio: alii solatio sunt.
Alii delectationi: alii honori. Legitur quod barnabas marcum assum-
psit. Paulus sillam et timotheum: et titum: ut seniores consilio preuale-
rent: iuniores misterio. Patet namque quod nulla ars discitur absque ma-
gistro. Si. n. animalia: et fere: et aves et apes duces habent: principesque
suos sequuntur: quanto magis homines sine doctore: et rectore esse non
possunt. Unde cavendum est: ne adolescentiores et pueri sine du-
ce ingrediantur viam: quam nunquam ingressi sunt: et in preteritam decli-
nantes errores patiantur: si vel plus vel minus abulent: quam neces-
se est: aut currentes lascent: aut moram facientes obdormiant.
Plerumque et virtutibus pares: dispares etatibus: sui delectantur co-
pula sicut delectabantur petrus et iohannes. Nam adolescentem le-
gitur iohannem: quoniam nulli seniorum fuerit socius. Erat. n. in eo sene-
ctus venerabilis morum: et cana prudentia virtutum omnium. Ad-
gnus. n. vite huius solatium est: ut habeas cui pectus tuum aperias: cum
quo archana principes: cui committas secreta cordis tui: ut ames:
et sequaris eum: qui tibi paterna pietate in tristibus operatur: in perse-
cutionibus adortetur: et in prosperis gratuletur. Felix talis socie-
tas: talisque amicitia: qua nihil est in rebus humanis pulchrius. Te-
neamus igitur verecundiam: vel eam: que ad totum ornamntum vite nos at-
tollit: modestiam. Magna autem est modestia individua verecundie
sortia: quam cum sit sui iuris remissior: nihil sibi usurpans: nihil sibi ve-
dicans: et quodammodo intra vires suas pretior: dives est apud de-
um: Verecunda modestia verecundia est: quam nulli insidias machia-
tur: lesa non irascitur: et cunctos simpliciter respiciens: de nullo sinistrum
aliquid suspicit. Hanc teneamus primum. Hanc diligamus: et ut
eam habere possimus: semper fugienda est nobis familiaritas: et confabu-
latio eorum qui turpiter vivunt et indiscipline: talium infinitus

numerus est. Habet enim suos scopulos verecundia: non quos ipsa inuebit: sed quos sepe incurrit: si intemperantium incidamus consortia: qui sub spei iocunditatis venenum in fundunt bonis. Hi si assidui sunt maxime in convivio: ludo: ioco: ac risu: curuant gravitatem illam virilem: et animos pueriles corrumpunt atque suis malis assuefaciunt. **C**aveamus itaque ne dum relaxare animum volumus: solvamus omnem armoniam: quasi contentum bonorum opus. **U**ltus. n. cito i flectit naturam. Quam multos stultorum societas decipit. Quid nobis cum fabulis risu et ioco: Nam licet interdum honesta ioca suavia sunt: tamen ab ecclesiastica aberrant regula: quam in scripturis sanctis non reperimus: quomodo usurpare possimus: Cavenda sunt. n. omnia que inflectere possunt gravitatem propositi nostri: neque professionis. Ne vobis qui ridetis: quod flebitis vos dominus ait. Nos ridendi materiam inquirimus: ut ridetes illic fleamus: Ipse namque dominus flevisse legimus: Non solum profusos: sed et omnes iocos arbitror declinandos: nisi plerumque gravitatis et gratie sermonem esse indecorum est. Ingemiscendum est autem iugiter: et postposita securitate lugendum: ne a deo deferamur propter superbiam et negligentiam: et in prete demonum reliquamur. Revera quem deus dereliquit: demones suscipiunt: et susceptum sue perditionis principem faciunt. Terribilis in conspectu filios hominum deus. Operari figulus ex eadem massa aliud vas in honorem: aliud in promeliam. Sunt vasa misericordie: sunt et vasa ire. Sunt novissimi primi: et primi novissimi. Sunt multi vocari: pauci vero electi. Et ideo unusquisque nostrum operetur suam salutem: sicut ait apostolus: et timore: et tremore. Declinet a vanitate: mundi spernat amorem. Amplectatur luctum: et quietem: et sectetur quantum potest verecundiam: tranquillamque mansuetudinem: que facit ut homo inter homines pacifice vivat: ut ad omnia: que inhonesta sunt erubescat. Laudanda est virtus

verecundie: quia quorum oculos aures linguamq; possidet:
non sinet turpiter ludere ac ridere: efficiens eos graues & mi-
tes. **E**contra grande vitium est iuniorum impudentia: que
improbo ausu & dissolutione sua patres & fratres conturbat:
quia sicut scriptum est: nec deum nec homines reueretur:
sed letatur: cum malefecerit & exultat in rebus pessimis. **S**a-
cia est ei frons meretricis: quia nō pōt erubescere. **U**bi lingua
audax & frons in verecunda: quid loquatur: quid ve agat nō
curat. **L**uz enim boni adolescentuli & mansueti tacendo reue-
reantur maiores suos: nemo solius taciturnitatis hanc laudē
putet: quia silentium ipsum: in quō est reliquarum virtutū ori-
um: maximus actus verecundie est. **D**enique si naturale est:
aut infantie deputatur: aut superbie probro datur: si verecun-
die laudī ducitur. **T**acebat in periculis susanna: & grauius ve-
recundie: q̄ vite dampnum pntabat: deo soli loquebatur: cui
poterat casta verecundia loqui. **F**ugit & pulcher yoseph reli-
cta veste in manibus fornicarie. tacensque celeriter est egres-
sus: qui incongrua sue verecundie audiens: non poterat diu
stare. **M**oyse quoq; & hieremias: q̄ poterāt per gratiā excu-
sabant per verecundiam. **T**utius est discere q̄ docere: tacere
q̄ loqui. **Q**uid autem magis potest verecundie bonum: q̄ vt
iuniorum etas debeat discere: tacere: **P**itagoras quippe le-
gem dedit silentiū discipulis suis: vt tacentes per quinqueniū
loqui discerent. **E**t tu non vis tacere: cui virtus silentiū pro-
pria est. **Q**uid opus est o adolescens: vt properes pericu-
lum suscipere loquendo: cum tacendo possis esse tutior: **Q**ui
plures vidi loquēdo incidisse peccatum: vix quenquā tacēdo
Ideoq; tacere nosce q̄ loqui difficilior ē. **S**ciūt pleriq; loqui:
cū tacei nesciāt. **R**arū ē tacei quēq;: cū sibi loqui nihil p̄sit. **S**a-
piēs ergo est qui novit tacei. **A**lliga moneo s̄mōez tuum: ne

luxuriet: ne laxiniet: et in multiloquio peccata sibi colligat. Sit restrictior: et ripis ipsius coherceat. Luto lutum colligit animus exundans. Sit tibi gravitas in sensu: in sermone pondus: atque in verbis modus. Nec autem si custodieris: eris mitis: mansuetus: et modestus. Custodi cor: retine linguam. Bona enim possessio mens bona. Septi ergo hanc possessionem: et muni eam undique: ne irrumpat in eam: et captivam ducat irrationabiles corporis passionem. Custodi quantum potes interiori hominem tuum. Noli eum quasi vile negligere: ac fastidire: quia preciosa possessio est: et merito preciosa est: cui non caducus fructus: et temporalis: sed stabilis atque eterne salutis est. Si bene vis custodire: tace prout: et audi: et non deliquas in lingua tua. Grave malum: ut aliquis ore prodeneat. Etenim si per otioso verbo reddet unusquisque rationem in die iudicii: quanto magis per verbo turpitudinis impuritatis et impietatis. Videamus: et rationem ponamus per otioso silentio. Est enim fructuosum et negociosum silentium. Tacendo enim apud homines melius loquimur deo. Multe enim contemplationes sunt: quibus anima deuota deo tacendo mirabiliter pascitur. David propheta docuit nos: rationem in apostola domo: deambulare in corde nostro: et conversari cum eo tanquam cum bono gubernatore: ut ipse dicat sibi: et loquatur secum. Dixi: custodiam vias meas. Moyses in silentio loquebatur: et in ocio operabatur. Qui ergo iustus solus est: qui cum deo semper est. Quod solitarius est: qui nunquam separatur a Christo: Qui non feriat a negotio: qui nunquam feriat a merito: quo presumat negotium. Quibus autem locis circumscribit: cui totus divitiarum possessio est. Qua estimatio diffinit: qui nec operatione prebendit. Nunc quidem de deo cogitat et sanctis angelis eius: atque de inmarcescibili gloria eterne beatitudinis: nunc vero de vitiis diaboli: de peccatis suis: de hora mortis: de pena inferni: de die tremendi iudicii: nunc autem de profunditate scripturarum: de natura virtutum: de oppositione morum bonorum. Quod gloriosum tale silentium: ubi eloquia domini eloquia casta sunt. Est igitur loquendi et tacendi modus.

Bona mens et verecunda: ut loquatur: multa prius considerat:
quid dicat: cui dicat: quo loco: et tempore. Adrito sapiens dicen-
dus est: qui novit tempus loquendi. Unde bene ait scriptura
Homo sapiens tacebit usque ad tempus. Ideo sancti domini:
qui sciebant: quod vox hominis plerumque peccato iuncta est: et initium
erroris humani sermo est hominis: tacere amabant. Denique
sanctus david ait. Posui os meo custodiam. Propheta custo-
diebat: et tu non custodies. Potes autem custodire: si non cito lo-
quaris. Lex dicit. Audi israel dominum deum tuum. Audi enim dixit: et
non loquere. Tunc enim etatis est: tacere: et obedire: nec tamen de
maioris sententia indicare. Scriptum est itez. Audi israel: et ta-
ce. ¶ Isaac defferebat patri suo honorem: et obediens eius vo-
luntati: non recusabat mori. Iesus vero naue sedulo obsequio
moysen venerabat: et obediens existens in omnibus: tantam gratiam
apud deum meruit: ut illi successor ad regendum dei populum eli-
geretur. Helysus relicto aratro: mactatis bobus: vocante Ihe-
lyam secutus per veram mitemque obedientiam ad tantam mor-
talem altitudinem: ut spiritus tam excelsi magistri dupliciter in bo-
no discipulo requiesceret. Abraham vero ille fidelis senex ad in-
fessionem domini reliquit terram nativitatis sue: et quavis in mul-
tis locis frequentes iniurias gravesque pressus foret labores:
nunquam cepte obedientie penituit. Intim enim per obedientiam
et fide placuit deo: ut ei de christo primum promissio fieret. ¶ Ipse
demum dominus noster iesus christus in factis dictisque suis: multum
nos obedientiam docet. Vera enim subiectio propter deum pro-
priae voluntatis est mortificatio: dum abiecta et indigna se credit:
et deo acceptabile hominibusque dulce obedientiam parit. Deni-
que voluntas propria ex liberi arbitrij presumptione procedens:
obstinata et inobedientibus ipsa bona in peccatum convertit.
Vir bonus cum bonis suis omnibus habere obedientiam studeat.

Scriptum quippe est. Melior est obediētia q̄ victimę: et au-
scultare magis q̄ offerre adipem arietū. Quoniā q̄si peccatū
ariolandi est repugnare: et q̄si genus vel scelus idolatrie nolle
acquiescere. Lernis q̄trum qualeq; sit inobedie malū: qđ ido-
latrie magicisq; comparat artibus: Adolescentes qui tali re-
pleti sunt malo: subdi dedignant senioribus: facta vō eorū: aut
dicra: tumida et erecta ceruice nō observant: sed diiudicant: nō
venerando exaltant: sed spernendo exultāt. Sed nō impune.
Unde enī euidēt deficiunt: vnde miseri p̄ficere debuerunt.
Hoc autem vult de⁹ ut homo per hominem doceatur: et iuni-
or maiori subdat. Si enim angelus angelo imperat: et inter
iubentē et obedientē sūma manet semp cōcordia: videat ille: q̄
grauiter peccat: qui debitam exhibere suis maioribus reueren-
tiam nō curat. De interitione nāq; illoꝝ: qui non obediētes
sunt: et suos seniores suosq; patronos despiciunt: multa dici
potuissent: nisi promisse breuitatis memor: illa studiose prete-
rirem. At quid plura: Una enim sentētia obedientibus et in-
obedientibus sufficere potest: quā per se veritas loquit̄: dicēs.
Qui vos audit: me audit: et qui vos spernit: me spernit. In-
de illi gaudeant gaudio magno: qui seniores suos veneratiōi
habent et honori propter xpm. Multi nāq; de virtute obedi-
entie multa scripserunt: inter quos pater benedictus de ea tā
terribiliter locutus est: ut fratꝝ etiam bene obedientium cor-
da pre nimio terrore ac timore concuti valeant. Sed et ille sū-
mus mellifluis oris gregorius mirabiliter supexaltat: et magni-
ficat eā. Demonstrare aut volens quanti sit meriti obediētia:
ita ait vir eloquens. Sola nāq; obediētia virtus est: que vir-
tutes ceteras menti inserit: insertasq; custodit. Unde primus
homo precepto qđ observare accepit: si vellet se obediens sub-
dere: ad eternā beatitudinē sine labore pueniret. Deinde idez

doctor: verba que locutus est spūs scūs p os samuelis supi⁹
 posita exponēs: ita dixit: Obedia quippe victimis iur pponit:
 qz p victimas aliena caro: p obedientiā vō volūtas ppria ma
 crat. Tāto quisqz deū cit⁹ placat: q̄ro añ oculos ei⁹ rep̄ssa ar
 bitrij supbia gladio p̄cepti se imolat: quo circa ariolādi pccm i
 obediam dī: ut q̄ra sit vtr⁹ obedie demōstret. Ex aduerso. n. me
 li⁹ ostendit: qd de ei⁹ laude sentiat. Si. n. pccm ariolādi ē repu
 gnare: z q̄si scel⁹ idolatrie nolle acquiescere: sola obediam ē: q̄ fi
 dei meritū possidet: sine q̄ quisqz ifidelis eē puincit: z si fidelis
 eē videt. Hic p salomonē dī i ostensiōe obedie. Vir obediēs
 loquit̄ victorias. Vir quippe obediēs victorias loquit̄: qz dū
 aliene voci humili⁹ subdimur: nos metipsos in corde supam⁹.
 Hinc v̄itas i enāgelio dixit. Eū qui venit ad me nō eiciat fo
 ras: qz nō veni facē volūtatē meā: s; ei⁹: qui misit me. Quid. n.
 suū facit: si eos: qui adueniūt: expulsiss;: Quis aut̄ nesciat: qm̄
 volūtas filij: a p̄ris volūtatē nō discrepet: S; qm̄ p̄m⁹ hō: qz
 suā facē voluit: a paradisi gaudijs exiit. Scōs ad redēptionem
 hoīuz veniēs: dū volūtatē p̄ris z nō suā facē ondit: pmanere
 nos int⁹ docuit. Lū igit̄ nō suā: s; volūtatē p̄ris facit: eos: qui
 ad se veniūt: foras n̄ eicit: qz dū exēplo suo nos obedie subicit:
 viā nobis egressiōis claudit. Hic rurū ait. Nō possūz ego a
 mcipo facē quicq̄: s; sicut audio: iudico. Nobis quoqz vsqz ad
 mortē obediam suāda p̄cipit. Ipse aut̄ si sicut audit: iudicat: tūc
 quoqz obedit: cū index v̄it. Ne igit̄ vsqz ad p̄ntis vite t̄minū
 obediam laboriosa appeat: redēptor n̄r indicat: qz hāc cū index
 venerit suat. Quid ergo mīz si pccōr hō obedie in p̄ntis vite
 breuitate se subiicit: qm̄ hāc mediator dei z hoīuz ē cū obediē
 tes remunerat nō reliquit: Sciēdū vō ē: nūq̄ p obediā ma
 lum debere fieri: aliqñ autem bonū qd agit: debet intermitti.
 Neqz enīz mala arbor in paradiso extitit: quā de⁹ homini nō

tangere interdixit. Sed ut melius p obendie meritiū: bō bene
conditus cresceret: dignū fuerat: ut hūc a bono prohiberet:
quatenus tāto verius hoc qđ ageret virtus esset: qđto z a bo
no cessans: auctori suo se subditū hūilius exhiberet. Sed quia
nō nunq̃ nobis hui⁹ mūdi prosa: nō nūq̃ iubent aduersa: sci
endū sūmope est: qđ obediētia aliqñ si de suo hēat aliquid: nul
la est: aliqñ aut si de suo aliquid nō habeat: minima est. Nam
cū hui⁹ mundi successus p̃cipit: cū loc⁹ supior ipat: is qui ad
p̃cipienda hec obedit: obediē sibi virtutez euacuat: si ad hec ex
proprio desiderio banellat. Neq; n. se sua obedia dirigit: qui
ad p̃cipienda hui⁹ vite prosa: libidini proprie ābitionis seruit
Rursus cū mundi despectus p̃cipit: cūz probra adipisci z cō
tumelie iubent: nisi ex se ipso anim⁹ appetat: obediē sibi meritiū
minuit: qui ad ea: que i hac vita despecta sunt: inuitus nolēsq;
descēdit. Ad detrimentūz quippe obedia ducit: cum mentē ad
suscipiēda opprobria hui⁹ sc̃li: nequaq̃ ex parte aliqua etiā sua
vota cōmittat. Debet ergo obedia aliquid ex suo i aduersis
hēre: z rursus i prospis ex suo aliquid minime hēre: quatenus z
i aduersis tāto sit gl̃iosior: qđto diuino ordini ex desiderio iūgi
tur: z i p̃spis tāto sit verior: qđto a p̃nti ipa: quā diuinit⁹ perci
pit: gl̃ia funditus mēte sepat. Hec ergo tāti doctores eniden
tissimis assertiōibus: moyses z paulus proculdubio testātur.
Quere: z lege: quid vterq; eoz fecerit. Verūamen iter hec
scire opporret: qđ innoxius mētibz virt⁹ sēp obediē iūgit: dño
testante qui ait: Oues mee me audiūt: z ego cognosco eas: z
sequūtur me. Redēptori igit suo nō obedit: qui innocēs nō est:
z inocēs esse nō pōt: qui obedire p̃rēpnit. Sed necesse ē: ut ipa
obedia nō seruilī metu: sed charitatis affectu fiat: non terrore
pene: sed amore iustitie. Nulla quippe innocentia: nulla vero
obedia est: nisi in eis charitas fulgeat: qđ virtutes om̃s trāscen

dit. Sepe. n. obedia sub timoris spē palliat. Igitur: si videris iu-
uenculū desidē ad obediendū: et velocē ad loquēdū: nō dubites
cū varijs ai passionib⁹ p̄serti supbie peste laborare. Inobedia
enī sequit̄ supbiā matrē suā: sicut bāes. Equ⁹ idomit⁹ euadet
dux⁹: et fili⁹ remissus euadet p̄ceps. Sicut supbia equi idomi-
ti i p̄cipitio p̄na est: ita lascivia adolescētis indisciplinati: i peccā-
ruina p̄ria est. Loq̄re. n. maior natu: decet. n. te. Adolescēs lo-
q̄re vix i cā tua: cū necesse fuerit. Si bis interrogatus fueris:
habeat caput responsum tuū. In multis esto q̄si nesci⁹: et audi-
tacēs simul: et loqui i medio magnatū ne p̄sumas: et vbi sūt se-
nes: nō multū loquaris. Ante grādinē p̄bit corruscatio: et an-
te cūdiā p̄bit grā: et p̄ reuerentia accedet grā bona. Ex his
nāq; verbis sapie itelligere potes: q̄tū virtutes supi⁹ posite:
iuniorē etatē adornēt. Pueri. n. a puritate dicti sunt: et decet:
ut in eis regnet simplicitas: et innocētia: et puritas: hoc est vir-
ginitas. Cum his crescant: et in his p̄suerent: ut mereant̄ se-
qui agnū: quocūq; ierit. Adolescentes aut̄ iuxta noīs hui⁹ int̄-
pretationē p̄ dies singulos in bonis opibus crescētes: verecū-
diā diligāt: taciturnitatē custodiāt: silq; in exhibēda obedia ni-
mis ferueāt. Istas quippe virtutes i primo p̄stituim⁹ loco: ve-
lut qdā incrementa bonorū opē: ut p̄ eas ad castitatē: et humili-
tatē: et patientiā: que secūdā partē obtinent: recto tramite vale-
ant puenire. Castitas igit̄: qz uterq; sexus vitio libidinis
egrotat: nisi aliarū virtutū ope fulciat̄: facile labit̄. Et proinde
nimio studio seruanda est: qz semel amissa: non reparanda est.
Prima nāq; tela sunt oculorū: secūda verborū. In desiderijs
enī ē oīs ociosus: et desideria occidūt pigz: et iō suffragat̄ ei plu-
rimū vecūdia: q̄ custodit oculos: et taciturnitas: q̄ custodit līn-
guā: atq; obedia: q̄ mentē occupat: corp⁹ qz fatigat ieiunijs: vi-
gilijs et orōnibus: et ope manū. ¶ S; necessariā p̄ oibus bz

humilitatē: qua pseruent habita vsq; i finē. **A**dulti. n. in ipsa senectute p supbiā in luxuriā ceciderūt. **Q**ua p re timendū ē: z cauedū: ne subit⁹ calor longū super tps: z impudicos senes etas lasciuia pdēner. Sine cā laborat: qui virtutes sine humilitate pgregat. **T**enēda ē itaq; semp hūilitas: custos pudicie: mater patientie. **V**era aut patiētia nō nisi p pfundā humilitatē nec acquirīt: nec tenet. **H**anc vō quisquis veracit̄ hēt: nec beneficio celle: nec pfugio solitudinis indiget: z si ei aduersitatis aliquid acciderit: nō tristatur: sed adhuc diligenti deū oīa coopant̄ in bonū. **I**ste timer in psp̄eris: gaudet i aduersis. **A**mar z adiuuat se psequētes: qz eū patiētia z benignitas cōmitant̄ velut idinidue comites. **S**iquis igit̄ hz aīam virginalē: z amator ē pudicitie: n̄ dz mediocrib⁹ eē pter⁹: q̄ cito exolescūt: z exorto caumate arescūt: sed pfectas virtutes sequat̄: ut lomē hēat sempiternū. **Q**ui. n. pficere studet: semp iuenit: quo crescat: z p dies singulos se ipso melior fiat. **A**dolescēs pfice: mācipat⁹ es xp̄i fuitio: z cepisti magna agē: z excelsa imitari: pfortet cor tuū: z virilit̄ age. **A**dagna tibi dabit̄ gl̄ia post victoriā: lz lubricū sit iter: qd̄ incedis: tñ de dñi auxilio pfidens: desere īma: q̄tum vales: z sūma perere: nō deficias: neq; tepestas: ut gradū pfectionis possis ascendere: ad quē nō nisi multis laboribus puenit̄. **E**uge euge: initia trāscende: ad supiora tēde: ut deo in voce exultationis canticū graduū cantes. **T**ibi vō de radice ad cacumen festinanti: liber patet ingressus ad illas quattuor virtutes principales: que i adolescentibus inchoāt̄: in iuuenibus augent̄: i senibus pficiunt̄: qz matura etas multis laboribus exercitata iā nouit p experientia: qd̄ didicit per sciam. **I**nde non īmerito prudentiā z fortitudinē iustitiam et tēperantiā in tertio pstituiamus gradu: qz p eas maxie istrunt̄ mores: z bene viuendi magisteriū docet̄. **S**ed ex his pruden

tia agnitione veri delectat. Iustitia dilectionē dei et proximi
 seruat. Fortitudo metū mortis p̄tēpnit. Temperantia afflictio
 nē carnis tēperat. Prima. n. intelligit: secūda bene vivit: tertia
 appetitū cohibet: quarta modū imponit. Tres ille superiores:
 qđ honestū est opant. Hec aut quarta decoz agit illud: qđ ex
 radice honestatis proficiscit. Si quidē prudentia agnitio ē ve
 re fidei et scia scripturaz: in qua intueri oportet illud trimodū
 genus itelligētie: quoz primū est historicū: secūdū allegoricū:
 tertium supior ille intellectus: quē dicūt anagogen. Iustitia
 vō est deū timere: religionē venerari: honorē ferre parentib⁹:
 patriā diligere: cūctis pdesse: nocere nulli: fraterne charitatis
 vinculū tenere: picula aliena suscipe: opē ferre miseris: boni vi
 cissitudinē repēdere: equitatē in iudicijs. Fortitudo aut est aī
 magnitudo: p̄tēp⁹ bonoz vel diuitiaz. Hec aduersis aut pa
 tienter cedit: aut resistit fortit. Nullis illecebris edomat: ma
 lis aduersis nō frangit: nō eleuat secūdis: inicta ad labores:
 fortis ad picula: pecuniā negligit: auaritiā fugit: p̄ inuisa picu
 la animū pparat: molestijs nullis cedit: glorie cauet appetitū.
 Sed in h̄as tēperantia est nimis pulchra viri. Est. n. mod⁹
 vite et i oī vbo vel ope. Hec aut sobrietatis et v̄cūdie comes
 ē: q̄ alio noīe vocat modestia. Hūilitatis regulā custodit: irā
 quilitatē aī seruat: et p̄tinentiā et castitatē diligit: fouet decus et
 honestatē: refrigit rōne appetitū: irā p̄tēpnit: nec rependit cō
 tumeliā. H̄is tu plagis celi: includere bō dei. H̄is tu armis
 bellator xp̄i accingere: p̄tegere: et ornare. Iste curr⁹ igne⁹ re
 fortē militē gestabit p̄sumato cursu ad celi palatiū: ut assistas
 regi tuo: cui certasti bonū certamē: fidē suasti. Bene rege h̄ac
 quadrigā virtutū: et sede in ea firmus: ut illo vehiculo vehi al
 tius: et introduci valeas tricameratā domū i sūmo mōtis verti
 ce collocatā. Hanc dico firmā fidē: spem incōcussam: p̄fectam

charitatē: q̄ oēm seruile foras emittit timorē: vbi viā mādato
rū dī dilatato corde currit. Hinc aīa iusti sedes sapie scā: pla
no moderatoq; icesū portat deū sessorē suū. Huic autē vīnē
xp̄s ē: z mori lucrū. Vir discret⁹ z p̄tēplator transit quotidie:
visionēq; mirabilē cernit. Trahit a deo: z ardētī desiderio cur
rit p̄ eū. Si autē montē istū excelsū: hāc q; pulchrā domū in
habitaueris: poteris z tu sepissime itucri terrā illā promissio
nis: terrā lacte z melle manātes: vbi verus israel morat⁹ z vīta
tis papulo ī eternū pascit. Sz tu dicis mibi. Quā fidē ī p̄rio
loco nō posuisti: q̄ ē ī xp̄iana aīa fōdamētū oīū virtutū: Face
rē vtiq; nisi fides cresceret. Nisi at fides cresceret: aplī dñō
minie dixissēt. At auge nobis fidē. Cōtinua. n. opatiōe virtu
tū: z assidua meditatiōe scripturaz scāz: fides erudit⁹: z erudiē
do illūiat⁹: z illūiādo auge⁹: z augēdo pfici⁹: z pficiēdo stabili
tur: ita vt nullo turbine hereseos: vl p̄secutiōe moueat⁹ de loco
suo. Igit p̄ q̄ bō p̄ fidē cognoscat creatorē suū. ignorantia
mater omnium vitiorum eius possidet animam. Ergo igno
rātia nox ē: fides vō dies. Sicut dies crescit p̄ horas: sic homo
auge⁹ p̄ illūinationē diuīe grē: z p̄ documēta m̄ris ecclie. Pri
mū itaq; sincera radix scē fidei ī terra hūani cordis plāta⁹: cui ī
sere⁹ ramusculus ille bone pūle arboris. i. timor dñi: qui dī ī
itiū sapie. Cū hec īcipit: z cū hoc ascēdit vsq; ad plenitudinē
luminis. Cūq; fides adulta plena fuerit: velō qdā magna ar
bor: diuersa ī se hñs poma: ex quib⁹ refici⁹ aīa plena dñō: tunc
adheret timor ille scūs fr̄ne charitatis: qui p̄manet ī sc̄lm sc̄li.
Hec ē. n. fides illa q̄ p̄ dilectōez opat⁹: vt bō nona creatura ef
ficiat⁹: fides prudētissima: z inuictissima: q̄ iter v̄ba altricatiōis ī
tpe p̄secutiōis: vel ī die necessitatis supari nō pōt. Quapp fi
des firma z charitas plena fide comites z īsepabiles sorores
p̄cta ī se gñā virtutū p̄tinētes: vix p̄fectū efficiūt q̄rū possibi

le ē eū pfici i hac vita plena miseris et errorib⁹. Iste illud apli
i vitate dicere poterit: Quis nos sepabit a charitate xpi: Tri
bulatio: an agustia: an psecutio: an fames: an nuditas: an picu
lū: an gladi⁹: Certe. n. suz: qz neqz mors: neqz vita: neqz āgelis:
nz picipat⁹: neqz pates: neqz virtutes: neqz istātia: nz futura
neqz fortitudo: nz pfūdū: neqz altitudo: neqz alia creatura: po
terit nos separare a charitate di: q̄ ē i xpo iesu dño nro. Hec at
disciplia bone vite: et recta series virtutū. Ista ē via reglis: p
cedentiū trita pedib⁹. Ambula i ea o grex adolescentiū: et noli
decliare ab ea: neqz ad dexterā: nz ad sinistrā. Ille quidez ad
sinistrā decliat: qui vitia sub spe virtutū latētia sūmo ope non
enitat. Per hec. n. mlti decipiūt: et ignorant se esse deceptos.
Itaqz dupl'r rea ē aia: si et bonū nō facit: vñ spūal'r vinar: et la
reat. Supb⁹ vult se credi pstantē: prodigus liberalē: temerari⁹
fortē: inbūanus parciū: gulosus hūanū: ipudentia pstantie sibi
nomē ascribit. Proacitas applionē libertatis ondit. Eloqn
tia: vboritas fingit: et curiositatis malū: sub studiū spūalis colore
delitescit. Nā iterdū sub ptextu iustitie crudelitas agit: et cō
pntat eē virt⁹: qd nimiz est vitiū. Sicut remissa segnitics: mā
fuerudo esse credit. Et qd agit torpēs negligētia putat agē
indulgētia pietatis. Itē timor sub spe obediē occultat: et dici
tur virt⁹ hūilitatis: qd tñ vitiū ē timoris. Porro vitiū inque
rudis: virtutē se vult vocari solitudis. Et picipitatōis facilitas
fernoz boni studiū credit. Et bñ agendi tarditas consiliū mora
eē vī: dū tñ ista sit virt⁹: illa vitiū: Hec et si hūanit⁹ possunt di
scerni: tñ sine dono di: q̄tū mibi vī: nec vtutes possunt bñ: nec
appeti: nec eaz similitudines: q̄ sunt vitia virtutes imitantia: dclī
nari. Sed sciendū est: qz quedā sūme virtutes sunt. Nā a qui
bus hñt: vtiqz veraciter habēt. Doctrina: ieiuniū: castitas scia:
et his filia medie virtutes sunt: qz ad vtilitatē et pntiē possūt

bñ. Nō pōt esse veritas cū mendatio. Pudor cū petulantia.
Fides cū pfidia. Castitas cū luxuria. Aduersus impetus vi
tior: prius est virtutib⁹ pugnandū. Cōtra luxuriā: adhibetur
cordis mūdicia. Cōtra odiū: dilectō. Cōtra iracūdiā: patiētia.
Cōtra timorē: fiducie virt⁹. Cōtra tōporē: feruor boni studiū.
Opponat⁹ tristitie: gaudiū. Accidie: fortitudo. Auaritie: largi
tas: Supbie: hūilitas. ¶ Principaliū septē vitior regīa ⁊ ma
ter ē supbia: que oīz deterior tāto imo iacet: q̄to i altū se eri
git. Septē principalia pariūt de se multa vitia: q̄ ita sibimet q̄
dā cognatiōe iungūt: vt ex altero alterū oriat⁹. Supbia: sicut
est origo oīz criminū: ita ruina p̄ctaz virtutū. Ip̄a est i peccō
prima: in p̄flictu postrema. De supbia nascit⁹ arrogātia: que tā
in scīs q̄ in dictis cauenda ē. Ne ei: qui sibi magis placere stu
det q̄ deo. Per zenodoriā maxie subicit sibi diabolus mona
chū: q̄ p̄ eā ab hūilitatis culmie deiecit. Sūma itaqz virtus
monachi: hūilitas. Sūmūz vitiiū est supbia. Supbiēdo: p̄tem
dendo: ⁊ dimicādo: murmurādo: detrahēdo: susurrando: negli
gendo: p̄tēpnendo: ⁊ proprias volūrates faciēdo: infinitas mo
nachi: qui nūc sunt: culpas icurrūt. Hinc ē q̄ ex hoz magna
multitudine: qui sc̄lm deserūt: rari valde inueniūtur: qui mori
ficatis vitis ascēdere p̄dāt ad p̄fectionē virtutū. Hec autē si
gnificāt illa sexcenta milia armatorū: qui d̄ terra egypti educi
sunt: duo autē solūmodo hoīes. i. yosue: ⁊ caleph: ex illis oībus
terrā promissionis igressi sūt: regredi autē volentes in egyptū
p̄strati in deserto diuersis gencibus mortui interierūt. Per
egyptū intellige mundū. Per pharaonē diabolū: qui est rex
sup oīs filios supbie. Per mare rubz: ablutiōez peccōz om
niū. Per egyptios i eo mortuos: ip̄a peccā que sūt exercit⁹ pha
raonis. Tu quidē iā egyptū deseruisti: pharaonē fugisti: ⁊ lo
tus a sorde tua subuersis currib⁹ canticū letitie dño cecinisti.

Tandē ingressus solitudinē: ad montē synay puenisti: vbi data
sūt tibi p̄cepta vite: et instituta celestis disciplinē: q̄ corā deo et sā
ctis ei⁹ tu pollicit⁹ es observare. Quāvis. n. hec oīa feceris:
noli tñ esse secur⁹. Adīta hñt p̄cula ī ip̄a: qua incedis: herēo.
Ibi certe igniti sūt sp̄entes: qui p̄cutiūt et interimūt murmu
ratores. Ibi lepra q̄ inficit et deturpat detractores: et susurro
nes. Ibi sēnus gladi⁹ qui deuorat fabricatores ydoli et culto
res: illos videlz monachos: qui sectant̄ auaritiā: q̄ est ydolorū
seruit⁹. Hāc dicit apl's radicē oīz vitioz et maloz. Scito tñ:
q̄ nisi tepidissimos monachos illud ipugnat vitioz. Et tu ca
ue: ne p̄ter victū et vestitū aliud aliquid hēas: neqz velis hēre.
Detestare supbiā: fuge p̄tentionē. Rectores mōasterii dilige
vt parētes: time vt dños: crede esse salutare qd iungunt. Sed
hec custodire nō poteris: nisi pri⁹ te stultū facias: vt sis sapiēs:
nihil. s. discernēs: nihil indicās ex his q̄ tibi fuerit ip̄ata: sed cū
oī simplicitate et fide: semp obeī am exhibeas. Illud tñmō scī
illud vtile: illud sapiēs iudicās: qd tibi vel lex dei: vel senioris
examen indixerit. Terreat te illoz exemplum: qui aduersus
moysen rebellauerunt: quoz alios celestis flamma combussit:
alios autē infernus viuentes suscepit. Deficiet mibi tempus:
si velim omnia per omnia pandere. Illud tibi inculcanduz vi
deo: quia dum viuimus inter laqueos currimus. Nusquam
tuta pax: prob dolor: nusquā tuta requies: vbiqz bella: vnd qz
hostes: pharao enī cū suis egyptiis retinet exeuntē. Clades
ibi plurie ī medio itinere: q̄ ipediunt nimis eūtez. In extrēa
vero pte: an ipm hostes diri et fortes: qui resistere cupiunt: ne
terrā pmissionis possis intra re. i. amalech: seon: og: moab: filii
amon: et latrūculi montis seyr. Si aut forte his supatis per
multos labores optimaz ingressus fueris terram: videbis q̄
ī ip̄a ēt nō valebis eē secur⁹. Enīqz remanēt allophili: et alias

in circuitu tuo reservat gētes: i quibus te de⁹ expiat: Etz dill
gas eū: sempqz manū ei⁹ respicias: ne forte cū comederis: z sa
turat⁹ fueris: obliuiscaris eū. Ygit p septē gētes: q̄ ex illa ter
ra expulse sūt: intellige septē capitalia vitia: quoz duo carnalia
sunt. i. castrimargia z fornicatio: reliqua spūalia: que in mēbris
suis talit^r distinguūt. ¶ Bule pcupiscētia in quibz modis diui
dit^r. Primo: si ante tēpus cibos quis appetat. Scdo: si lautio
res escas querat. Tercio: si diligenti⁹ quosqz cōes cibos quis
pcuret. Quarto si viles escas nimīū quis sumat. Quinto: si
quisqz ex desiderio qdcunqz sumat. ¶ Fornicatio trimodo ge
nere. Primū: dū p volūtatis luxuriā pmixtio explet. Alterz:
dū sola atrectatione lux⁹ carnis p imundiciā puocat. Tertiū:
dū intētionē turpiū cogitationū: nocturna quisqz illusione pol
luitur. Est z quartū genus iuxta scripturā: sicut idolatria: z
avaritia. Sed z oīs imunda pollutio: fornicatio dī. ¶ Silar
giria: in gemina distinguitur pena. i. pcupiscētia rei agende: z
in metu carende. Est z tertiūz genus pestis huius: qn̄ mona
chus ex ipsis necessarijs: sine quibus viuere nō pōt: plus desi
derat habere: q̄ necesse sit: aut volum⁹ ea in monasterijs possi
dere: que si essemus i seculo minime hēre valeremus. ¶ Gre
genera tria sūt. Unū: qd̄ ardet intrisecus. Aliud: qd̄ in verbū
sine opis effcū pūpit. Tertiū: qd̄ nō ad horā feruēs: ut illud
dirigit: sed p dies z tpa reservat. Ex illo quippe calor z indi
gnatio: ex isto nascit^r odiū: que oīa equali sunt a nobis horrore
damnāda. ¶ Tristitie vitiū in tres diuidit pres: quaz prima
tēperata z rōnabilis: de delictoz plenitudie veniens: altera p
turbata z irrōnabilis: de anxietate metus: seu de desperatiōe
pccōz exorians. Tertia: de iracundia: vel de illato dāno: ac de
siderio ppedito pcedēs. ¶ Accidie genera duo sūt. Unū: qd̄
ad op⁹ di pigritari mōachū facit: ac dormire ppellit. Aliū: qd̄

vagari huc illucq; facit: ac fugere cohortat' de fratru: cu quib;
vinit: societate. ¶ Hec. s. sex vitia quadā iter se cognatiōe sūt
piūcta: ita vt prioris exuberātia: sequētis efficiat' exordiū. Ex
primo. n. scōz: ex scōdo tertiu: sic z c. Et iō ecōtra sili mō atq;
eadē rōne pugnandū est: qz primo denicto: aliud facili' denin
citur. Et illa vitia: licet inuicē sibi sint cōnexa: ea: quā dixim':
rōne: spāl'r tū in tres copulas diuidēde sūt. Castimargie for
nicatio: Auaritie ira: Tristitie accidia peculiari psortio federā
tur. Sed his supatis maior tibi restat pugna: z tanto grauior
q̄ro ista āplius fuerint denicta. ¶ Arripiendū nāq; tibi est to
tis viribus inge certamen: p̄ crudelissimā z triformē bestiaz. i.
supbiā inanē gl'iam z inuidiā. Quis i vno corpe tria capita:
z in ip̄is capitib' dētes ferrei cōminuētes oia. Q̄ mltos vi
ros hec imanissima bestia momordit: z deiecit: atq; sub pedib'
suis pculcauit. Circūda itaq; tibi fortē armaturam: vt possis
stare p̄ tantā nequitiam. Indue te lorica charitatis: accinge te
gladio sp̄s: qui est vbu dei. Sume scutū fidei: pone galeā salu
tis z spei i capite tuo: sint pedes tui calciati in p̄paratōe euāge
lii pacis: vt nullus in te pateat locus insidiis potētis aduersa
rii. Caput supbie: sicut caput vipe: furor eius vt furor draco
nis: z flatus eius letifer: vt isanabilis flatus reguli. Illud. n.
p̄stantius ceteris tres venenatas: ex vipereo ore ad feriendū
educit linguas. Prima eos pcutit: qui p trāsgressiōis culpā
cōtēptū hnt diuina p̄cepta. Scōda illos: qui ex p̄seruatōe mā
datoz extollūt in elatiōe virtutū. Tertia eos: qui p contuma
ciā mētis subdi dedignātur maioz impiis. Quidam aut pro
carnalib': quidā aut p spūalibus supbiūt: z est vna supbia sub
diuerso colore. ¶ Zenodorie alterū caput: multiforme prodi
giū z multiplex malū: diras voces: z rugit' terribiles: ex tur
gidis faucibus quadriprito mō altius eflat. Nā sunt: qui hnt

bona: et donatē ignorāt. Et sūt qui se dicūt p suis pcedētib⁹
meritis dōa accepisse: n̄ p grā largiētis. Itē quidā sūt: qui qd n̄
hnt: hñe se p rumore existimāt. Sūt et alii: qui cōtēpnendo ce
teros: putāt se hñe aliquid singlariter. Sed illa elatio ceteris
pnitiosior est: de singularitate iactantie veniens. **H**ec autē dīra
lues: q̄nis se ad alta erigat: et impleat clamoribus aures: non tñ
ei iuxta quā hēt extollētiā: est vis et potentia. **I**psa quoq;
invidia duplices euomit flāmas. **H**oc autē caput tertiu: modo
illū vrit: qui meliori inidet in id qd ip̄e nō est: mō illum afficit:
qui quēlibet p̄similē dolet sibi esse equalē. **U**t hec tria discer
nere valeas: do tibi inditā. **S**upbia. n. rubet. **Z**enodoxia al
bet: **I**nuidia palet. **S**uror igneus in supbis ex indignatione.
Landor in ypocritis ex simulatiōe. **P**allor i inidis ex nimio
dolore. **H**is ita digestis: rectius septē criminalia vitia deno
tant: q̄ dinumerant v̄t mihi videt: q̄ sicut princeps septē vi
tiorū diabolus: nos eorū subdit potestatibus: ita xp̄s deus no
ster spiritu septiformis gr̄e plenus a dominatu ip̄orū eruit:
et sibi subditos facit. Sed scire te oportet: q̄ ista vitia diner
sos ortus vel dissimiles effectus hnt. **V**ula. n. et fornicatio q̄
nō nisi p corpus expleri possūt: carnalia sūt: et iō corporali idi
gent afflictioe: simulq; remotiorib⁹ locis: v̄t veloti⁹ curari que
ant. **A**uaritia et ira: l̄z nō sint eiusdē nature: nā prior extra na
turā est: sequēs autē origiale v̄t: q̄ hō irascibile aīal ē: sili tamē
oriūt mō: si quidē cōmotiōis cās extrinsecus p̄cipiūt. **T**ri
stitia et accidia nulla extrinsecus accidere pronocatiōe genera
ri solent. **S**uperbia zenodoxia atq; inuidia: sine corporali
ministerio cōsumantur. **A**d hec curanda: que sp̄ualia dicūtur
multū prosunt hūana consortia: maxie si inter bonos pruden
tesq; viros viuas: qui illa semp redarguāt. **S**ed inter hec
sciendū est: q̄ in quibusdā ventris ingluuies: in quibusdā for

nicatio principalē obtinet locū. In aliis supbia: in aliis zenodo-
xia arcē tenent. In quibusdā ira: in quibusdā auaritia seu tri-
stitia: aut aliquid eorū sibi tirānidē vēdicat. Et iō oportet unū
quēq; nrm s; qualitatē belli: quo principaliter infestat pugnā
arripe: ita vt aliū necesse sit aduersus vitū qđ tertū ponitur
primū exercere p̄ficiū: aliū contra quartū seu quintū: et ita p-
nt vitia in nobis optinēt principatū. Ut q; impugnationis exi-
git modus: nos quoq; o; ordinē instruere p̄lio;: et sic p̄ illud
vnū fortit pugnem⁹: vt alia a quib⁹ min⁹ ipugnamur n̄ negli-
gam⁹ atq; ita totis virib⁹ laborem⁹: vt nō de nris laboribus: s; de
dei auxilio p̄fidam⁹. Hoc. n. modo ad puritatē cordis: et ad
plenitudinē virtutū valebimus xpo adiunāte puenire. Illud
etiā nō minus te scire volo: q; varie in oib⁹ sunt p̄sp̄siones.
Unde alia vitia tranquillis et lenib⁹ morib⁹: alia duris et aspe-
ris vicina sunt. Sepe aut qđ istis placet: illis displicet. Diabo-
lus. n. dū decipe quēq; querit: prius naturā vniuscuiusq; iten-
dit: et ide se applicat: vnde hoiez ad peccatū inspexerit. Ex ea
quippe pte hoiez diabolus temptat: qua eū p̄ excrecentes hu-
morē facile ad vitia inclinare p̄spicit: vt fin humoris consp̄sio-
nem adhibeat tēp̄tationē. Nullus ergo culpam non estimet
quā ex p̄sp̄sione propria sustinet: sed q̄tū valet p̄ id qđ tollerari
pugnet. Nā si p̄sp̄sioni cedit: tēp̄tationi vel vitio nequaq; resi-
stit. Igit p̄stantes et duri mores semp p̄ supbiā irā: et crudeli-
tatē parit repugnēt. Iocūdi aut et lenes p̄ inanē gl̄iaz ypocri-
sis: et falsaz pietatē p̄cipue certare n̄ cessēt. Istud nāq; hoium
gen⁹: laudis amor facili⁹ capit. Neminē vlt displicet. Dēs cūq;
mī pōtare vī. Decipiūt et dēcipiūt: et q̄to hoib⁹ placet: tāto fiūt
dō odibiles. Scriptū ē. Astuti et siliatores p̄uocāt irā dī. Boni
.n. viri timētes d̄m id ipsuz qđ eē meruerūt: videri refugiūt.
Suaue la⁹ būana: bonos crutiat: malos letificat. Duplicit aut

damnant hypocrite: siue p oculos iniquitate: siue p apta simu-
latiōe. Nā semp hypocrite iacēt. Dē synceꝝ pmanet. Nam q̄
simulata sunt: diuturna esse nō pnt. Hypocrite foris cādidi:
intus sordidi. Amator vane glorie: vnde possit laudari: agere
nō quiescit. Nō nulli falsa opinione arrogātie se pfectos esse
existimāt: dū nō sūt: qui abortis rērationib⁹ inotescūt. Tanto
quis fit veritati vicinior: q̄ro se lōgi⁹ eē ab ea fuerit arbitrat⁹.
Est hūilitas formidis z ignorātie: q̄ nō ē laude digna. Hypo-
crita vba scōꝝ bz: vitā nō bz: cui semp iactāria oculos: quibus
de⁹ videri pōt: claudit. Supbis z libidinosi pl⁹ dñat⁹ diabol⁹.
Trāfacta libido semp sui reliquit penitudinē: nūq̄ sariat⁹ z ex-
tincta reaccēdit. Ne illi: qui tūc habuerit terminū luxurie: qñ
vite. Quō vinū p̄ potatē facit: z postq̄ surrexerit: neq̄ man⁹
neq̄ pes neq̄ mēs suū officiū tenēt: z oīs ei⁹ bylaratio vti⁹ i
ruinā. Vir supb⁹ nec decorabit⁹: nec volūtātē suā pducet ad fi-
nē. Sēp. n. pscia fui dei hūilis oꝝ eē z tristis. s. ut per humilita-
tem nō superbiat: z p vtilē merorem cor ad luxuriā non dissol-
uat. Dei seruū sine intermissione orare: legere: z operari
oportet: ne forte mentē ocio deditā vitia sibi poccupēt. Adēs
xpo dicata sic caueat minora vitia: ut maiora: qz a minimis in-
cipiunt: qui in maxima procurrunt. Satis delicate se palpat: qui
vult sine labore magno studioq̄ cōtinuo vel vitia supare: vel
virtutes acquirere. Aia aut mole carnis pssa: sicut difficile ad
virtutes surgit: ita facile in vitia cadit: qz illa in imo sunt: ille
vō in sūma arce p̄sistūt. Deniqz nō nulli: qz nō p dei amore se
culo renūciant: laborare nō curant. Utinā q̄ mūdus relinqui-
mus: voluntas sit: nō necessitas. Quia. n. nō rigida intētiōne
monachi p̄fessionē sectant⁹: q̄ro supni amoris p̄positū dissolu-
te appetunt: tāto p̄liuius a mūdi amore denuo reducuntur.
Ex quibus ali⁹ corporis voluptatē: ali⁹ honorem requirunt.

Sed qui ad hanc puerfionē sanctitatis p̄tendit: ut alijs qñq;
p̄esse desideret: ille nō discipulus xp̄i: sed prauitatis sectator
existit. Ferre. n. crucē: z nō mori: hypocrity est. Ille aut: qui
se p̄ dō duritie tradidit monachoz: assidens dz esse i oñib⁹:
lachrymas suas dō nō homibus offerre: ieiunia in aurige mo
dū p̄ lassitudine z viribus corpis rēperare. ¶ Quapropter
nō te pigeat bone frater: q̄rum potes actibus scis insistere: ut
laboris tui fructus quādoq; possis p̄cipere. Hoc solū attēde
q̄ monachus factus es: z iō ea age: que monachi sunt. Inter
eos cū quibus viuis: sectare meliores. In oī gradu z ordine
optimis pmixta sunt pessima. Animosos senes z pertinaces:
quos vides in his abundare piculosis tēporibus: noli imitari.
Adores vitāq; eoz fuge: ne tibi sint in laqueū z ruina. ¶ Q̄
multos iudices israhel turpiter vitam suā negligentes: rex ba
bylonis i terrā captiuitatis z pfusionis possider: z q̄ multi iu
venes spū seruētes dño seruientes vim faciūt celo: totisq; vi
ribus sibi diripiūt illud. Utinā talū p̄conia iuuenū nū imita
rent senes: ut: annosa redderet senecta: qd̄ tenera fert sponte
adolescētia. Si tu vis p̄ficē: nō respicias: quid mali faciūt alijs:
sed quid boni ipse facere debeas. Nōne cernis negociatores
z milites multa sustinere picula: ut ad incertos honores z pe
rituras diuitias pueniāt: Ista quippe seruāt cū aīe discrimie:
q̄ cū plurib⁹ tribulatiōib⁹ iueniūt. Quid tibi dic: rogo: faciēdū
est: qui venditis oīb⁹ p̄ciosam q̄ris margaritā: z emptū habes
agz: ubi thesaur⁹ latz: quē fur auferre nō pōt. Necesse ē tibi:
oēs isidias p̄canere solcite: ne si ruinā passus fueris: p̄ gloria
hēas ignominia. Quis sis in tuto: noli esse secur⁹. Frequēt
in media trāquillitate vitioz syrrib⁹ incanti z desides obzrūt.
Q̄ta p̄hdolor animātia nutrit hui⁹ seculi desertū: q̄ negligē
tes monachos duris moribus depascunt. ¶ Et qm̄ credo te
d

posse plus perficere oratione quam ista nostra exhortatio: addam et
formulam orandi: ut legendo et orando esurienti anime duplicem tri-
buas refectionem: et quod desideras: apud deum facilius valeas ob-
tinere. **N**imio enim coactus desiderio: quod de salute tua habes: istud
supra vires meas assumpsi negotium: ut vinculis verborum meorum
ad instructionem tuam pariter sententias colligerem. **N**ec tu me
ditare. **N**ec in tabulis cordis tui scribe. **E**t ut scias per quam
viam incedere debeas: et ut perficere possis operam: quod discis lectio-
ne: clama ad deum: sine quo nihil boni agitur: clama peccator clamore
magno in toto corde tuo: et flebilis supplexque tu ora hoc modo.

Ars tua sumus domine: quam tulisti de manu amorreorum
in gladio et arcu tuo. **G**ladius tuus sermo viuus et
efficax: arcus tuus incarnatio tua. **I**bi enim velut cur-
uato sapientie ligno: et ipsa quodammodo flexa diuinitate nervus
carnis vehementer extensus: et humanitas ineffabiliter acta
cognoscitur. **P**ars ergo tua sumus: et populus acquisitionis
tue: quam acquisisti verbo predicationis tue et mysterio incarnationis.

In circumcisione domini nec nervus rumpitur: nec os comi-
nuatur: ut robustiora quoque et firmiora seruentur illesa.

Apertae autem cutis: amputata caro: sanguis effunditur: ut il-
lecebrosa molities castigetur. **I**n carne quidem peccatum: quod in ea ma-
net intellige. **N**ec igitur verba circumcisionis spiritu non littera implebis: si vela-
me excusationis et dissimulationis per profectionem cordis et confessio-
nem oris amoveas: si peccati consuetudinem correctione perversationis ab-
scidas: si denique ut necessarium est: occasiones quoque peccati: et fo-
mitem fugias concupiscentiarum.

Res rami salutis fluxerunt a corpore iesu: **V**erbum dolo-
ris: in quo confessio. **S**anguis aspersionis: in quo afflictio.

Aqua emundationis: in quo profectio.

Deo gratias

ExPLICIT tractatus sancti bernardi abbatis claravallis. de ordine
vite et morum institutione.

Incipit tractat⁹ sci bernardi d⁹ gradib⁹ hūilitatis z supbie.

Rogasti me frater godofride: ut ea q̄ de gradib⁹ humilitatis corā fratrib⁹ locutus fuera: pleniori tibi tractatu differerē. Qui tue petitiōni digne: ut dignū erat: z volēs satisfacē: z tūmēs nō posse euāgelici p̄siliū memor: nō p̄t⁹ fa-
teor ausus sū: quā sedēs p̄putauī: si sufficerent sūpt⁹ ad p̄ficiēdū. Cū autē charitas hūc foras misisset timorē: quo mihi timebā illud de ope nō p̄sumādo: subitauit ali⁹ timor d⁹ p̄rio: quo cepi timē grāu⁹ piculū de glā si p̄fecissē: q̄ de ignomia si defecissē. Nū inē hūc timorē z charitatē velut i quodā binio positi⁹ diu hesitanti: cui viā tuto me crederē: metuēs aut loquēdo utilis de hūilitate ipse hūilis nō inueniri: aut tacēdo hūilit⁹ inutil⁹ fieri. Cūq; neutrā tutā altutā tū mihi tenēdā eē p̄spicerē: eligi poti⁹ tibi: si quē possuz cōicare fructū p̄mōis: q̄ tutari me solū portu silētiū sū fiduciā hūis: si quid forte qd̄ approbes dixerim: tuis p̄cib⁹ posse me nō supbire: sin aut qd̄ magis puto nil tuo studio dignū efficerē: de nibilo supbire nō posse.

Iocutur⁹ ergo d⁹ gradib⁹ hūilitatis: quos beat⁹ b̄ndict⁹ nō nūcrādos: s; ascēdēdos p̄ponit: p̄t⁹ oīdēdo si possū: quo p̄ illos pueniēdū sit: ut auditu fructu p̄uētiōis: min⁹ grauet labor ascēsiōis: p̄pōat itaq; oīs nobis vie laborē: ostēdat laboris mercedē. Ego sū iquit viā v̄itas z v̄ita. Nūā dicit hūilitatē: q̄ ducit ad v̄itatē: alia labor: alia fruct⁹ laboris ē. v̄i scia i quis: q̄ ibi de hūilitate locut⁹ sit: cū idētmiate dixerit: ego sū viā. Audi apti⁹. Discite a me: q; mitis sū z hūilis corde. se ergo p̄pōit hūilitatis exēplū: māsuetudis formā. Si imitaris eū: nō ābulas i tenebris: s; hēbis lumē vite. Quid ē lumē vite nisi v̄itas: q̄ illuminās oēm veniētē i hūc mūdū: ostēdit vbi sit vera v̄ita. Qd̄ cū dixisset: ego sum viā z veritas: subdidit z v̄ita. Ac si diceret. Ego sū viā: q̄ ad veritatē duco. Ego sū v̄itas:

q̄ vitā p̄mitto. Ego suz vita: quā do. Hec ē. n. ait vita eterna
vt cognoscāt te v̄x deū: z quē misisti iesuz xp̄s. Vel sic: q̄ tu
dicas. Quā p̄sidero. i. hūilitatē: fructuz desidero vitatē. Sed
quid: si tā⁹ est labor vie: vt ad optatuz lucz nō possim pueni
re: R̄ndet. Ego sum vita. i. viaticuz: quo substēteris in via.
Clamat igitur errantibus: z viam ignorantibus. Ego suz via
Dubitantibus z non credentibus ego suz veritas. Jam ascē
dentibus: sed lassescētibz: ego sum vita. Satis: vt reor: ostē
sum est ex proposito capitulo enāgeli: cognitionem veritatis
fructuz esse hūilitatis. Accipe z aliud. Cōfiteor tibi p̄: deus
celi z terre: qz abscondisti hec haud dubiū quā vitatis secreta
a sapiētibz z prudētibz. i. a sup̄bis: z reuelasti ea puulibz: hoc est
hūilibz. Et i hoc apparet: qz vitas: que sup̄bis abscondit: hūili
bus reuelat. Hūilitatis v̄o talis pōt esse diffinitio. Hūilitas
est virt⁹ qua hō verissima sui agnitioe: sibi ip̄e vilescit. Hoc at
pueit his qui ascēsiōibz in corde suo dispositis: de virtute in
virtute. i. d. gradu in gradu p̄ficiūt: donec ad culmē hūilitatis
pueniat: i. quo velut in syon. i. i speculatiōe pōiti: veritatē pro
spiciāt. Et. n. iquit b̄ndictionē dabit legislator: qz qui dedit le
gē dabit z b̄ndictionē: hoc ē qui iussit hūilitatē: pducet ad veri
tatē. Quis v̄o ē hic legislator: nisi dulcis z rectus dñs: qui le
gē dedit delinquētibz in via: In via quippe delinquūt: qui ve
ritatē derelinquūt. Sed nūquid vel sic: a dulci dño derelinquū
tur: Ipsis ergo dulcis z rect⁹ dñs legē dat viam hūilitatis: p
quā redeāt ad agnitioē vitatis. Dat occasionē recupande sa
lutis: qz dulcis ē: nō tñ absqz disciplina legis: qz rect⁹ ē. Dulcis
qz p̄ire nō patit̄. Rectus: qz punire nō obliniscit̄. Hāc itaqz
legē: qua redit̄ ad veritatē: br̄s b̄ndictus p duodeci gradus
dispōit: vt sicut p decē p̄cepta legis: ac geminā circūcisionez: in
quo duodenari⁹ numerus ad iple⁹ ad xpm venit̄: ita his duo

deci gradibus ascensis veritas apprehendatur. Illud quod in scala illa: que in typo humilitatis iacob monstrata est: dominus desuper in nixus apparuit: quid nobis aliud innuit: nisi quod in culmine humilitatis constituitur cognitio veritatis: Dominus quippe summitate scale perspiciebat super filios hominum tanquam veritas: cuius oculi sicut fallere nolunt: ita falli non norunt: ut videret si est intelligens aut requirens deum. Annō tibi dō alto videtur clamare ac dicere requirentibus se: novit dominus: qui sunt eius: transire ad me omnes: qui percipiscitis me: et a generationibus meis implemini: Et illud. Venite ad me: qui laboratis: et onerati estis: et ego vos reficiam. Venite inquit. Quo: Ad me veritatē. Qua: Per humilitatē. Quo fructu: Ego vos reficiam. Sed que est refectio: quam veritas ascendentibus promittit: puenientibus reddit? An forte illa est charitas: Ad hanc quippe: ut ait beatus benedictus: ascensis omnibus humilitatis gradibus monachus mox pueniet. Vere dulcis et suavis cibus charitas: quod fessos allevat: debiles roborat: mestos letificat. Iugum denique veritatis facit suave et onus leve. Bonis cibus charitas: quod media in ferculo salomonis persistens diversarum odore virtutum velut diversi generis fragrantia pigmentorum: esuriētes reficit: iocundat reficientes. Ubi siquidem apponitur pax: patientia: benignitas: longanimitas: gaudium in spiritu sancto: et que sunt alie veritatis seu sapie generationes apparant in illa. Habet et humilitas in eodem ferculo suas epulas: panem scilicet doloris: et vinum percussione: quas primo veritas incipientibus offert: quibus utique dicitur. Surgite postquam sederitis: qui manducatis panem doloris. Habet ibidem prelatio ex adipe frumenti: solidum cibum sapie cum vino: quod letificat cor hominis: ad quem veritas perfectos inuitat dicens. Comedite amici mei: et bibite: et inebriamini charissimi. Media inquit charitate prestravit pro filias hierusalem: pro imperfectas videlicet animas: quod dum adhuc illum solidum cibum cape

pñt: lacte interi charitatis p pane: oleo p vino nutriende sunt.
 Que recte media describit: qz ei⁹ suauitas nec icipientib⁹ psto
 est pibete timore: nec pfcis satis e p abudantiori pteplationis
 dulcedie. Hic adhuc a noxijs carnaliu delectationu hūoribus
 timoris amarissima potiōe purgadi: nudū lactis dulcedinē ex
 periūt: illi iā auulsi a lacte: epulari ab itroitu glie delectat sol⁹
 medijs. i. pficientib⁹ ita iā melleas quasda sorbitiūculas chari
 tatis exptis: ut illis iteri p sui teneritudie pteri sint. **P**rim⁹
 ergo cib⁹ hūilitatis ē purgatori⁹ cū amaritudie: scōs charita
 tis solatori⁹ cū dulcedie. tertio pteplatiōis solid⁹ cū fortitudie.
 Veni mihi: dñe de⁹ virtutū: quousq; irasceris sup orōne serui
 tui: Libabis me pane lachrymar: et potū dabis mihi in lachry
 mis. Quis me iuitabit ad illud vel mediū ac dulce charitatis
 puiuiū: vbi iusti epulāt i pscū di: et delectat i letitia: ut iā non
 loquēs i amaritudie aie mee: dicā dō: noli me pdenare: sz epu
 lādo i azimis synceritatis et vitatis: let⁹ cantē i vijs dñi: qm ma
 gna ē glia dñi. Bona tñ via hūilitatis: q vitas iquiri: chari
 tas acquirit: gñatiōes picipāt. Deniq; sicut finis legis xps
 sic pfectio humilitatis cognitio vitatis. Xps cuz venit: attulit
 grām. Veritas quib⁹ inoruerit: dat charitatē. Innotescit aut
 hūilib⁹: humilib⁹ ergo dat grām. **D**ixi ut potui: quo fructu
 hūilitatis grad⁹ ascēdi dēant: dicā: ut pofo: quo ordie ad pposi
 tū brauiū vitatis pducāt. Sz qz ipa quoq; vitatis agnitio i tri
 b⁹ gradib⁹ pssit: ipsos breuif si possū distiguo: qten⁹ ex hoc cla
 ri⁹ inotescat: ad quē triū vitatis duodecim⁹ hūilitatis pūgar.
Aquirim⁹ nāq; vitatē in nobis: i pxio i sui nā. In no
 bis: nosmetipsos diiudicādo. In pxis: eoz malis ppa
 tiēdo. In sui nā: mūdo corde pteplādo. Obsua sicut numerū
 ita et ordinē. **P**rimo te doceat vitas ipsa: q pri⁹ in pxis q in
 sui dēat inquiri natura. **P**ost hoc accipies: cur prius i te: q in

proximis inquirere deas. In numero siquidem beatitudinum: quas
suo sermone distinxit prius misericordes quam mundi corde posuit.
Misericordes quippe cito in proximiis veritatem deprehendunt: dum suos
affectus in illos extendunt: dum sic per charitatem se illos conformant: ut il
lorum vel bona vel mala tanquam propria sentiunt. Cum infirmis infirmam
tutur: cum scandalizatis urunt: gaudere cum gaudentibus: flere cum
flentibus consueverunt. Hac charitate fraterna cordis acie mun
data: veritatem delectantur in sui preplari natura: per cuius amore mala
tollerant aliena. Qui vero ita se fratribus non consociant: sed expro
bentibus insultant: aut gaudentibus derogant: dum quod in illis est: in
se esse non sentiant: quia similis affecti non sunt: veritatem in proximis
qualiter deprehendere possunt. Bene namque convenit illis vulgare
proverbiū. Nescit sanus: quid sentiat eger. Aut plenus: quid
patiat ieiunus. Et eger egro: et ieiunus ieiuno quanto propinquius
tanto familiarius compatitur. Sicut enim pura veritas non nisi pu
ro corde videtur: sic miseria fratris verius misero corde sentitur.
Sed ut ob alienam miseriā miserum cor habeas: oportet: ut tuam
prius agnoscas: ut proximi mentem in tua invenias: et ex te nove
ris: qualiter illi subvenias exemplo. scilicet saluatoris nostri: qui pati
voluit: ut compatisceret: miser fieri: ut misereri disceret: ut quod
de ipso scriptum est: didicit ex his: que passus est obedientiam:
ita et misericordiam disceret: non quod ante misereri nesciret: cuius
misericordia ab eterno et usque in eternum: sed quod natura sciebat
ab eterno: temporali didicit experimento. Sed forte dux tibi vi
detur: quod dixi dei sapientiam christum didicisse misericordiam: quasi is
per quem omnia facta sunt: aliquid aliquando ignorasset: ex his: que sunt:
maxime cum illud: quod ex epistola ad hebreos ad id probandum come
moravi alio sensu: qui non ita videatur absurdus: possit intelligi:
ut hic: quod dictum est didicit: non ad ipsum caput referatur in
sui persona: sed ad corpus eius: quod est ecclesia: ut sit ita sen

sus. Et didicit ex his q̄ passus obediam: hoc ē obediaz didicit
i corpe: ex his q̄ passus est i capite. ¶ Naz illa mors: illa crux:
obprobria: spura flagella: q̄ oīa caput n̄m x̄ps trāsīit: quid ali
ud corpi ei⁹. i. nobis q̄ p̄clara obedie documēta fuerūt: X̄ps
.n. ait paulus: factus ē obediēs p̄ri vsq; ad mortē: mortē at cru
cis. Quā necessitate: ¶ R̄ndeat apl̄s petrus. X̄ps passus ē p
nobis: vobis relinqnēs exēplū vt sequamini iquit vestigia ei⁹
.i. vt imitemini obediaz ei⁹. Ex his ergo q̄ passus est: discim⁹
q̄tra nos qui puri hoīes sum⁹: oporteat p̄ obediaz p̄peri: p̄ qua
is qui z d̄s erat: nō dubitauerit mori. Et hoc mō iquis: nō in
cōueniēs erit: si dicat x̄ps vel obediaz v̄l m̄iam: seu aliquid in
suo corpe didicisse: dū t̄n sibi in sua p̄sona: nil qd̄ se an̄ latuerit:
credat ex ipe potuisse accedere. Sicq; ipe sit: qui miseri doce
at aut obedire: ipe qui discat: q; caput z corpus vnus ē x̄ps.
¶ Nō nego hūc intellectū: quin rect⁹ sit. S; ex alio loco ip̄ius
epl̄e: supior iterptatio v̄r approbari: vbi dī. ¶ Nūq; .n. angelos
app̄hendit: sed semē habrae app̄bēdit. Unde debuit p̄ oīa f̄ri
bus similari: vt misericors fieret: puto q; hec verba sic ad ca
put referēda s̄t: vt corpi penit⁹ aptari nō possit: De v̄bo vtiq;
dei dictū est: qd̄ nō āgelos app̄bēdit: hoc est: nō in vnā sibi p̄
sonā assūpsit: sed semen habrae. ¶ Neq; .n. legit: v̄bū angl̄s fa
ctū est: sed v̄bū caro factū est: z caro de carne habrae iuxta p̄
missiōez: q̄ illi scā est primū. ¶ Un̄. i. ex qua semis assūptione de
buit p̄ oīa f̄ribus similari. i. oportuit: ac necesse fuit: vt filis no
bis passibilis: n̄iaz oīa excepto peccō genera mis̄iaz p̄curreret.
Si queris: quā necessitate: vt misericors inquit fieret. Et hoc
ais: cur nō recte ad corp⁹ referri pōt: Sed audi: qd̄ paulopost
sequit̄. In eo. n. quo passus ē ipe: z tēpratus: potens est: z eis
qui tēprant auxiliari. In quib⁹ verbis: quid melius intelligi
possit: nō video: nisi q; iō pati voluit: ac tēprari: oībusq; absque

peccō hūanīs coicare miseris: qđ est p oīa frībūs similari: vt si
militer passis ac rēptatis miseri ac cōpati: ipso disceret expi-
to. Quoquidē expimento nō dico: vt sapior efficeret: sed pro
pinq̄ior videret: quaten⁹ infirmi filii adam: quos suos fieri z
appellari frēs nō dedignatus est: suas illi infirmitates cōmitte-
re nō dubitarēt: qui sanare illas z posset vt d̄s: z vellet vt pro-
ximus: z cognosceret vt eadē passus. **U**n̄ ysaias virū euz ap-
pellat doloꝝ: z scientē infirmitatē. **E**t apl's. **N**ō. n. hēmus in-
quit pōtifficē: qui nō possit ppati infirmitatib⁹ n̄ris. **U**n̄ at pos-
sit: indicās adiungit. **T**ēptatuz autē p oīa pro similitudine absqz
peccō. **B**eatus quippe d̄s b̄i dī filius: in ea forma: qua nō ra-
pinā arbitratus est eē se equalē p̄ri: pculdubio ipassibilis: p̄ri⁹
q̄ se exiannisset formā serui accipiēs: sicut miserā z subiectio-
nē exptus nō erat: sic mīam vel obediām nō nouerat expimē-
to. **S**ciebat quidē p naturā: nō aut sciebat p expiētā. **A**t vbi
mioratus est nō solū a se ipso: sed et paulomin⁹ ab angelis: qz
z ip̄i ipassibiles sunt p grām nō p naturā: vsqz ad illā formā
in qua subici p̄ri posset: qđ vtiqz sicut dictū est in sua nō possz:
z ipassione exptus est mīam: z in subiectiōe obediāz. **P**ostq̄
tū experiētā nō illi vt dixi scia: sed nobis fiducia creuit: duz
ex hoc misero genere cognitiōis: is a quo lōge erraueram⁹: fa-
ctus est ppior nobis. **Q**ū. n. illi appropinquare auderem⁹: in
sua ipassibilitate manēti: **N**ūc aut ap̄lo suadēre: monemur cū
fiducia adire thronū grē ip̄ius: quē nimirū: sicut albi scriptum
est: lāgores n̄ros tulisse. z dolores n̄ros portasse cognoscim⁹:
z i eo: quo passus est ip̄e: nobis cōpati posse n̄ dubitam⁹. **N**ō
ergo oꝝ absurdū videri: si d̄r xpm: nō quidē aliquid scire cepis-
se: qđ aliqui nescierit. scire tū alio mō mīam ab eterno p diuini-
tatē: z alit i tpe didicisse p carnē. **V**ide ne z sili locutionis mō
illud dictum sit: qđ d̄ns requirentibus discipulis de die vltio se

nescire respōdit. **N**ā qūo diē illū ille nesciebat: i quo oēs sapie
z scie tesauri sunt absconditi: **C**ur ergo se scire negabat: qđ cer
tū ē: qz nescire nō poterat: **N**ūquid forte mēdaciter eius vo
luit celare: qđ vtili nō valuit innotescere: **A**bsit. **S**icut nihil
ignozare poterat: cū spia sit: sic nec mētiri: cū veritas sit. **S**z vo
lens discipulos ab inutilis īquisitiōis curiositate ppscere: qđ ī
quirebāt se scire negauit: nō oīmō quidē: sed tali quodāmodo:
quo negare veraciter potuit. **N**ā z si sue diuinitatis intuitu:
eque oīa p̄terita. s. p̄ntia atqz futura plustrādo: diē quoqz illuz
palā hēbat: nō tñ vllis carnis sue sensib⁹ expiēdo agnouerat.
Alioquin iā spū oris sui antixpm īterfecerat: iā aurib⁹ sui cor
poris archangelū vociferantē: z tubā sonātez: in cui⁹ strepitu
mortui suscitādi sunt: audierat: iā oclis sue carnis oues edos
qz: qui ad iūicē segregādi sunt p̄spexerat. **D**eniqz vt itelligas
q illa tñ cognitiōe q p carnē fit: se illū diē nescire p̄hibuerit:
vigilāter rñdens: ait: nec ego scio: sed nec ip̄e īquit fillus hoīs
scit. **Q**uid ē fili⁹ hoīs: nisi nomen assūpte carnis: **Q**uo si qui
dē noīe itelligi dāt: qz dicēs se aliquid nescire: nō iuxta q ōs
est: sed fm hoīez loquit^r. **A**lias quippe loquēs de se: fm suā di
uinitatē: nō fili⁹ vel filiū hoīs: sed ego: vel me sepi⁹ ponere cō
suevit: vt ibi. **A**men dico vobis: anteq̄ abraam fieret: ego suz.
Ego suz ait: nō fili⁹ hoīs est. **N**ec dubiū: quin de illa essentia
diceret: qua aī abraam z sine initio est: nō qua post abraam: z
ex abraā faetus est. **A**libi quoqz hoīnz de se opinionē a disci
pulis īquirēs: quē dicūt īquit hoīes esse nō me: sed filiū hoīs:
Rursus eosdē īterrogās: quid de se ip̄i quoqz sentirēt: vos at
nō quē filiū hoīs: sed quē me: ait: eē dicitis: **C**arnalis videlicet
pplī sniaz de carne īquirēs: nomē carnis: qđ pprie est filius
hoīs posuit: spūales vero discipulos de sua diuinitate īterro
gans: nō filiū hoīs: sed signāter me dixit. **Q**đ deniqz petrus

intelligēs: quid p hoc q̄ dixerat me: requisiti fuissent: sua respō
sione apuit: tu es inquires nō iesus fili⁹ virginis: sed xps filius
dei: qd̄ utiq; si rñdisset nihilominus veritatē dixisset: sed i ver
bis interrogatiōis sensū interrogantis prudēter aduertēs: ppe
tent proprieq; ad interrogata rñdit dicēs: tu es xps fili⁹ dei.
Lū igit videas xpm i vna quidē persona duas hñe naturas:
vnā qua semp fuit: alterā qua esse cepit: z fm sempiternū suū
quidē esse semp oīa nosce: fm t̄pale vero m̄tia tēporali exper
tū fuisse: cur fateri dubitas: vt eē i tpe cepit ex carne: sic carnis
quoq; miseras scire cepisse: illo dūtaxat mō cognitiōis quem
docet defectio carnis: Quod utiq; genus scie protoplasti:
sapiēt⁹ feliti⁹q; nescirēt: qñ id attingere: nisi stulte misēq; nō
poterāt. Sed plasmator eoz d̄s: requirēs qd̄ perierat: op⁹ suū
miseratus: proscutus est descendēs: z ipe misericorditer: quo
illi ceciderant misabilr. Voluit experiri in se: qd̄ illi faciendo
s̄ se merito paterentur: nō simili quidē curiositate: sed mirabili
charitate. Nō vt miser cum miseris remaneret: sed vt miseri
cors factus miseros liberaret. Factus inq; misericors: nō illa
misericordia quam felix manens habuit ab eterno: sed quam
mediāte miseria reperit i habitu nostro. Porro pietatis op⁹:
quod per illam cepit: in illa perfecit. Nō q̄ sola illa nō possit
perficere: sed quia nobis non potuit absq; illa sufficere. Ultra
q; si quidem necessaria: sed vobis hoc magis cōgrua fuit. O
ineffabilis pietatis excogitatio. Qñ nos illā mirā m̄iam cogi
tarem⁹: quā pcedens miseria nō informat. Qñ illā aduertere
m⁹ icognitā nobis ppassionē: q̄ nō passiōe puentia: cū ipassibili
tate perdurat. At tñ si illa: que miseriā nescit: m̄ia non pcessis
set: ad hanc cui⁹ mis̄ia m̄i est: accessisset. Si non accessisset: nō
atraxisset. Si n atraxisset: non extraxisset. Unde āt extraxit:
nisi d̄ lacu mis̄ie: z d̄ luto fecis. Nec illā tñ m̄iaz d̄fuit: sed hāc

infernū. Nō mutauit: sed multiplicauit: sicut scriptū ē. **N**ōies
z iumēra saluabis dñe: quēadmodū multiplicasti misericordiam
tuā de⁹. **S**z iā ad ppositū redeam⁹. Si ergo se miser fecit: qui
miser nō erat: ut expirēt: qđ z āte sciebat: qđo magis tu: nō vi
co: ut te facias: qđ nō es: sed ut attēdas: qđ es: qđ te miser es:
z sic discas misereri: qui hoc alit scire nō potes. **N**e forte si p
ximi malū pñderes: z tuū nō attēdas: mouearis nō ad misari
onē sed ad indignationē: nō ad adiūuādū sz ad diiudicandū:
deniqz non ad instruendū in spū leuitatis: sed ad destruēdū
in spū furoris. **N**os: qui spūales estis: ait apl's: huiusmodi in
struite in spū leuitatis. Apl'i pñliū sine etiā pceptū est: ut man
sueto. i. eo spū fratri egrotāti subuenias: quo tibi vis subueni
ri: cū egrotas. **E**t ut scias: qualit erga delinquentē māsuescere
possis: pñderās inquit te ipm: ne z tu tēteris. **C**onsiderare li
bet: qđ bene discipul⁹ vītatis ordinē sequat mēri. **I**n beatitudi
nib⁹: qđ sup memorauit: sicut pri⁹ misericordes qđ mūdi corde: sic
pri⁹ mites qđ misericordes pñūciati sūt. **E**t apl's cū spūales hor
tare ad istruēdū carnales: adiūxir: i spū leuitatis. **I**nstructio
quippe frim ptinet ad misericordes: spū leuitatis ad mites. **A**c
si dicēt. **I**n tē misericordes deputari nō pōt: qui i semetipso mitis
nō ē. **E**cce apl's apte oñdit: qđ sup me oñsaz pñisi: pri⁹ vide
lz vītātē iquirēdā eē i nobis qđ i pñis: pñderās iquies teipz. i.
qđ facil' ad tēradū qđ pñ ad peccādū: qđ ten⁹ ex tui pñderatione
mitescas: sicqz ad succurrēdū alijs i spū leuitatis accedas. **A**lio
quā si momentē non audis discipulū: arguentē time magistrū
Hypocrita eice primū trabē d oculo tuo: z sic videbis festucā
eicere de oculo fris tui. **T**rabes i oculo grādis z grossa sup
bia i mēte ē: qđ qdā corpulētia sui vana nō sana: timida nō soli
da oculū mentis obscurat: vītātē obumbrat: ita ut si tuā occu
pauerit mēte: iam tu te videre: iam te talē: qualis es: vel qua

lis eē potes: nō possis sentire: s; qualē te amas: talē te vel pu
res esse: vel speres fore. Quid. n. aliud ē supbia: q̄ vt quidaz
scūs diffiniuit: amor proprie excellētie: Vnde et nos possum⁹
dicere p̄ hūilitatē pprie excellētie esse p̄ceptū. Amor vō
sicut nec odiū: v̄tatis iudiciū nescit. Nis iudiciū veritatis au
dire: Sicut audio: sic iudico. Nō sicut odi: nō sicut amo: non si
cut timeo. Est iudiciū odiū vt illud. Nos legē hēmus: et s̄m le
gē nr̄am d; mori. Est et timoris: vt illud. Si dimittim⁹ eū sic:
veniet romani: et tollēt nr̄m locū et gentē. Iudiciū vero amo
ris: vt dauid de filio paricida: parcite iquit puero absalon. Et
legib⁹ hūianis statutū: et in causis tā ecclīasticis q̄ secularibus
seruatū scio sp̄ales amicos cāntiū: nō debere ad iudiciū admit
ti: vel ne fallāt vel fallant amore suoz. Q̄ si culpā amici tuo
iudicio amor illi⁹ aut minuit: aut pr̄sus abscondit: q̄to magis
amor tui tui⁹ te iudiciū fallit: Qui ergo plene veritatē in se
cognoscere curat: necesse est vt semota trabe supbie: q̄ ocl⁹ ar
cet a luce: ascensioēs in corde suo dispōat: p̄ quas se ip̄m in se
ip̄o requirat: et sic post duodecimū hūilitatis: ad primū verita
tis gradū p̄tingat. Cū aut veritate innēta in se: ymo se inēto i
veritate dicere potuerit: credidi pp̄ qd locut⁹ suz: ego aut hūi
liatus suz nimis: ascendat hō ad cor altū: vt exaltet veritas: et
ad gradū s̄m pueniēs dicat i excessu suo: ois hō mēdax. Pu
ras hūc ordinē dauid nō tenuit: Putas hoc nō sensit p̄phā
qd dñs: qd apl⁹s: qd et nos post ip̄os: et p̄ ip̄os sentim⁹: Cre
didi inquit veritati q̄ dicit. Qui sequit me: n̄ ābulat i tenebris.
Credidi ergo sequēdo: pp̄ qd locut⁹ suz p̄fitendo. Quid cōfi
tendo: Veritatē quā cognoui credēdo. Postq̄ aut et credidi
ad iustitiā: et locut⁹ suz ad salutē: hūiliatus suz nimis: hec ē per
fecte. Tāq̄ diceret. Quia veritatē cognitā in me cōfiteri con
tra me nō erubui: ad p̄fectionē hūilitatis p̄feci. Nimis. n. pro

perfecte pōt intelligi: vt ibi. In mādatīs ei⁹ volz nimis. Qz si quis
prēdat: nimis hic p valde positū n̄ p pfecte: qz z expositores
idipm vidētur astruere: n̄ hoc discordat a sensu pphē: vt sic
sentiam⁹ eū dixisse. Ego quidē cū adhuc veritatē nō noscerē:
aliquid me putabā esse: cū nihil essez. Et postq̄ in xpm credē
do. i. eius hūilitatē imitando veritatē agnoui: ipa quidē exalta
ta est i me ex mea p̄fessioe: sed ego hūiliat⁹ suz nimis. i. valde
vilui mihi ex mei p̄sideratiōe. Hūiliatus ergo pphā i hoc pri
mo gradu veritatis: vt ait i alio psalmo: z i virtute tua hūilia
sti me: semetipm attēdat: z ex ppria misia gūalē ppēdat: sicqz
ad fm trāsiens: dicat in excessu suo: ois hō mēdax. In quo ex
cessu suo: In illo pculdubio: quo se se excedēs ac veritati ad
herēs: se ipm diiudicat. In illo ergo excessu suo dicat: nō idi
gnādo: aut isultādo: s̄ miserādo: z p̄paciēdo: ois hō mēdax.
Quid ē: ois hō mēdax: Dis hō infirmus: ois hō miser: z ipo
tēs: qui nec se: nec aliū possit saluare. Sicut dī. Fallax equus
ad salutē: nō q̄ equus aliquē fallat: sed qz is se ipm fallit: qui i
fortitudie eius p̄fidit: sic ois hō dī mēdax. i. fragilis mutabi
lis: a quo salus nō possit vel sua vel aliena spari: quin potius
maledictionē icurrat: qui spez suā i hoīe ponit. P̄fiteſ itaqz
hūilis pphā p ducatū veritatis: quodqz in se lugebat vidēs in
aliis: dū apponit sciam: apponat z dolorē: ac generalr: sed vera
citer dicat: ois hō mēdax. Vnde q̄ lōge aliud senserit de se
phariseus ille supb⁹. Quid de p̄p̄sit i cessu suo: Deus gra
tias ago tibi: qz nō sū sicut ceteri hoīuz. Cū i se singlr exultat
aliis arrogāt isultat. David aut aliū. Ait. n. Dis hō mēdax.
Neminē excipit: ne quē decipiat: sciēs qz oēs peccauerunt: z
oēs egent grā dei. Phariseus se solū decipit: quē solū excipit
dū ceteros dānat. Propbā se nō excipit a cōi miseria: ne exci
piat a mīa. Phariseus insuflat mīam: dū disimulat miseriaz.

Propheta affirmat tã de oib⁹ q̃ de se: ois hō mēdax. Phariſeus p̃firmat de oibus p̃ter ſe: nō ſuz īquies ſicut ceteri hōi nū. Et gr̃as agit: nō qz bonus: ſed qz ſolus: non tã de bonis q̃ hēt: q̃ de malis q̃ in aliis vider. Quidū de ſuo trabē ciecetat: z feſtucas de oculis fr̃uz enumerat. Nā ſubdit. Iniuſti raptores. Non fruſtra vt arbitror a propoſito feci: ſi vtriuſqz excuſus differentiã itellexi. Yã ad propoſitū redeundū eſt. Quos itaqz ſibi innotescere: ac p̃ hoc vileſcere fecit: neceſſe eſt: vt cuncta: que amare ſolebant: z ip̃i ſibi amareſcāt. Statuentes nimirum añ ſe: tales ſe videre cogunt: quales vel a ſe videri erubeſcūt. Dūqz ſibi diſplicēt: qd̃ ſunt: z ad id ſuſpirant qd̃: nō ſunt: qd̃ vtiqz per ſe fore diſſidunt: vehementer ſe ſe lugentes: id ſolum cōſolationis inueniunt: vt ſe veri iudices ſui: quī. ſ. amore veri eſuriant z ſitiant iuſtitia: vſqz ad contēptū ſui diſtictiſſimam de ſe exigant ſatiffactionem: z de cetero emendationem. Sed cum ſe ad id ſufficere non poſſe cōſpiciūt: cū enīz fecerit omnia: que mandata fuerit ſibi: ſeruos ſe inutiles dicunt: de iuſtitia ad miſericordiam confugiūt. Ut aut̃ illam cōſequantur: p̃ſiliū veritatis ſequūt. Beati miſericordes: qm̃ mīam p̃ſequētur. Et hic ē ſcōs gradus veritatis: quo eā ī p̃xis iquirunt: dū de ſuis: alioz neceſſitates exquirūt: dū ex his q̃ patiunt̃: patientib⁹ p̃pati diſcunt. In his ergo tribus: q̃ dēa ſunt. i. in luctu penitētie: in deſiderio iuſtitie: in opib⁹ miſericordie ſi perſeuerant: a tribus impedimentis: que aut̃ ignorātia: aut̃ iſirmitate: aut̃ ſtudio p̃xerūt eruūt. Nec ſē vie: q̃ vidēt hoīb⁹: bone illis dūtaxat qui letāt cū male fecerūt: z exultāt ī reb⁹ peſſimis ac ſe d̃ iſirmitate ṽl ignorātia tegūt: ad excuſandas excuſatōes ī peccis. Sz fruſtra ſibi de iſirmitate ṽl ignorātia blādiūt: qui vt liberi⁹ peccēt: libētur ignorant vel iſirmantur. Putas qd̃ p̃rio hōi p̃ſuit: lz ip̃e n̄libēt peccauit: q̃ ſe p̃ vxorē tāq̃ p̃ carniſ

infirmatē defendit: Aut primi martyris lapidatores: qm̄ au-
res suas prinnerunt: pignoratiā excusabiles crūt: Qui igit̄
studio z amore peccādi a v̄itate se sentiunt alienatos: infirmita-
te z ignoratiā p̄ssos: studiū in gemitū: amorē in merorē puer-
tāt: infirmitatē carnis feruore iustitie vincāt: ignoratiā libe-
ralitate repellant: ne si nunc egētē nudā infirmā veritatē igno-
rant: cum potestate magna z virtute venientē: terrentē: argu-
entē: fero cum rubore cognoscāt: frustra cum tremore respōde-
ant: quando te vidimus egere: z non ministravimus tibi: Lo-
gnosceſ certe dominus iudicia faciēs: qui nunc ignoratur mi-
sericordiam querens. Deniq; videbunt: in quē transfixerunt.
Similit̄ z avari: quē p̄tēperunt. Ab oī ergo labe infirmitate
ignorantia studiove p̄tracta: flēdo iusticiā esuriendo: opib⁹ mi-
sericordie isistēdo mundaſ ocul⁹ cordis: cui se ī sui puritate ve-
ritas videndā p̄mittit. Beati mundo corde: qm̄ ipsi deuz vide-
bunt. Cū sint itaq; tres grad⁹ v̄itatis: ad primū ascendim⁹ p
laborē humilitatis: ad secundū p affectū p̄passionis: ad tertiū
p excessū p̄replationis. In p̄io v̄itas repit̄ senera: ī sc̄do pia:
in tertio pura. Ad primū rō ducit: qua nos discutimus. Ad
sc̄dū affectus pducit: quo alijs miseremur. Ad tertiū puritas
rapit: q̄ ad īvisibilia subleuamur. Interlucet hic mihi qdā mi-
ra ac diuisa īdīdūe trinitatis opatio: si quo mō tñ ab boie
sedente in tenebris īeffabilis illa possit capi coopantiū sibi p̄so-
naz diuisio. In primo siquidē gradu filius: in sc̄do spūs scūs:
in tertio pater opari videt̄. Vis audire filiū opatōez: Si ego
inquit laui vobis pedes dñs z magister: p̄ro magis z vos de-
betis alē alē⁹ lauare pedes. Tradebat discipulis humilitatis
formā v̄itatis magr̄: qua ī primo gradu primū eis v̄itas īnote-
sceret. Altrēde z op⁹ spūs sci. Charitas dī diffusa ē ī cordib⁹
nr̄is p spm̄ scm̄: qui dat⁹ ē nobis. Charitas quippe donum est

spūs s̄cti: qua fit: ut qui sub disciplina filiꝝ p̄ humilitatē ad pri
mū vsq; gradū veritatis iā pfecerunt: ad scōm p̄ passionē p
rimi sub magisterio spūs sc̄i pueniāt. Audi z de p̄e. **Beatus**
es simon bariona: qz caro z sanguis nō reuelauit tibi: s̄z p̄ me
us: qui est in celis. **Et illud.** **P̄ filiꝝ** notā facies v̄itatē tuā.
Et p̄fitebor tibi p̄: qz abscondisti hec a sapiētib⁹: z reuelasti ea
paulis. **Vides:** qz: quos v̄bo z exēplo p̄i⁹ fili⁹ hūilianit: sup
quos deide spūs charitatē fudit: hos tādē i gl̄ia p̄ recipit. **Si**
lius facit discipulos: paraclytus p̄solat amicos: p̄ exaltat fili
os. **Quia** v̄o nō solū fili⁹ s̄z z p̄ z spūs sc̄us v̄itas appellant:
p̄stat q̄ una eadēq; v̄itas sp̄uata pp̄ietate p̄sonaz: tria hec in
trib⁹ gradib⁹ opat. primo. s̄. iſtruit ut mgr̄: sc̄do p̄solat ut ami
cus vel frater: tertio astringit ut filios p̄. **Dei** quippe v̄bū. s̄. ac
sapia p̄f̄s: primū quidē illā aīe n̄re potētia: q̄ rō d̄r: cū repit car
ne dep̄sā: pccō captiua: ignorātia cecā: exterioribus deditā: cle
mēt assumēs: potent erigēs: prudēt iſtituēs: itroz sū trabens:
ac mirabilr utēs: tāq̄ p se vicariā ibi ipsā iudicē statuit: ita ut
p reuerētia v̄bi: cui p̄iūgit ipsa sui accusatrix: testis z index p̄
se v̄itatis fūgat offō. **Ex** q̄ prima p̄iūctiōe v̄bi z rōis hūilitas
nascit̄. **Aliā** deide p̄tē: q̄ d̄r volūtas: veneno quidē carnis infe
ctā: s̄z iā rōne discussā spūs sc̄us dignāt v̄isitās: suauit purgās
ardēt afficiēs: miſericordē facit: ut ita more pellis: q̄ iūcta extēdi
tur: ipsa quoq; unctiōe p̄fusa celesti vsq; ad inimicos p̄ affectū
dilateſ. **Et** sic ex hac sc̄da p̄iūctiōe spūs d̄i: z volūtaris hūane
charitas efficiſ. **Utrāq;** v̄o p̄tē rōnē. s̄. z volūtatē: alterā v̄bo
v̄itatis iſtructā: alterā spū v̄itatis afflatā: illā iſopo hūilitatis
asp̄sā: hāc igne charitatis succēlā: tādē iā p̄fectā aīaz: pp̄ hūili
tatē sine macula: pp̄ charitatē sine ruga: cū nec volūtas rōni
repugnat: nec rō v̄itatē diſſilat: glorioſā sibi sp̄sām p̄ p̄glori
nat: ita ut nec rō de se: nec volūtas de p̄rio cogitare ſinat: sed

e

hoc solū dicere beata illa aīa dlectat. Introduxit me rex ī cu-
biculū suū. Digna certe: q̄ de schola hūilitatis: in q̄ primū sub
mgro filio ad seipaz itrare didicit: iuxta cominatiōem ad se fa-
ctaz: si ignoras te: egredere: et pascere edos tuos. Digna ergo: q̄
de schola illa hūilitatis duce spū scō ī cellaria charitatis: q̄ nī
mīz pxioz pectora itelligēda sūt: p affectionē itroducere: vñ
suffulta florib⁹ stipata malis bōis. s. morib⁹ et vītib⁹ scis ad re-
gis demū cubiculū: cui⁹ amore lāguet: admittēt. Ibi modicū
hora videlz q̄li dimidia silētio scō ī celo: int̄ desideratos āplex⁹
suauit̄ quiescēs: ipa quidē dormit: s; cor ei⁹ vigilat. Quo utiqz
interi vītaris archana rimat̄: quoz postmodū memoria statim
ad se reditura pascat̄. Ibi videt īuisibilia: audit īeffabilia: que
nō licēt homini loqui. Excedūt quippe oēm illā: quā nox no-
cti idicat sciam. Dies tñ diei eruttat v̄bū: et int̄ sapiētes sapiāz
loqui: et spūalib⁹ spūalia licet pferri. Putas hos grad⁹ paul⁹
nō trāsierat: qui vsqz ad tertiu celū se raptū fuisse testat̄. At
videlz si tāt⁹ apls raptū se dicit fuisse: quo nec doct⁹ sciuit: nec
duct⁹ potuit ire: me: qui pculdubio minor sū paulo: ad tertiu
celū nulla mea vīute: nullo meo labore puenire posse psumā:
ne vel de vīute pfidā: vñ p labore diffidā. Qui. n. docet̄: aut
ducit̄: ex hoc ipso q̄ docētē sequit̄: vel ducētē: laborare pūcit̄:
et aliquid ex se agit: ut ad destinatū locū vel sensū ptrabat̄: ita
ut dicere possit: nō aut̄ ego: s; grā dei mecū. Qui vō rapit̄: nō
suis virib⁹ sed alienis innix⁹ tāq̄ nesci⁹ quocūqz portat̄: nec o-
toto in se: nec pte gloriat̄: ubi nec p se nec cū alio opat̄. Ad pri-
mū itaqz siue ad mediū celū ductus vel adiut⁹ apls ascendere
potuit: ad t̄tiū aut̄ ut pueniret: rapti oportuit. Nā ad hoc et fi-
li⁹ legīt̄ d̄scēdisse: ut vocaret: iunaz ascēsurus ad primū: et sps
scūs missus fuisse: qui pducēt ad scōm. P̄ vō lz filio et spūi
scō coopet̄: nūq̄ de celo d̄scēdisse: aut ad trās legīt̄ missus fu-

isse. Lego certe: q̄ misericordia dñi plena ē terra: z pleni sūt celi
z terra gl̄ia tua. Et multa huiusmodi lego z de filio. Postq̄
aut̄ venit plenitudo t̄pis: misit de⁹ filiū suū. Et ipse fili⁹ loquit̄
de se. Sps dñi misit me. Et p̄ eundē pphām. Et nūc inquit:
dñs misit me z spūs ei⁹. Lego z de spū scō. Paraclytus autē
sps scūs: quē mittet p̄r i noīe meo. Et cū assumpt⁹ fuero: mit
tā vobis eū. Haud dubiū quin spm̄ scm̄. Patrē aut̄ i sua p̄so
na lz nūq̄ nō sit: nūq̄ tñ inuenio nisi i celis: ut i euāgelio: z p̄r
me⁹: qui i celis ē. Et i orōne. P̄r nr̄: qui es i celis. An̄ ni mi
rum colligo: q̄ qz p̄r nō descēdit: apl̄s ut eū videret: ad tertiu⁹
celū ascēdere nō potuit: quo tñ se raptū memorauit. Deniq; ne
mo ascēdit i celū: nisi qui descēdit de celo fili⁹ hoīs. Et ne pu
tes d̄ p̄rio dictū vel scō. Dicit tibi dauid. A sūmo celo egres
sio ei⁹. Ad qd̄ itez: nō subito raptus: nō furti sublat⁹: s; vidēti
bus iquit̄ illis. i. apl̄is eleuat⁹ ē. Nō sicut helyas: qui unū: nō
sicut paul⁹: qui nullū: vix. n. vel seipm̄ testē aut arbit̄r hēre po
tuit: ipso phibēte: nescio: d̄s scit: s; ut oipotēs: qui qñ voluit de
scēdit: qñ voluit ascēdit: p̄ suo arbitrio arbitros z spectatores
locū z t̄ps: diē z horā expectās: vidētibz illis: quos. s. tāta vi
sioe dignat⁹: eleuat⁹ ē. Raptus ē paul⁹: raptus ē helyas: trāsla
tus ē enoch. Redēptor nr̄ legif̄ eleuat⁹: hoc ē ex seipso leuat⁹:
nō aliunde adint⁹. Deniq; nō curr⁹ vebiculo: nō angeli āmini
culo: s; p̄pria virtute subnix⁹ suscepit eū nubes ab oculis eo
rum. Cur hoc: An fessum inuit⁹: An pigz ipulit⁹: An cadētē
sustinait⁹: Absit. S; suscepit eū ab oculis carnalib⁹ discipuloz:
qui z si xpm̄ nouerāt s̄m carnē: s; ultra iā nō noscerēt. Quos
ergo p̄ humilitatē ad primum celum filius vocat: hos in scō
charitatē sps aggregat: ad tertiu⁹ p̄ contemplatiōem p̄r exaltat.
P̄rio humiliant̄ in v̄itate: z dicunt. In v̄itate tua humiliasti
me. Scō congaudet v̄itati: z psallunt. Ecce q̄ bonum z q̄

iocūdū bitare fr̄es in vnū. De charitate quippe scriptū ē. **L**ō
gandet at̄ veritati. Tercio ad archana v̄itatis rapiunt: et aiūt.
Secretū meū mibi: secretū meū mibi. Sed quid ego miser su
perflua magis loquacitate: q̄ sp̄s v̄inacitate duos celos supe
riores p̄curro qui manib⁹ pedibusq; repēs adhuc sub īferiore
laboro. Ad q̄ tñ iā ip̄o inuāte: quo et vocāte mibi scalā erexi.
Illic si quidē iter est quo oīdat mibi salutare dī. Yā dñz d̄su
per innixū suspicio: iā ad vocē v̄itatis exulto. **L**ocauit me: et
ego r̄ndi illi. **O**pī manū tuaz porriges. d̄xtā. **T**u quidē dñe
gressus meos dinumeras: sed ego l̄r⁹ ascensor: fessus viator
diuerticula quero. **N**e mibi si tenebre me p̄phēdāt: aut si mea
fuga fiat ī hyeme vel ī sabbato: dū nūc ad lucē: cū t̄ps accepta
bile et dies salutis sunt: proficisci dissimulo. **Q**uid moror: **D**ra
p̄ me fili fr̄ sorie et p̄iceps p̄fect⁹ mei: si quis est in dño. **D**ra
oīpotentē: quatenus sic pigrū robozet pedē: vt tñ non veniat
mibi pes supbie. **E**t si. n. pes piger: vt ad v̄itatis gradū ascē
dat: ydoneus nō ē: tollerabilior tñ est isto: qui in ea stare non
pōt: vt b̄es ibi expulsi sunt: nec potuerūt stare. **E**t hoc quidēz
de supbis. Sed quid de illoz capite: **Q**uid de illo: qui d̄r rex
fr̄ oēs filios supbie. **E**t ip̄e inquit in veritate nō stetit. **E**t ali
bi. **V**idebā sathanā cadentē de celo. **Q**uare hoc: nisi p̄p sup
biā. **N**e mibi: si et me viderit: qui alra a lōge cognoscit supbiē
tē: et illā in me terribilē intonet vocē. **T**u quidēz filius excelsi
eras: sed sicut bō morieris: et sicut v̄inis de p̄cipibus cades.
Quis nō ab hui⁹ tonitruī voce formidet: **O** q̄ salubrī⁹ ad ta
ctū angeli nervus femoris iacob emarcuit: q̄ angeli supientis
intumuit evanuit ruit. **V**tinā et meū nervū angl̄s tangat: vt
marcescat: si forte ex hac īfirmitate īcipiā p̄ficere qui: ex mea
firmitate nō possuz nisi deficere. **L**ego p̄fecto. **Q**uod īfirmū
est dei: fort⁹ est hoībus. Sic quoq; apl̄s de suo nerno cōq̄st⁹

quē angelus nō dñi s; sathane colaphizabat: respōsū audīit.
Sufficit tibi grā mea: nā virt⁹ i iſirmitate pficiť. **Q**ue vtrus:
Ipse apłs respōdeat: Libent^r gl'abor i iſirmitatibus meis: ut
inhabitet i me virt⁹ xpī. S; nundū forſitā itelligis: de q; spāl'r
dixerit: q; xp̄s oēs vtrutes habuit. Sed cū oēs habuerit: p̄ oī
bus tñ unā. i. humilitatē nobis i se p̄mēdauit: cū ait. **D**iscite a
me: q; mitis sū z humilis corde. Libent^r igit^r z ego dñe iesu glo
riabor: si poſo in mea iſirmitate: i mei nerui p̄tractione: ut tua
virtus. i. humilitas pficiat^r in me. **N**ā sufficit mibi grā tua: cū
defecerit virtus mea. **D**edē p̄fecto grē forit^r figens z menz:
qui iſirmus est lenit^r trabēs: securus ascēdā p̄ scalā hūilitatis:
donec v̄itati adherens: ad latitudinē tranſcā charitatis. **T**unc
psallā cū grāz actione: z dicā: statuiſti in loco ſpacioſo pedes
meos. **S**ic ardua via cautius icedit^r ſtricti: ſic ardua ſcala tun⁹
pededent^r deſcēdit^r: ſic miro mō l; pigrinus ad v̄itatē tñ firmus
claudicādo accedit^r. **S**ed heu mibi: q; icolatus meus. plōgar⁹
eſt. **Q**uis dabit mibi pēnas ſicut colūbe: quibus celerius volē
ad veritatē: ut iā requieſcā in charitate. **Q**ue qm̄ deſūt: deduc
me dñe in via tua: z igrediar in v̄itate tua: z veritas liberabit
me. **N**e mibi: q; de illa deſcendi. **N**iſi. n. prius leuit^r inaniť de
ſcendiſſem: in aſcēdendo tādū tāgrauit^r laboraſſem. **S**; quid
dico deſcendi. nam fortaſſe rectius cecidi dixerim: niſi q; forte
ſicut nemo repente fit ſūmus: ſed gradatim quiſq; aſcendit: ſic
nemo repente fit peſſimus: ſed paulatim deſcendit. **A**lioquin
quō ſtabit illud. **I**mpius cūctis diebus vite ſue ſuperbit. **D**e
niq; ſunt vie: que vident^r hoībus bone: z tamē ad malū dedu
cunt. **E**ſt ergo via deſcenſionis ſicut z aſcenſiōis. **E**t via ē ad
bonū: z via eſt ad malū. **L**aue malā: elige bonam. **S**i p̄ te nō
potes: ora cū propheta: z dic. **L**iam iniquitatis amone a me:
Quō. **E**t lege tua miſere mei: illa. ſ. lege: quam dedisti delin

quēribus in via .i. delinquentibus veritatē. De quibus ego v̄e
unus sū: qui v̄e a v̄itate cecidi. Sed nūquid qui cadit: nō adiū
ciet: ut resurgat. Propt̄ hoc viā v̄itatis elegi: qua ascēdā hūili
tatis: vñ supbiendo descendi. Ascendā inquit: z psallā. Bonū
mibi dñe: q̄ humiliasti me: bonū mibi lex oris tui sup milia au
ri z argenti. Duas tibi vias videt̄ david p̄posuisse: sed unam
noueris esse ipsam: tñ a se diuersam: z diuersis noibus appel
latā: aut iniquitatis p̄p descendentes: aut v̄itatis p̄p ascenden
tes. Quia z idē gradus sunt ascēdentiū in solū: z descenden
tiū: z eadē via accedentiū ad ciuitatē: z recedentiū: z unum ho
stiū est ingredientīū domū z egredientīū. Per vnā deniq; sca
lā ascendentes angeli z descēdentes iacob apparuerūt. Quo
spectant hec: Ut videlz: si ad veritatē redire cupis: nō necesse
sit viā q̄rere nouā: quāz nō nosti: sed norā qua descendisti: q̄re
nus reciprocis gressibus tua ipse vestigia sequēs: p̄ eosdē gra
das humiliatus ascēdas: p̄ quos supbiendo descēderas: ita ut
qui duodecimus supbie fuit descendentī: prim⁹ humilitatis sit
ascēdenti: Undecimus inueniat̄ scōs. Decimus tertius. No
nus quart⁹. Octau⁹ quintus. Septimus sext⁹. Sextus septi
mus. Quintus octau⁹. Quartus non⁹. Tertius decimus.
Secūd⁹ undecimus. Prim⁹ duodecimus. Quibus supbie
gradib⁹ i te innētis: imo recognitis: iā nō laboras i q̄redo viā
hūilitatis.

Prim⁹ supbie grad⁹ Curiositas.

Prim⁹ itaq; supbie grad⁹ ē curiositas. Hanc autē
p talib⁹ indicijs dep̄hendes. Si videris monachū: de
quo pri⁹ bene pfidebas: vbiq; stat: sedet: ambulat
oculis incipientē vagari: caput erectū: aures portare suspensas
e motib⁹ extioris hoīs interiorē mutatū agnoscas. Vir quip
pe p̄uersus ānuit oculo: terit pede: digito loquit̄: z ex insolenti
corpis motu: recēs aīe morib⁹ dep̄hēdit. Quā dū a sui circū

Spectōe torpescit: icuria sui curiosā i alios facit. Quia. n. seipsā
 ignorat: foras mittit: ut edos pascat. Edos quippe: qui pccā
 significāt: recte oculos auresq; appellaueri: qm̄ sicut mors per
 pccm̄ i orbē: sic p has fenestras intrat ad mētē. In his ergo pa
 scēdis se occupat curiosus: dū scire nō curat: q̄lē se reliqrit it?
 Et v̄e si te vigilant bō attēdas: mix ē: si aliō unq̄ itēdas. Au
 di curiose salomonē. Audi stulte sapiētē. Dī custodia iquit: cu
 stodi cor tuū: vt oēs videlz sēsus tui vigilēt ad id: vñ vita pce
 dit custodiēdū. Quo. n. a te curiose recedis: Qui te interi cō
 mittis. Ut quid audes oculos leuare in celū: qui peccasti i ce
 lū. Terrā intue: ut cognoscas teipm̄. Ip̄a te tibi rep̄sentabit:
 q; tra es: z i terrā ibis. Duab⁹ tñ causis iculpabilr oculos le
 uas: ut petas auxiliū vel ipēdas. Leuauit oculos dauid i mon
 tes: ut peteret. Leuauit z dñs sup turbas: ut ipendēt: alē mise
 rabilit: alē misericordit: ābō iculpabilit. Tu quoq; si locū: tps: z
 cām psiderās: tua vel fris necessitate oculos leuas: nō solū nō
 culpo: sz plurimū laudo. Hoc. n. excusat mis̄ia: illud mīa p̄mē
 dat. Sin alias: nō pphetei: dñi: sz dñe aut eue: imo ip̄i⁹ satha
 ne imitatorē te dixerī. Dina nāq;: dū ad pascēdos edos egre
 dit: ipsa p̄ri: z sua sibi virginitas rapit. O dina quid necesse ē:
 ut videas muliēs alienigenas: Qua necessitate: Qua utili
 tate: An sola curiositate: Et tu si ociose vides: sz nō ociose vi
 deris. Tu curiose spectas: spectaris tñ curiosi⁹. Quis credēt
 tūc illā tuā curiosā ociositatē: v̄l ociosā curiositatē: fore post sit
 nō ociosā: sz tibi tuis hostibusq; tā p̄niciosā. Tu quoq; eua in
 paradiso posita es: ut cū viro tuo operis: z custodias illā: si iniū
 ctū pfeceris: qñq; trāsitura ad meli⁹: vbi nec opus sit i aliquo
 ope occupari: nec de custodia sollicitari. Dē lignū paradisi tibi cō
 cedit ad vescēdū: p̄t illō: qd̄ dī scie boni z mali. Si n. ceta bōa
 sūt: z sapiūt bonū: quid ē op⁹ edere d̄ ligno: qd̄ sapit etiā malū.

Nō plus sape: q̄ oz sape. Sape. n. malū: sape nō ē: s; decipe.
Serna ergo pmissū: expecta pmissū: caue p̄bitū: ne perdas
p̄cessū. Quid tuā mortē tā itente itineris. Quid illo tam cre
bro vagātia lumia iacis: Quid spectare libet qd̄: māducare n̄
licet: Oculos iquis tendo nō manū. Nō est inter dictū ne vi
deā: sed ne p̄medā. Ad n̄ l; oculos: quo volo leuā: quos d̄s i
mea posuit prāte: An qd̄ apl̄s. Dia mihi licet: s; n̄ oia mihi ex
pediūt. Et si culpa n̄ ē: culpe tñ iditiū ē. Nisi. n. mēs m̄us se
curiose seruauerit: tua curiositas t̄ps vacuū nō h̄ret. Et si cul
pa nō ē: culpe tñ occasio ē: z inditiū cōmisse: z cā cōmittēde ē.
Te. n. intēta ad aliud latēter interi i cor tuū serpēs illabi: blā
de aloqui. Blāditiis rōcz: mēdatiis timorē p̄pescit: nequaq̄ i
quies morieris. Anger curā: dū icitat gulā. Acuit curiositatē
dū suggerit cupiditatē. Offert tadē p̄bitū: z aufert p̄cessū.
Porrigit pomū: z surripit paradisu. Haurit virus parit̄a:
z pituros paritura. Perit salus: nō destitit p̄tus. Nascimur
morimur: iōq; nascimur morituri: q; pri⁹ morimur nascituri:
ppea graue iugū s̄r oēs filios tuos vsq; i hodiernū diē. ¶ S;
z tu signaculū s̄litudinis nō i paradiso: sed in delitiis paradisi
dei positus es. Quid āpl̄⁹ querere debes? Plenus ergo sa
piētia: z p̄fectus decore: altiora te ne quesieris: z fortiora te ne
scrutatus fueris. Sta i te: ne cadas a te: si ābulas i magnis z
in mirabilib⁹ sup te. S; quid interi ex obliquo itēdis ad aq̄i
lonē? Jā te video: iā te p̄spitio: nescio que sup te curiosi⁹ rimā
tē: ponā inquis sedē meā ad aquilonē. Leteris astātib⁹ celico
lis: dū tu solus sedere affectas: s̄r m̄ p̄cordiā: totius celestis pa
trie pacē: ip̄ius q̄rū in te ē quietē trinitatis infestas. Quo te
tua miser curiositas ducit: vt p̄sumptiōe singlarī non dubites
ciuib⁹ scandalū: iniuriā facere regi: Adilia miliū ministrāt ei:
z decies cētena milia assistūt ei: vbi nemo sedere probibet: nisi

solus is: qui sedet sicut cherubin: cui a ceteris ministrat: et tu ne
scio quod praeteris perspicendo differens: curiosius inquiredo: irrene
rentius persuadendo: sed tibi collocas in celo: ubi sis similis altissi
mo: Quo fine: Qua fiducia: Adire inspicies vires: pensa fi
ne: excogita modum. Scire hoc altissimo presumis: an nesciente:
Volete: an non volete: Sed quomodo malum quodcumque machiariis: aut
velle: aut ignorare poterit: cuius optima voluntas: cuius perfecta scia est:
Numquid autem et scire et nolle non dubitas: sed non posse resistere
putas: At vero nisi te perditum esse dubitaueris: dubitare te non
credideri de omnipotentia: siue de omni moda scia: ac bonitate condito
ris: qui te de nihilo potuit: tale scit: tamen credere voluit. Quomodo
ergo deum sentire existimas: quod fieri nolit: refellere possit: An
forte in te video propleri: ymo a te initiari quod parte: et per te a tui si
milibus in terris frequentari solet vulgari dici. Privatus dominus
temerarios nutrit. An oculis tuis neque est: quia ille bonus est. De
cuius bonitate dum fiduciam nefariam sumis: scius es et propterea scias: impu
dens: et propterea potentia audax. Hoc est. non opinio: hoc est quod cogitas:
hec est iniquitas: quam meditaris in cubili tuo: et dicis. Putas
creator opus suum destruat. Scio quidem: quia non latet dominum qualis
cumque cogitatio mea. Deus. non est: nec placet ei qualiscumque talis
cogitatio mea: quia bonus est. Sed nec: si velit effugiam manus eius:
quia potes est. Numquid tamen mihi timendum est. Si. non cum bonus sit:
non poterit illi placere malum meum: quanto minus suum. Addeum quippe di
xerim pro eius voluntate aliquid velle: suum autem si vidit se. Tamen
ergo quodcumque scelus non valet velle ulcisci: quia nec vult: nec valet
sua bonitate privari. Fallis te miser: fallis te: non deum. Te in
quam fallis: et mentiris iniquitas sibi non deo. Dolose quidem agis:
sed in conspectu eius. Te ergo fallis non deum. Et quia de magno eius
bono in te: tu magnam in eum excogitas malum: merito iniquitas tua
invenit ad odium. Quae maior namque iniquitas quam cum omnipotentia

dei nō dubites: quin te. s. destruere possit qui cōdere potuit: cō-
fusus tñ de mīra eius dulcedie: qua spās eū nolle vīdicare cū
possit: malū pro bonis: odiū pro dilectiōe retribuas. **N**ec inq̃
iniquitas nō ira momēanea: sed odio digna est sēpiterno: qua
tuo dulcissimo z altissimo dñō: licet inuito desideras tñ ac spās
equari: quaten⁹ sēp videat qđ doleat: dñ te sociū hēat cū nollit
nec deiciat cū possit: quin poti⁹ eligat ip̃e dolere: q̃ te pariat ur
pire. **P**ossit quidē deicere si vellit: s; p̃dulcedie vt existimas
velle nō possit. **T**erte si talis est qualē putas: tāto nequ⁹ agis
si nō amas. **E**t si ille parit aliquid fieri p̃tra se: potius q̃ ip̃e ali-
quid faciat p̃ te: q̃ta malitia est: vt vel tu non p̃cas illi: qui sibi
nō parcat parcēdo tibi. **A**bsit tñ ab ei⁹ p̃fectiōe vt qz dulcis ē
iustus nō sit: q̃i simul dulcis: z iustus eē nō possit: cū melior sit
iusta dulcedo: q̃ remissa: imo virtus n̄ sit dulcedo sine iustitia.
Quia igit̃ gratuite dei bonitati: qua gratis factus ē: ingrat⁹
existit: iustitiā vō: quā exptus es: nō metuis: iōq; audacter cō-
mittis culpā: de qua falso tibi p̃mittis ipunitatē: iā ecce iustū
senties: quē bonū nosti: cadens in foueā quam paras auctori:
vt dum. s. talem in eum penam machinaris: qua tamen valeat
carere si velit: sed ut putas: non valeat velle: z ideo nec carere
ea vtiq; bonitate: qua neminē expertus es illū punisse: talē ius-
tus d̃s iustissime i te retorqueat penā: qui nec d̃z: nec valz pa-
ri suā ipune bonitatē offendi: sic vtiq; tēpans in vīdicta sniaz
vt si velis resipiscere nō neget veniā: s; tñ duritiā tuā: z cor i
penitēs nō possis velle: z iō nec pena carere. **S**; iā audi calū-
pniā. **C**elū iquit mibi sedes est: z terra scabellū pedū meorūz.
Nō dixit oriēs: aut occidēs: aut vna aliqua celi plaga: s; totūz
celū mibi sedes est. **N**ō potes ergo i p̃te sedere celi: cū ille to-
tū elegerit sibi. **I**n terra nō potes: qz pedū ei⁹ scabellū ē. **T**er-
ra z. n. locus solidus ē: vbi sedet ecclia fūdata: sup̃ firmā petrā
Quā facies? **E** celo pulsus i terra remanere nō potes. **E**lige

ergo tibi i aere locū: nō ad sedendū. s; ad volandū: vt qui tem
ptasti pcutere statū eternitatis: penā sentias pprie fluctuatio
nis. Te ergo fluctuāte inter celū z terrā: sedet dñs sup solius
excelsū z eleuatū: z plena est ois terra maiestate eius: vt nūq
q̃ nisi in aere inuenias locū. Seraphin nāq; aliis quidem aliis
sue pteplatiōis de trono ad scabellū: de scabello ad tronū volā
tia: alius caput dñi pedesq; volantia: ad hoc vbi posita puto:
vt sicut hōi peccāti paradisi p anglm p̃hibet ingressus: ita z
p seraphin modus tue curiositati iponeret: q̃tenus nec celi iā
magis ipudēter: q̃ prudēter archana rimeris: nec ecclie miste
ria cognoscas i terris: s; solis p̃tētus sis cordib; supborū: qui
nec i terra dignāt eē: sicut celi hōiū: nec sicut angeli volāt ad
celū. Licet vō z caput i celo: z pedes a te i terra abscondantur:
quiddā tñ tibi mediū videndū ad inuidēdū dūtaxat pmittitur.
Dū suspēsus in aere descēdētes quidē pte z ascendētes ange
los itueris: s; quid vel audiāt i celis: vl nūtient terris: penit
nescis. O lucifer qui mane oriebaris: imo nō iā lucifer sed no
ctifer: aut et mortifer: rect; cursus tuus erat ab oriēte ad me
ridiē: z tu ppostero ordie tendis ad aquilonē. Quāto magis
ad alta festinas: tāto celer; ad occasū declinat. Veli tñ curio
sius o coriose itentionē tue curiositatis iquirere. Donā iquis
sedez meā ad aquilonē. Nec aquilonē hunc corporalez: nec se
dem hanc cū sis spūs intelligo materialē. Puto aut p aquilo
nē reprobandos hōies fuisse dsignatos: p sedem p̃tēz i illos.
Quos vtiq; in p̃scia dei: q̃to ei vicinior: tanto ceteris p̃spica
tior p̃uidens: nullo quidē sapie radio coruscantes nullo spūs
amore feruentes velut vacuū reperire locū: affectasti sup illos
dominiū: quos qdā tue astutie claritate p̃fūderes: tue malitie
estib; i flāmares: vt quō altissim; sua sapia ac bōitate oib; filiis
obedie p̃erat: ita z tu si oēs filios supbie p̃stitui tua eos astuta

malicia ac maliciosa astutia regeres : p qđ filis altissimo ees.
S; miro: quō in pscia dei tñū videris principatū: cur nō i ea
dē puidisti z picipiū: Nā si puidisti: q isania fuit: ut cum tāta
misia cupes picipari: ut malles misē pesse: q̄ felicit subesse:
An nō expedierat picipē eē plagaz illaz lūinosaz : q̄ picipē
tenebray haz: S; credibili? ē: q nō puidisti: aut pp illā cām
quā supi? dixi: qz dei bonitatē attēdēs: dixisti i corde tuo: nō re
quireret: pp qđ o ipie deū irritasti: aut qz viso principatu statū in
oculo supbie trabes excreuit: q̄ inposita casū vidē nō potuisti
Sic ioseph: cū suā puidisset exaltatiōem: nō tñ psciuit sui vēdi
tionē: q̄ quis ppior eēt veditio q̄ exaltatio. Nō q tñ p̄iarchā
in supbiā credideri incidisse: s; ut eius exēplo pateat: q bi: qui
futura puidēt p spm̄ pphetie: z si nō oīa: nō iō tñ putādi sunt
nulla puidisse. Qz si quis p̄tendat i eo: q sōnia sua adhuc ado
lescentulus narrabat: quoz tunc mysteriū ignorabat: vanitate
posse notari: tñ mysterio magis siue simplicitati pueri d̄putan
dū arbitroz q̄ vanitati. Que tñ si q̄ fuit: p ea: q̄ passus legif:
potuit expiari. Nō nullis. n. aliq̄ aliquādo d̄ se p reuelationē
iocūda mōstrant: q̄ z si human? aīus absq; ulla vanitate scire
nō pōt: nō minus iō eneniet: qđ mōstratū est: sic tñ ut illa vani
tas ipunita nō sit: q̄ de magnitudine reuelatiōis aut pmissiōis
in se vel lenit exaltauit: Sicut. n. medicus nō solū unguēto: s;
igne z ferro utit: quo oē: qđ i vulnē sanādo excreuerat: secet:
z urat: ne sanitatē: q̄ ex unguēto pcedit: ipediat: sic medic? aīa
rum de? huiusmōi aīe pcurat tētationes: imittit tribulatiōes:
quibus afflicta: z humiliata gaudiū v̄tat in luctum: reuelatio
nem putat illusionem. Unde fit: z vanitate careat: z v̄tas re
uelatiōis nō peat. Sic pauli extollentia p stimulos carnis re
primi: z ipse reuelatiōib? crebris attollit. Sic zacharie ifideli
tas ligue obligatōe mutat: z āgeli v̄tas suo i tpe manifestāda

nō mutat. Sic p grām z ignobilitatē scī pficiūt. Dū inter sin-
gularia dona: que recipiūt: cōi boīuz vanitate se sentiūt: vt dū
p grām sup se aliquid cernūt: nō obliuiscant qđ i f. Sed quid
de reuelatiōib⁹ ad curiositatē: De quib⁹ vt hoc p excessum in-
termiscerē: inde occasio supra ē: cū ondere vellē sic reprobu an-
gelū añ casuz suū potuisse puidere illā: quā post accepit i re p
bos boies dñationē: vt tñ suā nō psciret dñationē. De quo
etiā nōnullis questiūcalis motis magis q̄ solutis: totū dispu-
tatiūcule hec sūma sit: q̄ p curiositatē a veritate ceciderit: quia
pri⁹ spectauit curiose qđ affectauit illicite: spauit presūptuose.
Iure igit in gradib⁹ supbie: primū curiositas vēdicat sibi: que
ēt iuēta ē initiū eē oīs pccī. S; nisi hoc citi⁹ cobibeat: ileuitatē
ai: q̄ scōs gra. ē cito dillabitur. Scōs gra. leuitas

m Onachus. n. qui sui negligens alios curiose circūspi-
cit: dū quosdā suspicit quosdā despicit inferiores: z in
aliis quidē videt qđ iuidet: in aliis qđ irridet: ide fit
vt p mobilitate oclorū leuigatus aiūs: nulla vtiq; sui cura ag-
grauat⁹: mō p supbiā ad alta se erigat: mō p inuidiā in ima de-
mergat. Nūc p inuidiā nequiter tabescit: nūc p excellētiā pueri-
liter hylarescit. In altero neq; i altero vanus: i vtroq; super-
bus existit: q; z q̄ supari se dolet: z q̄ supare se gaudet: amor
pprie excellētie facit. Idas aut ai vicissitudines: nunc pauca z
mordatia: nūc multa z i ania. nūc risu: nūc luctu plena: semper
q̄o irrationabilia idicāt vba. Cōpara si vis hos duos primos
supbie gradus: supmis duob⁹ hūilitatis: z vide si nō vltio cu-
riositas: i penultio leuitas cobibet. Idipm in ceteris repies:
si alterutq; pparētur. S; iā ad tertiu docendo: nō descenden-
do veniamus. Tertius gradus: iepra letitia.

Roprium ē supboz: lera semp appetet: z tristia deni-
tare: iuxta illud. Cor stultoꝝ vbi letitia. Vñ z mōa

ebus qui duos iam superbie gradus descendit: dum per curiositatem ad
aerem levitatem devenit: cum gaudium quod semper appetit: frequenter videt
interpollari tristitia: quod de bonis alterius? subit: impatientes sue humiliatio
nis: fugit ad consilium solationis. Ex illa denique parte: qua sibi sua
utilitas: et aliena excellentia monstratur: restringit curiositatem: ut totum
se transferat in suam partem: quatenus in quo ipse vult precellere curio
sius notet: in quo alter precellit: semper dissimulet: ut dum deuitat:
quod triste putat: letitia continetur. Sicque fit: ut sibi vicissim: quem ve
dicabatur gaudium et tristitia: sola possidere incipiat inepta letitia.
In hac autem tertium tibi gradum constituo. Accipe quibus eam signis
vel in te deprehendas vel altero. Illum qui eiusmodi est: aut
numquam aut raro gementem audies: aut lachrymantem videbis. Du
res si attendas: aut sui oblitum: aut ablutum a culpis. In signis scu
rilis: in fratre hilaritas: vanitas apparet in incessu: pronus ad
iocum: facilis ac proptus in risu. Luctis quippe: qui in se preceptibi
lia: et ideo tristitia nonerit a memoria ralis: bonisque si qua sentit in
se: adunatis vel simulatis ante oculos metus: dum nil cogitat: nisi
quod libere: nec attendit si libere: iam risum teneat: iam ineptam letitiam dissi
mulare non valet. Ut. n. vesica collecto turgida vento: puncto
que perforata: exiguus: si stringitur crepitat: cum detumesceat: ac ventus
egrediens non passim effusus: sed strictim emissus: crebros quosdam
sonitus reddit: sic monachus ubi vanis scurilibusque cor suum cogi
tationibus impleverit: pro disciplina silentii non inueniens ventus va
nitatis qua plenus egrediat: inter angustias faucium per chachios
excutitur. Sepe vultum pudibundus abscondit: claudit labia: de
tes strigit: ridet tamen nolens: chachinat iuitus. Cumque os pugnis
obstruxerit suis: per nares adhuc sternutare auditur.

Quartus gradus iactantia.

a Postquam vanitas crescere et vesica grotescere cepit:
necesse est: ut ampliori foraminis laxato sinu: ventositas
eructetur. Alioquin rumpetur. Sic monachus inepta redundantia leti

ria: dū rīsu v'l signis eā apire nō sufficit: in helui v'ba prorūpit.
En v'eter meus qī mustū absq; spiraculo: qd̄ novas lāguncu
las dirūpit. Aut loq̄t ergo: aut rūpet. **P**len⁹ ē. n. s'monib⁹: z
coartat eū sps vteri sui. **E**surit z sitit auditores quib⁹: suas ia
citet vanitates: quib⁹ oē: qd̄ sentit: effūdat: quib⁹ q̄lis z q̄tus
sit inotescat. **I**nnuēta āt occasiōe loq̄ndi: si de lris s'mo exorīt:
vetera pferūtur z noua: volāt snie: v'ba resonāt āpulosa: pue
nit iterrogātē: nō q̄renti rīdit. **I**p̄e q̄rit: ip̄e soluit: z v'ba col
locutoris p̄cidit ip̄fecta. **C**ū aut pullato signo necesse ē inter
rūpi colloquiū: horā lōgā breue q̄rit itervallū: q̄rit licētiā vt
ad fabulas reuertat p' horā: n̄ vt quēpiā edificz: s; vt scīaz iaciz
Edificat pōr: s; n̄ edificare itēdit. **N**ō curat te doceri: vel a te
doceri ip̄e qd̄ nescit: s; vt scire sciat: qd̄ scit. **Q**z si d̄ religiōe agi
tur: statī vīsiōes z sōpnia pferūt. **D**eide laudat ieiunia: p̄mē
dat vigiliās: s; oīa oīones exaltat: d̄ paria de hūilitate z de sin
glis virtutib⁹ plēissie s; vanissime disputat: vt tu. s. si audieris
dicas: q̄ ex abūdātia cordis os loquit: z qz bon⁹ hō d̄ bono te
sauro suo p̄fert bona. **S**i ad lubrica s'mo p̄uertit: i his quāto
assuetior tāto loq̄tior inueitur. **D**icas: si audias rinū vanitatis
fluvīū eē scurilitatis os ei⁹: ita vt seueros quoq; z grāves aiōs
i lenitate p̄citet rīl⁹. **E**t vt totū i breui colligā: i mltiloquio no
ta iactatiā. **I**n hoc hēs q̄rtū gradū: z d̄scriptū z noiātū. **S**u
ge rē: z tene nomē. **I**llac eadē cantella iā accede ad quītū: quē
noīo singularitatē. **Q**uintus gradus singularitas.

Arpe ē. n. qui se sup̄ cētos iactat: si nō plus cētis ali
quid agat: p qd̄ vltra cētos appeat: p̄inde nō sufficit
ei q̄ cōis mōasteriū reglā v'l maiorz cohortāt exēpla:
Nec tamen melior esse studet: sed videri: non melius vinef:
sed videri vincere gestit: quatenus dicere possit. **N**on sum
sicut ceteri hominum. **P**lus sibi blanditur de vno ieiunio: qd̄
ceteris prādētibus facit: q̄ si cū ceteris septē dies ieiunauit.

Comodior sibi videtur una oratiuncula peculiaris quam tota psalmodia unius noctis. Inter prandendum crebro solet oculos iactare per mesas: ut si quem minus comedere viderit: victum se doleat: et incipiat idipsum sibi crudeliter subtrahere: quod necessarium victui indulgent dum prouiderat: plus glorie metuens detrimentum quam famis cruciatum. Si quem macriorē: si quem pallidiorē prospexerit: vile se estimat: nunquam requiescit. Et quoniam vultum ipse suum videre non potest: quale. scilicet se in tuentibus offert: manus quas potest et brachia spectans: palpat costas: humeros attrahat et lumbos: ut scilicet quod corporis sui membra vel minus vel satis exilia probat: pallorem oris ac colorem discernat. Ad omnia denique sua strenuus: ad cōtia piger: vigilat in lecto: dormit in choro. Cumque alijs psallentibus tota nocte ad vigilias dormitet: post vigilias alijs in claustro quiescentibus: solus in oratorio remanet: excreat: et rursus: gemitibus ac suspirijs aures foris sedentium de angulo implet. Cum autem ex his: quae singulariter sed inaniter agit: apud simplices eius opinio excreuerit: qui perfecto opera probant: quae cernunt: sed vix pendeant non discernunt. Dum miser beatificatur: in errorem inducunt.

Sextus gradus Arrogantia.

Cedit: quod audit: laudat: quod agit: et quod intēdat: non intēdit. Obliviscitur intentionem: dum amplectitur opinionem. Quicquid de omni alia re plus sibi credit quam alijs: de se solo plus alijs credit quam sibi: ut non iam vix tenus aut sola opere ostentatione suam proferat religionem: sed intimo cordis credat: affectu omnibus se sanctiorem. Et quicquid de se laudatum agnouerit: non ignorantie aut benivolentiae laudatoris: sed suis meritis arrogantem ascribit. Non post singularitatem sextum sibi gradum iure ignorantie sibi vendicat. Post hanc presumptio inuenitur: in qua septimus gradus constituitur.

Septimus gradus Presumptio.

Qui enim alios se precellere putat: quod plus de se quam de alijs non presumat: Primus in conventibus residet: in

cōsilijs primus rñder: nō vocatus accedit: nō missus se intro
mittit: reordinat ordinata: reficit scā. Quicquid ipse nō fecit:
aut ordinauerit: nec recte factū: nec pulchre existimat ordiatū.
indicat indicātes: pñdicat indicatoris. Si cū ips aduenerit:
nō pmoneat ad prioratū: suū abbatē aut inidū indicat: aut oē
ptū. Qz si mediocris ei aliq obedia iniūcia fuerit: idignat asp
nat: arbitrās se nō eē minorib⁹ occupādū: qui se ad maiora se
tit idoneū. Sz qui sic pmtul⁹ ad oia magis temē q̄ libē psue
nit igerē: impossibile est eū aliqñ nō errare. Ad platū aut perti
net erratē arguē. Propterea: cū ei culpa iputat: crescit: nō apu
tat. Si ergo cū argut⁹ fuerit: declinare cor ei⁹ videris in vba
malitie: in octauum gradum: qui dī defensio peccōz noueris
corruisse.

Octauus gradus Defensio peccator.

Altis vō modis fiūt excusatiōes in peccis. Aut. n. di
cit: qui se excusat: nō feci: aut feci quidē: sz bñ feci: aut
si male: nō multū male: aut si multū male: nō mala in
tētiōe. Si aut z de illa sicut adā vel eua puincit: aliena suasiōe
excusare se nitit. Sz qui peccat etiā apia defēdit: qñ occultas z
malas cogitatiōes cordi suo adueniētes humiliter reuelaret
abbati.

Nonus gradus Simulata confessio.

Ite vō gñā hec excusatiōis eaten⁹ mala indicent: q̄
ten⁹ ore phibito vba malitie appellēt: multo tñ picu
losior ē fallax ac supba p̄fessio: q̄ pnicax z obstinata
defensio. Nonnulli. n. cū de apriorib⁹ arguūt: sciētes: q si se de
fenderēt: sibi nō crederēt: subtili⁹ inueniūt argumētū defensiōis
vba rñdētes dolose p̄fessōis. Est quippe: ut scriptū ē: qui ne
quit hūllat se: z infiora ei⁹ plena sūt dolo. Vult⁹ demittit: p
sternit cor⁹: aliq̄s sibi lachrymulas extorquēt: si pñt: vocē su
spirijs: vba gemitib⁹ infrūpūt. Nec solū qui eiusmodi ē: obiecta
nō excusat: sz ipse quoqz culpā exaggerat: ut dū impossibile ali

quid aut incredibile culpe sue ore ipsi? aditū audis: et illud qđ
ratū putabas: nūc credē possis: et ex eo: qđ falsū cē nō dubitas:
dū pfitet: i dubiū veniat: qđ qđ certū tenebat. Dūq; affirmāt:
qđ credi nolūt: pfitēdo culpā defendūt: et apiendo tegūt: qñ et
pessio laudabilis sonat i ore: et adhuc iniquitas occultat i cor
de: qñ magis ex hūilitate: q̄ ex vitate pfiteri putet: qui au
dit: aprās sibi illud scripture. Just⁹ i p̄cipio h̄mōis accusator
ē sui. **Salūt.** n. apđ hoies vitate piclitari q̄ hūilitate: cū apđ
deū picliten vtriq;. Aut si iō culpa manifesta sit: q̄ nulla peni
t⁹ v̄soria regi possit: nihilomin⁹ tñ vocē nō cor penitēris assu
mūt: q̄ notā nō culpā deleāt: dū ignoratiā manifeste trāsgressi
onis: decore recōpētāt publice p̄fessiōis. **Glōsa** res hūilitas: q̄
ipsa quoq; supbia palliare se appetit: ne vilescat. Sed hoc cito
ēgiterfatio a plato dep̄hendit: si ad hāc supbā hūilitatē nō le
uīt flectit: quo magis dissilet culpā: vel differat penā. **Uasa** fi
guli pbat fornax: et tribulatio v̄e penitētes discernit. Qui enī
vaciū penitet: laborē penitētie nō abhorret: s; quicquid sibi pro
culpa: quā odit: inūgit: tacita p̄scia patientē amplectit. In ipsa
quoq; obedīa duris ac p̄rijs reb⁹ abortis: quibuslibet irroga
tis iūrijs: sustinēs nō latescit: ut i quarto gradu stare indicet
hūilitatis. Qui⁹ v̄o silata p̄fessio ē: una vel leui p̄tumelia: aut
exigua pena iterrogat⁹: iā hūilitatē silare: iā silationē dissilare
nō pōt. **Murmurat:** frēdet: irascit: nec i quarto stare hūilita
tis: s; i nonū corruisse supbie pbat. Qui h̄m qđ descriptus ē:
recte silata p̄fessio appellari pōt. Quāta putas tūc p̄fusio sit
supbi: cū fraus decipit: pax amittit: laus minuit: nec culpa di
luit. Tandē notat ab oib⁹: indicat ab oib⁹: eoq; vehemēt⁹ oēs
indignāt: quo falsū spiciūt: quicquid de eo pri⁹ opinabantur.
Tūc op⁹ est plato: ut eo min⁹ illi parcēdum putet: quo magis
oēs offenderet: si vni parceret.

Decimus gradus Rebellio.

Ic nisi eū misratio supna respiciat: ut: qđ valde diffici
le talib⁹ ē: uniuersoz iudicijs tacit⁹ acquiescat: frōto
sus mor⁹ z ipudēs factus: tāto deti⁹ qđo despau⁹ i de
cimū gradū p rebellionē corruit: quiqz pri⁹ latet arrogās frēs
ptēpbat: iā patent iobediēs et mgīm ptēnit. Sciēduz aut ē: qđ
oēs grad⁹: quos i. xij. pri⁹ sū: i tres tīmō colligi pnt: ut i sex
supioib⁹ ptēptus frat⁹: in q̄tuor sequētib⁹ ptēpt⁹ mgīm: i duo
bus qui restāt: psumet ptēptus dei. Notādū quoqz: qđ bi duo
supbie grad⁹ ultimi: qui z būilitatis ascēdēdo primi iueniunt:
sicut extra pgregationē ascēdēdi sunt: ita i pgregationē descēdi
nō pnt. Qđ autēz añ ascēdi dēant: ex hoc apte dat⁹ itelligi: qđ i
tertio gradu i regula legi⁹. Terti⁹ iquit grad⁹ ē: ut quis p dei
amore oī obedia se subdat maiori. Si ergo i t̄tio gradu subie
ctio collocat⁹: qđ pculdubio fit: qñ nouit⁹ primū pūctui sociat⁹:
psequēs ē: qđ duo antiores iā trāscēsi itelligāt. Deniqz ubi fra
t⁹ pcordiā: z mgīm sentētiā monach⁹ spnit: quid ultra i mōaste
rio nisi scādalu⁹ facit.

Undecimus Libertas peccādi.

Ost decimū itaqz gradū: qui rebellio dict⁹ ē: expulsus
vel egressus de monasterio: statim accipit ab undecio.
Et tūc igredit⁹ vias: qđ vident⁹ boibus bone: qđ finis
nisi forte dō eas sepiērit: demerget eū i pfundū iferni. i. i cōtē
ptū dī. Impt⁹ siquidē cū veniūt i pfundū maloz: ptēpnt. Pōt
aut. xi. grad⁹ appellari libertas peccādi: p quā monach⁹ cū nec
mgīm videt: quē timeat: nec frēs: quos reuerat: tāto securi⁹
qđo liberi⁹ sua desideria iplere delectat⁹: a quib⁹ i monasterio
tā pudore qđ timore p̄hibebat. S³ z si iā frēs v^l abbatē nō ti
met: nōdū tū dei penit⁹ formidie caret. Hāc rōnē adhuc sub
murmurās volūtati: nec sine aliq dubitatōe: qđz primū illicita
pficit: s³ sicut is: qui vadū tētat pededēti nō cursū vitioz gur
gitē itrat.

Duodecimus gradus psuetudo peccandi
Et postq̃ terribili dei iudicio prima flagitia ipunitas
sequit̃: expta voluptas libeter repetit̃: repetita blan
dit̃. **C**ōcupiscētia reuiuiscēte sopit̃ rō: ligat psuetu
do. **T**rabitur mis̃ i profundū maloz: tradit̃ captiuus voragini
vitioz: ita vt carnaliū voragie desiderioz absortus: sine rōnis
diuini q̃ timoris oblit̃: dicat isipies i corde suo: nō est d̃s. **I**ā
idifferenter libitis p licitis vit̃: iā ab illicitis cogitādis patrā
dis inestigandis: aius manus vel pedes nō phibēt: sed quic
quid in cor in buccā ad manū venerit: machiat̃: iterit: et opat̃
maluol̃: vaniloquus facinorosus. **Q**uēadmodū deniq̃ ascē
sis his oibus gradib⁹ corde iam alacri et absq̃ labore p bona
psuetudie inst⁹ currit ad vitā: sic descēsis ipius eisdē p malo
vlu: nō rōne se gubernās: nō timoris freno retētās: intrepid⁹
festinat ad mortē. **A**dēdū sūt qui fatigātur: angustiantur: qui
nūc metu gebēne: nūc pristina retardati psuetudie descenden
do vl̃ ascendēdo laborāt. **S**up̃mus tñ et isim⁹ currere absq̃
ipēdimēto: et absq̃ labore: ad mortē hic: ad vitā ille festinat: al
ter alacrior: alter pēlinior. **I**llū alacrē charitas: hūc pēliuem
cupiditas facit. **I**n altero amor: in altero stupor laborē nō sē
tit: **I**n illo deniq̃ pfecta charitas: in isto cōsumata iniquitas:
foras mittit timorē. **I**lli veritas: huic cecitas dat securitatez.
Potest ergo duodecim⁹ gradus appellari psuetudo peccādi
qua dei metus amittit̃: cōtēptus incurritur. **P**ro tali iā iquit
ioānes apl̃s nō dico: vt quis oret. **S**z nūquid dicis o apl̃e: vt
quis desperet? **I**mo gemat: qui illum amat. **N**ō p̃sumat orare:
nec desistat plorare. **Q**uid est: qd̃ dico? **A**n forte vllū remāet
spei refugiū: vbi oīo nō iuenit locū? **A**udi credentē spantem:
nec tñ orantē. **D**ñe inquit si fuisses hic: si mens n̄ fuiss̃ mor
tuis. **M**agna aut̃ fides qua credidit sua p̃sentia dñm mortē

phibē potuisse: si affuisset. Adō aut quid: Absit: ut quē credi
 dit viuū potuisse suare: mortuū dubitet posse resuscitare. Sz
 nūc iquit scio: q: qūq: poposceris a deo: dabit tibi de. Deide
 qrenti: vbi posuissent eū: rīdet. Veni: z vide. Qzobrez o mar
 tha magna nobis tue fidei insignia tribuis. Sz quō cū tāta fi
 de diffidis: Veni: inquis: z vide. Cur si nō despas: nō seqris:
 z dicis: z resuscita: Si aut despas: cur mōim sine cā fatigas:
 An forte fides aliquā recipit: qd oīo nō psumit: Deniq: appo
 pinquāte cadaveri phibes: z dicis: dñe iā fetet: quattriduanus
 enī ē: despando dicis hoc: an diffidando: Sic quippe ipse dñs
 post resurrectionē finxit se lōgi⁹ ire: cū mallet cū discipulis re
 manere. O scē mulieres xpī familiares: si frēm vīm amatis:
 cur ei⁹ misericordiā nō flagitatis: de cui⁹ potētia dubitare: pieta
 te diffidere nō potestis: Rīdēt. Sic meli⁹ tanq̃ nō orātes ora
 m⁹: sic efficaci⁹ tāq̃ diffidētes pfidim⁹. Exhibem⁹ fidē: phibe
 mus affectū: scit ipē: cui nō ē op⁹: ut aliquid dicat: quid deside
 rem⁹: Scim⁹ quidē: q oīa pōt: sz hoc tā grāde miraculū taz no
 nū tā iauditū: z si ei⁹ subest potētie: multū tñ excedit uniuersa
 merita hūilitatis nre. Suffic nobis potētie locū: pietati vdisse
 occasionē: mallētes paciēt expectare: qd velit: q̃ ipudēt qre: qd
 forsītā nolit. Deniq: qd nris meritis deest: vēcūdia fortasse sup
 plebit. Petri quoq: p⁹ graue lapsū lachrymā quidē video: sz
 pceez nō audio: nec tñ de idulgētia dubito. Disce ēt in mīe dñi
 magnā in mirabilib⁹ fidē hēre: i magna fide vēcūdiā retinere.
 Disce vēcūdia decorare fidē: reprimere p̃sūptionē. Vinum in
 quit nō hñr: Qzbenit q̃ reuerentē suggestit: vñ pie sollicita fu
 it. Et ut discas i huiusmōi magis pie gemere: q̃ petē p̃sūptuo
 se: pietatis estū pudoris tēperās umbra: pceptā p̃cis fiduciam
 vēcūde suppsit. Nō frōtose accessit: nō palā locuta ē: ut anda
 cter corā oib⁹ dicēt. Obsecro fili: deficit vinū: p̃tristant p̃uine:

profundit' spōsus: onde: quid possis. S; licet hoc: aut multo plu-
ra pecc' estuas feruēs loq'ret' affcūs: priuari tñ potētē pia filiū
mī adijt: nō potentiā tētās: s; volūtātē explorant. Alinū iquit
nō hñt. Quid modestius: Nō defuit pietati fides: voci gra-
uitas: efficacia voto. Si ergo illa cū mī sit: se matre; oblita nō
audet petere miraculū vini: ego vile mancipiū: cui p'magnū ē:
fili; simul ac mīris esse vñaculū: q' frōte p'sumo p' vita petere q'
triduanū. Duo etiā i euangelio ceci: vñū alt' accepisse: alt' rece-
pisse legunt': alt' quē amiserat: alt' quē nō habuerat: unus. s. ex-
cecat'us: alt' cecus natus. S; qui excecatur' mirabilibus mīrisq;
clamoribus mīam meruit: quī vō cecus natus tāto mīficordi'
q'ro mirabili': nullis suis p'cib' p'uentū sui illūinatoris benefi-
ciū nihilominus sensit. Illi deniq; dictū est: fides tua saluū te
fecit. Huic aut' nō. Duos quoq; recent' mortuos: tertius iam
q'triduanū: lego resuscitatos: solam tñ i domo adhuc positam
p'cibus p'ris. Duos est ex insperata magnitudine pietatis. Si
mili etiā forma si p'tigerit: qd' de' auertat: aliquē de frīb' n'ris
nō in corpe sed in aīa mori: q'diu adhuc itra nos erit: pulsabo
z ego meis qualibuscūq; p'ccōr' p' frat' re p'cib' saluatores. Si
revixerit: lucrati erim' frēm. Sin vō nō mereamur exaudiri:
vbi iā v'l' tollerare viuos: vel tollerari a viuis nō potit: s; icipit
efferrī: semp quidē fidelit' gemo: s; iā nō ita fiducialit' oro. Nō
apte audeo dicē: veni dñe: suscita mortuū n'r;: corde tñ suspēso
tremul' int' clamare nō cesso. Si forte: si forte: si forte deside-
riū paup' exaudiet dñs: p'parationē cordis eoz audiet auris
tua. Et illud. Nunquid mortuis facies mirabilia: aut medici
suscitabūt: z p'sitebunt tibi: Et de quatruiduano. Nunquid nar-
rabit aliquis in sepulchro misericordiā tuā: z vītātē tuā i p'di-
tionē: Pōt interī saluator: si vult insperate iprouise occurrē
nobis: lachrymisq; portantiū motus nō p'cib': mortuo vītā red

dere: aut certe iā sepultū reuocare a mortuis. Adortuū autē
dixerim illū: qui sua peccā defendēs: in octauū iā corruit gradu
A mortuo. n. tanq̃: qui nō ē: p̃t p̃fessio. Post decimū ṽo: qui
terti⁹ est ab octauo: iā efferit in libertatē peccādi: q̃n expellit a
p̃sortio monasterij. At postq̃ quartū trāsierit: iā recte q̃tridu
an⁹ or̃: dū i quitū decidēs p̃ p̃suetudinē sepelit. Absit autē a no
bis: ut etiā p̃ talib⁹ z si palā nō p̃sumim⁹: vel in cordibus nr̃is
orare cessemus: cū paul⁹ eos quoq; lugēt: quos sine penitētia
mortuos scieret. Et si. n. a cōibus orōmib⁹ ipsi se excludūt: sed
ab effectib⁹ oīno nō p̃nt. Uiderint tñ in q̃to piculo sint. pro
quib⁹ ecclesia palā orare nō audeat: q̃ fidelit̃ etiā p̃ iudeis: pro
hereticis: p̃ gentilib⁹ orat. Lū. n. in parascue orēt p̃ quibuli
bet malis: nulla tñ mētio fit de excōicatis.

Scis forte frater godofride me aliud q̃ tu q̃sisti: q̃
d ipse p̃misi tandē exhibuisse: cū p̃ gradib⁹ hūilitatis:
sup̃bie grad⁹ videar descripsisse. Ad qd̃ ego. Nō po
tui docere: nisi: qd̃ didici. Nō putavi p̃gruū me d̃scribere ascē
siones: qui plus descēdere: q̃ ascendere noni. Proponat tibi
beat⁹ benedictus grad⁹ hūilitatis: quos ipse pri⁹ in corde suo
disposuit. Ego quid p̃ponā: nō b̃eo nisi ordinē mee descensio
nis. In quo tñ si diligent̃ inspiciūt: via forsitan ascensionis repe
rit. Si. n. tibi romā rēdenti homo veniēs obuiaret: q̃situs viā
quid meli⁹ q̃ illā: qua venit oñdēt: Dū castella: villas: urbes:
fluvios: ac mōtes: p̃ quos trāsierat noīat: suū denūcians iter:
tū tibi p̃nūciat: ita ut eadē loca recognoscas eūdo: q̃ p̃transijt
veniēdo. In hac silr̃ nr̃a descēsiōe grad⁹ ascēsorios fortasse re
peries: quos ascēdēdo meli⁹ i tuo corde: q̃ i nr̃o codice leges.

Deo gratias.

Explīciunt gradus superbie z humilitatis sancti bernardi
abbatis claravall.

Incipit libellus meditationū bti Bernardi abbatis clara
nalen. de cognitione hoīs z quomodo seipm cognoscat: vt
deū inueniat z videat.

De cognitione hominis. cap. primū .

Multi multa sciunt: z seipos nesciūt: alios insti
tuūt z seipsos deserūt: deū querūt p ista exte
ra defentes sua interiora: quibus iterior ē de⁹
Itcirco ab exterioribus redeā ad interiora: et
ab interioribus ad supiora ascendā: vt possim
cognoscere: vnde venio. Quid sū: aut quo vado: vel unde sim:
z p cognitionē mei puenire valeā ad cognitionē dei. Quanto
nāq; cognitione mei proficio: tanto ad cognitionē dei accedo:
Im interiorē hoīez: tria in mēte mea inuenio p que deū recolo
cōspitio z pcupisco. Sunt aut bec tria. s. memoria: intelligētia
z volūtas sine amor. Per memoriā reminisco: p intelligētiā
intueor: p volūtatē amplector. Cū dei reminisco in memoria
mea eū inueio: z de eo me delector: s; q; ipse mihi donat digne
tur. Intelligentia intueor: quid sit deus in seipso increat⁹. In
angel in hoibus in sanctis. In seipso ē in pphensibilis q; pī
cipiū z finis. Principiū sine principio: z finis sine fine: ex me
intelligo: quā icōprehensibilis sit deus: qm meipm itelligere nō
possum: quē fecit. In anglis est desiderabilis q; in eo deside
rāt prospicere: in sanctis est delectabilis: q; in eo assidue felici
iocūditate letant. In creaturis est admirabilis: q; oia potēt
creat: sapiēter gubernat: benigne dispensat. In hoibus ē ama
bilis q; est eoz deus: z ipi sunt ppl's eius. Ipse in hoibus ha
bitat tāq; in tēplo suo: ipi sunt templū eius. Nō dignatur sin
gulos neq; vniuersos quisquis enim meminit: eūq; intelligit
ac diligit cū ipso est. Diligere eū debem⁹ q; ipse prior dilexit: z

ad ymaginē et similitudinē suā nos fecit: quod nulli alii creature do-
nare voluit. **A**d ymaginē dei facti sumus: hoc est ad intel-
lectū et notitiā filii: per quē intelligimus et cognoscimus patrem: et
accessum habem⁹ ad eū: tanta cognitio est inter nos et dei fili-
um: quod ipse ymago dei est: et nos ad ymaginē dei facti sumus.
Quā cognitionē esse ipsa similitudo testatur. Quoniam non
solū ad ymaginē dei: sed et ad similitudinē eius facti sum⁹. Opor-
tet igitur id quod ad ymaginē ē cū sua ymagine cōuenire et nō iua-
cū nomen ymaginis picipare. **R**epresentem⁹ ergo in nobis
ymaginē eius in appetitu pacis: in intuitu veritatis: in amore
charitatis. **T**eneamus eum in memoria: portemus in p̄scia: et
vbique p̄ntem veneremur. **A**dēs si quidem mea eo ipso ymago
dei est: quo eius capax est: eiusque princeps eē pōt: **N**ō p̄p̄ea ei⁹
est ymago: quia sui meminit mens: et eū intelligit: ac diligit: sed
quia pōt meminisse itelligere: ac diligere: a quo facta est. **Q**uod
eū facit: sapiēs ip̄a fit. **N**ihil enī est tā sile illi sūme sapie quā
mens rōnalis que per memoriā intelligētīā: ac voluntatē in illa
trinitate ineffabilr p̄sistit. **C**ōsistere aut in illa nō pōt: nisi ei⁹
memineret: itelligeret ac diligeret. **A**demor itaque dei sui sit:
ad cui⁹ ymaginē facta est: eūque intelligat colat: ac diligit: cum
quo pōt semp esse. **B**eata quoque anima: apud quā deus requies-
c inuenit: et in eius tabernaculo requiescit. **B**eata: quia dicere pōt:
et qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. **N**egare si qui-
dē ei requiē celi nō poterit. **C**ur ergo nos ip̄os deserimus et i
his exterioribus deū querimus qui apud nos est: si nos veli-
mus esse apud eū: **R**e vera nobiscū est et in nobis: sed adhuc
per fidem donec mereamur videre per sp̄em. **N**ouimus iquit
ap̄us habitare xp̄m per fidē in cordibus nr̄is: quia xp̄us i fide
fides in mente. **A**dēs in corde. **C**or in pectore. **P**er fidez re-
colo deum creatorē: adoro redēptorē: expecto saluatorē: credo

videre eū cum in omnibus creaturis ⁊ habere in me metipso.
Quodq; in his oibus effabilius: atq; iocundius ⁊ beatius ē
cognoscere in semetipso ⁊ hīc in meipso: quod his oibus ineffa-
bilis: iam dignius atq; beatius est: Nā cognoscere in seipso
patre ⁊ filiū cum spū sancto: vita eterna est beatitudo perfecta
summa voluntas. Oculus nō vidit: nec auris audiuit: nec ī cor
hoīs ascendit: quāta claritas: quāta suauitas: quanta iocundi-
tas sit in illa visione viuentiū: q̄do deū facie ad faciem videbi-
mus: qui est lux illuminatoꝝ: requies exercitatoꝝ: patria rede-
ntiū: vita viuentiū: corona vīcentiū. Ita in mente mea ima-
ginē summe trinitatis reperio: ad quā summā trinitatē reco-
lendā: inspiciendam ⁊ diligendēq;: vt eius recorder: in ea dele-
cter ⁊ eā amplectar: totū id qđ vīdo debeo ei. Adens imago
dei est: in qua sunt hec tria. i. memoria intelligentia: ⁊ volūtas:
Ademorie attribuimus omne: qđ scimus: etiā si illud nō cogi-
tamus: intelligentie attribuimus omne: qđ verū cogitando in-
uenimus: qđ etiā memorie cōmendamus. Per memoriā p̄ri
similes sumus: per intelligentiā filio: omne enī: qđ scimus ⁊ tē-
timus: ⁊ cogitamus intelligētie: attribuimus. Per voluntatē
similes sumus spūi scō: nihil. n. tam sile ī nobis est q̄ volūtas
vel amor vel dilectio: voluntas excellentior est: dilectio dei do-
nū est: ita qđ hoc dono dei nihil est excellentius: dilectio nanq;
ex deo est: ⁊ deus est proprie. Spiritus sanctus dicitur: p̄ quē
charitas dei diffusa est in cordibus nostris: per quam tota tri-
nitas in nobis habitat.

De vilitate ⁊ miseria corporis humani. cap. ii.

Secundū exteriorē hominē de parentibus illis me ī-
uenio: qui ante fecerūt me dānatam: q̄ natum. Pec-
catores peccatorem in peccato genuerunt. Miseri

miserum in hac lucis miseriam induxerunt: Nihil ex eis habeo nisi miseriam et peccatum: et corpus corruptibile. Relinquit hic corpus: quod gesto: ad illos vero festino: qui mortis corporis hinc exierunt cum eorum sepulchra respicio: non inuenio in eis nisi cinerem et vermes: fetorem et horrorem: quod sum ego illi fuerunt: et quod ipsi sunt ego ero. Quid sum ergo: homo et humore liquido. Sui enim inuena conceptionis de humano semine conceptus: deinde anima creata illud modicum crescendo caro facta est: postea plorans et ciulans traditus sum huius mundi exilio.

De iudicio diuino timendo. cap. iij.

Cum morior plenus iniquitatibus et abominatibus. Jam iam presentabor ante districtum iudicem de operibus meis rationem redditurus: ut mihi mihi sero: cum venerit dies illa iudicii: et aperti fuerint libri: in quibus omnes mei actus: et cogitationes presentis seculi recitabuntur. Tunc dimisso capite preconfusione male conscientie in iudicio coram domino stabo trepidus et anxius utpote commemorans scelerum meorum: et tunc dicetur de me: ecce homo et opera eius: Reducam ante oculos meos omnia peccata et delicta mea. Fiet namque quodam diuina ut cuique opera sua bona vel mala cuncta ad memoriam reuocentur: et mentis intuitu mira celeritate cernantur: ut accuset vel excuset scientia conscientiam: atque ita simul omnes et singuli iudicentur. **I**udicium gestorum tunc faciet quisque suorum. Cunctaque cunctorum cunctis archana patebunt. Quod enim nunc confiteri erubescimus: tunc omnibus manifestabitur: et quicquid hic dissimulando palpamus: tunc illic flamma comburet. **I**gnis ubique frenis ruptis regnabit habentis. Quanto nos diuini deus expectat

ut emēdemus: tātō districtius iudicabimur: si neglexerimus.
Cur ergo tantopē vitā istā desideramus i qua cū tātō labore
vivimus: et q̄to plus vivimus: tanto plus peccamus: quanto
nanq; est vita longior: tanto culpa est numerosior. Quotidie
crescunt mala: et subtrahuntur bona: assidue variat homo per
p̄spera et aduersa: et ignoratur: q̄n moriat: sicut enim stella co
ruscans in celo currit velociter: et repente deficit: et sicut scintil
la ignis subito extinguit: et in cinerē redigitur. Sic cito finitā
datur cernere vitam. Dum enim libenter: ac iocūde moratur
homo in mūdo: vinq; se arbitratur victur: ac multa in longa
tēpora disponit agenda: subito et rapitur in morte: et ex impro
uiso abstrahitur: vextamē cum magno metu magnisq; dolori
bus aīa a corpore separat: veniunt autē angeli assumere illā:
ut eam perducāt ante tribunal iudicis metuendi. Et tunc illa
memorans opa sua mala et pessima: que die noctuq; gessit: cō
tremiscit: et querit illa fugere: induciasq; petere dicens: date mi
hi vel unius hore spacium. Tuncq; loquentia simul ei omnia
sua opera dicent. Tu nos egisti: tua nos opera sumus: non te
deseremus: sed tecū eximus: sempq; tecū p̄gemus ad iudiciū:
vitia quoq; multis multiplicibusq; criminibus eā accusabunt:
multaq; testimonia aduersus eā inueniēt: q̄q; unū illoz ad dā
nationē ei satisfacē potuit: demones vō terribili vultu et horri
bili aspē eā terrebūt: et ingēti furore eā p̄sequēt: et p̄phēdent
tam terribili q̄ horribiliter volētes eā retinere: et possidere: nisi
sit: qui eripiat. Tunc aīa inueniēs oculos clausos: et os: et oēs
aliosq; sensus corpis: p̄ quos solebat egredi: et delectari in his
exterioribus: reuerterē ad se: et vidēs se solā et nudā ingēti hor
rore p̄cussam: desperatiōe deficiet i se: et sub se cadet: et q; amo
re mundi et carnis voluptate dei amorē dereliq̄rit: derelinque
tur a dō misera i hora tātē necessitatis: atq; demonib⁹ tradet

i inferno cruciada. Exitus ostendit quo mundi gloria tendit. Dux
peregrinarius nolo terrena sequaris: effuge miles christi fortissime
miles effuge iocundi laqueos et retia mundi: Sic anima peccatoris in
die: qua ignorat et hora: qua nescit rapitur a morte et segregatur
a corpore. Pergitque miserrima plena tremens et dolens: et cum nulla ex
cusatione beatur: quam pro peccatis suis possit ostendere: preterbescit et per
timescit an deum apparere: Ingenti horrore percutitur et multiplici
bus cogitationum estibus agitur. Cum ignem solutione carnis
et subductis ex medio omnibus se: et illum tantum considerat: cui appropin
quat: et post paululum inuenit hoc: quod in perpetuum non potest mutari
Considerat plane exterius: quod districtus iudex uideat: et an seue
ritate tante iusticie: quas rationes vite sue ponat. Si. n. cuncta opera:
quae potuit intelligere denitatur uentura tamen coram districto iudice: il
la magisque in semetipsa non intelligit: preterbescit. Crescit paupor
cum cogitat quod uiam huius vite: nequaquam sine culpa transire potuit.
Nec hoc quidem quod laudabiliter uixit: sine aliquo reatu esse: si remo
ta pietate iudicet. Quis. n. considerare valeat: quot mala primo
meta temporum perpetramus: et quot bona facere negligimus. Sicut
enim peccatum est perpetratio mali: sic delictum est desertio boni grauis
quidem iactura est cum nec bona facimus: nec bona cogitamus: sed
cor nostrum per varia et inutilia deserimus vagari. Nimis tamen diffi
cile est cor tenere et ab illicita cogitatione obseruare. Nimis diffi
cile est terrenas occupationes absque peccatis ministrare. Quia pro
cum nullus semetipsum diiudicare et comprehendere perfecte valeat:
sed multis cogitationibus occupetur sibimetipsum aliquo modo
manet incognitus. Ut omnino quod tollerare nesciat. Propterea
urgente exitu subtiliori terretur metu: quia et si illa: quae sciuit
non quam se pretermisisset meminit formidat tamen ea quae nescit.
Aspice festina pereunt quaecumque ruina. Adorte repentina cum
furto fraude rapina. Utique cunctorum breuis est et plena labo

ru. O diues diues nunquam per secula viues.

De dignitate anime et utilitate carnis. cap. iiii.

Anima insignita dei ymagine decorata similitudine:
o desponsata fide: doctata spu. Redempta sanguine: de-
putata cu angelis. Capax beatitudinis: heres boni-
tatis: ronis princeps quid tibi cu carne? Unde ista pateris pp
carnē aliena tibi pccā iputant. s. tue iustitie: quasi pānus men-
struate reputat. Atq; tu ipa ad nihilū redacta ē: et quasi mibi-
lū et inane reputata. Nihil aliud ē caro: cu qua ē tibi tanta fa-
miliaritas: et societas: nisi spuma caro facta fragili vestita deco-
re: sed et erit: qd est caro: cadauer: miserū et putridum et cibus
vermiū. Nā quātūcūq; extollar: semp caro est. Si diligēter cō-
sideres: que p os et nares ceterosq; corpis meatus egrediātur
vili? sterquiliniū nūq; vidisti: si singlas ei? misias enarrare ve-
lis: quā sit onerata pccis irretita vitiis. Puriēs cōcupiscen-
tiis: occupata passionibus: polluta illusiōib? prona semp i ma-
lū: et ad oē vitiū proclinis: plenaq; oī cōfusione: ignominiaz iue-
nies: o aīa pp carnē homo vanitati filis factus est: qz ex illa vi-
tiaz cōcupie traxit: quo captiuus tenet et icuruat. Ut diligat
vanitatē: et iniquitatē opetur. Attende o homo: quid fuisti an
ortū: quid ab ortu vsq; ad occasuz: atq; quid eris post hāc vitā
Profecto fuisti qd nō eras: postea de vili materia factus et i
vilissimo panno inolutus menstruali sanguine in vtero mater-
no fuisti nutritus: tunica tua fuit pellis sedina. Sic idatus et
ornatus venisti ad nos. Nec memor es q sit vilis origo tua
forma fauor ppli: ferno iuuenilis opes. Subripuere tibi no-
scere quid sis homo. Nihil aliud est hō q sperma vel spuma
feridū saccus stercozū: cibus vermiū. Unde supbit hō: cui? cō-
ceprio culpa: nasci pena: labor vita: necesse mori. Post hoīem
vermis post vermē fetor et horror: sic in nō hoīez vertitur oīs

hō. Cur ergo hō superbus nō attendis: q̄ fuisti vile semē z s̄a
guis coagulatus in vtero: Deinde miseris hui⁹ vite exposit⁹
z peccato. Postea vermis z cibus vermiū futur⁹ intumulo.
Quid supbis pulvis z cinis: cui⁹ cōceptio culpa: nasci pena:
labor vita: mori angustia. Cur carnē tuaz preciosis cibis ipin
guas z adornas q̄ post paucos dies vermes deuoraturi sunt
in sepulchro. Viaz vero tuā nō ornas bonis opibus: que deo
z angelis ei⁹ p̄standa est i celis: Aurū cui seruis z quicquid
auarus acervas. Currimus absq; mora: cito transit nec redit
hora. Fructus fossa dabit oprato ipe tellus. Fossa tibi caro
celica regna dabit. Quare aiaz tuā vilipendis: z ei p̄ponis car
nez: dñam ancillari z ancillā dñari magna abusio est. Totus si
quidē mundus iste ad vnius aie p̄tiū estimari nō pōt. Nō. n.
pro roto mūdo deus aiam suā daret quā pro aia hūana dedit:
sublimis ē ergo aie p̄tiū que nō nisi xp̄i sanguinē redimi po
tuit. Quā ergo cōmutatiōez dabis pro aia tua: qui das illam
pro nihilo: Nonne dei filius cū esset in sinu p̄ris a regalibus
sedibus pro ea descendit vt eā liberaret ad diabólica p̄tate. Quā
cū vidisset pccōz funibus irretitā iaz iāq; demonibus traden
dā: vt morte ppetua dānaret flevit super eā: qui fle f̄ nesciebat
z nō solū flevit: sed etiā se occidi permisit: vt pretio sui sangui
cam redimeret. Aspice mortalis pro te dat hostia talis. Sol
ue pendendo: quod homo peccavit edēdo. Agnosce homo q̄
nobilis sit anima tua: z q̄ gravia fuerint eius vulnera pro qui
bus necesse fuit xp̄m dominum vulnerari nisi adderet z occi
di: z non solum occidi: sed et ligno crucis affigi q̄ ignominio
sius est. Nam si non fuissent tua vulnera: ad mortem z ad
mortē sēpiternā nūq̄ p eorū remedio dei fili⁹ moreret. Noli
ergo vilipēdere aie tue passiōez: cui a tāta maiestate vides tātā
exhiberi ppassiōez fudit ille lacrimas p te. lava z tu p siglas

noctes lectum tuū cordis ppūctiōe ⁊ lachrymarū affiduitate.
Sudit ipse sanguinē suū pte: funde ⁊ tu tuū quotidiana cor
poris afflictioē. Quod si semel p xpo ponere nō potes: salte
mitiori quodam sed longiori martyrio pone.

Noli attēdere: quid caro velit: sed quid spūs poscit: tūc glo
riosus. n. erit: cū redierit ad dñm suū: tradetq; se ei. Ita tamē
si e corpe vel ope minimū factū: seu nullū pccm secū tulerit: ⁊
deterferit oē sordidū. Si vō dicis: dur⁹ est hic sermo: nō possū
mundū spernere: ⁊ carnē meam odio bēre. Dic mihi: vbi sunt
amatores mūdi: qui ante pauca tpa nobiscū fuerūt: Nihil ex
eis remansit nisi cineres ⁊ vīces. Attende diligent: quid sunt:
vel quid fuerunt: hoīes fuerūt sicut tu: comederunt: biberūt:
riserūt: ⁊ duxerunt in bonis dies suos: ⁊ in pūcto mortis ad in
ferna descēderunt: hic caro eoz vermib⁹: ⁊ illic aīa ignibus de
putat: donec rursus infelici collegio colligati sempitnis inmol
nant incēdijs: qui socij fuerūt in vitijs. Una nāq; pena impli
cat: quos un⁹ amor i crimie ligat. Quid eis pfuit inanis glā:
breuis letitia: mūdi potentia: carnis voluptas: false diuitie: ma
gna familia: ⁊ mala pcupiscētia: vbi risus ⁊ ioc⁹: vbi iactātia ⁊
arrogātia: De tāta letitia q̄tra tristitia: ⁊ post tantā voluptatē
tā gravis misēria: de illa exultatiōe ceciderūt i magnā misēriā:
in grandē ruinā: ⁊ magna tormenta. Quicquid illis ⁊ tibi ac
cidere pōt: qz homo es: homo de humo: limus de limo: de ter
ra venis: ⁊ i terrā reuerteris: qñ veniet dies illa vltima: q̄ subī
to venit: ⁊ forsitan hodie erit. Certū est: q morieris: sed incer
tum est: qñ: aut quō: aut ubi. Qm̄ mors vbiq; te expectat: tu
quoq; si sapiens fueris: vbiq; eā expectabis. Si carnē seqris:
punieris in carne: si in carne delectaberis: cruciaberis i carne:
Si curiosas vestes requiris: p ornata vestiū subī te sternet
tinea: ⁊ operimentū tuum erunt vermes. Iustitia. n. dei aliud

indicare nō pōt: nisi fm qđ opa nostra merent. **Q**uā n. pl⁹ di
ligit mundū qđ deū: seculū qđ claustrū: gulā qđ abstinentiā: luxu
riā qđ castitatē: sequit^r diabolū: et ibit cū illo in suppliciū eternū.
Quis putas: tūc meror erit: quis lucrus: que tristitia: cū sepa
bunt^r iniusti a p^ortio scōz et a visione dei: et tradent^r in potesta
te demonū: et ibūt cū ipsis i suppliciū eternū: vbi semp erunt si
ne fine i gemitu et luctu. **P**rocul quippe a beata patria paradisi
exulati: cruciabunt^r in gehēna ppetua: nunq^u lucē visuri: nunq^u
requiē adepturi: sed p milia milium ānoz in inferno cruciādi: nec
nunq^u inde liberādi. vbi nec: qui torquent: aliqui fatigant^r: nec:
qui torquent^r: aliqui moriūt^r. **H**ic aspect⁹ rotaz horribilis: aspe
ctus imitus: atq; deteriorib⁹ supplicijs sequētib⁹: sic sic enīz ibi
ignis psumit: ut semp reseruet: sic tormēta agunt^r: ut semp in
nouent^r. **I**uxta v^o qualitātē culpe: penā sustinebit vnusquisq;
gehēne: et silibus culpis: siles debent^r cruciat⁹: nil ibi audietur
nisi fletus: plātus: gemitus: allulat⁹: meror: et stridor dentium:
nihil aliud ibi videbit^r nisi vermes: facies torioz: et tetrissima
mōstra demonioz: vmes crudeles mordebunt intima cordis.
Hic dolor: inde pavor: gemit⁹: stupor: et timor horrois. **A**rde
būt miseri in igne etno in eternū et ultra. **I**n carne cruciabūt^r
p ignē: in spū p pscie v^omē: ibi erit dolor itollerabilis: feto: inq;
pabilis: timor horribilis: mors corpis et aīe sine spe venie et mi
ficordie. **S**ic tñ morient^r: ut semp viuāt: et sic viuēt: ut semper
moriant^r: ita aīa hoīs aut i inferno cruciabit^r p pccis: aut i pa
diso p bonis meritis collocat^r. **N**ūc ergo alterz de duob⁹ eli
gam⁹: aut semp cruciari cū ipijs: aut sēp letari cū scis. **B**onū
liquidē et malū: mors et vita sūt nobis apposita: ut ad qđ volu
erim⁹: manū extēdam⁹: et si tormēta nos terrēt: saltē p^omia iui
tēt. **O**ccurrat mēti tue mors et passio xpī: iudicijsq; dies: celoz
gaudia: pena: inferni qui q; meror hoz vince goliā: **G**le: si solari

ieiuna: si satiari. Da: si vitari: serui: si vis dominari.

De p̄mio videndi deum z habendi. cap. v.

Rimū ē vidē deū: vinere cū deo: viuē de dō: eē in dō:
p qui erit oia i oibus hēre deum: qui est summū bonū:
z vbi sūmū bonū ē: ibi sūma felicitas: sūma iocūditas:
v̄a libertas: p̄fecta charitas: eēna securitas: z secūra eēnitas.
Est ibi v̄a letitia: plena scia: ois pulchritudo: z ois beatitudo.
Est ibi pax: pietas: bonitas: lux viri: honestas: gaudia: letitiae:
dulcedo: v̄ita p̄hēns: gl̄ia: laus: requies: amor: z cōcordia dul
cis: sic hō i deo beat⁹ erit: i cui⁹ p̄scia peccm̄ inuētū nō fuerit: vi
debit deū ad voluntatē: hēbit ad volūtātē: fruēt ad iocūditatē:
i eēnitate v̄igebit: i v̄itate fulgebit: i bōitate gandebit: sic hēbit
p̄manēdi eēnitatē: cognoscēdi facultatē: z requiescēdi felicitatē
Cui⁹ siquidē hō erit illi⁹ sup̄ne ciuitatis: cui⁹ āgeli sunt cines:
d̄s p̄r tēplū: fili⁹ ei⁹ splēdor: i p̄s scūs charitas. **O** ciuitas cele
stis māsis securā patria totū p̄tinēs: qđ delectat: vbi ppl̄s sine
murmuratiōe: icole quieti: hoies nullā idigētā hñtes. **Q** glo
riosa dēa sūt d̄ te ciuitas dī: sicut letatiū oīnz h̄itatio ē i te. **D**ēs
letāt i letitia z exultatōe. **D**ēs delectant de dō: cui⁹ aspect⁹ pul
cher: facies decora: eloquiū dulce: delectabil⁹ ē ad audiendū:
suauis ad h̄ndū: dulcis ad fruēdū: ipse p se plz: z p se sufficit ad
meritū z ad p̄miū. **N**ec extra illū quicq̄ aliud q̄rit: qz totū in
illo inenit: quicquid desiderat: z ita sēp oculis libet eū aspiciē:
sēp h̄re: sēp qz i illo delectari: z illo frui: i illo clarificat̄ itelle
ct⁹: z purificat̄ affect⁹ ad cognoscēdā z diligēdā v̄itatē. **E**t hoc
est totūz bonūz hois. s. noscē z amare creatorē suū. **C**ur ergo
nos angit vesania vitioz sitire absinthiū: bui⁹ mūdi sequi nau
fragiū: bui⁹ vite labētis pati ifortuniū: ipie tyrānidis sufferre
dñinz: z nō magis puolare ad scōz felicitatē: ad angeloz socie
tatē: ad solēnitatē sup̄ne letitiae: z ad iocunditatē p̄tēplatiue vi

te: ut possim⁹ intrare ī portas dei: z videre supabundātes dñi-
tias illas bōitatis illi⁹: ibi vacabim⁹ z videbim⁹ q̄dulcis dñs:
z magna multitudo dulcedis ei⁹: videbim⁹ quidē gl'ie decorē:
scōz splēdorē z regie prātis honorē. agnoscem⁹ prīs potētiā:
filij sapiam: sps scī clemētiā. Et ita hēbimus notitiā illi⁹ sūme
trinitatis. Nūc corpa p corp⁹ videmus: imaginē ēē corpoz spū
videm⁹. Tūc vō ipsā vītātē pure mētis intuitu videbim⁹. O be-
ata visio vidē deū ī seipso: vidē deū ī nobis: z nos ī eo felici iō-
cūditate: z iocūda felicitate: quicquid desiderabim⁹: hēbimus:
nihil āplius desiderātes. z quicquid videbimus: amabim⁹ ipso
amore brī. Brī dulcedie amoris z suauitate prēplatiōis. Nec
ē sūma illius prēplatiōis: z hec ē sūma illius felicitatis: qm̄ īrel-
liget ī suo puro eē syncera veritas: z p̄phendet ī eo īcomp̄hen-
sibilis trinitas: z patebunt archana diuinitatis: videbit⁹: z ama-
bit⁹ deus. Et hec visio z delectatio: torum cor hoīs implēs: z
satiās: una erit oīum lingua: inbilatio īdeffesa: unus affectus z
amor cōnus. Patebit vītas: implebit charitas: z erit ītegra cor-
poris z aīe societas. Fulgebit sicut sol gl'ificata hūanitas: quie-
ta erit z p̄cors carnis z spūs societas. Angeloz z hoīuz unū
erit gaudium: unū colloquiū: unū p̄uiuium: nō lāguebit amor:
nō liq̄fiet dilectio p̄ntibus oībus bonis: nulla erit dilatiōis af-
flictiō: qm̄ beatifica diuine maiestatis p̄ntia oībus erit oīa: et
erit cōis oīam oīpotentia: sapia: pax: iustitia: z intelligentia: nō
erit ī illa patria diuersitas linguaz: sed pacifica z p̄cors p̄cor-
dia mox z affectuum. In torrente illius voluptatis: nisi ultra
appeteret cumulata societas: tāta erit felicitas ibi si quidem erit
cumulata supeminens gloria z abundans hereditia.

Promerenduz vite eterne premiū quis idoneus:
profecto penitens: verus obediens: bonus amabilis
socius: z fidelis seruus.

Erus penitens semper est in labore et dolore dolet
v de preteritis: laborat pro futuris cauēdis: v̄ra si qui
dem p̄n̄ia est: sine intermissiōe t̄p̄is de peccatis dole
re: sic plangit cōmissa vt nō cōmitat plangenda: irrisor nāq; ē
et non verus penitēs: qui adhuc agit q̄ peniteat: si ergo ver⁹
penitens es: cessa a peccato: et noli ampli⁹ peccare: qz inanis ē
penitentia: quā sequens coinquinat culpa.

Omnis obediens dat suū velle: et suū nolle: vt possit
b dicere. ¶ Paratum cor meū deus: par. cor me. vt quic
quid p̄cipitur sit paratus facere: paratus ad nutum
citius obedire: paratus sibi vacare: proximis ministrare: seip̄z
custodire: et in celestium contemplatione requiescere.

Abilis socius oībus est officiosus: nulli onerosus:
a qz deuotus ad deum: benignus ad proximū: sobrius
ad mundū: dñi seruus: proximi socius: mundi dñs:
superiora habet ad gaudiū: equalia ad consortiū: inferiora ad
seruitiū. ¶ Nulli est onerosus: sed inferiora redigit ad vtilitatē
mediorū: et ad honorem superiorū: superiora trahens: inferiora
sequens: ab illis pressus nihil passus et ea possidens.

Fidelis seruus semp est in contemplatione dei: et cu
stodia sui. Custodie ergo tue prius adhibe omnem
diligentiā: et demū intelligas te nunq̄ posse sufficē
ad te custodiendū: et vt tua industria custodire te valeas diuī
nam imploza clementiā. Itaq; ad contēplandaz creatoris tui
bonā voluntatē et bene placentē: atq; perfectaz: āgelicā exora
tutelaz. ¶ Patrocinii quoq; omnium cū xp̄o regnantium: super
te roga. Curre per singulos: supplica singlis: et simul oībus cla
ma: et dic: Misere mini mei misere mini mei saltem vos amici
mei: recipite fugitiuū v̄m: sed fratuelem: sed consanguineū in
sanguine redēptoris. En paup ad hostiū stat: et clamat: et pul

sat aperte pulsanti: producite vsq; ad regē: ut pstrat⁹ corā eo indi-
cet ei oēs misērias suas z necessitates: q̄s patit̄. Ad extremū
plato tuo cor tuū cū oī pgenie recōsigna: z nullū remaneat in
eo pccm: qđ pura p̄fessioē nō deleat. Iesū xpm ē sup cor tuū
sicut signaculū pone: cū. n. xps hostiū cordis custodit: z est cor
dis hostiari⁹: ut p eā igrediant̄: z egrediant̄: oēs familie cordis
psequant̄: adsūt miliū milia angeloz ad fores extioz sensuū ex-
cubantiū: nec alienigena audet irrūpere terribiles illas acies:
ppter hostiarij reuerentiam z angeloz custodiam.

De cōsideratiōe hoīs sui ipsius sine examinatiōe. ca. vi.

Integritatis tue sis curiosus explorator: vitā tuam
quotidiana discussiōe examina: attende diligent. q̄ p̄fi-
cis: q̄ deficiis: qualis sis i morib⁹ z i affectib⁹ q̄ sis dō-
tilis vel dissilis: q̄ lōge vel q̄ ppe nō locoꝝ inuall⁹ s; moꝝ af-
fectib⁹. Stude te cognoscē: q; multo melius z laudabilius ē: si
te cognoueris: q̄ si te neglecto cognoscēs cursus sydez: vires
herbaz: pplexiōes hoīum: nās aīaliū: z hēres oīum celestiū z
terrestriū sciam. Redde ergo te tibi z si nō semp vel sepe vel
saltez in tū. Rege tuos affcūs: dirige actus: corripce excessus i
te nihil remaneat idisciplinatū. Pone oēs trāgressiōes tuas
an̄ oculos tuos. Statue te an̄ te tāq̄ aliū: z sic te metipm plā-
ge: plora iniquitates tuas z pccā: quib⁹ deū offendisti: indica ei
oēs misērias tuas: oñde illi maliciā aduersarioꝝ tuoꝝ. Quq; corā
eo te lachrymis mactaueris: pcor te: ut memor sis mei: ex quo
enī ego cognoni te: i xpo diligo te: z illuc mentōez tui differo:
vbi z illicita cogitatio supplicii: z honesta pmeret̄ pmiuz. Ad
altare nāq; dī cū pccōr fto: s; sacerdos tua me comitat̄ memo-
ria. Tu vō mibi vicē reddes: si me amauēis: z oñū tuaz me
picipē feceris. Vbi recordabor te: cū pns eē desidero: vbi p te
z tuis familiarib⁹ deuoras pces fūdis corā dño. Nec mireris:
si dixi pns: qm̄ si me nō amas: q; imago dei sū: ita tibi pns sum

ut tu ipse tibi. Quicquid. n. tu es substantialis: ego sum: imago dei
est ois rationalis anima. Proinde: qui in se imaginem dei querit: et qui illam in
se querendo inuenit: in omni homine eandem agnoscit. Nihil autem intellectus est.
Si ego te vides: me vides: quia nihil aliud sum quam tu. Et si deum
diligis: in me dei imaginem diligis. Et sic ego diligendo te: deum
diligo in te: dum unum querimus: et ad unum tendimus: semper in
vicem nobis presentes sumus: sed in deo: in quo nos diligimus.

¶ Non orandum vel psallendum sit attente. cap. vii.

¶ Cum ad orandum siue ad psallendum in ecclesiam intraveris:
tumultum fluctuantium cogitationum relinque exterius. Cura
exteriorum penitus obliuiscere: ut soli deo possis vacare. Fieri
enim non potest: ut aliquis quis cum deo loquatur: qui cum mundo tacet fabu-
latur. Ibi vacabimus: videbimus: amabimus: et laudabimus. Intende
ergo illi: qui intendit tibi: audi eum tibi loquentem. Ita fieri: si domino
laudibus soluendo cum debita reuerentia et sollicitudine assistas: ut
singula verba divine scripture diligenter intendas. Non quod ista faciam:
dico: sed quod facere vellem: non fecisse penitet: et non facere piget. Tu vero:
cui maior gratia processa est: votis et deuotis precibus pijs aures dei ad
te deflecte: lachrymis et suspirijs per tuos excessibus illum clementer
supplica: et exora: atque canticis spiritualibus in sanctis illum lauda et glori-
fica. Nihil. n. magis supernis cinibus spectare libet. Nihil regi
summo iocundius exhibetur: sicut ipse testatur: Sacrificium laudis hono-
rifi. me. O quam felix es: si illum spiritualibus oculis possis intueri: quomodo
perueniunt principes coniuncti psallentibus in medio iuencularum tympani
striarum. Videtur perculdubio: quam cura: quomodo tripudio assunt media
tibus: intus orantibus: assistunt psallentibus: supersunt quiescentibus: prou-
dentibus et procurantibus present. Diligunt quidem suos precibus superne
potantes: et per his quin hereditatem capiunt salutis: sollicite regau-
deret: confortat: instruunt: protegunt: prouidentque omnibus omnino. Ipsi. n. de-
siderant aduentum nostrum: quoniam deus nobis expectat civitatis sue ruinas

repari diligentē q̄rūt: z libentē audiūt bona notia de nobis. Sol
licite discurrūt mediū int̄ nos z deū: n̄os gemit⁹ ad deū portā
tes fidelit̄. Nō dedignāt eē socij n̄ri: qui iā facti sūt m̄stri n̄ri.
Exultare eos fecim⁹: qm̄ ad p̄niam p̄uersi sum⁹. Festinemus
ergo de nobis eoz letitiā adiplē: ve tibi: quicūq; es: qui deside
ras ad vomitū redire: z reuerti ad lutuz. Putasne: placatos
hēbis angelos ī iudicio: quos tāto z tā sp̄ato p̄iuaueris gau
dio: Exultauerūt: qm̄ venim⁹ ad religionē tāq̄ sup̄ his: quos
ab ipsa īferni porta cernerēt reuocari. Quid vō tūc erit: si ab
ipsa ianua paradisi viderit redire: z abire retrosū eos: qui iā al
tez pedē hnt ī celo: Sint ergo corpa īferi⁹ z corda sup̄i⁹. Cur
ramus ergo nō passib⁹ corpis: s; affectibus: s; desiderijs: s; su
spirijs: q; nō solū angeli: s; angeloz creator nos expectat: expe
ctat nos d̄s p̄r tāq̄ filios z hēdes: ut p̄stituat nos sup̄ oīa bo
na sua: expectat nos dei fili⁹ tāq̄ frēs z cobēdes: ut fructum
sue natiuitatis z p̄ciū sui sanguis offerat d̄o p̄r: expectat nos
sp̄s sc̄us: qui ē bonitas z benignitas: in q̄ ab eēno p̄destinati
sum⁹: nec dubiū quin suā p̄destinationē iplē velit. Ergo q; to
ta nos curia celestis expectat: z desiderat: desideremus z nos
eā: q̄ro possum⁹ desiderio. Lū magna nāq; p̄fusiōe z rubore
ad illā veniet: quisquis eā vidē nō d̄siderat vehemēt. Quicūq;
vō ingi orōne z assidua cogitatōe ī illa p̄uersat: z securus hic
egredit: z magna letitia suscipiet. De mō orandi. cap. viij.

U Bicūq; ergo fueris intra te metip̄m ora: si lōge fue
ris ab oratorio: noli locū q̄rē: qm̄ tu ipse loc⁹ es. Si
fueris ī lecto aut ī alio loco ora: nā z ibi ē tēplū fre
quentē orādū: z fesso corpe mēs est erigēda ad deū. Sicut enī
nullū est momētum: quo homo nō urat: vel fruāt dei bonitate
z misericordia: sic nullum debet esse momētuz: quo deū ī me
moriam non habeamus: sed dicis. Ego quotidie oro orationis

mee nullū fructū vidē: s; sicut accedo ad illā ita redeo. Nemo
mibi loquit: Nemo mibi rīdet: Nemo quippiā donat: s; i cassū
videoz laborasse: sic loquit hūana stultitia: nō attēdēs quid in
de vītas pmittat dicēs. Amē dico vobis: q; quicquid orātes
petitis credite: q; accipietis z fiet vobis. Noli ergo vilipēdē
orōnē tuā qm̄ ille: quē oras nō vilipēdit eā: s; atēq; egrediatur
d ore tuo: ip̄e eā scribi iubet i libro suo. Et vnū de duob; idū
bitāter sperare dōbemus: qm̄ aut dabit nobis: quod petimus:
aut quod nouit nobis esse melius.

Cogita igit de dō quicquid meli; potes: d te: aut quicquid
deteri; vales d te vō: z illo credere apli; debes: q; cogitare pos
sis. Omne tps: i quo de dō nō cogitas hoc te pdidisse pures.
Dis si quidē res aliēa ē a nobis: tps vō tū nrm ē: vaca ergo
tibi z vbiq; fueris ibi tuti; esto. Noli te reb; tradere: s; cō
modare: Quocūq; loco psistis cogitatiōes tuas tracta z ad sa
lutare i aio tuo vīsa. Dis si quidē locus ad meditādū ē pgru;
tota ergo facilitate ai colligēs libere tecū hira: z i latitudine cō
dis tui deābulās cenaculū grāde stratū ibidem xpo exhibe.
Adēs nāq; sapiētis semp ē apud deū. Illū semp an̄ oculos
hīc debem; p quē viuimus: sumus: z sapim;. Ip̄m nāq; vt ef
seimus hēmus auctorē: scimus: obemus hīc doctorē: z vt bōi
simus: hēmus eterne suauitatis largitorē: z i hoc imaginē ei;
hoc ē illius sūme trinitatis i nobis cognoscimus. Nā sicut il
le ē z bōus z sapiēs: sic z nos p modulo nro z nos sumus:
z nos cē scimus z id eē z nosce diligimus: vtere igit te ip̄o ve
lut dī tēplo p illud qd ē i te sile deo. Hono; si quidē deo sū
mus: ē illū venerari z illū imitari. Imitari: si pius es. Tēplū
n. scm̄ ē deo: mēs pia: z altare optimū corpus veneraris: si mi
sericors es: sicut ip̄e i nobis oībus misericors ē. Hostia si qui
dē acceptabil ē deo facere bonū. Dibus p deo fac oīa: sicut fi
lius dei vt dignus sis eo: qui te dignat; ē vocare filiū. In om

nib⁹ igit^r: q̄ agis: dū eē p̄ntē cognosce. **L**aue ergo: ne i eo quid
male delectat cogitatio tua: v^l visio tua demoret^r. **N**ec dicas:
nec facias: qd̄ nō l̄z ēt si liber: nec aliquo facto: vel signo deum
offēdas: qui vbiq; p̄ns cernit quicquid facis. **M**agna custodia
necessaria ē: qm̄ aū oculos verū iudicis p̄cta cernētis v̄tū. **C**ū
illo tñ securus es sēp: si talē p̄paraueris te: vt tecū ad eē digne
tur. **S**i tecū nō ē p̄ grām: adest tñ p̄ vidictā. **I**lli quoq; irasci
tur d̄s: qm̄ peccatē nō flagellat. **Q**ui v̄o hic a d̄o flagellat: nec
emēdat: i fūo dānat. **Q**ual^r dēmus p̄suat mūdiciā cōdis
Ertū ē qm̄ vbiq; mors tibi minat^r: z diabol⁹ ca. ix.
c **I**nsidiat^r: vt rapiat aīaz tuā: qm̄ de corpe egrediet^r. **T**u
v̄o noli timere: qm̄ deus: qui i te bitat eripiet te a mō
et z a demōe. **F**idelis. n. socius ē deus: nec deserit spantes i se
nisi prius ip̄e deserat. **D**eserit aīa dū cor p̄ prauas cogitatio
nes z inutiles vaga mēte discurrir: iō oī solitudie: z custodia
illud teneri z custodiri d̄z: vt in illo deus requiescē possit. **I**n
oī nāq; creatura: q̄ sub celo vanitatibus mūdāis occupatur:
nil humano corde sublimius: nil nobilius nilq; deo filiū repi
tur. **Q**uapp̄ nihil aliud q̄rit a te: nisi cor tuū. **A**dūda ergo te
p̄ purā p̄fessionē z assiduā orōez: vt mūdo corde deū videre
possis p̄ p̄tinuā circūspectionē. **I**n oī loco ei esto subiectus z
itentus. **C**ōpone mores tuos z sis i te placatus. **D**ilige oēs
hoīes. z te oībus amabilē exhibe: vt sis pacificus z dei filiū:
Sic eris bonus monachus: scūs: hūilis: z rectus. **E**t cū talis
fueris mēnto mei. **N**e mibi: qui ista dico: z ea nō facio: z si ali
qñ facio nō diu p̄senero. **I**sta hēo i mēmorā: z nō hūo i vita.
Hēo i s̄mōibus z nō i moribus. **L**egez i corde z ore tota die
rumino: z s̄ria legi ago. **L**ego i ea de relione z plus diligo le
ctionē q̄ orōez. **V**erūtū nihil aliud docet mē tota die diuina
scriptura nisi relionez amare. **V**eritatē v^l vnitatē suā: z cha
ritatē h̄c. **E**go mis z misabilis citi⁹ curro ad lectionē q̄ ad

ad oronē. Libētī? volo legē q̄ missaz cātare v̄l auscultar. Ex
pectat me aīa volēs d̄ nccitate sua loqui mibi: ego v̄o aliq̄e li
brū accipio: quē ille v̄l ille veller h̄re. Legō ī eo z legēdo amit
to charitatis fructū: pietatis affectū: opūctiōis fletū: missarūz
vtilitatē: celestīū p̄templonē. Nil tamen ī hac vita dulcius
sentit: nil auidi? sūit: nil ita mētē ab amore mūdi separ. Nil
sic aīm p̄tētatōes roborat. Nil ita boīez excitat z adiuuat ad
oē op? z ad oēm laborem q̄ assidua oīo.

Qualr cū intētiōe debemus vacare oronez. cap. x.
Yserere mei d̄s: qm̄ ibi plus peccovbi plus peccata
mea emēdare debeo. Nā ī monasterio sepe dū oro n̄
attēdo: qd̄ dico. Oro quidē ore: s; mētē foris vagāte:
orōis fructu p̄iuor. Corpe sū īteri? sed corde exteri? z iō p
do: qd̄ dico. Parū. n. p̄dest sola voce cātare sine cordis ītētiōe
Ydō magna puerlitas īmo maga īsanīa ē: qū cū deo maīesta
tis liqui ī orōne p̄sumimus: z nos īsensati aurē auertim? z nē
scio: ad quas ībertias p̄uertimus cor n̄m. Magna ergo īsa
nīa z grauit̄ indicāda cū vilissimus puluis: loq̄ntēz ad se dedi
gnat̄ audire creatorē vniuersitatis. Ineffabilis vero ē digna
tio diuine bōitatis: que dū quottidie p̄spicit nos īfelices aures
auertē z obdurare corda: nihilominus clamat ad nos dicens.
Redite p̄uuaricatores ad cor: vacate z videte: qm̄ ego sū d̄s.
Loquit̄ mibi deus ī psalmo: z ego ei: nec tñ cū dico psalmūz:
attēdo: cui? psalmus sit. Accirco magnā iūriā deo facio cū il
lū p̄cor: vt p̄ces meas exaudiat: quas ego: qui fūdo: nō audio:
de p̄cor illū: vt mibi intēdat: ego v̄o nec mibi nec illi intēdo: sed
qd̄ deterius ē ī mūda: z īutilia ī corde versando ferozē horri
bilē ei? aspectib? ingero. De volubilitate cordis. cap. xi.

Ibil ē ī me corde meo fugatiūz: qd̄ quotiēs me d̄se
rit: z p̄ prauas cogitatiōes defluit: totiēs deū offēdit
Cor meū cor vanū vagū: z īnstabile ē: z īscrutabile

dum suo ducit arbitrio: diuino caret consilio. In se ipso non potest consistere: sed omni mobilitate mobilis per infinita distrabitur: et hac illac per innumera discurret. Et dum per diuersa requiem querit: non inuenit: sed in labore miserum: ac requiem vacuum manet. Sibi non concordat: sed a seipso dissonat: a se resilit. Voluntates alternat: consilia mutat: noua edificat: vetera destruit: destructa reedificat: eademque iterum: atque iterum alio et alio modo mutat et ordiat. Et quis vult: et non vult: nunquam in eodem statu permanet. Sicut. n. molendinum voluit velociter et nihil respuit: sed quicquid imponit molit: si autem nihil apponit seipsum consumit: sic cor meum semper in motu et nunquam requiescit: sed sine dormina: sine vigile somniat: et vigilando cogitati quicquid ei occurrerit. Et sicut molendinum si arena imponat: exterminat: pix inquinat: palea occupat: sic cor meum cogitatio amara perturbat: immunda maculat: vana inquietat et fatigat. Itaque dum cor meum futurum non curat gaudium: nec diuinum querit auxilium ab amore celestium elungatur: et in amore terrestrium occupatur. Quoque elabitur ab illis: innoluitur in istis. Vanitas istud recipit: curiositas deducit: cupiditas allicit: voluptas seducit: luxuria polluit: torquet inuidia: turbat iracundia: cruciat tristitia. Sicque mille casibus miserum submergitur omnibus vitis. Quoniam quidem unum deum: qui ei sufficere poterat: dimisit: et per multa dispergitur: huc illuc querit ubi quiescere possit: et nihil inuenit: quod ei sufficiat: donec ad ipsum redeat. A cogitatione in cogitationem deducitur per varias affectiones variatur: ut saltem varietate ipsarum rerum impleatur: quarum qualitate satiari non potest. Sic labuntur corda misera subtracra diuina gratia. Quoque cor ad se reuertitur: et discutit: quicquid cogitauit: nihil reperit: quia non oportuit fuit. Sed inopportuna cogitatio: que multa proponit de nihilo: sic denique se decipit imago quae demonum format illusio. Precipit mihi deus: ut prebeam illi cor meum et quia in partem deo non sum obediens et subditus: mihi sum rebellis et prius

non mihi subiugari non possum: donec illi fuero subiugatus et subie-
ctus. **A**dhibere suam uolens: quia ei nolo suire uolens. **I**gitur pro
machinatus cor meum uno momento: quod omnes homines possent perficere uno
anno: cum deo non sum unum: et ideo in meipso sum diuisus: cum illo uero unum
non possum nisi per charitatem: nec subiici nisi per humilitatem: nec uerus
humilis esse nisi per ueritatem. **Q**uamuis demus confiteri peccata nostra. **xij.**
Expediit ergo: ut in ueritate me discutiatur: et cognoscatur: quod uil-
e quod fragilis et quod labilis sum. **D**einde cum omnes misérias meas co-
gnouero: necesse est: ut ei ibeream: per quem sum: in quo nihil
sum: et nihil facere possum. **E**t quia a deo peccando recessi: ad illum nisi per
ueram confessionem redire non possum. **S**citeri ergo oportet: quod fatendum est: quia
nunc quod eo modo aut ea intentione: quam peccaui: peccata sum confessus: nec omnino
sum recordatus: aut per ueritatem: aut per multitudinem. **S**i autem non
pure confessus sum per turpitudinem. **C**onfessionem meam et diuisi: ut di-
uersis sacerdotibus diuersa manifestare: et ita uenia carui: ad quam
per partes venire putauimus: execranda utique confessio est peccata diuidere: et su-
perficietem radere: et non intrinsecus eradicare. **N**on enim est utilis confessio: nisi
fit in oris ueritate: et cordis puritate. **E**t ut tres sint: qui testimo-
nium nobis dant in celo. **P**ater et filius et spiritus sanctus. **A**ddamus testes sa-
cerdotes oris et cordis: ut in ore duorum uel trium testium stet omne uerbum.
Sed dicis: sufficit mihi soli deo confiteri: quia sacerdos sine eo me a
peccatis non potest absolue. **A**d quod non ego sed beatus **I**acobus respondit:
dicens. **C**onfitemini altari peccata uestra. **E**st namque valde conueniens:
ut nos: qui peccando inimici deo fuimus: penitendo supplices
sacerdotibus et ministris eius sumus: ut homo: qui ad dei gratiam per
mandatum mediatore non eguit: iam eam recuperare non nisi per mediato-
rem possit. **S**uspiret ergo: et gemat: et anxius per peccatum expanseatur:
solicite discutiatur: et auxiliores querat: prosternat se humiliter homini:
qui humiliter astat noluit creatori. **N**am et hoc saluberrimum est:
ut corde peniteat: et ore delictum suum confiteatur: quatenus deus: qui

propitius adest p gratia: vt cor pungat per pniaz: deinde ad
sit: vt cōfidenti peccatorū veniā tribuat. Q. d si forte pccōr vere
peniteat: sed interueniēte articulo necessitatis ad pfessione p
uenire nō possit: confidenter credere debemus: q sūmus sacer
dos complet in eo: q mortalis nō potuit: z iā apud deū factū
cōstat q hō vere tenere voluit: sed nō valuit adimplere qz cō
fessionē nō contēptus exclusit: sed impediuit necessitas.

De peccatoꝝ excusatione. cap. xiii.

In caplo vbi pccā mea emendare debui: peccata pec
catis addidi cū de illis clamarus fui: aut aliquo mō
excusani: aut negauī: aut q deterius defendi: z ipaci
enter respōdi: cū nullū sit pccm a quo nō sim cōtaminat⁹ aliquo
mō: aut cōtaminari nō possiz. Iustū est: vt remota oī occasio
ne pmittā emendatiōez vnde cūqz aut a quocūqz clamor qua
tenus sic liberari valeaz a peccato pperrato: vel pperrando.

De correctione fraterna. cap. xiiii.

Multitudinē iniquitatū meaz expauescēs: alioꝝ trans
gressiōes reprehendere timui: z sic mortis auctor ex
titi: vir⁹ qz q clamādo expellere potui nō expuli. In
dignat⁹ aduers⁹ alios qui me d vitiis meis rephēdebant: z quos
amarī obui: odini. Illa q nocebāt mibi vlt displicebāt: dīderani
vt n̄ eēt: sciebā tñ q i nā sua erāt bōa z a bono scōre scā. Sz
iō mibi nocebāt: qz malus erā: z male eis vtebar. Nihil. n. mi
hi p̄iū ē nisi ego ipe: A Deū ē quicquid nocere pōt: z ego ipse
mibi sarcina sū. Optauī ēt: vt d̄s pccā mea nescirer: aut punire
noller: aut n̄ possz. Et ita volui d̄m eē īscipientē: iustū z ipo
tētē: qd si sic eēt d̄s n̄ eēt. Nō ē supbia sup supbiā meā: ppea
lōge a salute mea vba d̄lictōꝝ meoꝝ. Suspecta si quidē ē deo
supbia z odiosa: n̄ pōt fieri: vt cū ea ī grāz reuertat⁹: diuersum
vtri⁹qz hospiciū: nec ī eodē cobitāt aio: quib⁹ nō licuit cobitār

i celo. In celo nata ē: s; velut inemor q̄ via cecidit illuc redi
postea n̄ potuit. Lū at̄ pluuia v̄l nimio frigore v̄l calor̄ turba
tus fuit: s; om̄ murmurari. Dia nāq; q̄ ad vsū vite accepimus
ad vsū puerit̄ culpe. Quapp̄ iustū est: vt qui i cūctis pec
camus in cūctis feriamur. De letitia cordis. cap. xv.

Epe ad sacrū misteriiū vocē meā fregi: vt dulci⁹ can
tare: magis olecabar i vocis modulatiōe q̄ in cordis
p̄pūctiōe. De⁹ ho cui n̄ abscondit̄: quicquid illicitū per
petrat̄: n̄ q̄rit vocis lenitatē: s; cordis puritatē. Nā dū cantor
malcet ppl̄z vocib⁹: om̄ irritat̄ p̄uis morib⁹: licetiā loq̄ndi vel
aliud faciēdi: sepe mea ip̄otunitate v̄l caliditate a p̄laus meis
extor̄si. Nō timui ego mi⁹: qm̄ se decipit qui occulte vel apte
saragit: vt hoc ei p̄ spūal̄ iūgar: qd̄ ip̄e d̄siderat. Lū v̄l cultel
lū v̄l aliō vile hui⁹ mōi mltotiēs d̄siderani: nec p̄fessus sū: quia
pccm̄ nō estiabā pp̄ rei vilitatē. Verū n̄ nō mltū itereft q̄cūz
subā vilitis v̄l p̄ciosa requirāt: dū equalr̄ sit corrupt⁹ iquirētis
affect⁹. Nō. n. cultell⁹ vitiiū ē: s; cultelli appetit⁹: n; aux vitiiūz
s; auri cupiditas: in labor̄ n̄ laborauit: vt potui z debui: in silen
tio fui ociosus: q̄ ē maxiz pccm̄. In silētio nāq; nemo sic oz
eē otiosus: vt i eodē otio vtilitatē nō cogiter p̄xi: nec sic actio
sus: vt p̄tēplationē dei nō requirāt. Pax. n. sibi p̄ficir: qui alti
cū pōt nō p̄ficir. De vitis meis me iactauit puras ibi eē signū
v̄tutis: vbi erat laps⁹ criminis. De v̄tutib⁹ ē v̄tia feci. Iustitia
nāq; dū suū modū excedit crudelitatis. vitiiūz gignit: z nimia
pietas dissolutionē di⁹ciplinē parturit. Sic sepe vitiiū ē qd̄ v̄tus
putat̄: sicut remissa segnit̄ies māsuetudo credit̄: z pigr̄tie viti
ūz quieris v̄tutē imitat̄. Sinxi me eē: q̄ nō erā: dixi me velle:
qd̄ nollebā. Aliud ore dicebā: z aliud i corde volebā: z ita sub
ouina pelle vulpinam conscientiam abscondebam. Vulpia
nāq; p̄scia ē tepida puerlatio z aial̄ cogitatō: ficta: p̄fessio bre
uis: z rara p̄pūctio: obia sine d̄notiōe: oīo sine itētiōe: lectō sic
edificatiōe: s;mo sine circūspetiōe: Q̄ dura mihi sūt ista: q̄ lo.

quor: qm̄ me ip̄z loq̄ndo ferio. **Merūtū** qz peccōrez me n̄ nego
sz peccm̄ meū cognosco: erit fortasse apud d̄m piū iudicē ipetra
tio venie: ip̄a cognitō culpe. **Dica**z miseras meas: si forte sua
pictas moueat illū: dicā peccā mea: qm̄ notitia peccī inītiū ē salu
tis. **Magna** porto coronā z vestē rotidā: reglāz s̄uo ieiunio
rū: statutis psalo horis: sz cor meū lōge ē a deo meo. **Exterio**
rē sup̄ficiē itruēs salua mibi oīa arbitror: nō sentiēs. **Mermez**
iteriorē qui iteriora corrodit. **Comederūt** alieni robur meum:
z ignorauit: z iō tot⁹ p̄gens in ea: q̄ foris s̄t: z ignarus interiorū
meorū: sicut aqua effusus sū: z ad nihilū sū redact⁹ p̄terita obli
uiscēs p̄ntia negligēs: futura nō p̄uidēs. **Ingrat⁹** sū ad bene
fitia: pronus ad mala z tardus ad bona.

De iustitia hoīs qualr p̄ eā sit preseruandus. cap. xvi.

I me nō ispicio nescio meip̄m. Si at̄ me ispicio me
ip̄m tolerare nō possū: tāta inuenio in me: q̄ digna sūt
rephensioe: z pfusione: z q̄to sepi⁹ z subtili⁹ me discu
tio: tāto p̄res abhoiatiōes i angulis mei cordis: inuenio. **Ex**
quo nāqz peccare cepi: nūq̄ vnū diē sine peccō trāsire potui: nec
adhuc peccare cesso: sz d̄ die i diē peccā peccis addo: z ea p̄ oclis
hēo: nec gemo: erubescēda vido: nec erubesco. **Dolēda** itueor:
nec doleo: q̄ ē mortis signū z dānatiōis inditiū. **Debz** .n. qd̄
dolorē n̄ sērit mortuū ē. **Et** morb⁹ isēlibil̄ ē icurabil̄. **Lenis** sū
z dissolut⁹ nec me corrigo: sz ad peccā: q̄ pfess⁹ sū quotidie redō:
Nec caueo foueā: i q̄ v̄l ego cecidi v̄l aliū caderi vidi. **Lū** plo
rare z orār deberē p̄ malis: q̄ feci z bōis: q̄ facer neglexi: p̄ do
lorē v̄lū ē ip̄iū mibi. **Nā** tepui z frigui a feruorē oīis z iā sic
sēsu frigidus remāsi: z iō me flere ip̄z n̄ possū qm̄ lacrimarum
grā a me decessit. **De p̄scia remordente vbiqz. ca. xvii.**

Eccata mea celare n̄ possū: qm̄ quocūqz vado p̄scia mea
p̄ ē meū: secum portans quicquid in ea posui: siue bonū si
ue malū fuit vno: restituet d̄fūcto depoiū qd̄ suādūz

accepit. Si male facio: adest illa. Si aut bene facere videar: et
inde extollo: adest illa. Adest vino: sequit mortuū: vbi gloria
mibi vel cōfusio inseparabilis p qualitate depositi. Sic est in do
mo ppria familia. Habeo accusatores: actores: iudices: et tor
tores: accusat me pscia: testis est memoria: rō iudex: voluptas
carcer: timor tortor: oblectamēta tormenta. Quotquot. n. fue
runt oblectamēta mala: tot erūt tormēta. Naz inde patimur:
vnde delectamur.

De inimicis hoīs spūalibus tribus nos quotidie infe
stantib⁹. capitulo. xvij.

Diuina me dñe de⁹: qm̃ inimici mei aiam meā circum
a dederūt. s. corp⁹: mūdus: et diabolus. A corpe fugere
nō possum: nec ipm a me fugare: circūferre illud: ne
cesse est: qm̃ alligatū est mibi: perimere non licet: sustentare co
gor. Et cū illud ipinguo: hostē aduersum me nutrio. Si. n. sa
tis comedit: et illud robustū fuerit: sanitas et fortitudo eius mi
bi aduersat. Adūsus vō circūcinxit me: et obsedit undiqz: et p
quinqz portas. i. quiqz sensus corpis. s. visum: auditū: gustum:
odoratū: et tactum: sagittis suis me vulnerat: et mors intrat p
fenestras ipsas in aiam meā. Quia respicit oculus: et mentis
sensū euertit. Audit auris: et intentionē cordis inflectit. Odo
ratus cogitationē ipedit. Os loquit: et fallit. Per tactū vō ar
dor libidinis p aliq pua occasiōe excitat: et nisi illico respuat:
subito totū corp⁹ meū occupat: et estuat: urit: et incendit. Prio
modicū carnē titillat: deinde delectatiōe mentē meā maculat:
et ad extremū p osensū prauitatis sibi mentē subiungat. Pono
diabol⁹: quē nō possum videre: et iō min⁹ possuz ab eo canere:
terēdit arcū suū: et in eo parauit sagittas suas: ut sagittet me.
Parauit: ut abscederet laqos: et dixit: quis videbit eos: Laq
os posuit in argento et auro et in oībus: quib⁹ abutimur: cū in

illis male delectamur: et illa quæmur. Nec solum laqueos posuit:
sed et viscum permiscuit: qui est amor possessionis: affectus cognationis:
cupiditas honoris: et carnis voluptas: quibus anima inuiscatur: et ir-
retitur: ut penis preplatationis per plateas superne hierusalem volare et
discurrere non possit. Sagitte diaboli: ira: inuidia: luxuria: acci-
dia etc. quibus anima vulneratur. Et quis est ille: qui talia eius iacula
igneae extingui possit? Probdolor his telis superat sepe anima fide-
lis. Heu mihi: quam undique mihi bella: undique tela volat: undique
tetamina: undique pericula: quocumque me verta nulla securitas: et ea:
quæ me mulcet: et quæ me tristat: omnia timeo. Esuries et refectio:
sonus et vigilie: labor et quies: pugnat contra me. Non minus suspe-
ctus est mihi iocus quam ira. Multos siquidem iocando, offendi: et scan-
delizavi: nec minus vereor propterea quam aduersa. Prospera namque sua su-
auitate me incantum fallunt: et decipiunt. Aduersa vero: quia aliquid
amaritudinis habent: velut poriones amare me suspectum et timidum
faciunt. Magis timeo malum: quod facio in abscondito: quam quod in aperto.
Malum namque: quod nemo videt: nullus reprehendit: et ubi non timeat
reprehensor: securus illuc accedit tetator: et facilius perpetratur iniqui-
tas. Nam mixta utrobique bellum: utrobique periculum: utrobique timen-
dum. Et sicut in hostili regione versantibus: hac illac circumspecien-
dum est: et ad omnem strepitum circumagenda est cernix: sic caro sug-
gerit mihi mollitia: mundus vana: diabolus amara. Quoties car-
nalis cogitatio mentem meam inopinate pulsatur de cibo: de potu: de
sono: et ceteris silibus ad carnis curam peruenitibus. Caro mihi lo-
quitur: cum vero de ambitione seculi: de iactantia: de arrogantia cogita-
tio vana in corde versatur: de mundo est. Quando autem ad iram vel ad
iracundiam et amaritudinem animæ provocor: diabolica suggestio est: cui
aliter non est resistendum quam ipsi diabolo: nec aliter cavendum est ab ea: quam
ab ipsa damnatione. Demonum est: malas suggestiones ingerere:
nostri autem est: illis non consentire. Nam quoties resistimus: et diabolum

b

supamus: angelos letificamus: et deū honorificamus. Ipse. n.
nos hortat: ut pugnemus: et adiuvat: ut vicam⁹: qz certātes ī
bello spectat: deficiētes subleuat: et vicentes gl'ia et'na coronat.

¶ De carne lutosā: et psecutiōib⁹ a p'fatis hostib⁹ illatis. xix.

Caro mea de luto est: et iō lutosas cogitatiōes ab illa
bēo: vanas curiosas a mūdo: et a diabolo amaras et
maliciosas. Isti tres inimici mei me īpugnant: et pse
sequunt. Nūc quidē apte: nūc vō occulte semp aut malitiose:
diabol⁹ vō plus p'fidit ī adiutorio carnis q̄ ī alijs armis: qm̄
magis nocet domestic⁹ hostis. Illa vō caro ad subuersionem
meā cū ipso diabolo fed⁹ inijt: utpote de pccō nata: et ī pccō nu
trita: a vitijs corrupta ab ipsa sua origie: s; multo āplius vitia
ta praua p'suetudie. Hic ē: qz tā acrit' p'cupiscit aduersus spūz:
qz assidue murmurat: et īpatiēs ē discipline: qz illicita suggerit:
et nō obtēpat rōni: nec ībibet ullo timore. Hinc accedit: banc
adiuvat. Hic utit' antiqu⁹ et toruosus ille serpēs: hostis hūa
ni generis: cui nullū ē aliud desideriū: nullū negociū: nullū stu
diū: nisi p'dere aīas n'as. Hic ē: qui īgit malū machinat': opi
nat': argute loquit': artificiose suggerit: callide decipit: illicitos
mot⁹ īsufflat: et venenatas cogitatiōes inflāmat: cōmouet bel
la: nutrit odia: incitat gulā: mouet libidinē: carnis desideriū īsti
gat: pccī occasiōes parat: et nocēdi mille artib⁹ corda boīnz pul
sare nō cessat. Hic ē: qui baculo n'ro nos cedit: et manus n'as
pprio cingulo ligat: ut caro: q̄ ē data nobis ī adiutoriū: fiat no
bis ī ruinā et ī scādaliū: grauis luct⁹ et grāde piculū: aduersus
domesticū hostē pugnare: maxie cū nos aduene simus: et ille ci
uis: ille suā īhabitet regionem: et nos exules simus et pegrini.
Adagnū quoqz discrimen aduersus diabolice fraudis astutiā
tā frequētes imo p'riuos substinere p'sictus: quē tā astutum
fecit: tā natura subtilis q̄ longa exercitatio malicie huius.

Q mundū z carnē dēmus despiciē z sēp celestia diligē. xx.
Ripe me de inimicis meis dōs: z ab his: qui oderunt
me: qm̄ pfortati sūt sup me. **E**go vō: qui vsqz ad hūc
diē p me vixi: iā iā p tuā grāz dōs mihi viuere icipiā.
Sic. n. vinē dēmus: ut cū corp⁹ cepit a v̄mibus deuorari in se
pulchro: aīa letet cū scis i celo. **I**lluc spūs ē dirigend⁹: quo est
itur⁹. **I**lluc festinare dēm⁹: vbi sēp viuam⁹: z vbi āplius mori
nūq̄ timeam⁹. **S**i sic amamus istā labilē z caducā vitā: vbi cū
tāto labore viuimus: vbi comedēdo z bibēdo z dormiēdo vix
corpis necessitatibus satisfacimus: mltō magis amare dēmus
etnā vitā: vbi nullū dolorē sustinebimus: vbi semp iocūditas
sūma: felicitas sūma: felix libertas: z felix beatitudo: vbi erūt
hoies siles angelis dī: z iusti fulgebūt sicut sol i regno patris
sui. **Q**ualis putas: erit tūc aīaz splēdor: qm̄ solis splendorem
bēbit lux corporū. **N**ulla erit ibi tristitia: nulla āgustia: nullus
dolor: nullus timor: nullus labor: nō mors: s; vita ppetua: atqz
sanitas. **N**ō surgūt ibi vitia: neqz carnis misēria: nulla ibi ē egrī
tudo: nulla oīno necessitas. **N**ō ibi fames: nō sitis: nō frigus:
nō estas: nō lassitudo ieiunij: nec ulla rēratio inimici: nec peccā
di volūtas: nec delinquendi facultas: sed totū letitia: totū exul
ratio possidet. **E**t hoies āgelis sociati sine ulla carnis infirmi
tate i ppetuū manebūt: **I**bi erit iocūditas īfinita: beatitudo sē
piēna: i q: qui sel⁹ suscipit: sēp tenet. **I**bi ē requies a laboribus:
pax ab hostibus: amenitas de nouitate: securitas de etnitate:
suauitas atqz dulcedo de dei visiōe. **E**t quis illic bitare vehe
mēt nō desidēt z pp pacē: z pp amenitatē: z pp etnitatē: z dei
visionē. **N**ullus. n. ibi ē pegrinus: s; quicūqz illuc venire mere
bit: securus i ppria p̄ria cū dō pmanebit sēp lerus z sēp satiat⁹
de dī visiōe. **E**t q̄to plus aliquis alio obediēs dō fuerit: tanto
ampliorē mercedē accipiet. **E**t q̄to plus deū amabit: tāto pro
prius videbit: quem cernere nō est finis.

De breuitate vite pñtis: z d carne q̄ sit nobis aduersa. xxi.
Yes bois sicut ūbra sñ terrā: z nulla ē mora: z tunc
d nihil ē cū ppe star vñ. Cur ergo hō thesaurizat i ter
ra: cū sine dilatiōe trāseat: z illud: qd colligitur: z ille
qui colligit. Et tu hō q̄ fructū expectas i mūdo: cui⁹ fructus rui
na ē: cui⁹ finis est mors: vñā sapes z itelligēs: ac nouissima
prudēter puideres. Scio q̄dā qui p ānos plurimos tecū fa
miliarit vixit: ad mēsa tuā sedit. cibū de manu tua sūpsit: i sinu
tuo dormiuit: colloquiū tecū: cū voluit: habuit. Hic iure hēdi
tario suus tuus ē. Sz qz ab ineūte etate delicate cū: nutriti:
z virge pepcisti: prumax effect⁹ ē: leuauitqz calcaneū suū sup
caput tuū: z te i fuiturē redegit: z nūc tui crudelīr dñat. Sed
forasse dicis. Quis ē hic: vetus hō tuus. qui pculcat spm tu
ū: qui p nibilo hēt terrā dñsiderabilē: qui: q̄ sola carnis sunt: sa
pit. Hō iste a natitate cecus ē: z nō solū cecus: sz surd⁹ z mu
tus: ineteratus diez maloz: rebellis vñti z veritati: inimicus
xpī crucis. Deridet inocentē z ābulantē simplr: ābulat in ma
gnis: z imirabilibus sup se: Arrogātia ei⁹ plusqz fortitudo ei⁹
nullū timet: nullū veret. Dixit i insipia sua nō ē dñs. Tabescit
bonis: malis pascit aliēis: in mūdis cogitatiōib⁹ pascit: z nō
fatigat. In illis trāsgrediēs vsqz i finē: dispigit z dissipat pro
pria sicut pdignus. Lupit z rapit aliena sicut auar⁹. Turpitu
dinē z ignominiā pgregat sibi. Simulare z callide puocat irā
dei. Hō iste tot⁹ i peccis natus ē: z sic nutritus ē. Amicus ini
quitaris fili⁹ mortis. Nas ire icōtumeliā: aptus ad iteritum.
Qui cū talis sit enarrat iustitiā dei: z assūmit testm̄ eius p os
suū. Lū videt furē carrit cū eo: z adulteris portionē suā pōit
Aduersū filiū mñi sue mittit scandalū. Sup se ēt thesaurizat
irā i die ire: volt a te hēditatē tuā tollere: z d sup terrā memo
riā tuā auferre: z tu tāta iuriā nō vindicas: sz dissimulas: nec

ei vbu dux loqris: nec vultu iratu ondis: sz blandienti tibi reri
des: z ludis cu illuzore. Nescis: qz ismael e: qui tecu ludit. Ju
dus iste no est pueri: nec simplicitatis: vel ignoratie: nec inocē
tie: sz illusio e aie: sz psecutio: sz mors: ia te i fonea: qua fecit: pci
pitabit: ia effeminat: ia iugo mife fuitutis sub eius pedibus
pculans.

De carnis inimicitia. cap. xxiij.

O Miser z misabilis ho: quis te liberabit de vinculo
ipropij hui: Exurgat de: z cadat armat iste: z pre
rat. inimic ho e z pteptor di: cultor sui: amic mudi:
su diabolus. Quid tibi videt: si recte sentis me: cu dicis. Re e
moris: crucifigat. Noli ergo dissilare: noli differre: noli pce:
sz festinan: audact: z instant crucifige boiem illu: sz cruce xpi:
in q e sal z vita. Ad qua: si ex corde clamauerit crucifix tu:
audiet benigne ridentē. Hodie mecu eris in padiso. O xpi
pietas. O inopinata salus mifi: sed ta gratuita e z pbata di di
lectio: ta inopinata dignatio: ta stupeda dulcedo: ta inuicta ma
fuetudo: ut qui ad eu clamauerit: exaudiat illum. qm mifcora
est. O qta mia dei: q ineffabilis mutatio dexte excelsi. Heri
eras i tenebris: bodie i splēdore lucis: heri i ore leonis: bodie
in manu mediatoris: heri i porta iferni: bodie i delitijs padisi.
Sz quid psut hee lre amonitiōis: nisi deleas de libro pscie tue
lras mortis. Quid psunt hec scripta z itellecta: nisi te metipz
itelligas. Da ergo opam intne lectiōi: ut legas z cognoscas te
ipm: ut legas: z diligas deu: ut pugnes: z vicas mundu z ho
minē: qren tu labor puertat in requie: luct i gaudiu: z post
tenebras hui vite: videas ortu surgētis aurore: videas et me
ridianum solē iusticie: in quo spōsum cum spōsa pspicies: vnuz
eundeqz dñm glorie: qui vnat z regnat p infinita secula secu
lorum. Amen.

Deo grās.

Explacunt meditatioēs beati bernardi abbatis claranall.
de homine interiori quomodo deum inuenit.

b 3

Incipit sermo sancti bernardi de miseria humana.

Omo: qui ex aia rōnali z humana carne subfi
stis: pditionis misere replet⁹ multis miserijs:
b miser z miserabilis hō: panp: cecus: nudus: plu
rimis necessitatibus subditus: ad cor tuūz re
uertere. Quid foris vagaris: Quid foris q̄

ris: Quid in carnalibus studes: Quid in secularibus impli
caris: Quid in vanitatib⁹ te inuoluis: In inferiorib⁹ delecta
ris: z ab oibus interioribus z supioribus elongaris: per ea: q̄
foris sunt diffunderis: z in his: que intra te sunt: cōfunderis.

Quanto magis ad mundum accedis: tanto magis a deo re
cedis. Quanto magis foris es sapiens: tanto magis stultus
efficeris. Quanto magis extra lucraris: tanto magis intus
pdis. Quāto magis in his: que foris sunt: vagaris: tanto ma
gis intus evacuaris. Quāto magis in tēporibus es sollicitus:
tanto magis intus es mēdicus. Quid est hō: q̄ oia ordinas:
z teipm nō vis ordinare: Quid in oib⁹ prudens es: z circa te
ipm insipiens: Quid est: q̄ oia: que foris sunt: sollicit⁹ es bene
facere: z teipm sinis supesse malū z inutile: Dormit in te spūs
dei: z vigilat in te spūs mundi. Vacat in te rō: z vigilat in te
sensus. Extinguit in te spūs dei: dominat in te amor mundi.
Fernet in te amor terrenoz: z morit in te amor etnoz bonoz
Omniū recordaris: z teipm obliuisceris. Que sup terrā sūt:
desideras: z diligis: celestia vō non curas. Appropinquas ad
interitum: z longescis a salute. Curris ad diabolum: z plōga
ris a deo. Redi redi p̄uicator homo ad cor: q̄ loquit deus
pacem eis: qui conuertunt ad cor. Omnia mundi huius dedit
tibi deus: z tu ppter omnia relinquis deū. Omnia ppter te
fecit de⁹: z tu ppter oia dimittis te ipm. Propter omnia: que
tibi occurrūt: dimittis deum: z ideo omia dimittent te. Pro
pter creaturas relinquis creatorem: z ideo pira te insurgent

omnes creature: qui offendendo creatorē offendisti oēm crea-
turam. Et iō creature: que facte sunt in ministeriū z utilitatē
tuā: cōuertent in vīdīctam z penā tuā. Et ve tibi erit sine fi-
ne: qz nolūisti habere bonū sine fine. Recognosce itaqz homo
miser: recognosce temetipm: recogita qd nīl fueris: attēde: qd
vilis z malus es: cōsidera: quid futur⁹ es. Plange homo mi-
ser: plāge īcessabilī peccā tua: dele lachrymis malicias z mise-
rias tuas: qz voluntate ppria peccasti. Displiceat tibi sup oīa:
displiceat tibi: qd dīm īmense maiestatis: habere potestatē oīs
carnis: z mittere corp⁹ z aīam in gehennā: ausus fuisti offen-
dere. Amarefcat tibi amarissime cor tuū: qd deū summū pīem
īncōprehēbilis bonitatis: qui benignissim⁹ z mīsericors est sup
īngratos z malos: volūtariē libet: z delectabilī offendisti. To-
tus displiceas tibi: ut tot⁹ possis placere sibi: qui ē sūm⁹ z ver⁹
z sol⁹ dōs: cui nemo placz: nisi qui sibi metipsi displicet: z nemo
ei displicet: nisi qui sibi metipsi placet. Dissipat nāqz deus ossa
corp⁹: qui hoībus placet: z qd altū z pulchrū ē apud hoīes: abho-
miabile ē apud deū. Adīz ē d te mīser hō: ad mala quippe tot⁹
es anid⁹: tot⁹ pmptr⁹: tot⁹ facil⁹: tot⁹ sapiēs: tot⁹ sollicit⁹. Ad
bōa āt tot⁹ dur⁹: tot⁹ piger: tot⁹ repid⁹: tot⁹ stult⁹: tot⁹ īcredul⁹
z rebellis. Nū tibi hoc: nisi a carne: quā tu diligis: z scqris.
Quia vō carnē diligis: carnē scqris: z qz carnē scqris: opera
carnis facis: z cū ea punieris. Carnis tue fruct⁹ ē libido: pec-
cāta: inuidia: īfirmitas. ī. fragilitas: z dolor: vmis: putredo: pu-
tēs: z fetid⁹ fetor. Tu ipse es tenebris ignorātie sic excecāt⁹: ut
nescias: quid sis. Nō attendis: quo vadis: nō aiaduertis scīm
tuū: neqz īsidias īnīmīci: z tētationes fraudulēras non intelli-
gis. Totus negligens es: nec cogitas: quo tendere debes.
Viam nescis: z non inquiris. Brandis nanqz tibi restat
via. Sollicitus queris cibum: z vestem: et requiem: et ad

oes necessitates carnis qñ idiges: de vita ho z salute aie tue
sep tepes nō curas: lz semp idigeas: plenus malitia: z nequitia
Adis hō. vt miserū pascas cōpus: z vestias: z carnis volupra
tibus: q p paucos dies a vñib⁹ deuorabit satisfacias: solici
laboras: curris z discurre: vigilas: z sōnū non capis oclis. vt
repleas ventrē: z p aia tua q dō pñtanda ē i celis: cur nō soli
citer fatigaris: vt ipaz pascas bōis opibus: z iduas vtutib⁹:
ne appeat pfusio nuditatis tue. Nō tristis qris iplere ventrē
cur nō pascis aiam esuriētē: De vase stercorū sep curas: z de
dei imagic cur nō curas: Pascis sterile: z q nō parit: aiaz aut
esuriētē nō facias boīf. Ne tibi ē qz aia tua pp famē in te defi
cit. Ne tibi ē: z ve tibi erit: qz reddis q sūt cesaris cesari: z nō
reddis q sūt dei dō. Et iō maledict⁹ es a deo: z pfunderis ab
eo: vide mis hō vide: qz totū ē vanitas: totū stultitia: totū dñe
tia: quicquid cogitas: quicquid facis i hoc mūdo: pter id soluz
qō i deū: z pp deū: z ad honorē dī facis. Quicquid sine dō fa
cis: totū ē malitia z vanitas: qz nihil est bonū sine sūmo bono.
Et magna misia hoīs ē cū illo nō eē: sine quo nō pōt eē. Nū
hō mis: qui ad imaginē z similitudinē dei creat⁹ es: z pp nimiam
charitatē dñi nři iesu xpi a morte eterna z turpissia redēptus
z liberatus es: z plūmis bñficiis: ex quo eē cepisti: ab altissimo
pře totū bōitatis ad vitā eternā hñdā p vñicū filiū suū iuitat⁹
es. Adis hō recognosce hūc honorē: itellige dignitatē tuā: qō
a tāta maiestate honorat⁹ es. Etern⁹ .n. dōs z imēsus creauit
te: formauit te: redemit te: z iuitauit te. Maxius honor: z am
pli⁹ amor: cognosce o hō honorē tuū: z curre grās agēs ad in
uitatorē tuū: ne forte si i gratus ire volueris: aut villa: aut bo
ues: aut vxor te ipedierit: iratus dñs inbeat te succēdi: z tibi
hostiū vite eterne i ppetuū claudat. Cognosce ergo o hō ho
norē tuū: z honora creatorē tuū. Sed ben hodie: recte pōt di

ci de hoīe. **H**ō cū in honore eēt nō intellexit: pparatus ē iumē
tis isipīetibus: z filis scūs ē illis. **D**ignū certe z iustū ē: vt qui
noluit esse socius āgloz: fiat filis iumētoz. **E**t qui destruxit
imaginē z similitudinē dei: dignū ē: vt imago z similitudo iumento
rū adhereat ei. **C**ognosce ergo te mis hō: cognosce te meliorē
auib⁹: meliorē pētis aialibus: noli eē filis iumētis isipientibus
q̄ solā vitā pntez cogitāt: q̄ tū carnalia: z tpalia diligūt: qz nec
alia sciūt. **H**ō: nō te subicias carni: nō sis amator mūdi: non te
substicias eē filiū diaboli: pp honore sapiētissimi: z potētissimi:
z icōprehēibilis pīs tui altissimi dei eterni. **P**ropter admi
rabile nomē dei: nō te pstituas aduersariū: z homicidam tui.
Propter amorē benignissimi dei: nō te facias inimicū z pziuz
oipotētis dī. **P**ropter vnigenitū z dilectū filiū dei iesū xpm nō
te facias sociū demonioz: z pbustiōis ignis eterni qui redem
ptus es p cioso sanguie agni imaculati. **N**oli tātūz pziuz vili
pēdere: qd pro te dei fili⁹ dignatus ē ex soluer: ne sempiternis
involuaris icendius. **T**ūc. n. patientiā maximā hēbis sine reme
dio: tūc dolorē iopinabilē patieris sine fine: z tormēto plenus
eris: nūq̄ tū alenaberis: qz qm nō fletit: qm tpus flendi hūit:
eterno luctu lugebit: sed sine fructu. **R**edi ergo ad te hō: redi
ad spūalia: redi ad cēna celestia gaudia. **R**edi mis redi: ne tar
des pueri ad illū: qui te sua prāte fecit: sua sapia redemit: sua
ienarrabili bonitate ad se vocauit: z expectat adhuc quotidie
vt te coronet. **Q**uid queris extra illū: **Q**uid qris pter ipm:
quid tibi placet sine ipō: ipē fecit oia: ipē hēt oia: ipē est omnia
Quodcūqz bonū cupis: quodcūqz pulchz queris: qdēūqz dul
ce z delectabile requiris: totū in ipō inuenies: z i ipō pfrueris.
Si gaudere vis: ipē gaudiū est. **S**i te pugnare delectat: ipse
pugna est. **S**i te coronari vis: ipse corona est. **S**i vicere cupis:
ipse victoria est. **S**i potentiā desideras: ipse potentia ē. **S**i for

titudinez queris: ipse fortitudo est. Si iustitiā uis hīe: ipse iu-
stitia est. Si amas sapiam: ipse fons sapie est. Si charitatem
vis: deus charitas est. Si diuitias affectas: ipse diues est. Si
pulchritudinez vis hīe: summa pulchritudo est. Si plenitudi-
nez queris oīs boni ipse plenitudo est. Si gl'iam et honorem
queris vera gloria et sūmus honor deus est. Si paces vis: pax
eterna ipse est. Quicquid boni queris: summus bonū. et oē bo-
nus ipse est: ideo semp est totus desiderabilis: totus dulcis: to-
tus amabilis: totus suauis: et totus delectabilis. Ipse semper
ubiqz est totus. Ubicūqz fueris sine ipso: male eris: et male ti-
bi erit: et ubicūqz fueris cū eo bene eris: et bene tibi erit. Subi-
ce itaqz te totus ei: qui te totum fecit: a quo oīa habes: cui⁹ grā
omni momēto uiuis. Serui semp ei: qui te nō sinit cadere in
oīa peccata: qui nō p'mittit ut feras tibi oīa mala et dāna: q̄ libe-
rer semp faceres. Serui semp ei: qui non patitur oīa nocere ti-
bi: que sepe nocerent tibi libenter. Sine īfirmitate: sine hoīes:
sine bestie: vel demones: sine quecūqz alia. Totus semp ama-
p'rem et filiū: et spūm scī: solū uerū et sūmū deum: qui semper
solus uere et sūme te diligit. Placeat igitur uolūtas tua sibi:
ut uoluntas eius semp placeat tibi. Semp recordare cū eo: sēp
sequere uoluntatem eius in oībus: qui semp bonus tuus uult
qui nihil aliud curat nisi salutem tuā. Cuius uoluntas semp
ad miserandum tibi est beniuola: et delectatur benefacere tibi.
Magis amicus est tibi deus q̄ tu ipse tibi: qm̄ magis ipse te
diligit: q̄ tu temetipsum.

ExPLICIT sermo sancti Bernardi de humana miseria.

Incipit libellus bti bernardi d plāctu bte marie. & i morte
sive i passione christi.

Quis dabit capiti meo aquā: & oculis meis ibere.

q

Ut possi flere p diē & noctē donec funulo suo
dñs appeat iesus xps visu: v'l sōno psolās aīaz
meā: O vos filie ierusalē spōse dilecte dei: vna

mecū lacrimas fūdite: donec nř spōsus in sua speciositate beni
gnus & suavis occurrat. Recolite: Recolite sedula mēte pen
sate: q̄ sit amāz ab ipso separi. Cui nupsistis: cui vos i oī scīta
te vovistis: vovistis vota: reddite ei: vos ipas xpo vovistis: vos
ipas reddite xpo. Currite filie. Currite v̄gies sacre. Currite
m̄res xpo castitatē vovētes. Dēs ad v̄ginē currite: q̄ genuit
ipm: ipa. n. portavit regē gl̄ie: illum toto corde petēti datura.
Ipa genuit eū. Lactavit eū: die circūcidit octavo: & die. xl. pre
sentavit i tēplo duas turtures vel duas colūbas offerēs i ho
locāustū: fugiēs ab herode: eū portavit in egyptū: lactās & nu
triēs cū: curā illius hñs: cū sequebatur fere quocūq; pgebat.
Credo firmiter q̄ erat iter illas mulieres: que xpm sequebā
tur ministrātes ei. Nullus debet admirari: si sequebatur illū
cum ipse esset totus eius dulcor: & desiderium hanc arbitroz
fuisse inter illas dolentes: inter illas gementes: que lamenta
bantur flentes dominum. Poterat etiam hec esse inter illas
feminas filia ierusalem: ad quas iesus non clarus imperio: sed
obrobrio: sputis illitis flagellis afflictus: sibi in angariam mor
tis baūlans crucem conuersus ait. Filie ierusalem nolite fle
res uper me: sed super vos ipsas flete: & super filios vestros.
Putas ne domina mundi: domina mea dilecta: mater eiusdē
christi ē ne verū: qđ dico: Bene obsecro: vt dicas seruulo tuo
decus paradisi: gaudiū celi: rogo veritatē narres hui⁹ rei. Oblivi
scere tantū doloris: quē te tūc passaz non ābigō: vtinā dolor
ille: sic quotidie ihereret iūscerib⁹ meis: sicut iheret tūc tuis.

Utinā die quo assūpta fuisti i celū: ut i etnū gauderes cū tuo
dilecto: mibi lachrymas tuas idicasses: qm̄ p̄ illas cognoscere:
q̄rū tibi amaritudinis fuerit: cū iesū dilectū tibi: ben ben paz oliz
dilectū mibi: clavis i ligno p̄fixū: z capite inclinato suū sācissimū
sp̄m̄ exalare vidēs. S; peto ne te moneāt v̄ba: q̄ dico: cū tñ sa
ra deberēt scidi ad illa. Quis unq̄ regnās i celū sursum: v̄l pe
grinās i tra deorsū: audies v̄l mēte p̄tractās: quō fact⁹ ē obpro
briū hoīum: ipse dñs āgeloz nō stupebit: nō admirabit⁹. Ore
nō plāgo mīf: qm̄ fact⁹ ē abiectio plebis fili⁹ dī p̄ris. Et quis
pōit lachrymas p̄tinē: v̄p̄tū tu gaude gaudio magno: ab ip̄o
nūc gl̄ificata i celis: q̄ i mēte clavis amarissime fuisti p̄flicta pi
issime mortis. Adibi tñ obsecro: illas lachrymas ifūde: q̄s ip̄a
hūisti i sua passiōe. Et ut affluā largi⁹ de passiōe filij tui dei z
dñi nr̄i: v̄ba ad invicē p̄feram⁹. Enarra: flagito: seriē v̄itatis: q̄
mī es: v̄go sūme trinitatis. Ad quē illa: z illud qd̄ q̄ris pungi
tinū ē: z magni doloris: s; qz iā gl̄ificata sū: flē nō possū. Tu cū
lachrymis scribe: q̄ cū magno dolore ipsa p̄fensi. Qui inquā flē
popro: z nil aliud mibi liber: s; miser cor lapideū hēo: iō qz flē
nō possū: o regina celi: o mī crucifixi: da: qd̄ iubēs: z p̄be: qd̄ cu
pis: audit fū⁹ tu⁹: dicat dñā mea: dic mī mea: si i hierusalē eras:
qm̄ capr⁹ fuit fili⁹ tu⁹: z victus ad ānā tract⁹ z ducr⁹. Qui illa:
i hierusalē erā: z qm̄ hec audiri gressū quocūqz potui: z vix po
tui: ad domū flēs pueni. Quqz illū fuissē ituita: pugnīs pcuti:
alapīs cedi: facie p̄spui: spinis coronari: z obprobriū hoīū fieri:
cōmota sunt oīa viscera mea: z defecit spūs me⁹: z nō erat mī
bīfere vox neqz sensus: Erāt mecū mee sorores z alie femine
multe plangētes quasi unigenitū: inter quas erat maria mag
dalena: que sup̄ oēs me excepta dolebat: dum x̄ps deus preco
ne clamante: z pilato impante: sibi baiulans crucem ad suppli
ciū trabebat: factus cōcursus populoz post ip̄m euntiū. Alij
sp̄nentes illudebāt ei: alij lutum proijciebant z immundicias

sup caput suū. Sequebar ipm ego mestissima mī: cū mulieri
b^o: q̄ sequeute fuerāt ipm a galilea mīstrātes ipm ei. Al quib^o
veluti mortua tenebar: z sustētabar: quousq; p ventū est ad lo
cū: vbi crucifixerūt eū aī me. Et ipe vidēs me: fuit i cruce le
uatus: z in ligno durissimis clauis affixus. Ego videbā eū
z ipe me: z dolebat plus de me: q̄ de se. Ipe vō tāq̄ agn^o co
rā iōdēte vocē n̄ dabat: nec ap̄tebat os suū. Aspiciebā ego i
felix z mīsa dñz meū i cruce pendentē: z morte turpissima mo
rientē. Et tāto dolore z tristitia vexabar i mente: q̄tus n̄ pos
set explicari s̄mone. Nec mīz: discurrebat. n. sanguis ex quat
rūor p̄ribus rigātibus v̄ndis: ligno māibus pedibusq; cōfixis
clauibus. De vultu illi^o pulchritudo effluerat oīs. Et qui
erat p̄ filiis hoīz speciosissimus: videbāt oīz indecorus: vi
debā: q̄ p̄plebāt illud p̄phetiā in eo: vidimus eū: z n̄ erat ei
s̄pes neq; decor. Qz iniquoz vultū: illi^o fedauerat linoz. Iste
erat dolor maxius: qz videbā me deseri ab illo: quē genueraz:
sup erat aliud qz mihi erat vnicus: z iō nō poterat in me cape
dolor: vox mea fere pierat oīs: sed dabā gemit^o z suspiria: atq;
dolores: volebā loqui: s; dolor v̄ba rūpebat: qz v̄bū iā mēte cō
ceptū: dū ad formationē prēdebat oris: ad ip̄fectū renocabat:
dolor nō mīnus cordis vox triste sonabat foris: vulnus denū
tiās mētis: v̄ba dabat amor: q̄ rauca sonabāt. Nā vt sequit^r:
līgua vocis magrā pdiderat vsq; loquendi: videbā mori: q̄ di
ligit aīa mea: z tota liquefatiebā p̄ dolore z angustia. Aspicie
bat z ipe: vt erat benignissime vultu me mīm plorātē: z v̄bis
me paucis voluit cōsolari: s; ego n̄ potui. Flebā dicendo: z dice
bā flendo: fili mī: ve mibi: ve mibi quis dabit mibi: vt ego mo
riar p̄ te: O mīsa quid faciā: Adorū filius. Cur secū n̄ mo
ritur hec mestissima ei^o mī: Fili mī fili mī: amor vnice: fili dul
cissime: noli me dereliq̄re. Post te trabe: me ad te ip̄z: vt ego

moriar tecū. **A**dale solus moreris: tecū morte pīmat ista tua
genitrix. **O** mors mīsa noli me pēere. **T**u mibi sola pēunctis
places. **E**xera vires: truida mīez: cū filio pīme siml. **F**ili dul
cor vnice: singlare gaudiū: vita aīe mee: z oē solatiū: fac vt ego
īpa nūc moriar: q̄ te ad mōrē genui. **O** fili mī recognosce mīse
rā: z exaudi p̄cē meā. **D**ecet. n. filiū exaudire mīez desolatz
exaudi me obsecro: z ī tuo me suscipe patibulo: vt qui carne
vna viuūt: vno amore diligūt: vna morte pēat. **O** iudei miseri
nolite mibi pēere: ex q̄ vnicū natū crucifigitis meū: mīez cru
cifigite: aut aliq̄ scena mōre pīmite. **D**ūmō cum filio sil' finiar
meo: male solus moriū. **O**rbas orbē radio me iudea filio: gau
dio dulcor: vita mea moriū: z salus pīmit: ac de terra tollit oīs
spes mea. **C**ur ergo viuūt mī p' filiū: manēs ī dolore: **T**ollite
suspēdite cū suo pignore. **N**ō p̄cis p̄li: nō p̄cas z mīri. **T**ūc sū
me gauderē: si sil' mori cū xpo meo possē: dulce. n. ē mori mīse:
sz mors optata recedit: ve mibi īfelix: tibi mors iesu p̄cipitata
veit. **A**dorte meli' ē mibi mori: q̄ vitā ducere mortis. **S**z fu
git a mīsa: z me īfelicē reliquit. **C**ui mltū īpa mors optata nūc
eēt. **O** fili care: o benignissie nate: mīse mīris suscipe p̄ces. **D**e
sine mīri: nūc eē dur': qui p̄ctis fuisti sēp bēign'. **S**uscipe tecū
mīez ī cruce: vt vīuā tecū post mōrē sēp. **N**ihil vō dult' v' oī
lecti' ē mibi: q̄ te āplexato ī cruce cōmori tecum. **E**t nil certe
amari' ē mibi: q̄ vīuē p' mōrē tuā. **H**eu mibi: p' tu mibi nat'
tu mibi spōs': tu mibi fili': tu mibi oīa eras: **N**unc orbor p̄re
viduor spōso: desolor p̄le: oīa pdo: o fili mī vltra quid faciā: ve
mibi ve mibi. **Q**uo vadā carissie: quo vītā dulcissie: **Q**uis mi
bi d' ceto subsidiū z p̄siliū p̄stabit fili dulcissie: oīa possibilia sū
tibi. **S**z si nō vis: vt moriar tecū: mibi reliqz aliquod benigne
p̄siliū. **C**ui dñs itaqz āxi' ī cruce oclis z vultu ānuēs d' ioan
ne ait: mul'r ecce fili' tuus: erat z ipe ioānes p̄ns vultu tristis
sēp plorās. ac si xps dicēt. **O** mī dulcissia ad flēdū molis z do

lédū. Tu scis qz ad hoc vēi. De te cānē assūpsi: vt p crucis pati
bulū saluare gēus hūanū: quō iplebūt scripte. Scis qz oz me pa
ti p salute hūani gñis. Die nāqz tūa refgā. Tibi z disciplis
meis sepe appens. De sine flere: dolore dōpōe: qz ad patrē vado
Gliaz pñe maiestatis pēpiēdā: ascēdo imo pgratulaī mibi qz
inēni onē erronēā: q̄rā lōgo tpe pdidi. Adorū vn⁹: vt ide tot⁹
renūscat mūd⁹: vni⁹ obmeritū ceti pīe mīores. Saluāt pcta
nūc vn⁹ obmeritū: qd plz dō pñi: quō tibi displicz mī dīcā. La
licē: quē dedit mibi pñ: n̄ vis vt bibā illū. Noli flere mulier: no
li flere speciosissia mī. Nō te deso: n̄ te drelīquo: tecū ero oī
tpe seclī. si f3 carnē subiaceo ipia mortis. Scōz dīnitātē sum
fui: z ero sēp immortal: z ipassibil. Bñ scis: vñ processi z veni.
Quare ergo tristaris: si illuc ascēdo vñ dscēdi. Tēp⁹ ē: vt re
uertar ad eū: qui me misit. Et quo vado n̄ potes venire mō
vēies at postea. Intēa ioānes: qui ē tu⁹ nepos: tibi reputabī
filī⁹: curā hēbit tuī: z erit solatiū fideliū tibi ipē ide xps ioanē
ituit⁹ ait. Ecce mī tua ei fūias: z curā illi⁹ hēas eā tibi pmen
do: suscipe mīez tuā: imo magis suscipe meā: hec pauca dicens
illi duo dīcī sēp lachrymas fūder n̄ cessabāt. Tacebāt isti mar
tyres ābo z pdolore loqui n̄ poterāt. Isti vgiel duo audiebāt
xpm voce clara loqntē z ipm videbāt paulatī morietē: nec ei
poterāt rīdere vñ: qz illū videbāt iā qī mortuū. Erant. n. illi
duo velut mōtūi. Vñ sps eoz amiserat vtutē loqndi. Audie
bāt cū tacebāt: qz pāgustia loqui nequibāt. Solus illis dolor
remāsīt unicus. Amabāt flere: z flebāt amar. Amar flebāt: qz
amar dolebāt. Nā gladius xpi aīaz vtriusqz trāsibat senus se
ne pīnebat vtrūqz: f3 senior fiebat i mīe. Adī sēriebat xpi do
lores: vgo q pepit gladiū ē passa doloris xpi morietis vulnera
mīs erāt: xpi dolores seni fuerūt tortores i aīa mīs: mī erat
lāiata pignōis mōte: mīte mātyr erat pūssa cuspidi teli. quo mē
bra xpi fui foderūt iīq. Ipa erat: quā dolō magn⁹ tēbat: i mēte

creuerūt inēsi dolores: nec poterāt extra refūdi inī atrociter
seuētes dolores nati: mīs aīam gladiabāt. In carne xpi sol
nebat debitū mortis. Quod grauius erat q̄ mori aīe mīs itez
xps cōmēdata mīe iōāni: dixit: Sitio. Et dederūt ei: qui cruci
fixerūt eū acetū cū felle mixtū: qui cū gustasset: noluit bibē: s;
dixit. Cōsumatū ē: et exclamauit voce magna dicēs. Hely be
ly lamazababani: hoc ē: dōs me? dōs me? q̄re dēliquisti me? Et
sic dicēs expirauit. Tūc tremuit terra. Sol sua lumīa clausit.
Aderēbāt poli: merebāt sydera cūcta. Dē suū iubar amisit lu
mina dolens. Recessitq; oīs ab alto ethere fulgor. Scindūt
duri lapides: scindunt fastigia tēpli. Surrexerūt multi apri
tumbis sepulchri: fatētes xpm cū voce publica deū. Cogitare
liber: q̄rus dolor tunc infuit mī: cū sic dolebāt: que insensibilia
erāt. Nō lingua loqui: nec mēs cogitare valebit: quanto dolo
re aīa tūc tenebat marie. Iuxta crucē xpi stabat emortua ma
ter: q̄ illū pcepit virgo de spū scō: vox nō erat illi: dolor abstule
rat vires: imo iacens pallebat aīa viuens: vivebat moriens: vi
nēs q; moriebat: nec potat mori: q̄ viuens mortua erat: in aīa
dolor seuē seniebat illius: oprabat mori magis: q̄ post xpi vi
nere vitā: q̄ male viues mortua tū erat: ibi stabat dolēs pfecta
seuo dolore: expectās xpi corp⁹ dponi d cruce: hec plorabat di
cēs: atq; dicebat plorādo: Dne dne: recōdite ne mīse vī exaīe
corp⁹: pplestis vora extitū deponite mī: vel si liber magis mor
te me iūgite: iūgite illi: ut cū suis pereā finitis dolorib⁹ deponi
te: q̄so: mibi dponite illū: ut habeā mecū ei⁹ exaīe corp⁹. Adibi
solamē erit vel saltē defūct⁹. Iuxta crucē stabat maria: cōside
rās vultu benigno: xpm pēdētē i crucis stipite seuo. Et pedi
bus nitēs i altū man⁹ leuabat: āplectēs crucē mēs i oscula ei⁹
xpi: q̄ pre sanguis unda rigabat: vt xpm valēt āplecti: qd non
potat volebat tēdere manus. Spat amor multa: q̄ nūq̄ fieri

possent: vel raro fieri possent. Sibi cedi cuncta: amor impatiens
credit. Volebant amplecti xpm in alto pendentem. Sed man⁹
in terra tense i se complexe redibant: Sic lenans a terra: sur
sum erigebat ad xpm: Et qz tangere illuz nequibat: male col
ligebat ad terram: Ibi pstrata iacebat imensitate doloris de
pressa: sed eam erigere compellebat magna amoris intensa: in
impetu amoris surgebat extensis manibus: atrectare cupiens
xpm. Erat enim magno cruciata dolore: cu eum sic pendere
videbat. Qd q male tunc illi erat: gravius illi erat: vita vivere
tali: q mortis gladio ab impijs seuo necari: tanq mortis pal
lor eius perfundebar vultuz: Venis tamē z ore rubea erat xpi
cruore: Cadētes guttas sanguinis unda tangebat. Interim
quidam vir nobilis nomine ioseph: qui erat discipulus ei⁹: sed
tamē occulte z confidenter ad pilatum ingredit: sibi postulās
dari corp⁹ dñi iesu: quo sibi cōcesso: puocavit ad se quendam
virum sapientē xpi discipulū occulte similē noīe nicodemum:
z venerūt ad locum: vbi erat dñs iesus crucifixus: secū instru
mēta ferentes: quib⁹ clavīs euulsis possēt ipm de cruce pone
re. Tunc mestissima mater quasi de morte cōsurgens paululū
renūscit spūs ei⁹: z illis: quod potat: adiutorū admistrabat:
m⁹ clanos de manib⁹ trahēbat: ali⁹ ne caderet corp⁹ exanime
sustentabat. Strabat maria brachia leuans in altū z caput et
manns dependentia xpi supra suum pectus trahēbat: que dū
attingere valuit in amplexibus ruēs: de suo dilecto satiari nō
poterat. Sed dum de cruce in terra depositum fuit: sup ipsuz
ruens pre nimietate doloris quasi mortua stetit. Strabat ad
caput sui extincti filij mater maria: lachrymis eius faciem ri
gans: z per diuersa torquebatur suspiria. Quotiēs capiebat
amarissime plangēs: manibus se percutiebat dicens: Quid
fecisti fili charissime. Quare iudei crudelissimi te crucifixe

runt: In gremio meo te mortuū teneo: tristissima est mī tua.
Quid faciet ista misera: Ne mihi fili: vbi est tantū gaudium:
qđ in natiuitate tua habui: Ne mihi: in qđtū dolore versū est
mihi gaudiū illud: Fili mi nō aliud restat mihi: nisi: ut dolore
pereā. Interi fronte: genas: oculos: nasū: z os frequēt⁹ oscu
labat ipsi⁹. Lachryme aut in tāta ubertate fluebāt: ut carnem
cū spū totamq; in lachrymis resolui putares. Rigabat lachry
mis exticti filij corp⁹: Positū: quo fuerat: lapidēq; madebat:
Illi⁹ facta obprobriaq; reuocabat ad mentē: Quis vel qual
fuerat: quē cōcepit virgo sine libidine z pepit sine dolore. To
tum erat omne ei gaudium: z omne: quo ipsa vivebat tāq; de⁹
z dñs suus. Et sic male ei erat: sicut esse poterat: z esse debe
bat. vnde dicebat. Dic fili dulcissime: dic amor vnice: vita anie
mee: amor me⁹: singulare gaudiū: omne solatium: quare sic me
dolere permittis: Cur tam lōge factus es a me: deus meus
consolans animā meam: Respice in me: z miserē mei. Dicat:
si pōt: quicūq; dicere cupit. Que xpi tenebat mēsurā doloris:
virginis dolorem posse narrari: nō credo. Tamē rectus erat
amor: continens modū: nō desperabat: sed pie iusteque dolebat:
sperans tamen ipm tertio resurgere die. Quedam cū illa plo
rabant femine sancte: Quaz paru⁹ erat numer⁹: paru⁹sque vi
roz: Qui lugebāt xpm simul cū virgine matre. Erant z an
geli simul cōdolentes: Dolebant quidē amore dñi sui: Lōpa
tiebant in morte xpi dolendo: nō q; redimebāt gen⁹ humanū.
Glebant: ut arbitroz: amarissime mente turbati: q; matrē xpi
tanto dolore videbant teneri. O quis angeloz vel archange
loz illuc non fieret: vbi cōtra naturā de⁹ homo mortu⁹ iacebat:
videbant xpi corpus: sic male tractatū ab impijs: sic laceratuz
iacere: z mariā toto suo cruentā sanguine z cruore: illāq; piaz:
illam sanctam: totā bonā: totā pulchram: totam dulcem: totam

delectabilem mariam suam matrem benignissimam: tantis cruciari singultibus: tam amaris repleti doloribus: et sic amarissime flere: et nullo modo suas lacrymas poterat refrenare. Flebat luctus et meror ab angelis presentibus ibi. Quales docebat luctus spiritus almus: imo mirarer: si angeli cuncti non flerent. Etiam in illa beatitudine: ubi est impossibile flere. Credo. quod loquor: quod dolebant: si dolere valebant: sicut enim possibile fuit: deum per assumptum hominem mori: sic possibile fuit: angelos beatos in morte dolere domini sui. Ioseph ab arimathea vir iustus et sanctus: qui cum nicodemo deposuerat Christi corpus de cruce: sicut euangelij testimonium perhibet: posuit illud in syndone munda conditum preciosis aromatibus: et posuit illud in monumento nouo: quod fecerat sibi alacriter et deuore. Tunc illius exequias angelorum milia milium decantabant: qui omnes conuenerant ad sepulchrum domini sui. Illi cantabant laudes: sed maria dabat gemitus et suspiria cordis. Illi voces extollebant ad celum: sed maria plorabat amare iuxta sepulchrum. Volebat mesta mulier simul sepelli cum illo. Hec erat innixa super dilectum suum amplectens illum cum omni amoris dulcedine: et osculans illum dicebat. Misere mei: misere mei: saltem vos amici mei. Illum adhuc paululum relinquite mihi: ut eius faciem subtracto velamine valeam contemplari: et aliquantulum consolari. O charissimi mei nolite eum tam cito tradere sepulture. Date eum misere matri sue: ut habeam illum saltem defunctum: aut si illum deponitis in sepulchro me miseram cum illo: quia male post eum supererit mihi: Illi ponebant christum in sepulchro: et illa trahebat eum ad se ipsam: illa volebat eum retinere: et illi volebant eum tradere sepulture: Et sic erat hec pia lis et miseranda contentio inter eos. Deus tamen sic amarissime flebat: ut vix quisque eorum posset ad

plenū verba formare. Videbā mrem oī solatio destitutam : et
super illam dabant potius plantum q̄ sup extinctum filiū suū
Ad maior erat illis dolor de matris dolore: q̄ fuerat de dñi sui
morte. Flebant igit cuncti miserando dolore gementes : et sic
auctore vite mortuum sepulture dederūt. Sepulto vero dño
sepulchrū āplectitur oī corde: et qua poterat voce benedicebat
filium suū. Ad sepulchrū sedens innixō illi extēdebat man⁹:
et desuper osculans illud dñm amaro nimis deplorabat sigul
tu. Accessit iohannes cui eam cōmendauerat christ⁹ et lugēs
simul leuauit eam lugentem. Nam cruciata gemitibus: fati
gara doloribus: afflicta ploratibus : pedibus nequibat: sicut
tñ poterat a mulierib⁹ scīs adiuta plorantibus pctis simul ie
rusalē ingredi. Quā multe feie: vidētes mote pietate super
illi⁹ dolores ad luctū pueriebant amari: et illarū quedā cūtes
post illā etiā lamentabant plorantes: nam dolor eius multos
faciebat dolētes. Vir poterant se cōtinere: quicūq; videbant
eam plorantē: tam pie plorabat: et tā amare dolebat: q̄ ex pio
suo ploratu multos etiā inuitos trahēbat ad luctum: Fiebat
luctus: quocūq; transibat maria. Plorabat ipsa: plorabāt am
bulantes cum ea. Plorabant multi venientes obuiā ei. Et
sic dicitur a plorantibus plorans: quousq; peruentum est: ad
domū ioānis. Ibi resedit: ibi remansit: in domo sua et eam io
hannes retinuit: et super propriāz matrē toto corde amauit. Se
pulto domino a iudeis: signatum est monumentum et traditū
est custodibus: vt custodirent illud. Interim Maria i domo
Ioannis sedebat: et iacebat: quia pre nimio dolore confecta
ambulare non poterat: nisi cūz magna difficultate. In domo
ioannis plorans plorabat per diem et noctez: nec erat: qui pos
set consolari eam ex omnibus caris eius: nec sue sorores nec
etiam ipse iohannes: Soluebat dolori suo amaras lachrymas

mortē xpi recolens : mortem xpi nimis amaram. Passionis
loca per omnia loca currebat: et passus fuerat: in animo cuncta
voluebat. Nunc dulcē dū aceto et felle potatum: et lancea iaz
iam mortuum sene fuisse perfoſsum: plorans clamabat: et cla
mando dicebat. Iesu iesu dulcis creator omnium deus: qui se
na morte fuisti homo peremptus. Quem terra pontus aer
nequeunt capere celi. Lapiunt arma nunc ea sepra sepulchri.
O q̄ nequam vitam redit mihi humana propago. Yacet fili?
meus extinctus in sepulchro misere mortis. Ad terram venit
deus vita mea perbennis. Corpus et ibi sūmens humane fra
gilitatis. Ad terram venit: non cum est receptus a suis: Sed
aduersus cum semper machinati sunt malum. In illuz seuit
rex indeorum: Et cuz illo omnis hierosolima simul. Paruu
lum pēdētē adhuc ad ubera matris. De hinc vir factus: cū
verba salutis: Rumpensq; vota cuiuslibet infirmitatis: Dēs
sanās egros ab omni languore: Adoruos suscitans a crude
lissima morte. Passus iniurias a multis filiis inde. Scribis
principibus et phariseis sibi nunc ad ultimuz cōmachinantib?
malum et mortem: sicut presens dies demonstrat cunctis aper
te. O domina glorie: O regina letitie: Fons pietatis et miseri
cordie: vena sanitatis: ubertas iocunditatis: amenitas et splen
dor celi: O dulcedo paradisi: O angelorum gloria: O sanctorū
letitia: O virginum gēma: O felix et beata domina mea tibi to
tum cōmitto meum corpus et animā: et totam vitam meam et
mortem meam. Tu benedicta in eternū et ultra cum iesu filio
tuo: Qui cuz deo patre et sancto flāmine viuit: et regnat in se
cula seculorum. Amen.

Explicit libellus beati bernardi de plāctu beate marie vir
ginis in morte siue in passione xpi.

Incipit contemplatio sancti bernardi de passione domini
nostri Iesu xpi fm septe horas canonicas.

Epries in die laudē dixi tibi. Rogasti me: ut
aliquē modū contēplandi i passione dñi nostri
monstrarex tibi fm septe horas diei. Dicebas
eni bec te desiderare super omia: ut posses fre
quēter memoriā eius hēre: qui ppter te voluit
multa pati. **I**ecirco ei⁹ amore ⁊ adiutorio fulrus: put meli⁹ ⁊
breni⁹ potui: bono mō scripsi: q̄ deuotissime postulasti: non oīa
exponendo: sed multas rōnes tangendo: quas tibi exponēdas
⁊ pficiendas reliqui. Anima enī prēplatiua ⁊ spūalis de pau
cis extrahit multa: sicut aīa rudis ⁊ carnalis de multis facit
paucā. Quapropt primo scias: q̄ si in hac scia: que sup omēs
alias ē: volueris pficere: cū magno studio oportebit abstinere
te a cibo delicato ⁊ potu imoderato: ⁊ ad necessitatē tm̄ parce
sūmere d̄ utroq̄. Et oportebit: q̄ caueas a multiloquio ⁊ va
na letitia ⁊ inepta. Non enim decet: qui vult dolores xpi por
tare in verbis: risib⁹: ludibus: ⁊ vanis gaudijs se inuilit occu
pare. Et ut breuiter dicā: a solitudine tpali: ⁊ consolatiōe car
nali oportebit te cū magna diligētia elongari. Quia nō bene
pueniant: ut i una sede vel domo morant̄ solatio carnalis ⁊
contemplatio dominice passionis. Passio enī ⁊ delectatio vel
consolatio quasi cōtraria nomina sortiunt̄. Necessariū etiam
est: ut aliqn̄ ita cogites te p̄sentē in cōtemplatiōe tua: ac si tūc
fuisses: qñ passio facta fuit: ⁊ ita te habeas in loquēdo: dolen
do: vidēdo ac si dñm tuum cernerēs corā oculis tuis patien
tem. Ita etiam tibi in spū ipse dñs erit p̄sens: sicut a te exco
gitabitur esse p̄sens: ⁊ recipiet vota tua: ⁊ acceptabit scā tua:
quēadmodū etiam ego teneo in hoc opere: siue scribo. **I**his
premissis ad propositum accedamus.

De completorio.

Primo igitur a completorio incipiendum est. Completorium dicitur: quia in ipso cursus diei completur. Similiter dominus noster iesus christus completo cursu predicationis: et cena facta cum discipulis: de qua cena et sacratissimo dono corporis et sanguinis eius ibi tradito: debes frequenter deuotissime cogitare. Cena inquam illa tam singulari: gloriosissime celebrata: et lotis pedibus discipulorum: factoque sermone: exiit dominus iesus in montem oliueti: ubi erat capiendus: et ab amicis separandus: et quomodo complendum erat: quod propheta dixerat. Percutiam pastorem: et dispergentur oves gregis. Secundum hec cogitabis: qualiter dixit dominus discipulis suis. Surgite: eamus hinc. Et tu sibi respondebis in spiritu. Domine: quo ibimus? Et ipse in spiritu tibi dicet. Ibimus ad passionem meam: angustiam meam: et ad separationem a vobis in hoc mundo corporaliter. Et qui post me venire voluerit: abneget se metipsum: et tollat crucem suam: et sequatur me. Tunc responde. Ibo et ego domine tecum: et sequar te: siue ad mortem: siue ad vitam. Domine iesu christe redemptor meus non sustineas me a tuo latere separari. Postea cogita: qualiter dixit discipulis suis. Sedete hic: et vigilate mecum. Et postea iterum dixit. Quid dormitis? Vigilate: et orate: ne intretis in temptationem. Spiritus quidem promptus est: caro autem infirma. Et tu dicas. Etiam domine: sed tu qui mandas: quod vigilemus: et oremus: da nobis gratiam ad hoc: qui licet in spiritu prompti sumus: caro autem infirma est: et tota pigra: somnolenta: et plena cibo et potu: et vix potest sustinere: ut una hora tecum perfecte vigilet: et oret: ne cadat in temptationem. Ita potes ipsum dominum adorare. Respice etiam: qualiter iacebant apostoli dormientes. Et dominus ostendit modum orandi: in gestu corporis et verbo:

et p angelū ibi apparentē. Procidit eius ī faciē suā sup terrā:
et orauit dicens. Pater mi: si possibile est: transfer calicem hūc
a me. Verūtū: nō sic ego volo: sed sic tu. Ecce apparuit ei an
gelus de celo pfortans eū. Et factus in agonia: plixius ora
bat. Et factus est sudor ei sicut gutte sanguis decurrentis ī
terrā. Nota oia: et verba modū. Sic et tu facere debes. s. ī fa
ciez tuam cadere nō retro: vt ea que rogas: corā te hēas: et in
mente teneas: non retro. s. vnū ore dicendo: et alibi cor habēdo
Et q pīs voluntas pcedat. Nec repide ores: sed cū magno
labore et dolore. sicut dñs fecit. Et non parū: sed prolixē. Et
vide: quō statim angl's aderit: qui te adiuuet: et cōfortet: et oīo
nez tuaz dño presentet. Quia pp nostrū exemplū angelus il
le apparuit cōfortans dñm. Et non semel: sed frequenter est
orandū: sicut ipe magister ondit: p trinam oronem. Et tu ora
pro mortuis: pro pccōribus viuis: pro te et amicis. Cum ergo
videas discipulos dormientes: in tanto piculo: et dñm vigilantē
si deuotus es: multa poteris iuenire que dicas: tam eis: quaz
dño. Scias aut: q cena nocturna: et potu multū impeditur cō
tēplatio post pplectoriū. Unde pro posse abstinēdū est. Po
stea vide turbā venientē plurimaz: pessimā: et crudelez societa
tez sap dominū tuū: et qual'r dñs vadit in occursum eis. Disci
puli aut sequētur eum timentes: sed ipe cōfortat eos: ne time
ant. Et ait inde Amice ad quid venisti: Vide mansuetudinē
eius: qz osculū suo proditori dedit: et amicu eū vocauit. Quor
sunt hodie religiosi: qui videntur amici: et nō sunt. Seculares
enī debent vocari serui: sed religiosi: qui vitā tenent aploz: di
cūtur amici. Sic. n. dixit eis. Jam non dicam vos seruos: sed
amicos meos: qz oē quodcūqz audini a p're meo: nota feci vo
bis. s. mūdū despiciere: carnē domare: diabolu cū tēptationibus
suis vīcere. Sed multi abeuntes retro post concupiscētiā:

cū iuda proditore vadūt. Considera igit̃: quis fuit dolor: queꝫ
discipli deuotissimi: ⁊ amantissimi hūerūt: qñ oportuit: qꝫ sepa
rentur a mag̃ro suo dulcissimo. O q̃ inuiti. q̃ tristes: q̃ desola
ti. O q̃ plorātes voces: ⁊ suspiria dantes: sicut orphani recede
bant. Perpendo: qꝫ recedentes dicebāt. O mag̃i bone: o dul
cis p̃r: o benigne dñe: quō ita sepamur a te. Dñe p̃r sancte: filii
tui fugiūt a te: Quo ibimus domine. Hec ⁊ multa talia po
terant dicere. O quotiēs respiciebāt retro dicentes: qualr do
minus eorū ligatus: ⁊ sine honore trahēbāt. O quotiēs se in
terrā prohibēbāt: ⁊ ad celū clamabāt. Cogitare potes chari
sime: si ibi fuisset dñā m̃r eius: quid fecisset. Dic in corde tuo
O domina mea: quō non cogitas: nec forte somnias: qualr fili
us tuus dulcissimus vadit. O domina q̃ mala ⁊ amara dies
erit cras tibi: qñ audies: ⁊ videbis tam crudele spectaculum.
O dñe Jesu que aīa pōt sustinere: qꝫ nō rūpat̃ pre dolore: cuꝫ
cogitat qualr vos mag̃i bone agnus innocēs statim iter lupos.
Hordebant vos dñe canes pessimi: ⁊ non clamabatis. Dici
tur etiā: qꝫ catenā iposuerunt scō collo vestro: ⁊ ligauerūt sā
ctissimas manus ṽras: ⁊ sic cū ipetu tanq̃ latronē stridentēs:
⁊ vos percutientes: duxerūt ad annam: postea ad caip̃az: vbi
erant cōgregati principes iudeorū: ⁊ vos expectabant. Bene
etiā cogitare potes: q̃ male: ⁊ quō sine honore sedere fecerūt:
forte ī terra viliter corā eis. Hec oīa ī spū videbis: ⁊ cogitabis

De hora matutinali.

Ora matutinali excitaberis a somno tuo plen⁹ lachri
mis: ⁊ dolore confectus pp̃ illa: que post cōplectoriū
cogitasti. Et tunc meditās ī spiritu tuo videbis q̃l̃r
dñs d̃s tuus: sedet iter inimicos solus: a suis disciplis: ⁊ ami
cis derelictus: ⁊ tot malis hoībus sociatus. Credo qꝫ dices.
O dñe Jesu quō ita sedes ita despectus: ⁊ tā in honoratus:

Ubi sūt discipuli ⁊ amici: O vnicū bonū meū. O singulare gau
diū: ⁊ cōsiliū meū quid faciā. cū te videā ita stare. Dices ⁊ iōā
ni qui tūc forte pñs erat. O iōānes quō stat magī nī. Cogita
etiā quō dolebāt Petrus ⁊ Ioannes hec videntes. Et qñ
dixit dominus iudeis. Amen dico vobis: videbitis filiū hoīs
sedentē adextris virtutis dei. Et qñ tunc pñceps sacerdotū
scidit vestimenta sua dicens. Blasphemavit. Et quō tūc oēs
fere simul qui circūstabant irruerunt sup dñm tuū Jesum.
Alii dabāt palmas in faciē eius. Alii manu reuerſa: percutie
bant os eius dulcissimū. Alii collū eius scissimū. Alii in vultū
eius scissimū spuebāt. Alii barbā eius sanctissimā euelebant.
Alii eū p capillos venerabiles trahēbāt: ⁊ sicut existimo iter
pedes suos cōculcabant dñm tuū: ⁊ dominū angloꝝ male tra
ctabant: sine reuerentiā: ⁊ sine aliqua pietate. Cū. n. essent cru
delissimi: ⁊ sine mīa: oīa mala: ⁊ vituperia: que poterant: sibi
faciebant. Alii vt placerēt maioribus suis: qui erāt immanissimi
Alii ex sua volūate mala. Quid igit faceres: si hec videres.
Nūquid nō proiiceres te super ipm dicēs: nolite iam facere
tantū malum dño meo. Ecce me: pcutite me: ⁊ domino meo
tantā iniuriā nō irrogetis. Et tunc amplexareris flexis geni
bus dñm tuū: ⁊ magīm: ⁊ reciperes sup te libenter passionēs.
Quod te cogita modo facere tecū: sicut si pñsens fuisses exi
stimas te fecisse. Dic etiā domino Jesu. O dñe magister opti
me: pater dulcissime: quid est: q̃ ita sustines esse despectus ⁊ af
flictus: Nūquid nō dei filius es: Quid ergo: Quomō pa
ter tuus sustinet hec fieri: Cur nō destruis hos filios diabo
li. Certe sedebo in terra dñe tecū: ⁊ sociabo te: q̃ non video
hic qui diligant te: sed potius inimicos te odiētes: insani ⁊ de
mentes. Postea cogita quō Petrus sedit calesariēs se exte
rius: q̃ verus ignis exinguebatur interius: ⁊ negavit ter do

minū dīcēs: nō noui eū. Et q̄l'r dō⁹ respexit eū ī trīna vice: et
Petrus vidēs q̄ ipm audierat: et īspexerat: exiuit statim dō me
dio maloz īter quos negauerat dñi: sicut mlti hodie faciūt: et
fleit amare. O bñi ocl'i tui dñe: qui ita calefaciūt cor frigidū:
et accēdūt ī amore: et tuū: et illumināt: vt videat hō errorem suū.
O q̄ cito liquefaciūt cor gelidū peccōis: et aquā deuotionis: et
amaritudinis iducūt. Rogo te dñe Iesu: vt aliquā: et frequēter
me illis ocl'is pietatis respicias: quib⁹ Petrū respexisti. Bñ
cogitare potes: q̄l'r Petrus plāgebat pro dño: et pro peccato
suo: et quō recogitabat bona: q̄ dō⁹ sibi fecerat: et q̄l'r ipse euz ne
gauerat. Postea iam fatigati principes iudeoz: et ministri ini
quitatis: et alii iudei: vadūt ad dormiendū: et dō⁹ tuus remāet
ligatus cū custodib⁹. Et forte ponit in aliquo āgulo dom⁹ se
paratus: afflic⁹. s. frigore: et labore. Erat. n. hyems: et magne
noctes et lōge. Tu ergo ibis ad euz: et sedebis ad pedes ei⁹ do
lēns et lugēs. Et tūc deuotissime osculaberis manus eius ve
nerabiles et pedes: ac vincula eius et dices. O dñe: saltē requie
scat caput vřm sanctissimū sup humerū meū: ex quo vos libe
rare nō possum. Et tūc recomēdabis te deuotissime sibi: et om̄s
amicos tuos: et totū cōcedet tibi: q̄ rogaueris: et petieris. Et
dices ei: q̄ dices ī crastino dignissime matri sue. Et sic ad ei⁹
pedes sanctissimos: vel iuxta pectus ipius gl'iosissimū: dormi
tabis aliq̄tulū: et quiesces: si tamē dormire poteris: in tali. s. sta
tu dominū tuū vidēs.

De hora prima.

Ora prime: corde doloroso: et mesto meditaberis: q̄l'r
b fco mae puenerūt iudei ad psiliū: et dñcī afflic⁹ nī
mis dō⁹ tuus dulcis Iesus. Lū aut volūt eū de do
mo educē: dicūt ei existio. Surge Iesu: quid facis. Dormis
an non. Veni: quia principes et sacerdotes mandant: q̄ ad cō
cilium ducaris: vbi expectant te cum populo: volentes te
dare pilato: ut moriaris. Tu igitur si adhuc cogitas tecum

eo esse: dices. **Deu domine mi: ben bone magister :** quare vo-
lunt vos perdere: et tradere morti: **O domine:** quod crudeles et
dolorosi rumores. **O domine:** quod lugubrem visionem habebit
domina mater vestra dulcissima: quod amaros rumores audiet:
tam ipsa quam omnes: qui vos amant. **O domine:** quid miser ego
faciam: **Ibo vobiscum domine:** vel ibo nunciare domine mee beni-
gne matri vestre: ut veniat ad vos. **Postea etiam videbis:** quod
intrat ligatus: et omnes respiciunt in eum: et dicunt insultantes
ei. **O iesu hic es:** quod si propheta es: istud non previdebas: **Ta-**
lia multa similia sibi poterant dicere maledicti illi. Si autem aliam
viam volueris tenere: cogitabis sic. **Audiens dici:** quod iesus ca-
ptus tenetur a iudeis: venies: et cum videbis eum ligatum: ante eum
cadens: formabis verba doloris tui. **Postea audies ibi falsa**
testimonia contra eum: et principem sacerdotum dicentem et querentem:
si est christus filius dei benedicti. **Et cum audies mansuetissime respondere:**
Tu dixisti: et illud quod super dictum est. **Amodo videbitis filium hominis**
sedere a dextris virtutis dei: **Quam rationem illi blasphemiam repu-**
tantes fecerunt sibi: ut existimo: sicut in nocte fecerant. **Considera etiam**
quod duxerunt eum ad pilatum manibus ligatis post tergum vel ante.
Et: ut dicitur: cathena in collo eius: quod postea ostendebat peregrinis in hieru-
salem: qui per magnam devotionem mittebant eam in collo suo. **Pro in**
hac hora pervenit populus ad confitendum et laudandum dominum: quia scilicet christus est in-
dex vivorum et mortuorum: ad quem iudei pervenerunt hora prima ad
condemnandum:

De hora tertia.

Ora tertia tacitus cogitabis mestus et tristis: qualiter
audis iam per omnes plateas hierusalem : quod dominus
tuus tenetur captus: et quomodo volunt crucifige-
re eum: et quomodo audiens hos rumores terribiles doloro-
sa mater eius ducta est cum ineffabili lameto fletu et plactu a soror-
ibus suis quasi mortua: et venit ad videndum filium suum sic afflictum:

fic ligatum: sic consputū: et oī solatio: et auxilio destitutū: quan-
tū a discipulis. Et ad augendum deuotionē: poteris cogitare
quali ires tu: nuntiare dñe matri eius: et uocares eā cū dolor
nimio: et lachrymis perfusus: ut veniret ad videndū dñp spe-
craculum. Cogita ergo charissime: quō tunc fecisses: et ita fac
Sorte veniens ad hostiū eius: clamando diceret: Est ne hic
mater dñi mei iesu: Domina mea: nunquid estis hic? Et vi-
dens illam caderet ad pedes eius cū lachrymis clamans. O
domina mea. O dña mater. O spes et consiliū meum: q̄ duos
vobis ānuntio rumores. Certe domina nolē vobis talia nun-
tiare: si posses vitare. Sed necessitas compellit me: et amor do-
mini mei et vñ. Tūc et ipsa stupefacta: gemēs dīcē tibi. Quid
hēs: Quid ploras: Dic cito mihi charissime: ne me diu deti-
neas. O domina mea: causa est doloris magni. Venite cito ad
dñm meum filium vestrū dulcissimū: quem tenent iudei ca-
ptum: et tractant quō eum occidant: Venite cito: ut saltem eū
vīdum inueniatis. Hec verba audiens: cadet in terram exani-
mis: nec loqui pōt: nec oculos aperire: et quasi sensus amittit:
et omnes amici eius secū stantes. O quantus dolor: si potes co-
gitare. Tūc eleuatur et ducitur ad filiū suū dilectū: plorans i-
cessanter per ciuitatē ierlm: et dīcēs. Hec me: vbi est fili⁹ m̄s
amātissim⁹: Vbi es dulcissime fili: Vbi te inueniā: Quis
te cepit charissime: Cur te mihi abstulerunt bēignissime: Hec et
his filia dīcē poterat: et mltō magis mouētia et pueretia m̄tes
audiētū: et i fideliū ad dolorē et ppassionē. P̄ ea qñ vidit filiū
ligatū: afflictū: et despectū ab oībus: non loquentē: nō se ex-
cūsantē: et ipse vidit eā q̄ mortuā: et corā se exanimē: in terra pro-
stratā: et sorores et oīes qui secū venerāt: quis putas obsecro
dolor fuit vtriusq̄. Cogita si potes tantā amaritudinē: si piam
hēs aīaz. O bone inuēis dñe iesu: certe vbiq̄: et sēp: dolor tibi

multiplicatur: qz dolorē mris: tuū reputas. Quid autē dicerē po-
tuit tūc mī ad filiū: tu ipse cogita. Longus est cogitare deuote
aīe. Existimo qz oēs qui tormētū illud viderent: dicerēt. Qd q̄
male ē isti bone mulieri: si vidisti parē dolorē. Postmodū mir-
titur ad herodē: z fit cōcursus magnus pploz sequentiū ipm
Q tu dñā qualr ibas: vel quis te iuuabat in tāta p̄sura. Exē-
plū certe doloris eras oībus amātibus xpm. Et forte si ipm
videre volebant: z de eo ppls varia loquebatur: credo qz de te
parū minus. Tu autē charissime cogita qz libēter eā iuuares: et
associare sic tristē z mestā. Et p̄ea vide: q̄lr eū interrogat hero-
des: z dñs n̄ vlt loq̄ sibi: s; stat sicut agn̄ māsuet⁹ ligat⁹ corā co.
Et illisit ei herodes cū exercitu suo: z rēsit ad pilatū. P̄ea
cogita q̄lr hēbat suos pedes sciss̄ iōs cōfractos: qz cū magna fe-
stinatiōe eū duxerāt: z reduxerāt. Nec credas qz esset calcia-
tus: qz nec ipse nec discipuli eius calciamentis vtebant. Et q̄li-
ter ductus ad pilatū denudat⁹: z ad colūnaz ligat⁹. z immaniss̄ie
flagellat⁹. Latiusqz eius candidissimū: sanguie roseo rubricat⁹.
Et qualr iponitur corona spinea reuerēdissimo capiti eius: z
sanguis fluit p̄ genas. Postea circūdatur pāno rubeo: z pōi-
tur i manu eius arūdo: ad derisionē z pfusionē. Et sic paratū
fecit eū pilatus exire ad indeos: qui nō intrabant intrus pp fe-
stuz. Et tūc clamabāt illi filii diaboli. Tolle tolle crucifige eū.
Hec oīa augent dolorē: si attēte: z spaciōse: ac frequēter cogi-
taueris. Et exclamabis. O bone dñe: quō tu nudaris: qui nu-
dos vestis: Quomō tu ligaris: qui ligatos a demonibus: z i
firmitatibus detentos liberas: Et sic per singla dicas: Logi-
ta ēr: qualr corā eo genua flectētes: z caput eius arundie per-
cutiētes dicebāt. Ave rex indeoz. O deus p̄r: qualr sustines
tm̄ obprobriū: z vituperiū fieri filio tuo dilecto. O z si oib⁹ es
misericors: qui ad te clamant deuote: cur dño meo filio tuo di-

lectissimo: tā crudelis videris: Tur nō sustines ang'los iunaf
dñm suū: sic ab ipiis tormentū: O dñā mea: tu quid faciebas:
quid dicebas: cū hec videres. Oro dñā: iudica aīe mee: vel po
tius fac sentire: qz non possūz sicut desidero sentire pp amorē
filii tui dñā mea. Tandē pilatus: sniam dedit crudelissimaz: vt
crucifigeretur. Cogita quātū clamauerit amici eius illā sniaz
audientes. Deinde ponūt crucē sup humerū eius delicatissi
mū: vt eam porter. Certe charissime: bene facies: si iunēs dñz
tuū dicēs: Date obsecro crucē dñi mei: ego portabo eā. O do
mina mea credo q libenter eā portares: si posses: z lz n posses
eā accepisses. O q̄ tristes: q̄ dolentes: q̄ clamātes: z ploran
tes ibant scē mulieres sustentantes dñam meaz m̄ez xpi: nō
valentē se sustinere. Ad quas Iesus puerfus ait. Filie ierlez
nolite flere sup me: sed sup vos ipas flete: z sup filios vestros:
qz veniēt dies in quibus dicerēt. Beate steriles: z ventres q̄
nō genuerūt: z vbera que nō lactauerūt. Tūc incipient dicere
montibus: cadite sup nos: z collibus operite nos. Quod si i
viridi ligno hec faciūt: in arido quid fiet. Certe dñe: verū est:
qz si tu arbor scā: lignū fructuosū: z benedictū: tanta pateris
z ramis tuis spoliaris: quid erit de nobis miseris: qui sumus
lignūz siccū aptum igni. Ita in loco caluarie ductus ē: postea
fit statio.

De hora sexta.

Ora sexta cogitabis dolens: z tristis: hec omnia que
dicam. Verumtamen de tempore sicut est: quia ali
qua fuerunt ante facta: aliqua post: vel omnia forte
ante. Cogita quia vsqz ad locum caluarie venit populus pre
cone clamante: z ibi videntibus omnibus: vestibis suis spo
liaf: z cū maxio dolor qz vestis iterior adhibebat sibi foris pp

sanguine flagellatiōis. Et corpus eius tam eleganter flagel
latum: totum apparuit cruentatū: et liuore obliquatū. O quan
tus dolor tibi mater sanctissima: cū aspiceres ista. Deinde pa
rata cruce: dicūt ei. Ascende iesu: ascende. O q̄ libent̄ ascēdit.
O quanto amore hec om̄ia pro nobis sustinuit. O quanta pa
tientia: quāta mansuetudine obedinit. O dñe sancte p̄r: quan
tum in eius obedientia delectabaris. Sic totus mundus in
cruce leuatur: extenditur: et clauatur. Sed mater ei⁹ amarissi
ma anxietate plena: velū: quod habebat ī capite: circa eū impo
suit: et locū verendū inuoluit. O quante voces: et tristes ulula
tus audiūt ibi ab amicis ei⁹: et maxime a matre mestissima: cū
sic crudeliter eleuat: extenditur: fodit: et toto corpore dissipat.
Et statim cū clauī illi grossissimi et obtusi imitruūt: sanguis ī
cipit manare: et fluere per crucē in terrā. Considera qualiter
exaltatus est: sicut ipse p̄dixerat: q̄ oportet exaltari filiū ho
minis. Et sicut moyses exaltauit serpentē in deserto in ligno:
et qui mordebant a serpentibus: inspicendū in illū sanabant:
sicut cōtra morsus et tērationes diaboli: non est alia medicina:
nisi frequent̄ in cruce respicere saluatōrem. Videbis etiā do
minū tuū stantem super solium excelsum: ad iudicandū para
rum. Ideo duo ponunt̄ iudicandi hinc et inde unus saluatur:
alter damnat̄. Videbis itē xpm: qui est pontifex futurorū
bonorū: quō extēsis manibus offert hostiā puram. s. carnē suā
preciosissimā pro nobis super altare crucis. Videbis magist̄
rū: qualiter stat in alto: et predicat septē verba: que dixit pē
dens in cruce: humiliter notanda: et deuote pertractanda.
Primo dixit orando pro crucifixoribus. Pater ignosce il
lis: q̄ nesciunt: quid faciunt. s. bonum mihi: malum sibi. Re
uera sic est: q̄ qui male facit alijs: nescit: quantam penā lucrāt
sibi: et quantam coronam acquirit patienti. **S**ecundo p̄mi

fit latroni cōfidenti. Hodie mecū eris in paradiso. Et v̄e ho
die ⁊ quoridie fit: q̄ qui bene ⁊ deuote pccā sua confitē: cum
dñō est in paradiso statim per gratiā: postea per gloriā. Vel ē
in paradiso. i. in quadā requie ⁊ securitate p̄scie. ¶ Tercio cō
mendauit matrē: omni solatio destitutā ⁊ mestā: quasi mouen
tem discipulo: ⁊ matri discipulum dicens. Mulier: ecce filius
tuus: ⁊ discipulo: ecce mater tua. In qua cōmendatione intel
ligimus nō solum iōannē sed totam ecclesiā xp̄i: ⁊ quālibet fi
delem aīam cōmendarā beate virgini: ut ipsa nos habeat ut fi
lios diligendo: ⁊ bonū nostꝝ materno affectu pcurando. Et
nos eā habeamus in matrē dulcissimā: eā semp amādo: ⁊ post
deū sup oīa honorando. Unde sicut necessaria fuit passio dñi
ad saluandū: ita necessaria fuit ista recōmendatio ad p̄siliū ⁊
auxiliū. Ideo secure recurrendū est ad eā p̄ quacūq; necessi
tate ⁊ utilitate. ¶ Quarto dixit: De⁹ meus: de⁹ me⁹: ut quid
dereliquisti me: Vbi domin⁹ ostendit magnitudinē pene sue.
Sic enī dolebat: ac si filius dei nō esset sed inimicus. Et ca
ro ei⁹ a deo derelicta esse videbatur: nullū refrigeriū recipiēs
vel iuuamē. Et tamē ipse pro bono n̄ro hec sustinebat: ut nos
eius exemplo aliquando talia patiamur: ac si derelicti a deo vi
deamur: sine quādo vult dominus nos probare: vel etiā nos
met volumus penas aliquas nobis inferre: ut domino confor
memur in pena: ut sibi mereamur in gloria p̄formari. ¶ Quī
to loco dixit. Sitio. Et dederunt ei fel cum aceto mistum: si
cut predixerat per prophetas. Dederunt in escam meā fel ⁊ c.
Ecce qualis cena data est domino nostro. Hora erat iam ce
nandi: sed p̄re labore ac dolore nō petiit aliud pro cena nisi po
tum. Et ad litteram existimare potes: q̄ multū sitiebat. Et
filij diaboli dederunt sibi fel pro cibo: ⁊ acetum pro potu. O
miseri nos quid faciemus? Qui aliter cenare ⁊ potare volu

mus: et delicias querimus: Certe si mille annis homo viveret:
et semper in pane et aqua ieiunaret: non posset sufficienter com-
pensare unicam cenam illam. Verūtamē: qui potest capere: ca-
piat: quia durus est hic sermo pro carnalibus: ideo non sapiū-
t. i. non cum sapore sentiunt: que dei sunt: et amittunt consolati-
ones internas. ¶ Sexto dixit. Consummatum est. i. omne opus
meum: quod habui facere in mundo: consummatum et perfectum
est. Omnis pugna et pena mea consummata est. Tempus quo
inter homines esse debui: completum est ad honorem dei pa-
tris: et utilitatem fidelium.

De hora nona.

Ora none cogitabis mente lugubri et denota: si pias
b habes animā: qualiter dominus tuus amātissimus
appropinquans morti: cepit oculos deprimere: pale-
scere: et caput versus matrem suam inclinare: quasi dans sibi
ultimum aue: aue doloris: et omnis desolationis: quia non po-
terat verbo exprimere pre nimia passione et ineffabili dolore:
et quasi commendans sibi corpus suum: tam crudeliter fessum
et dissipatum. ¶ Quo facto conclusit ultimum verbum scilicet
Septimum dicens. Pater in manus tuas commendo spiritum
meum. Et hec dicens: expiravit. Certe satis potes credere:
quoniam hoc verbum audiuit mater eius: et cum vidit morientē: et se-
derelinqui in mundo in tanto dolore et anxietate: qualiter clamavit:
si tamen loqui poterat: et dixit. O fili dulcissime. Quid faciet hec
misera et mestissima: Cui me miseram commendatam commit-
tis: Fili mi memento mei: et totius familie tue: quam ita deso-
latam dimittis. Admemento omnium: qui tibi seruiunt. Fili
mi et ego misera in manus tuas et patris commendo meipsam:
et totam familiam tuam. O pater sancte deus omnipotens in ma-
nus tuas commendo filium meum et dominum. Nec amplius

cōmendo eum: quia nō amplius possum: quia deficio: et hic de
sidero in p̄spectu tuo: ante filiū meū mori. Talia dicēs: et se su
stinere non valens: existimo: q̄ corruit in faciem suam super
terraz. Centurio et alij: qui venerant ad videndum: percutien
tes pectora sua: reuertebantur dicentes. Vere hic homo iu
stus erat: vere filius dei erat iste. ¶ Per hec septem verba
sacratissima possumus exclamaciones nostras facere: modo
tenendo partem domini nostri iesu xp̄i: et cansando contra iu
deos: modo compatiendo domino nostro iesu xp̄o: modo ma
tri eius beatissime marie: modo etiam nobis miseris. Et in fi
ne cuiuslibet verbi: quod in cruce dixit: facies orationē tuā.
De primo verbo sic.

De primo verbo in cruce.

d Ixisti domine iesu xp̄e. Pater ignosce illis: quia ne
sciunt: quid faciunt. Clementissime domine: quanta
est tua patientia: semp tibi insidiati sunt: et te persecu
ti sunt: cum prodicione te ceperunt: maliciose crucifixerunt: et
modo vis: q̄ ignoscat eīs. Et si tu domine parcis: nūquid
nos parcemus tantam iniuriam domino nostro factam: Sed
nūquid tu pater sancte parces: que filio tuo fecerunt: Idēc et
huiusmodi adinuenire possumus: spiritu sancto duce: ad exci
tandam deuotionem: et postea facere humilem et deuotāz ora
tionem sic.

Oratio.

d Omne iesu xp̄e pater misericordiaz: oro te: ut sicut
tu pepcisti crucifixorib⁹ tuis: et pro eis orasti: tu dñe
parcere digneris oībus iniquitātib⁹ meis: et p̄ri tuo ī
p̄spēu glorie tue me miserū recomēda. Sepe. n. dñe te offendo:
et q̄rūm in me est: peccis meis crucifigo. Tu tñ dñe scis: q̄ in
te credo: et te deū meū ac dñz p̄fiteor. An dñe tu nō tm̄ pepci
stis: etia p̄ gēte p̄phana et infideli orasti. De sc̄do aut̄ vbo sic.

k 2

De scdo verbo in cruce :

d Xristi etiā latroni: domine Iesu xpe. Hodie mecū
eris in paradiso. O domine benedictū sit nomē tuū;
bñdicta sit miseratio tua: qz oēs vie tue: mīa z veri
tas. Quis nō dz in te sp̄are. Laudare: benedicere: amare: cu
tā facile pepcisti ei: qui tā male cōsumpserat dies suos: z vitā
suā; Latro. n. fuerat: z te cū alio blasphemauerat. Sic. n. legi
tur. Et qui cū eo crucifixi erant: cōuitiābātur ei. Sed foras
sis vidit te ita piū: ita benignū: z misericordissimus ocl's tuus
respexit sup eū: sicut sup Petrū in domo chaiphe: z vocasti
eū i terna vocatione ad penitentiā: vt diceret. **A**demento mei
dñe cū veneris in regnū tuū.

Oratio.

d Omne Iesu xpe: p̄r clementissime rogo te: ego mi
ser dignus supplicis infernalis: vt sis memor mei: dū
veneris in regnū tuū. Ego. n. dñe latro pessimus fu
ratus suz: res alienas. s. carnis delectatiōes: z mūdi vanitates
psumpsi res tuas. s. tua talenta pdidi. Sed tu dñe misericors
z miserator: memēto mei in bonū: z dicas aīe mee: cum tue pla
cuerit bonitati. Hodie mecū eris in paradiso. O verbū dulcis
simū. De tertio verbo sic.

De tertio verbo i cruce.

d Xristi ēr dñe matri tue desolatissime. **A**dulier: ecce
filius tuus. Hoc dictū est pro iohanne. O domina ce
li: multū potuisti dolere pro tali cambio: recipiendo
ioannē nepotē tuū: pro tuo filio: qui erat tibi totum gaudiū
totū bonū: z tota vita tua. **N**ota: qz quidam bonus religio
sus: tantā deuotionem habebat in hoc verbo. **A**dulier: ecce fi
lius tuus: qz fere p viginti ānos cōtinuauit lachrymas in tan
ta abundantia: qz non se putabat satisfacere: nisi de ipis quasi
biberet. Et quādoqz exponebat hoc verbum sic. **A**dulier ec
ce filius tuus. i. ecce qualiter pender i cruce filius tuus. **A**lide

moritur filius tuus. Unde incipiebat religiosus ille cogitare totam passionē domini: et cū veniebat ad istum locū: in lamētis resoluebatur. Et certe spiritualit̃ optime exponebat. Et itez dicebat filio. s. sibi met. Ecce mater tua. s. tam lachrymosa: tam dolorosa. Unde quomodo stat dulcissima mater tua. Tu autē charissime sepins cogitabis: et loqueris ad filium pro matre: et ad matrem pro filio: ut gratiam obtineas utriusq;. Sed ad litteram intelligitur de iohanne: et s̃m alium intellectum de genere humano. Omnes enī tunc fuimus recōmēdati domine nostre: et ipsa nobis. Propterea orabis sic.

Oratio.

domine iesu xp̃e: qui de hoc mundo exiens: et ad patrem vadens: matris tue quā elegeras: et tantū amabas: inter p̃ssuras tue passionis et angustias mortis recordatus fuisti: et videns eam afflictam: iohanni tuo charo discipulo cōmendaisti: et nō solum iohannē: sed et totum populum christianum in iohanne: eius servitio: honori: et obediētie subdidisti: et ipsam ecōrrario eidem populo vsq; ad finē mundi: p̃ cōsilio recorsu et auxilio reliquisti. Obsecro te magister bone: quatenus des mihi gratiā: sibi taliter deservire: et placere: ut tuam et ipsius gratiam consequi valeam: et eius digne merear vocari filius et famulus: et ipsa dignetur mater et domina mea dici.

De quarto verbo in cruce.

In quarto verbo sic potes exclamare: nunc ad patrē: nūc ad filiū: nunc ad matrem.

Pater sancte: quare dereliquisti filiū tuū: Cur sustines: q̃ tot penas et tam graves sustineat filius tuus: et dominus meus benignissimus iesus: Cur domine non liberas eum de manibus iniquorum: Nōne vides: q̃ ipsi dicunt: Si filius dei es: liberet te nunc: si vult: Et

scias: q̄ cum tanto clamore vocē istā emisit: q̄ terra mota est
z abissi: z ut credo firmiter celū: sol: luna: stelle: mare: mōtes:
petre: z tartara tremuerūt: vebemētissimo enim dolore in car
ne sua tenerrima tenebat: z amarissime per compassionē ma
tris sue in anima torquebat ita: ut diceret. Dens me⁹ de⁹ me
us: ut quid me dereliquisti: z tamē ita voluit esse derelictus:
ut populus eius esset liberatus. Ad matreꝝ quoq; dicere po
tes. O domina mea: quanto dolore tenebaris: quando filiū sic
clamare audiebas. Et cogita qualia verba potuit dicere filio
z patri: quia omnis plena doloris. Postea ora sic.

Oratio.

Domine iesu xpe: qui in hora passionis tue preces ad
patrem cum clamore valido z lachrymis offerens
exauditus es per tua reuerentia: tue supplico reue
rentie: quatenus quotienscūq; in angustia positus: ad te dñm
saluatorem meum clamauero: exaudi de celo domine vocem
meam: z fac cum tentatione z tribulatione prouentū: ut sic me
sentiam tua misericordia saluatur: q̄ possim cantare ad laudē
z gloriam tuam. Voce mea ad dominū clamaui: voce mea ad
dominum: z intendit mihi. Et dic totū psalmū: si vis.

De quinto verbo in cruce.

In quinto verbo: quod est sitis: sic exclamabis.

Domine iesu amātissime: si tu sitis: vnde est tibi hec
sitis: Ex quo prādio vel qua cena: O dulcissime do
mine: q̄ malum prandium: q̄ amaraꝝ cenam: q̄ horri
bilem cibū z potuz ozi tuo dulcissimo filij diaboli ministrabāt.
Certe domine fel mistū aceto. O domine quot sunt homines:
qui talem cibum tibi afferunt suis vitijs z peccatis. Video
certe domine: z considero: q̄ multū sitis: sed dabo tibi bibere.
Credo domine: q̄ libenter biberes lachrymas. Sed quid fa

ciam: quia non possum eas habere: **O** domina mea ecce filius
vester sitit: quomodo potestis sustinere. Date illi saltē lachry-
mas vestras: quas abundanter funditis in cōspectu eius: sed
certe multum amare sunt ei. Domine iesu si sitis: ecce bibe la-
chrymas tue matris: que cum sanguine eius manans: **E**cce
dñe scio: q̄ sitis animā meā: sed peccatis meis exigentib⁹ ego
non sitio passionem tuā. Reuera sicut is: qui fortiter sitit: sine
dormiat: siue vigilet: semper voluitur iuxta aquas: ita debere
mus nos semper reuoluere iuxta passionis xp̄i memoriaz: ut
possimus dicere. Sitiuit ī te aīa mea q̄ multipliciter tibi ⁊ ca-
ro mea. Sed non est sic: quin poti⁹ sitimus multipliciter vani-
tates. **O** utinā nō simus de illis sitientib⁹: quib⁹ pp suā īgrati-
tudinē illud: qđ dī in cantico moysi. **G**el draconū vinū eorum.
Postea ora sic.

Oratio.

Adator hoīuz dñs: qui dilectionē tuā ostēdēs: dixisti.
Sitio. **O**ro te: q̄ten⁹ sitiā te fōrē aq̄ vite: corde diligē-
do: ore laudādo: ⁊ p̄dicādo: ⁊ amorē ad te habitū ostē-
dēdo. **T**ribue mihi aquā: de q̄ dixisti. **Q**ui biberit ex hac aq̄:
quā ego dabo: nō sitiet unq̄: s; fiet ī eo fōs aq̄ salietis ī vitam
eternā: qz apud te ē fōs vite: satiās: ⁊ nō deficiēs ī sc̄la: **A**mē.

De sexto vbo ī cruce. s. **C**ōsumatū ē: sic. exclamabis.

Omine iesu xp̄e pastor bone: ecce iam p̄sumasti opus
tūz gloriosissimū: iam bone domine vadis ad eum:
qui te misit: ⁊ nos remanemus orphani siue tua pre-
sentia. **C**ur non facis benigne dñe: q̄ termineſ labor noster:
⁊ eamus ad regnū tuuz? **H**ec dicere poterat mater eius me-
fistissima: ⁊ amici: qui aderant. **I**ncepisti domine opus tuū cuz
multis laboribus: modo consumas illud cum multis ⁊ maxi-
mis doloribus. **B**enedictum sit domine nomen tuuz ex hoc:
quia hoc fecisti: ut simus nos ī bonum: ⁊ ad bonū cōsumati:

k 4

et inimici nostri psumpti. O domine Iesu xpe saluator noster: et psumator
fidelis operis: quod a patre accepas psumendum: rogo multimoda bo
nitate tua: quatenus me tua gratia adiuvet: adiutor meus: ut possim
perficere mandata tua: et psummare omnia bona opera tua: que te duce ince
pi: vel incipiam usque in finem: ad laudem et gloriam tuam: ut possim dicere in
hora mortis mee. Ecce domine: psumavi: et perfeci opus: quod dedisti
mibi: ut facerem: et nunc venio ad te domine meus iesus xpus: qui merce
dem operum: et coronam inclitam mihi misericorditer promissisti. Qui vi
vis. In septimo quod est. In manus tuas domine commendo spiritum
tuum meum: exclamabis sic. Oratio.

Domine Iesu xpe filii dei: vere tu promedatus es pa
tri tuo: sed tu clementissime domine: nos tibi promeda: quos
inter angustias: et tribulationes dimittis. Illuc quo
vadis memor sis semper nostri. Esto procurator noster apud patrem: con
siliator et adiutor: quia tu solus es consiliarius et bonus noster. Ego domine
in illas manus tuas inclauaras: perforatas: et sanguine sacro resper
sas: comedo spiritum et corpus meum. Tu domine promedasti spiritum tuum
patri: nos promedamus spiritus nostros tibi. Tu nos tuo sanguine redemi
sti: et de manu dyaboli eruisti: tuo patri: et tibi nos promedamus:
et cum tempus illud desideratum advenierit: reperta: et recomedatio noster
quam fecisti iter nos et inter tuam in cruce: in eternum pfirmas: quia
ipsa post te est salus nostra: mediatrix et advocata nostra gloriosa.

De septimo et ultimo verbo in cruce.

Domine Iesu xpe: qui in hora ultima tui transitus de
disti honorem patri tuo: spiritum tuum gloriosum: ei promedatus
ad exemplum: et promodum noster sibi devotissime promedasti:
supplico charitati tue: pro omnis miserationes tuas: quas fecisti
sanctis patribus: et mihi famulo tuo: sed indigno: et facis semper: quate
nus desiderium meum propleas: et hanc petitionem meam perficias: ut ino
missimo tempore meo: quando anima egressa erit de isto carcere: possim cum

memoria integra: pura fide: deuotione sancta: conscientia secu-
ra: et spe firma dicere. In manus tuas misericordissimas dñe
iesu xpe q̄s pro me saluādo in cruce expandisti: cōmendo spiri-
tum meum: et audire merear verbum illud: ac promissum bo-
num. Hodie mecum eris in paradiso. Qui uiuis.

De hora vespertina.

Ora vespertina charissime: venies deuotis gressibus
et spiritualibus accessibus ad deponendum dominū
tuum de cruce: et ad plagendum ipsum: cum matre
sua benedicta: et ad lauandum cum lachrymis corpus eius:
sacratissimo sanguine aspersum: et ad ungendum cum unguē-
to sancte orationis: et ad portandum cum brachiis charitativē
et hūilis operationis: et ad sepeliendum cum multis gemitib⁹
plantibus: et lamentis. Et cooperies illud sub pauimēto secre-
te et firme deuotionis: et sedebis ibi iuxta: et recommendabis
me sibi amore eiusdem domini nostri Iesu christi. Qui uiuit
et regnat cum deo patre in vnitate spiritus sancti: per omnia
secula seculorum. Amen.

ExPLICIT contemplatio sancti Bernardi de passione domi-
ni nostri Iesu christi: secundum septem horas canonicas.

Laus deo gratias.

Epistola deuotissimi Ber. ex psona helye monachi ad pētes

Ola cā q̄ liceat parētibz nō obedire deus ē.

Ipe. n. dicit. Qui amat p̄rem: aut m̄rem plus
q̄ me: non est me dignus. Si me vere: vt pii z

boni parentes diligitis: si verā: si fidelē erga fi
liū pietatē hētis: quid me p̄ri oīz deo placere

satagentē: z ab eius seruitio: cui seruire regnare est: retrahere
attentatis? Vere nūc cognosco: quia inimici hoīs: domestici

eius. In hoc vobis obedire nō debeo. In hoc vos nō agno
sco parētes: sed hostes. Sz si diligeretis me: gauderetis vtiqz

qz vado ad p̄rem meū: atqz v̄z: iō vnīuersorū p̄rez. Alioquin
quid mihi z vobis? Quid a vobis hēo: nisi pccm̄ z miseriam

Hoc solū qđ gero corruptibile corpus de v̄ro me h̄re cogno
sco. Nō sufficit vobis: qđ me in hāc sc̄li miserā: miserū

induxistis: p̄ in pccō v̄ro pccōres: peccatorē genuistis: qđ z in
pccō natū de pccō nutritis: nisi etiā inuidendo mihi misericor

diā: quā cōsequutus sū ab eo: qui nō vult mortē pccōris: filiū in
sup̄gebene faciatis? Douz p̄rem: o sc̄nā m̄rez: o p̄tes cru

deles: z ipios: iō nō parētes: sed pemptores: quoz dolor salus
pignoris: quoz p̄solatio mors filii est: qui me malūt perire cuz

eis: qđ regnare sine eis. Qui me ad naufragiū: rursus vnde tā
dez nudus euasi: rursus ad ignē: vnde vix semiustus exiui: rur

sus ad latrones: a quibz seminatus relictus suz: sed miseran
te samaritano aliquātulū pualui: reuocare conantur: z militez

x̄pi: prope iā rapto celo triūphantē: qđ nō in me glorioz: sed in
eo qui vicit mūdū: ab ip̄o iā introitu gl̄ie: tāqđ canē ad vomituz

tāqđ suz ad lutū: ad sc̄lm̄ reducere moliūtur. Adira abusio:
domus ardet: ignis instat atergo: z fugienti prohibetur egre

di. Suadēti suadetur regredi. Et hoc ab his qui in incendio
positi sunt: z obstinatissima demētia: z demētissima obstinatiōe

fugere picl'm nolūt. **P**robfuroz. Si vos cōrēpnitis mōrtem
vīam: cur etiā appetitis meā: Si inq̄ negligitis salutē vīam:
quid iuuat ēr psequi meam: **Q**uare vos nō potius sequimini
me fugiētez: vt nō ardeatis: **A**n hec est cruciatus vīi leuamē
si me ēr pūatis: z hoc solū timeatis: ne soli peatis: **A**rdēs ar
dentibus qđ solariū p̄stare poterit. **Q**ue inq̄ p̄solatio damna
tis: socios hīe sue dānatiōis. **Q**đ ue remediū moriētibz alios
videre morientes: **N**ō hoc mihi psuadeat dīes ille: qui ī tor
mētis desperatus: de sui liberatiōe rogabat nūtiari frīb⁹ suis
ne z ip̄i venirēt ī locū eūdē tormentoz: tūmēs proculdubio ex
suoꝝ cruciatu augeri suū. **Q**uid ergo: **I**bi z cōsolabor lugen
tē mīez meā: mei ad tps visitatiōe: vt ī eternū luceaz: z me et
ip̄am sine cōsolatiōe. **I**bo iq̄ z satisfatiā p̄ri meo irascenti: pro
mei ad tps absētia cōsoland⁹: z ip̄e ad tps de ei⁹ p̄ntia: vt p⁹
modū quisqz pro se z vterqz pro alterutro īconsolabili desole
mur tristitia. **A**n poti⁹ exēplo apli: nō acquiescēs carni z san
guini: vocē dñi audiā iubētis: dimitte mortuos sepelire mortu
os suos: z cantabo cū dauid. **R**enuit cōsolari aīa mea. **E**t cuz
Jeremia. **D**iez hoīs nō cōcupini: dñe tu scis. **Q**uid enī: **F**u
nes ceciderūt mihi ī p̄claris. **C**elestis hīreditas p̄clara est mi
hi: z terrena adulaī promissio: blādī cōsolatio carnis. **B**usta
to spū necesse est disipe carnē. **A**ffectanti celestia: terrena nō
sapiūt. **E**ternis ī hianti: fastidio sunt trāsitoria. **D**efinite igī
parētes mei: definite z vos frustra plorādo affligē: z me gra
tis īquietare: ne si adieceritis vltra nūtiōs mittere p me: plus
me clōgare cogatis. **S**i aut dimittitis clareuallē ī eternū nō
dimittā. **H**ec requies mea ī sc̄lm sc̄lī: hic hīrabo: qm̄ elegi eā
Ibi pro meis: z p vīis peccis īgiter orabo. **I**bi p̄cibus assi
duis: qđ z vos cupitis īpetrabo si potero: vt qui eius amore
hoc modico tpe ab īnicē sepamur: ī alio sc̄lo siml⁹ felici z īsepa
bili societate ī eius amore vīuam⁹. p oīa sc̄la sc̄loꝝ. **A**men.

Incipit prefatio sancti bernardi claravallensis abbatis in
epistolam ad fratres de monte dei.

Charissimis fratribus et dominis. R. priori et ceteris
et c. subdelicati pene prudent et primum decem
os meum per ad vos charissimi fratres in christo: non pos-
sum aliter: deus scit. Ignoscite mihi: quia cor meum dila-
tatum est. Dilatami et vos: obsecro in visceribus vestris:
et capite vos: quia totus versus sum in eo: in cuius visceribus inique capimur.
Nos ideo ex quo recessi a vobis usque nunc quicquidque laborum meum
quotidianum statui dedicare non vobis: qui non indigetis: sed fratri. et
sociis eius fratribus iunioribus et novitiis vehementibus ad vos: quorum
doctor deus solus est: ut beneant: et legant: si forte aliquid invenerit uti-
le sibi ad solatium solitudinis sue et sancti prepositi incitamentum. Offero:
quod possum bono animo: bona voluntate: ipsamque a vobis repeto: cum da-
vid psalterio placuit deo non pro psalterio sed pro affectu. Sicut et mu-
lier: quam unxit pedes domini laudata est a christo: non quia unxit: sed quia ama-
nit: et quia quod habuit: hoc fecit: in eo iustificata est. Deum vobis est arbi-
tratum sum dedicandum: quod in consolatione sua et in adiutorio fidei facere
me compulit: fratres quorundam plures anxie quam periculosa necessitas: quorum
tristitia plurimum mihi solet facere gaudium: nisi: quod eos pertristatos
videre non possum. Primam gradum quippe non solum fidei: sed et amo-
ris exorsum adeo habent: quicquid videtur esse pro fide: ut simul ad modicum
vel ex spiritu blasphemie: seu ex ipso sensu carnis fuerunt: et ad hoc at-
tentati vel pulsati quasi ex solo auditu vel attractu lesam in semet
ipsos existimant per scire pietatem vel puritatem et misabili defleant se-
metipsos quasi reprobos circa fidem. Quibus et pertigit a seculi tene-
bris ad purioris vite exercitia venientibus: quod contingere solet repen-
te percurrentibus ad lucem ab intimis tenebris: ut sicut in illis lux ipsa: quam
ceca videnda sunt: prior irruens et infirmis oculis fit molesta: sic et
isti ad primum fidei lumen percutiunt: ne insolitos nove lucis radios
possint sustinere: donec ipso lucis amore assuescant. Finis prefa-
tionis.

Incipit epla ad fratres de monte dei.

Fratribus de mōre dei. *B.* orientale lumen et an-
tiquū illum in regione egypti feruorem tenebris
occidius et gallicanis frigoribus inferentibus vi-
te. s. solitarie exēplar et celestis formā conuersatio-
nis. Occurre et cōcurre in gaudio scī spūs aīa mea: et visu cor-
dis in feruore pietatis: et ni oī obsequio deuote voluntatis.
Quid ni: et enī epulari et gaudere in dñō oī: que xpiane deu-
tionis ac religiōis speciosissima portio: que celos propi-
qua tā-
gere videbatur: mortua erat: et renixit: perierat de mūdo: et in-
uenta est. Auditu auris audiebamus: nec credebamus lege-
bamus in libris: et mirabamur de antiqua vite: solitarie glia: et
magna in ea glia dei cū subito inuenim⁹ ea in cāpis silue: in mō-
te dei: in monte pingui. Ubi de ea pinguescūt speciosa deserti
et exultatiōe colles accingunt. Ubi enī iaz p vos offert se om-
nibus: et in vobis se demōstrat: et ignorat hactenus innotescit
in paucis simplicib⁹ ipso eā vobis ingerente: qui in paucis sim-
plicib⁹ totū olī: sibi mūdū subiecit ipso mūdo amirāte. Licet. n.
magna et diuina plane fuerint miracula: q dñs gessit in terris:
hoc tñ vnū sup oīa alia enituit: et cetera concta illustrauit: q si-
cut dictū est: in paucis simplicib⁹ totū mūdū et oēm sapie eius
altitudinē sibi subiungauit. Quod ē nūc cepit opari in nobis
ita pater: ita qm sic bñplacitū est ante te. Abscondisti: et hec a
sapientib⁹ et prudentibus hui⁹ mūdi: et reuelasti ea paruulīs.
Nolite ergo timere pusillus grex ait dñs: sed oīo pfidite: qz
cōplacuit dō pī nro dare vobis regnū: Videte frēs mei. Vi-
dete vocatōez vīaz. Ubi sapiens inter nos. Ubi scriba: Ubi
cōquisitio hui⁹ seclī: Nā et si sunt aliqui sapiētes inter nos p
simplices tñ: sapiētes aggregauit: qui reges olī et phōs mun-
di hui⁹ p piscatores sibi subiecit. Sinite ergo sinite sapientes

bui⁹ scilicet de spū bui⁹ mūdi tumētes: alia sapiētes: et terrā ligē
res sapiēter descēdere in ifernū. Nos autē duz fouit peccōri fo
nea: sicut decepistis stulti scilicet per deū: per stultū dei: quō sapiētius ē
oib⁹ hoib⁹: xpo duce hūilē apphēdite disciplinā ascendēdi
i celū. **U**ra nāq; simplicitas: iā mltos puocat ad emulationem.
Ura. n. sufficiētissia et altissia paup⁹tas iā mltorū pfudit cupidi
tatē: vīm secretū: iā eaz rerū: que facere tumultū vni: plib⁹ i
cutit honorē. Si qua ergo psolatio in xpo: si quō solatiū chari
tatis: si qua societas spūs: si qua viscera miē: iplere gaudiū nō
meū tūmō: sed oīz diligentū nomē dei: vt in veritate vestiti:
et deaurati de auro sapie dei regine assistētis adextris spōi ve
stro studio vīa instantia ad dei gliaz et magnā coronā vīam: et
gaudiū oīz bonorū hoc scē nouitatis instauret ornamētū. **N**o
uitatē vō dico per linguas neq; aquarū p̄dictiōe nos: os i absco
dito faciei sue abscondāt hoīz ipiorū. Qui cū manifestū lumē
veritatis obnubilare nō queūt: de solo nouitatis noīe canilan
tur. **V**eteres ipi: et in veteri mēte nescientes noua meditari
vires veteres nō capiētes vinū nouū. Et si eis ifunderetur:
rūperēt: sed hec nouitas non ē nouella nouitas. **R**es. n. est
antiq; religiōis pfecte fūdate i xpo pietatis: antiqua hēditas
ecclie dei a tpe prophetarū premōstrate: iāq; noue grē sole ex
orto in iōāne baptista instaurata: et inouata ab ipo dño familia
ris: sicut celebrata ab ei⁹ discipulis ipo p̄ntē cōcupita. **Q**ui⁹ trās
figuratiōis gliaz cū vidissēt: qui cū eo i mōte scō erant p̄tinue
quō in eo: petrus arreptus sibi et nesciēs quid diceret: q; vīsa dī
maiestate oē bonū i terra priuatū suū vīsus est cōclusisse. **I**n
eo autē p̄ntissim⁹: sibi priuato et scissimū quid diceret: q; suauī
tate ei⁹ gustata optimū sibi iudicauit: i hoc semp esse vitā hāc
in p̄ubernio dei et ciuiū supnoziū: quos cū eo viderat p̄cupiuit

dicēs. Dñe bonū ē nos hic esse &c. In quo si audit⁹ fuisset fa-
ctur⁹ pculdubio erat postmodū alia tria. Sibi vnū. Jacobo
vnū: & Joanni vnū. Post passionē vō dei calente adhuc i cō-
dibus fideliū effuxi ei⁹ sangis recēti memoria solitaria. hāc vi-
tā eligentib⁹ paup̄tatē spm̄i sectantib⁹ & in spūalibus exercitiis
i contēplone pingue otii altero in alterū: zelantibus deserta
repleta sunt. Ex quib⁹ legimus: Paulū: Achariū: Anto-
niū: Arseniū: & alios q̄ plēs in cā hui⁹ puerfationis republica
confidares viros egregia noīa i ciuitate dei: nobiles & triūpha-
les titulos hñtes de victoria hui⁹ sc̄li: & principis hui⁹ mūdi:
corporis sui de cultu aī & dñi dei sui. Sileant ergo: qui i tene-
bris de luce iudicantes vos arguūt nouitatis ex abundantia
male volūtatis: ip̄i potius arguendi vetustatis & vanitatis.
Sed & laudatores: & detractores sēp estis bituri: sicut & dñs
laudatores p̄terite & bonū: qđ in vobis amat: hoc in eis ama-
te. Detractores dissimulate: & pro eis orate. Et obliti: quo re-
ti sunt protergressis scandalis: que iuxta int⁹ vobis adextreis
& a sinistris poita sunt i añriora v̄ra: vos extēdite. Si. n. ad sin-
gula volueritis v̄l laudatoribus rīdere: vel cū detractoribus
litigare: tempus perditis: cuius in proposiio sancto non lenis
est iactura a terris enim ad festinantem: qui moratur: etiam
si non detinetur: plurimum tamen nocet. Nolite negligere:
nolite tradere grandis enim vobis restat via. Altissima est
professio vestra. Celos transiit par angelis est angelice similis
puritati. Non enim solum nouistis omnem sanctitatem: sed
omnis sanctitatis perfectionem: & omnis consumationis finē.
Non enim est vestrum circa communia precepta languere
neque hoc solum attendere: quid precipiat deus: sed quid ve-
lit probantes: que sit voluntas dei bona & beneplacens &

perfecta. Alioz est enī deo seruire: vñm adberere: alioz est deū
credere: scire: amare: reuereri: vestz est sape: intelligere: cogno
scere: z frui: **E** dagnū est hoc archanū. Sed oīpotens z bon⁹
est de⁹: qui in vobis est pi⁹ pmissor: fidelis redditor: z indefes
sus auditor. **Q**ui magno ei⁹ amore magna pfiteribus: z ī fide
z in spe grē eius maiora aggrediētib⁹: z voluntatē z desideriiū
suggerit in idipsum: z qui volūtatē gratiā progauit: subroga
uit z virtutē ad puerū. **C**ui cū fidelit fecerit homo: qđ poruit
calūpniāte calūpniatore ipse misericordit paupi suo iudiciū faciet
z cām: qz qđ habuit: hoc fecit. **A**bsit tamē frēs a pscie vñe exi
stimatiōe a puritate z humilitate vñā ab ore vñō oīs altitudos
qz sape mors est: z facile est in alto se ptuentē obstupescere: et
d vita piclitari. **N**omē vñe aliud pfessione iposire: aliud titulū
vñe pfessione inscribite. **S**eras nos poti⁹ indomitas z incanea
ras z bestias: que alit z cōi hoīum more domari nō poterant.
Estimate z appellate lōge supra vos virtutem eoz suscipien
tes z āmirātes gloriā: q arabi dextri fortissimi: sicut aiorille in
dex fortissim⁹ rex: qui utraqz manu utebat p dexta. **E**t qđiu
deuotissime int⁹ vocare amāt charitati pteplande veritatis: z
cū necessitas vocat: vel officiū trahit: pmpissime se foras mit
rant p veritate adiplende vñatis. **C**ane z serue dei: ne quos
cūqz imitari nō vis: dānare videaris. **N**olo hoc facias in egrī
tudine adhuc tua: q cū sanissimus eēt: faciebat: qui dicebat: ve
nit iesus xps pccōres saluos facere: quoz prim⁹ ego suz. **N**e
qz enī hoc dicebat paulus mētendi pcpitatorē: sed existimādi
affectiōe. **Q**ui. n. pfecte examinādo semetipm itelligit suo pec
cato: nullius peccm estimat: qđ nō suū intelligit. **N**olo ergo: ut
nusqz arbitreris lucere solē cōem diei: nisi ī cella tua: nusqz eē
serenū nisi penes te: nusqz opari gloriā dñi: nisi in pscia tua. **A**n
solitarioz deus tm: imo z oī: miseret. n. oīum de⁹: z nihil odit

eorum: que fecit. **D**alo te cogitare: ubique esse serenū nisi penes
te: et peius de te quam de aliquo existimare. Cum tremore potius et timore
vestrum ipsorum salutem operamini. Nec quales sint alij: sed qualis ex
vobis fiat: quantum in vobis est: cogitare non solummodo: qui mori
sunt: sed qui post futuri sunt: quos in proposito sancto estis habitaturi
imitatores. Ex vobis. nam ex vestro exemplo: et vestra auctoritate in re
gione hac pedere habet tota posteritas huius vestri ordinis sancti. Vos
in eo presentes: vos in eo institutores cum debita imitationis reueren
tia appellationum a successoribus vestris. Quicquid a vobis statu
tum: quicquid vobis tenentibus et seruantibus in consuetudinem fieri:
in usum absque retractatione a posteris vestris tenendum erit et ser
uandum: nec phas erit aliquid imitari: sic. nam de vobis erit apud eos:
sicut de incommutabilibus legibus summe et eterne veritatis apud eos
est: quas scrutari omnibus expedit et scire: non autem licet alicui diu
dicare deo autem gratias: quia nec indignum vobis erit: nec inutile poste
ris: si pie: si fortiter et vos tenueritis: et ipsi in vobis imitentur: quia
interim tenetis. Et si quid adhuc aliter sapere oportuerit: et hoc de
vobis reuelabit. Salua enim karissime scitatis debita et cum omni
laude predicanda reuerentia stulta in alpis illis horridis et conti
nuis frigoribus necessaria sunt: quam frugalem sufficientiam et volun
tariam paupertatem sextantibus in his durarum regionibus non
adeo necessaria videntur. Intelligitis: que dico: dabit enim dominus
intellectum vobis. Gaudeo enim in vobis: et ideo absens corpore:
sed presens spiritu et videns ordinem vestrum: sed feruorem spiritus: sed abun
dantiam pacis: sed gratiam simplicitatis in proposito rigore: in dile
ctione mutuam ipsam sibi spiritus suauitatem et plenam omnino in conuer
satione vestra formam pietatis. In recordatione montis dei ro
tus exulo: et primitias sancti spiritus: et pignus gratie in spe crescentis
in eo religionis deuotus adoro. Nam et ipsum montis dei no
men bone spei prefert omen. scilicet sicut psalmista dicit de monte

dei: habitura est in eo generatio querentium deum: querentium fa-
ciem dei iacob. Innocens ma. et mu. cor. qui non accipit in va. animam
suam. Ipsa est. n. confessio via querere deum iacob: non contra omnium more:
sed querere faciem dei: quam vidit iacob: qui dixit. Vidi deum facie
ad faciem: et salva facta est anima mea. Faciem dei: hoc est cogitationem
dei querere facie ad faciem: quam vidit iacob: de qua etiam dixit apostolus:
Tunc cognoscam: sicut et cognovit sum: et nunc videmus per speculum in
enigmate: tunc autem facie ad faciem videbimus. i. sicuti est hanc in vita
semper querere per innocentiam manuum et mundiciam cordis ipsa pietas
est: quam qui non habet in vano accipit animam suam: hoc est frustra: vi-
vit: vel omnino non vivit: dum non vivit ea vita per quam: ut in ea vive-
ret: accipit animam suam. Pietas hec ingis est dei memoria continua
intentionis actio ad intelligentiam eius indefessa affectio in amore eius:
ut nulla in qua inveniatur servum dei: non dico dies: sed hora nisi in
exercitii labore: et perficiendi studio: vel in expietie dulcedine fru-
endi gaudio. Hec est pietas: de qua apostolus dilectum sibi discipulum
amonit: dicens: Exerce te ipsum ad pietatem. Nam corporalis
exercitatio ad modicum utilis est. Pietas vero ad omne opus bonum est
utilis: habens promissionem vite: quam nunc est et future. Pietatis nostre
repro mittit: propositum nostrum requirit. Nam sicut apostolus dicit. Sunt
aliqui formam quidam pietatis habentes: virtutes eius abnegantes.
Hanc quicumque vestrum non habet in conscientia: non exhibet in vita: non exer-
cet in cella solitari: sed solus dicendus est. Hec cella ei cella: sed
carcer et reclusio est. Vere. n. solus est: cum quo deus non est: et reclu-
sus est: qui in deo liber non est. Solitudo. n. et reclusio sunt nomina
miserie. Cella autem nequaquam debet esse reclusio necessitatis: sed do-
miliu pacis: hostium clausum non latebre sed secretum. Cum quo enim
deus est: nunquam minus solus est: quam cum solus est. Tunc. n. libere fruitur
gaudio suo: tunc ipse suus est sibi ad fruendum deo in se: et se in deo.
Tunc in luce veritatis in sereno mundi cordis ultro patet sibi

pura p̄scia: et liber se infundit affectata de deo memoria: et illu-
minat intellectus: et bono suo fruit affectus: vel seipm deslet
humane fragilitatis defectus. Propter hoc fm formā p̄posi-
ti v̄ri habitātes in cellis potius q̄ i terris excluso a vobis to-
to seculo: totos vos inclastis cū deo. Celle siquidē et celi ha-
bitatio cognate sūt: q̄ sicut celū et cella ad inuicē vidēt aliquā
cognatiōez nōis sic et pietatis. A celādo celū et cella nomē ha-
bere vidēt. Et quod celant in celis hoc et in cellis: et qd gerit
in celis: hoc et i cellis. Quid nā est hoc vacare deo: et frui dō.
Quod cum fm ordinē pie et fideliter agitur vel celebratur in
cellis: audeo dicere. Sancti angeli dei cellas habent pro celis:
et eque delectatur in celis ac in cellis. Nam cum in cella iugit̄
celestia actirant celum celle et sacramenti similitudine et p̄iera-
tis affectu et similis operis effectū p̄ximū efficitur nō iam spi-
ritui oranti: vel etiam a corpore exeunti a cella in celum longa
vel difficilis via inuenitur. A cella enim sepe in celū ascendit:
vix aut nunq̄ a cella in infernum descendit: nisi sicut dicit psal-
mista. Descendant in infernū viuentes: ne descendant morien-
tes. Hoc enī modo sepe cellarū incole in infernū descendunt:
sicut enim assidue contemplando reuifere amantur gaudia ce-
lestia: ut ardentius ea appetant sic et dolores inferni: ut horre-
ant et refugiant. Et hoc est q̄ imprecatur inimicis suis oran-
do: ut descendant in infernum viuentes. Moriens autem vix
aut nunq̄ aliquis a cella in infernum descendit: quia vix ali-
quis nisi in celo predestinatus in ea vsq̄ ad mortem permāsit.
Filium gracie igitur fructum ventris sui cella fruet: nutrit:
amplectitur: et ad plenitudinem perfectionis perducit: et collo-
quijs dei dignum efficit: alienum enim vel suppositum abdi-
cat a se citius: et projicit. Unde ait dominus ad moysē. Sol-
ue calciamenta pedum tuorum. Locus enī in quo stas: terra

sancta ē. Horticiuū. n. mortuaz affectionū vel hominē mor-
tuū a corde locus scūs vel terra sancta diu non patit. Cella
terra scā: et locus scūs est in qua dñs et seruus eius sepe collo-
quūtur sicut vir ad amicū suū. In qua crebro fidelis anima
verbo ei coniungit sponſa spōso sociat: terrenis celestia hūanis
diuini iungūt vel vniunt. Si quidē sicut templū scī dei: sic
cella ē serui dei. Et. n. in tēplo: et in cella diuina tractant: s; ce-
lebrant in cella: i tēplo v; sibilr et figuratine: alqñ xpiane piete-
tis sacramta celebrāt et dispēſāt. In cellis vō sicut i cellis ipa
vitate: ipo ordie: Et si nōdū ipa puritatis maiestate eternita-
tis securitate: res propria oīnz sacroz fidei nre assidue celebra-
tur. Ideo sicut dcm est alienū: qui nō filius citi? a se picit qī
abortiuū a se euomit: tanq̃ inutile ac noxiū cibū. Nec diu ta-
lez pati pōt in visceribus suis officina pietatis: venitq; pars su-
perne: et asportat eū manus peccōis et monz eū: et expulsus nō
pōt stare: s; fugit miser et nudus et timebūdus: sicut Laym a
facie dñi expositus vitis et demonib⁹: vt prior inuenerit eum
morte eū afficiat et occidat: vel si alqñ diu durauerit in ea nō
vritis cōstantia sed prinaci miseria: sic ei cella est qī carcer aut
sicut vinenti sepultura. Pestilēte vero flagellato sapiēs sapiē-
tior erit: et lauabit iustus manus suas in sanguine peccatoris.
Sicut ergo: dicit prophā: si puerteris israel ad me: puertere:
hoc est pfecte persionis culmen appbende. Nulli. n. i codē
statu diu esse cōcedit seruo: dei aut semp pficiendū aut defici-
endū est: aut sursū nitetur: aut inferiora vrget. Ab oibus aut
vobis pfectio exigitur l; nō vniformis sed si incipis: incipe p-
fecte: Si aut in pfecto es: et hoc ipm iā pfecte age. Si aut per-
fectionis aliquid attigisti: temetipm i temetipo mēte et die cū
aplo. Nō q iā appbenderis: aut pfectus s; sequor aut: si for-
te cōprehendā: in quo et pphensus suz: vnde aut: que quidem

retro sunt oblitus ad ea: que sunt priora extendens temetipsum
ad destinatum persequor brachium superne vocationis in christo iesu
domino nostro. Deinde addit Quot quot perfecti sumus: hoc sapiamus:
in quo manifeste apostolo docere declarat: quia perfecta eorum: que retro
sunt oblitio: et perfecta in anteriora extensio ipsa est hominis iustus in
hac vita perfectio: et perfectio huius perfectionis ibi erit: ubi erit bra-
chium superne vocationis perfecta apprehensio hoc autem modo. Sicut stel-
la a stella differt in claritate: sic cella a cella in conversatione. scilicet inci-
pientium: proficientium: et perfectorum. Incipientium status potest dici
animalis: proficientium rationalis: perfectorum spiritualis. Ignoscendum est in
aliquibus aliquibus eis: qui adhuc sunt animales: in quibus ignosci non
debet eis: qui habent quasi rationales. Rursusque rationalibus in quibusdam
ignoscitur: in quibus non ignoscitur spiritualibus. Quorum perfecta omnia esse de-
bent: et imitatione et laude potius quam reprehensione digna. Et cum ex
his tribus hominum generibus ostendat omnis status religionis: que sicut per
prius nominibus distinguuntur: sic etiam dignoscuntur ex suorum proprieta-
te studio. Debet enim omnes filii dei in die: quod semper diligenter prospice-
re: quid desit sibi: unde pervenerunt: quousque perveniant: et in quo per-
ficiendi statu singulis diebus vel horis sua se exercitatio deper-
bendar. Sunt etenim animales: qui per se non ratione agunt: nec trabuntur
affectu: et tamen vel auctoritate promoti: vel doctrina commoti:
vel exemplo provocati approbant bonum: ubi inveniunt: et quasi ce-
ci ad manum trahuntur: vel tracti sequuntur: hoc est: imitantur. Sunt
rationales: qui per rationis iudicium naturalis scientie discretionem habent:
et cognitionem boni et appetitum: sed nondum habent officium. Sunt per-
fecti: qui spiritu agunt: qui a sancto spiritu illuminantur. Et hijs: quam sapienter
eis bonum: cuius affectu trahuntur: id est sapientes vocantur. Quia vero
induit spiritus sanctus: cuius affectu trahuntur: sicut olim induit gedeonem:
sicut spiritus sanctus induit merito spirituales appellantur. Primus status
circa corporis se habet. Secundus circa animam se exercet. Tertius non nisi in

deo requirere debet. Quorum singuli sicut habent certam perficiendi rationem: sic in genere suo certam habent perfectionis sue mensuram: initium boni in puerfatione aialis perfecta obedientia est. Profectus subiicere corpus suum: et in salutem redigere. Perfectio usus boni consuetudinem vertisse in delectationem. Initium vero rationalis est intelligere: quod in doctrina fidei apponunt. ei Profectus talia preparare: qualia apponunt. perfecto vero cum in affectum mentis transit iudicium rationis. Perfectio vero rationalis initium est spiritualis. Profectus reuelata facie speculari gloriam dei. Perfectio vero transformari in eandem imaginem a claritate in claritatem tantquam a domini spiritui. Primum igitur persequendum de primo. scilicet de aiali. Aialitas est vite modus sensibus corporis habitus. scilicet cum anima quasi extra se per sensus corporis circa delectationum delectationes et corporum affectata eorum fruitione pascit: vel nutrit sensualitatem suam. Sed cum inter se regrediens: et corpora: quibus fortiglutino amoris et consuetudinis adhaeret in locum incorporee nature secum ferre non prevalens eorum: illuc secum contrahit imagines: et amabilius ibi cum eis versatur. Quibus assuefacta: cum nil putant esse: ubi vel quale foris reliquit: vel quale intus pertrahit: quod diu hoc iocundum habet secundum delectationes corporis vivere. Cum autem ab eis auertitur: nescit nisi corporea imaginando cogitare. Cum vero ad cogitanda spiritualia vel divina se erigit: non aliud de eis quam de corporibus vel de corporalibus potest cogitare: vel existimare. Nec auersa fit a deo stultitia: cum nimium intra metipsam fuerit remissa et tabenta: ut regi vel nolit: vel non possit. Cum vero ipsa sibi per superbiam extra se nimium arrepta fit prudentia carnis: et ipsa sibi sapientia esse videtur: cum stultitia sit dicente apostolo. Dicentes se esse sapientes: stulti facti sunt. Porro ad deum conuersa fit sancta simplicitas: hoc est: eadem circa idem voluntas: sicut fuit iob vir simplex et rectus: ac timens deum. Proprie enim est simplicitas perfecta ad deum puerfata voluntas: una petens

a dño: hāc requirēs: nō ambiēs multiplicari i seculo. vel ē simp-
licitas i pueriōe & a hūilitas. s. virtutis magis psciam ample-
ctēs q̄ famā: & cū nō refugit vir simplex videri: & stult⁹ i seclō:
ut sit sapiēs i dō. Vel simplicitas ē ad deū voluntas. s. nōduz
rōne formata: ut amor sit: ut formata volūtas nōdū illūinata:
ut sit charitas: hoc ē amoris iocūditas. Simplicitas aut̄ initūz
aliq̄d i seip̄a hñs creature dei: hoc ē volūtatē simplicē & bonā:
q̄si bōi boīs i formē mat̄ia i primordio pueriōis sue offert au-
ctori suo eā formādā: iā. n. cū bōa volūtatē hñs initūz sapie. i.
timorē dī ex ipso colligit: nec p se eā formari posse: nec quicq̄
tā expedire stulto q̄ fūire sapiētī. Itaq; homi se pp deū subij-
ciēs ipsā: ei bonā volūtatē cōmittit i dō formādā i seclū & sp̄s
hūilitate: iā timorē dī icipiētī opari oēm plenitudinē: dū p iusti-
tiā defert maiorē: p prudentiā nō credit se sibi: p tēpantiā refu-
git discernere: p fortitudinē totū se obedie subiicit: nō discernē
de s; āplectēde & adimplēde. Hec. n. uxor ē: cui a dño p̄cipit: &
ad vīz tuū erit cōuersio tua: vir ei⁹ rō est: vel sp̄s ei⁹ vel alit⁹
Huic enim viro recte obedit vir simplex & rectus in semet
ipso. Rectius ac tutius altero sepe q̄ in semetipso. Ex prece-
pto ergo dei & ipso ordine nature habere debet uxor ad virū
aīalitas ad sp̄m vel sp̄ūalem vīz aliquā pueriōnē legitimā:
hoc ē obediām pfectā. Perfectā vō obediā ē maxie i icipiēte in-
discreta: hoc ē nō discernere: quid vel q̄l̄r p̄cipiat: s; ad hoc tm̄
niti: ut fidelitē & humilitē fiat: quod a maiore p̄cipit. Lignūz
enim scientie boni & mali in paradiso censura discretionis est
in pueriōne religionis penes patrem spirituale: qui indicat
omnia: ipse vō a nemine indicatur. Ipsius vō est discernere:
aliorum est obedire. Adam gustauit in malū suū de ligno
verato: edoctus ab eo: qui surgendo ait. Quare precepit vō
bis deus: ut de ligno non comederitis. Ecce discretio: cum

preceptū sit. Et aditus sciebat. n. qz qua die comederetis aperient ocli vři: et eritis sicut dii. Ecce quid preceptū sit. s. qz deos fieri nō sinat. Discernit. Comedit inobediēs scūs ē: et de paradiso peccatus est: ne et aialē discretū nouitiū prudentē incipientē sapientē in cella diu posse consistere i cōgregatiōe durare impossibile ē. Stultus fiat: vt sit sapiēs: et hec oīs sit eius discretio: vt i hoc nulla sit ei discretio. Hec oīs sapia eius sit vt in hac pre nulla sit ei. In eo vō: in quo se sibi aialitas ratioqz pterminat: i nā aie hūane relictus ē: a creatore bono. Intellectus et ingenius: et ingenio ars i quo pstruit dōs hoiez sup opa manū suar et oīa seclaria ista subiecit sub pedibus ei. Aiali supbo itestio nū nālis dignitatis et similitudis amisisse. Simplici vō et hūili in auxiliū recuperande dignitatis et obfauande similitudinis. In hoc q notū est dei manifestū ē illis in illis. In hoc estimatur de creatura creator. In hoc cognoscitur iustitia dī: et quia qui bñ agūt: digni sunt vita: qui vō alr: digni sūt morte. In hoc creatura: q spōre hōi seruit: ad nām subicitur: et adaptat: vt pniat ad eā que ex peccō est necessitatur et ad volūtatē et ad voluptatē. Hinc quot et quāta vite huic necessaria: et bonis et malis vtilia et i gñe suo pulcherrima et a bonis et a malis hoibus scā sunt: et q fiāt omnibus manifestū est. Hic. n. mulieris vlt artificis vlt in edificiis innumerabl multiplices hoīz ad inuentiōes tot pcesserūt modi studioz: tot genera pfessionū subtilitates exquisite scie: artes eloquētie: dignitatum officiorū varietates: et innumerabiles pquisitiōes hui⁹ mūdi: quibus hoies illi: qui dicunt sapiētes hui⁹ mūdi: cū eis: qui sunt simplices et filii dei: pariter vtūt ad necessitatē: et ad vtilitatē: sed illi abutūtur eis ad curiositatē et volūtatē et supbiāz. Hii aut serui vtūtur eis pp necessitates alibi hñtes suaz suauitatē. Ideo illos seruos sensuū suoz et corporū suoz sequūt fruct⁹ carnis sue: qui

sunt fornicatio: imūditia: supbia: luxuria: inimicitie: cōtentiōes:
emulatiōes: ire: rixe: discensiōes: inuidie: cōmessatiōes: ebrieta
tes: et his filia que quicūq; agūt: regnū dei nō sequūt. **H**ii aut
fructus spūs: qui sunt charitas: gaudiū: pax: paciētia: benigni
tas: longanimitas: bonitas: mānscudo: fides: modestia: cōtinē
tia: castitas: et pietas: promissionē hīs vite: que nūc est: et futu
re. **H**ii utiq; q̄ diu silēs sūt i acta boies. **V**idētur silēs actō
nes: d̄s aut volūtates discernit: et intēiones. **Q**uō vnusquis
q; redit in sua. **U**nūquēq; ex fructib⁹ itētiōis sue pascit p̄scia
sua: nec tñ abutroq; eque ad p̄sciam reditur: qz nemo ad eam
redire amat post actionē nisi qui recta intentiōe agendo ab ea
nō p̄ficiscit. **Q**ui tñ redit ad p̄sciam suā: sed nondū: vicit con
cupiscētiā suā: inuenit ibi de ip̄a p̄cupiscētiā sua vel suaves
delectatiōes vel graues corrosiones: et inde multiplicat cogita
tiōes. **Q**ui p̄cupiāz vicit q̄ diu tñ veri boni maior p̄cupia n̄
maior delectatio mentē ei⁹ nō obtinuerit cū exosa quadā volū
tate gestoꝝ visioꝝ v̄l auditoꝝ pariter imaginatiōes: vñ i vtroq;
lūbi iplent illusionib⁹ delectationū et ad cogitanda diuina vel
spūalia lūmē suoꝝ et ip̄m nō est secū. **U**z quis pugnat p̄ cōcu
piscētiā: parit molestias: qz vincere adhuc nō p̄ualet p̄fectuꝝ
affectiōes. **Q**ui v̄o iā ad libertatē aspirat: excutere a se n̄ p̄t
affectiōnū imaginationes noxias v̄l occupatorias vel otiosas:
que exiū passiz oriunt cogitatiōes. **H**inc in tpe salmodie vel
oīonis ceteroꝝq; exercitioꝝ spūaliū in corde sui dei ēt nolen
tis et reluctantis imaginatiōes volūntur et fantasmatā cogita
tionū versant a quib⁹ velud aubus imundis insidentib⁹ vel
circūuolantibus sacrificiū deuotionis vel oīo rapitur d̄ manu
tenētes: vel sepe polluit vsq; ad lachrymas offerentis. **S**itq;
misabil⁹ et iniqua misē aīe derisio spū et rōne volūtatē cordis
et intēionē et corpis sibi p̄mptū obsequiū defendēte sibi aiali:

¶ Vo improbitate sibi affectū p̄cipiēte ⁊ intellectū mēte sepius sine fructu remanēte. Hinc i aīis ifirmiorib⁹ ⁊ i quib⁹ p̄cupie carnis ⁊ scli: nec dū p̄fecte mortificate sūt: vitia passiz curiositatis ebulliūt. Hic solitudis ⁊ silētiū q̄runt inordinate: ⁊ p̄posite inimice p̄solatiōes i via regia cōinz instōnuz furtiua p̄prie volūtatis diuerticula solitoz fastidiū p̄sumptio nouitatū: que quidē egri aī p̄uritū ⁊ tediū q̄i p̄fringādo vidētur ad horā lenire: s; calefaciūt ⁊ accedūt: vt postea nequ⁹ ferucat: ⁊ āpli⁹ pruriat: efficiūt. Hinc quotidie fiūt noue occupatiōes: noue actionum ⁊ laboz ad innētiōes lectiōes diuerse nō ad edificandū aīnz: sed ad fallēdū tardāris diei tediū. Ut cū dānauerit solitarius oīa vetera oīa solita: ⁊ defecerit noua: nō restat nisi odiū celle ⁊ fuge mea. Propter q̄ pia simplicitas ⁊ i p̄fessiōe religionis ⁊ solitudis nouus hō: qui nō hēt vl̄ rōnez ducentē vl̄ affectū trabentē vl̄ discretionē moderantē: s; vi quadaꝫ vtī in semet ip̄o tāq̄ a figulo figmētū lege quadā mādatoz q̄i manib⁹ alienis formādī est: ⁊ faciend⁹ i oī patia in oī rota volubil̄ obeie ⁊ i igne probatiōis sue plasmatoris ⁊ formatoris sui volūtati ⁊ arbitrio subdēdus. Nā ⁊ si calet ingeniosi viger arte: si p̄eminet intellectū: iustia sunt hec vitioz poti⁹ q̄ virtutū. Non ergo refugiat doceri vtī eo in bone: quo et in malo vtī pōt: q̄ p̄prie virtutis op⁹ est. Ingeniū corpus adapter: ars naturā iformet: ⁊ intellectus nō elatū faciat animū: s; docibile. Ingeniū ⁊ intellect⁹ quippe ars ⁊ alia h̄mōi gratuito h̄nt: aliter vrus. Virtus. n. vult doceri cū h̄militate: queri cū labore: queri cū amore. Cū oībus his digna sit: nec alr̄ vel doceri: vl̄ queri: nl̄ h̄rī nō possit. Prīmū quidē docendus est rudis icola beremi Scdm apl̄icaz pauli instōnez: vt exhibeat corpus suū hostiaz viuente sanctā de ple. ratio. obsequi. suū. Qui ē p̄pescens in nouitio feruorē aīalis hoīs: qui nōdū p̄cipit: que dei sunt circa

spūalia ac diuina pperā z curiosaz inquisitionē subiūxit dicēs.
Dico. n. p. grām dei: que data est mibi oibus que sunt iter vos
nō plus sape q̄ o3 sape: sed sape. ad sobrietatē. Quia. n. omis
vlt p̄cipue aialis institutio circa corpus est: z circa exteriorum
ppositionē docendus rōnabilr mortificare corpus suū: z mem
bra sua: que sūt sup terrā z inter carnē: ac spm̄qz inuicē iungi
tur aduersuz se cōcupiscit instū rōis ac discretionis iudiciū h̄re:
nec alicui⁹ eoz in iuditio accipe psonaz. Docendus est sic h̄re
corpus suū sicut egrū p̄mendatū: cui ē multū volenti: aut vti
lia sunt negāda: vtilia ēt nō leti igerēda. Sic o eo agere sicut
de nō suo: sed ei⁹: a quo p̄rio magno empti sumus: vt glificem⁹
cū in corde nro. Rursūqz docendus est cauere: q̄ pccōri popu
lo dñs per pphāz ip̄operat. Proiecistis me inquit post cor
vrm. Multūqz cauendū esse: ne pro necessariis hui⁹ vite vel
p̄modis appositi rectitudie vel dignitati: nec in amorē vel ho
norē cordis sui sinat in aliquo aln delectari spm̄ suū. Ideoqz
durius qd tractandus est corpus ne rebellet ne insoleseat: sic
tū vt fuit sufficiat: qz adfuiendū sp̄ui datū ē. Nec sic haben
dū ē tanq̄ pp illud viuam⁹: s3 tanq̄ sine quo vinere nō possu
mus. Sed us. n. qd hēmus cū corpe nō qñcūqz volumus possu
mus obrūpe: s3 legitimā eius resolonez patiēter nos expectar
o3: z interi q̄ legitimū federis s̄t obseruare. Sic ergo nobis est
cū eo cōtinendum vel cōueniendū: q̄i nō diu nobis sit cū eo cō
morādus sicqz vt si aliter venerit: non vrgeamur ad exeuendū
In quo multum z scrupulose laborandum: z periculose fue
rat errandū: nisi lex obedientie z celle plenam cōmunis isti
tutōis formā se vel tradens ingrediendi denictu z vestitu: de
labore: z quiete: de silentio: z quietitudine: z omnibus que ad
exterioris hominis cultum: vel necessitatez spectant s̄rem obe
dientem z patientem z quietum in relinquum cautum red

det et secuz. In quib⁹ sicut semel circūcisa oīa et p̄ciosa sūt sup
flua: sic intra p̄grue sufficiētie terminos et generalis p̄inētie li
mites circūscripta sint oīa necessaria: ut sit: q̄ fortes cupiant:
et infirmi nō refugiat: nec alteri⁹ q̄ritas p̄cessoz ledere possit
i aliquo vrentiū cū grāz acciōe p̄sciaz: nec q̄ sū amputata tēta
re deant: aliquaten⁹ serui dei et bene morigerati et recte educa
ti sufficiētia. In quibus sic salomō dicit. Qui ambulat simpli
citer: ambulat p̄fident: qui v̄o mētis ē dure: corruet i malū. Et
enī necessitas sic sit ordiata: ut nec q̄rele sit loc⁹ ullus: et oīs sit
supfluitas amputata: si quidez tñ vel p̄inatū addendū est vel
minuendū: hoc i p̄ioris est arbitrio absq; oī scrupulo obediē
tiam subditoz vel p̄iculo instituendus est: ergo nouus bere
mita ad cōis institutiōis normā cōcupiscētiās carnis sue p̄re
ritas p̄mia p̄inua domare: et ad p̄dēnanda cetera ad sui ipsi⁹
p̄ceptum venire. P̄remuniend⁹ est assidue p̄ tērationes acri⁹
in solitariū nouitiū desēnientes: cū seruum dei gratis dō ser
nientē nō cessant sollicitare: vitia mercede oblate delectationis
diabolo suggerente carne p̄cupiscētie seculo p̄cupiscētie inge
rente. Tētat. n. nos dñs deus nr̄: vtz diligamus eū an nō: nō
ipse quasi nesciens agnoscat: sed ut hoc plenius et i ipsa nobis
tēratione innotescant. Que vero sub sp̄etie boni se ingerunt:
et difficilīus discernuntur: et p̄iculo suis admittūtur. Sicut
cum difficillime teneat modus i eo: quod bene esse creditur: et
non semper est omnis boni appetitus. Omnium aut tēratio
num et cogitationum malarum et inuiliū sententia otia ē.
Summa etenim malitia est ocium in eos. Nunq̄ enim ocio
sus sit seruus dei: quauis ad deum feriat⁹ sit. Nomen enī
ita suspectum et vanum et molle rei tam certe: tam sancte: tam
secure imponendum non est. Ocium nō est vacare deo: immo
negocioz negociū. Hec est quicunq; in cella nō agit fidelit et

feruent qđcūq; agat: qđ pp hoc agit. s. vt deo seruiat i eo qđ agit
otiat. Ubi puitādo otio: otiosa sectari ridiculū ē. Otiosū at
ē: qđ nullā hēt vtilitatē vel vtilitatis intentionē. Non aut hoc
tīmō agendū est. Ut aliqua delectatione vel sine musca otii
dies trāligat: sed ē depacta dicta ad pfectū mentis semp ali
quid incōscia resideat: aliquid quotidie in thesaurū cordis cōge
ratur. Nec ea die bonus cellica vī bonus p̄dicator: se vixisse
debet existimare: in qua nil eoz se egisse recolit pp: que i cella
vel ordie vinit. Queris: quid agas: vel in quo te occupes: pri
mū extra quotidianū orōnū sacrificiū vel lectionis studiū quo
tidie p̄scie discussioni emēdationi mox cōpositioni ps sua diei
neganda nō est: deī opandū est aliud manib⁹ qđ iungit: non
tñ qđ animū delcādo ad horā detineat: qua quidē spūalibus
studiis delectationē cōseruet z mirat: in quo remittat ad ho
rā aīus nō resolnat: vnde se facile mox: vt sibi ad se ipz redeū
do visuz fuerit: expediat sine cōtrouersia inherētis volūtatis
absq; cōragio cōtracte delectatiōis vel memorie imaginantis
Nō. n. vir pp mulierē: sed mulier pp virz. Nō spūalia exerci
tio sunt pp corporalia: sed corporalia pp spūalia. Propterea
sicut viro creato collarū est: vel opatū ē adiutorium sile sibi ex
ip̄a hoīs subā: sic cū in adiutoriū spūal studiū: necessaria sint: n
tñ in hoc eque cōuenire videtur oīa corporalia exercitia. Sz
que cū spūalibus propriorē videtur hēre similitudinē z affinitatē
sicut ad edificationē spūalē meditari qđ scribit vel scribere qđ
legat. Subdiminalia exercitia. n. z opera: sicut sēsus distrabūt
sicut sepe etiā spm ex hauriūt: nisi cū grauiore ruraliū: labore
operū sit maior p̄ritio cordis vsq; ad p̄ritiōnē z hūiliationē
cordis: z fatigatiōis sue p̄ssura exprimit sepe vehēntioz affe
ctū deuotiōis. Qđ ē labore ieiunioz vigiliaz: z oīuz i quib⁹
afflictio corpis est crebro fieri manifestū ē. Scrups in aīus z

prudēs ad oēm se ppar laborē: nec ī eo dissoluīt: sed p enī ma-
gis in seipm colligit. Qui semp pre oculis hēt: nō tā q agit
q agendo itēdit: oīs psumationis vidit finē. Quo inq̄tu z
verius inīit in tm̄ z feruēt z fideli opat: toti libi cordis
sui ī hoc subitiens fuitutē. Logūt .n. in vñū sensus a discipli-
na bone volūtatis: nec lasciuere eis vacat a pōdere laboris: s; z
subiecti z hūliari ī obsequiū spūs docēter pfortari ei: z ī labo-
ris picipatiōe z ī cōsideratiōis expectatiōe. Inordiatā .n. nā
p peccm̄ z pditionis sue rectitudie exorbitās: si ad dñm fuit puer-
sa. Recupar cito p mō timoris z amoris: quē hēt ad dñm qui
cūq; pdidit auersa: z vbi cepit spūs reformari ad imaginē con-
ditoris sui: mox ēt refores caro ex voluntate sua: īcepit pfor-
mari reformato spūi. Nā z p sensuz suū incept eaz delectare
quicquid delectat spm̄ suū. Insup z multiplici defectu suo ex
pena peccī mltiplr sities ad deū: nō nūq̄ ēt p̄tendit pcedere: z
ad aiuz a sensib⁹ ad psciam trāscentes. Panis furfurēs z si-
plex aqua olera z legumia simplicia: nequaq̄ res delectabiles
sūt: s; ī amore xpī z ī desiderio iterne delectatiōis vtri bene-
morigerato gratāter ex his satisfacere posse: valde delectabile
est. Q milia paupū: ex his vl ex aliquo horū delectabit satisfā-
ciūt nē. Facillimū quippe z delectabile ēēt adiūcto: amoris dī
cōdimēto fm̄ nām viuere: si isania nra nobis pmitteret. Qua
sana statiz arridet eodē mō: z de labore. Rusticus duos hēt
neruos fortes laceros: exercitatio hoc facit: sicut euz torpor
mollescit. Volūtas facit vsuz. Usus exercitiū: exercitiū vires
ī oī subministrat. Sed redeamus ad pposituz. Hec oībus mo-
dis agar: z labor oriū nrm̄ vt nūsq̄ sumus otiosi: z hoc semper
sit negotiū nrm̄: vt pfecte psumem⁹ ī nobis: qd̄ dicit apl's aiāli-
bus z īscipiētibus hūanū: inquit dico pp infirmitatē carnis v're
Sic exhibuistis mēbra v'ra fūire institū ī scificationē. Audiat

hoc attēti⁹: amicū corpis sui mācipiū aīalis bō: qui īcipit corp⁹
suū subdere spūi ⁊ ad aptare semetipm ad ea: que dei sūt p̄cipi
enda ⁊ ad exundā fidei sūritutis necessitatē ⁊ carnis sue domi
nantē p̄suetudinē saccigat. Necēssitatē faciat sibi p̄ necessita
tē: p̄suetudinē ⁊ affectū sibi formet p̄ affectū donec pleni⁹ me
reatur accipe delectationē p̄ delectationē: vt delectatiōis caris
ac scli fm̄ p̄siliū apli saltē cū delectet cauere: q̄tū cū delectabat
primo eas hīe: Tantū delectet cū de mēbris sui corporis sūit
iustitie in scīficationē: q̄tū prius delectabat eū seruire inīudicie:
⁊ iniquitati ad iniquitatē. Hec est p̄fectio aīal in suo statu v̄l
nouitū īcipiētis. Qui p̄sumauerit v̄l aīale vel hūanū si nō re
spexerit retro: sed fidelr i anteriora se extēderit: cito pueniet:
ad illud diuinū: vt incipiat app̄bendere: sicut app̄bensus est: ⁊
recognoscere sicut cognit⁹ est. Hoc aut opus vt i vno sit mo
mēto p̄uersiōis nō est vni⁹ diei sed mlti ip̄is: ē multi laboris:
mlti sudoris: fm̄ gīaz dī miserētis ⁊ curretis. Dinz vō bonoz
boz officia est cella: ⁊ stabilis p̄seuerātia i ea. In qua quicūq;
puenit cū sua paup̄tate bene diues ē. Et quicūq; bonā volū
tatē hūcīt secū bz: quicquid ad bñ vinēdū ei op⁹ hēt. Quis
bone volūtati nō semp credi expedit: sed ferēda est: sed regen
da est maxime in incipiēte. Regat sue obeie regula bonā vo
luntatem: illa vero corpus: doceat illū posse consistere in loco
illam pati secūq; morari: qd in proficiente bone compositionis
initium est: ⁊ certum bone spei argumentum. Impossibile est
hoīem fideliter figere in vno animū suū: qui nō prius alicui
loco p̄seueranter affixit corpus suū. Nam qui egritudinez
animi migrādo de loco ad locū effugere nititur: sic ē sicut qui
fugit vmbra corpis sui seipm fugit: seipm circūferit: locum mu
tat: nō animū: eundez vbiq; se inuenit: vel q̄ deterius est facit
ipsa mobilitas sicut ledere solet egrum: qui circūferendo con

tutitur. Ego. n. se sciat : et vacet circa carinas ptes egritudis
sue: et si non irrumpit quies remedia primum cito perficiet: et sana-
tus animus ab alienationibus et captiuitatibus suis totus in deo su-
efficiet. Circa. n. ego. n. modica non iniquata: sed in sancta natura:
Incubat ergo immobile valitudinario suo. Sic. n. solent appella-
ri medici valitudinum curandorum officina et remedij suscepti prope
quasi usque usque ad sanitatis exprimentum. valitudinam tuum o egro-
te o languide cella tua est in remedium: in quo curari cepisti: obedia
est et obedia vera. Sed scito: quod remedia crebro mutata nocent:
naturam turbant: ego. n. discriminant: nam et qui aliquo pergit: si unam cer-
tam tenuerit viam: cito perueniet: quo tendit: et itineris et laboris fa-
cit finem. Non ergo remutes: nec aliud pro alio accipias: sed usque
ad terminum perfecte sanitatis medicinalis obediēte vere remedio:
nec abijcias ante: ut ingenitum cum factus fueris sanus: sed tamen in re-
liquum alio ea uti permittaris. Si ergo ad sanitatem festinas: vide:
ut nil modicum te temetipso agere presumas medico inconsulto: a
quo si opera medicantis expectas: necesse est: ut vulnus tuum semper
detegere non erubescas: erubescere: sed tamen revela totum: nec abscondas.
Sunt. n. qui profitendo sicut fabulam enarrant suorum historiam peccatorum
et egritudines anime sue sine perfusione dinumerant: et pene sine con-
fusione penia: et sine affectu doloris. Lito. n. lachrymas inuenit:
et resoluit in gemitum: qui habet sensum doloris. Si vero male egritu-
dini despabilior stupor accessit: hic in eo: quod non dolet: quanto sani-
tati videtur esse propinquior: tanto ab eo fit remotior: quod si medicus quasi
clementior fuerit: ut quasi in planstris leuioribus omnia voluerit cu-
rare: tu age pro temetipso et remedij fortioris et celerioris aude
sanitatis ferre require: cauterium exposce. Adedicus tibi semper
paratus est: Ne. n. horrore sit tibi tua solitudo: et ut tutus in
cella habites: tres tibi deputati sunt custodes. scilicet deus: prescia: et spi-
ritualis pater: deo debes pietatem: cui te totum impendas: conscie tue

bonorē: corā q̄ peccare erubescas. **P**ri spūali obediam chari-
tatis: ad quā d̄ oib⁹ recurras. **I**nsup: ut gratū me hēas: ad
dā tibi z q̄tum z q̄diu puul⁹ es: z donec plenius adiscas: di-
uinā cognoscere p̄sentia: pedagogū tibi pcurabo. **E**lige tibi
tuipse hoīem p̄silio meo: cui⁹ viri exēplar: si cordi tuo īfuderit:
reuerentia inhererit: ut quotiēs ei⁹ recordatus fueris: ad re-
uerentia z cogitatā assurgas: z temetipm ordines: z cōponas.
Qui cogitatus ac si p̄ns sit: in effcū mutue charitatis cmen-
det in te oīa emēdanda: z tū nullū patiat dānū pccī tui solitu-
do sua. **I**dic p̄ns tibi adsit: quicunq; volueris: increpatiōes ei⁹
describēt tibi cogitata scā: eius seueritas p̄solatiōes: pietas et
benignitas exēplum scē vite sinceritas: nā oēs cogitatiōes tu-
as cū ab eo videri cogitabis: ac si videat: ac si arguat: emenda-
re cogeris. **S**ic fm p̄ceptū aplī sollicita temetipm: custodi: et
ut temetipm semp inspicias: ab oībus oculis auerte. **E**gregiū
instrumentū cordis est ocul⁹: si sicut cēta: sic etiā videre posset
semetipm. **Q**uod cū infiori oculo p̄cessum sit: si ad exterioris
exemplū seipm negligēs: vacat circa aliena: cū multū vult: nō
sufficit redire ad seipm. **T**ibi vaca: mltā tuipse tibi sollicitudis
matia es. **E**xclude etiā ab oculis exterioribus: qđ cū suenisti
videre ab infioribus: q̄ amare: q̄ nil tam facile recrudescit q̄
amor: z maxie interiorib⁹ z recetioribus aimis. **A**nde ē non
nunq̄ sapē: z emulari charismata meliora: z tuipse tibi esto pre-
ambula edificatiōis: alia cella tua extior: alia iterior. **E**xterior
est dom⁹: in q̄ bitat aīa tua cū corde tuo. **I**nfior est p̄scia tua:
quā inhabitare d̄z oīum interiorū tuorū de⁹ cum spū tuo. **I**do
stū clausure exterioris: figuratū est hostiū circūstātie infioris:
ut sicut sensus corpis p̄ exteriorē clausurā foris vagari non p̄-
mittit: sic interior sensus ad suū semp interi⁹ cobibeat. **D**ilige
ergo interiorem cellā tuam: dilige exteriorē: z unicuiq; ipende

m

culm. Legat te: extior: nō abscondat: ut nō pecces oculi: s; ut
tun⁹ viuas. ¶ Nō. n. o rudis scis incola: quid celle deas: si non
cogitas: quō in ea a virijs tuis curaris: nō solūmō: s; etiā non
hēs rixari cū alienis. ¶ Nō scis q̄ p̄scie tue deas honorē: quicū
q; i ea ex suspirijs grām sci sp̄s z infne suauitatis dulcedinē.
Da ergo utriq; celle honorē suū: z tu tibi institui leges: tu ti
bi p̄esse: z vitā ordinare: z mores pponere: z temetipm iudica
re: teipm apud teipm accusare: sepe etiā p̄denare: nec ipunituz
dimittē. Sedeat iudicans iustitia: stet rea: z seipsā accusans cō
scia. ¶ Nemo pl⁹ diligit: nemo fidel⁹ iudicabit. ¶ Adane p̄terite
noctis fac a temetipso exactiōem: z venture rōnē diei exige: z
supueniētis noctis fac indictionē. Sic distēto: nequaq; tibi ali
qñ lasiare pmitit: vel vacabit singulis horis: fm cōis istituti
canonē sua distribue exercitia: cui spūalia: spūalia: cui corpalia:
corpalia: in quib⁹ sic exoluat oē debitū spūs deo: corp⁹ spūi: ut
si quid fuerit int̄missuz: si quid neglectū: si quid ipsem: suo mō:
suo loco: suo tpe nō erat impunitū: vel inrecōpensatū: in quib⁹
extra illas horas: de quib⁹ dicit ppheta. Septies in die laudē
di. ii. martinū ac vesprinū sacrificiū ac media noctis ē maxie
obseruandū. ¶ Nō. n. frustra ait ppheta. Adane astabo tibi: z vi
de. sed qz tūc a curis exteriorib⁹ adhuc sum⁹ ieiuni. et dirigat
oro mea. si. incen. in p̄spe. tu. eleua. mā. me. sacri. ves. qz tunc ab
hui⁹ mundi ipedimentis iā quodāmō iuenimur digesti. Qui
z in nocturnis vigilijs n̄ris. in quibus media nocte surgimus
ad p̄fidendū nomini dñi p̄fessōis eiusdē ordinē p̄cedens. ¶ In
die inquit tribulatiōis mee deū exquisi. man. me. noc. p̄r. c. z
nō su. de. ¶ Istis. n. horis potissimū corā deo dēm⁹ nosmetipos
p̄stituere quasi facie ad faciē: z i lumine vult⁹ eius p̄spicere: tri
bulationē z dolorē nobis de nobis inuenire: z nomē dei inuo
care: scopendo spm̄ n̄m. donec incalescat abiiciendo ad memo

riā abūdātie suauitatis sue: donec ipse ī cordibus nr̄is idulce
scat: z tūc maxie nobis agendū ē: qđ dicit apl's. **A**dallo ī eccle
sia quinq; loqui vba sensuū: qđ decē milia vboz sine intellectu.
Et illud: psallā spū: psallam z mēte. Orabo spū: orabo z mēte.
Tūc. n. mēti z spūi aggregādi sūt fruct⁹ sui: ut ex ide vel ī abū
dātia bñdictiōis dei ī quietā noctis: vel surgētibus nobis ad
landes dei: oīs exide tenor opis nr̄i ī ipsi⁹ laudib⁹ sūmet: ac vi
uificet. **I**ccirco ī pueniēdis nocturnis vigilijs: nō expedit in
multitudie psalmoz obzue intellēm: z exbaurire spm̄: vel exti
guere. **S**z qđiu sobri⁹ iuenit pietate afficiēdus ē: z suo itinerē
dirigend⁹ ad dñm: donec dilato corde currē icipiat: vsq; ad finē
opis dī. **P**ostmod⁹ fernois siue modū siue tenorē habitur⁹:
nisi magna itēdat negligētia: vel omittat volūtaria misia. **S**ic
etiā quicūq; sensū xp̄i hz qđrū pietati xp̄iane expedit: tātz dei
suū: z suū redēptiōis xp̄i doceat: z utile ei sit. **U**na saltē aliq
diei hora passiōis at redēptiōis ipsi⁹ attēti⁹ recolligē bñficia ad
fruendū suauit⁹ ī pscia: z recōdēdū fidelit⁹ ī memoria: qđ est spi
ritualit⁹ māducare corp⁹ xp̄i: z bibere eius sanguinē in memo
riā eius: qui oībus in se credentibus pcepit: dicēs: hoc facite ī
meā cōmemoratiōem. **I**n quo z pp pccm̄ īobediētie: qđ ipiūz
sit hoīem tante dei pietatis īmemorē esse. **P**alā oībus est: cū
amici hoīs abeuntis sub quolibet signo cōmendatā memoriā
nephas sit obliuisci. **S**i quidē scē hui⁹ ac reuerende cōmemo
rationis mysteriū suo mō: suo tpe: suo loco celebrare licet pau
cis hoīb⁹: quib⁹ hoc creditur est mysteriū. **R**em vō sacramē
ti vel mysterij omni tpe z oī loco dominatiōis dī mō: quo tra
ditum est: hoc est debite pietatis affectu agere z cōtractare: et
sūmere sibi ī salutem omnib⁹ a prōptum est: quib⁹ dicit⁹: vos
autē genus electum regale sacerdotium: gens sancta: populū
acquisitionis: ut virtutes annuncietis ei: qui de tenebris vos

vocauit admirabile nomē suū: nā et sac̄z sicut accipit ad vitā dignus: sic ad mortē suā: et iudiciū temerate pōt indign⁹. Rē vō sac̄i nemo p̄cipit nisi dignus et idoneus. Sacramētū sine re sac̄i mors est. Res vō sac̄i et p̄ter sac̄m sūmētī vita eter na est. Si aut vis et vere oībus vis horis tā diei q̄ noctis: hoc tibi in cella tua p̄sto ē. Quoties ī cōmemorationē eius: qui p̄ te passus ē huic facto ei⁹ p̄e: ac fidelit̄ fueris affectus corpus ei⁹ māducas: et sanguinē bibis. Q̄ diu in eo p̄ amorē ip̄e in te p̄ scitatis et iustitie op̄ationē ī eius corde: et mēbris eius repu tatis. Deinde et certis horis certe lectiōi vacandū est. Fortui ta. n. et varia lectio et q̄i cān repta nō edificat: s̄z redit ai⁹ ista bilē: et leuiter amissa: leui⁹ recedit amemoria. S̄z certis inge niis imorandus est: et assuefaciendus est ai⁹. Quo sp̄u scrip ture scē sunt: eo sp̄u legi desiderāt: ip̄o etiā itelligende s̄t. Nō q̄ ingredieris in sensuz pauli: donec vsu bone intentiōis in le ctione: eius: et studio assidue meditatiōis sp̄m eius imbibaris. Nō q̄ intelliges dauid: donec ip̄a experiētia ip̄os psalmoz affectus indueris. Sicq̄z dereliquis: et ī oī scriptura tū distat studiū a lectiōe q̄rū aicitia ab hospitio: social affectio: a fortui ta salutatiōe. Sed et de quotidiana lectione aliquid quotidie in ventrē memorie dimittendus ē: qd̄ fidelius digerāt: qd̄ pro posito cōueniat: qd̄ intētiōi p̄ficiat: qd̄ detineat ai⁹: vt aliena cogitatiōe nō libeat. Hauriendus est sepe delectationis serie affectus: et formāda oīo: que lectionē interrūpat: et nō taz ipe diat interrūpendo q̄ puriorē cōtinue ai⁹ ad intelligentia: le ctionis restituat intētiōi ei⁹ seruit lectio. Si vō in lectiōe d̄m querit: qui legit oīa: que legit: cohōpant̄ ei ī hoc ip̄z: et captiuat sensū legentis: et in seruitutē redigit omēz lectionis intellectū in obsequiū xp̄i. Si in aliud declinat sensū legentis oīa trahit post semetip̄m: neq̄z v̄l tam sc̄m tam piū inuenit in scripturis

seu p̄ vanā gloriā seu p̄ distortū sensū: seu p̄ prauū intellectū
 nō applicet vel malicie vel vanitati. In oib⁹ .n. scripturis legē
 ti initiū sapie d̄z eē timor dñi: ut in eo p̄rio solidef̄ int̄ctio legen
 tis: et ex eo ordinet̄: et exurgat toti⁹ lectiōis intellcūz et sēsus.
A spūalib⁹ vō exercitijs in corpalia: nunq̄ lōge vel in totū re
 cedat̄: s̄z ut facile ad ea possit redire aius assuefact⁹: et cū ill' se
 mutat: istis semp̄ ibereat. Sicut .n. sup̄ dcm̄ ē: nō pp mulierem
 s̄z mulier pp virz. Nec spūalia pp carnalia: s̄z carnalia pp spūa
 lia. Corpalia vō exercitia nūc dicim⁹: q̄ manuali ope corpali
 exercent̄. Nā sunt et alia corpis exercitia: i quib⁹ necesse ē cor
 pus laborat̄: sicut sūt vigilie ieiunia et alia huiusmōi: q̄ spūalia
 nō ipediūt: sed innāt: si cū rōne et discretiōe fiāt. Que si ex idi
 scretiōis vitio sic agant̄: ut vel desinēte spū vel lāguēte: corpa
 lia spūalia ipediant: qui sic est corpi suo tulit boni opis effectū
 deū renuit. Nō qd̄ fm apli sensū non videat̄ etiā hoc: et nō de
 ceat: et nō deat: et iustū nō sit: caput aliqn̄ dolere i fuitō di. Olī
 sepe vsqz ad dolorē laborauit in vanitate seculi. Esurire venit
 vsqz ad mugitū: qui sepe vel aliqn̄ replet⁹ ē vsqz ad vomitum:
 s̄z mod⁹ in oib⁹ hūdus ē. Affligēdū ē corp⁹ aliqn̄: sed nō ē cō
 terendū. Nā corpalis exercitatio ad modicū quidē: s̄z tñ util'
 ē: pp qd̄ et ad modicū: hoc ē: nō i p̄cupiscētijs: s̄z tñ cura carnis
 agēda ē. Agēda vō est sobrie cū spūali qdā disciplina: ut neqz
 in mō ei⁹: neqz i q̄litate: neqz in q̄ritate appeat aliquid: qd̄ non
 deceat f̄uū dei. Eis .n. q̄ inhonestā sūt nra: abūdantiorē bono
 rem circūdare dēmus. Inhonestā vō nra: nulli⁹ egent. Nō solū
 aut̄ hec: s̄z et oēm vitā nostrā: q̄uis hoib⁹ occultā exhibere de
 bem⁹ scām et honestā et oēm cōuersatiōem nostrā scis āgelis
 spiciabilē agere et delectabilē: q̄uis int̄ domesticos parētes i
 clusam. Dīa nra inquit apl's honeste fiāt in nobis. Brata deo
 res est honestas: et scōz angeloz amica. Propter quod etiāz

subet ap'ls velari mulieres pp' angelos: qui cū p'culdubio tā
die q' nocte vobiscū sunt i cellis v'ris: vos custodiētes: z v'ris
studijs p'gaudentes: z cooperātes: placet eis: ut etiā nullo ho
mine vidēte oia v'ra honeste fiant: sine ergo māducentis: siue bi
bitis: siue aliquid aliud facietis: oia in dñi agite pte: sancte: z re
ligiose. Si māducentis: mensam tuā p se satis sobriaz lobzietas
tua pornet. Et cū manducas: nequaquā tot' māduces: sed cor
de tuo suā refectiōem p'curāte: mēs sua nō negligat: sed d me
moriam suauitatis dñi v' scripturarū aliquid. Q' eā pascat medi
tādo: vel saltē memorādo secū ruminet: z digerat: sic ipsa ne
cessitas nō secularit' nō carnalit' expleat: sed sicut decet mona
chū: sicut p'uenit p'no dei. Nā etiā quo ad sanitatē corporis cib'
q'ro honesti' z ordinati' sūmit: z ingerit: tāto facili' z salubri'
digerit. Obsuand' est ergo sūmedi-mod' z t'ps cibi q'ritas et
qualitas: fugiēda supflua z adulterina p'dimētia. Obsuād' est
mod': ut nō effūdāt sup oēs cibū aiām suā: ut qui cōmedit āte
horā z t'ps qualitatis: quib' utit' cōitas z fraternitas: excepta
cā manifeste necessitatis. De p'dimētis v'o sufficiat: obsecro: ut
cōestibiles fiant cibi v'ri: non ut cōcupiscibiles vel delectabi
les. Sufficit. n. cōcupiscentie malicia sua: que cu'z vix aut nul
lo modo per transire possit ad finem explende necessitatis: ni
si per viam quantecūq' delectationis si cepit accipere irritamē
ta ab eis: qui perpetuū suscipere bellum aduersus eius oble
cramenta fuerint duo contra unum: z sic periclitatur continē
tia. Deinde sicut de cibo dictum est: sic de somno. Caue inquā
tum potes serue dei: ne totus aliquādo dormias: ne sit somn'
tuus non requies lassī: sed sepultura corporis suffocati: non
reparatio sed exercitatio spiritus tui. Suspecta res est som
nus: z ex magna parte ebrietati similis. Exceptis enim vitij's

quibus in dormiente cum corde dormitante ratione non est:
qui contradicat quantum ad debitum continui. Profect⁹ nil
temporis tam depit de vita nostra q̄ quod somno deputatur.
Iturus ergo in somnum semper aliud defer tecum in memo-
ria vel cogitatione: in quo placide obdormias: quod non nūq̄
etiam somniare inuer: quod etiam enigilante te excipiens in
statum externe intētionis te restituat. Sic tibi nox sicut dies
illuminabitur: et nox illuminatio tua erit in delitijs tuis. Pla-
cide obdormies: in pace quiesces: facile enigilabis: et surgens
facilis: et agilis eris ad redeundum in id: unde non totus di-
scessisti. Sobrium enim cibum sobriumq; sensum sequitur so-
brius somnus. Carnalis vero ille et brutus: et sicut dicitur: le-
ctus abominandus est seruo dei. De quo vō post cōgruam
quietem facile est sensus cordis et mentis euocare: et quasi ser-
nos domus patrifamilias ad opera necessaria spiritui suscita-
re: et remittere huiusmodi somn⁹ suo tempore modo suo asper-
nandus non est. Si prudens est: et deo deditus animus habe-
re se debet in cella sua: et in conscientia sua: sicut prudens paf-
familias in domo sua. Sicut salomon dicit: mulierem litigio-
sam carnem suam: sed ad sobrietatem moderatam et assuefa-
ctam ad obedientiam et laborem paratam ubiq; institutam: et
esurire: et saturari: et abundare: et penuriam pati. Habeat sen-
sus exteriores non dices: sed seruientes interiores sobrios et
efficaces. Habeat oēm oīno domū vel familiam cogitationū
suarū sic ordinatam et disciplinatam: ut dicat huic: vade: et va-
dit: et alio veni: et veniat: et seruo suo corpori suo: fac hoc: et abs-
q; contradictione faciat. Qui sic semetipsum ordinat: et regit
in conscientia sua: optime sibi credendus: et mittendus est

in cella sua. Sed hoc pfectoꝝ vel pfecte iā incipientiū qđ: iō p
posuim⁹ in incipientibus z nouitiis: vt sciāt quid desit sibi: z q̄
extendere hēant intētiōē studiū sui. Sciendū vero est: qz cū
de carnali vel aīali sensu vel rōnali scia: vel spūali scia diximus
z vnū hoīem describimus: in quo fm diuersos pfectus z pro
fectu nō prouēns z intētiōis affectus: hec oīa diuersis tēpo
ribus: possibile est inueniri z tria hoīm genera singla fm sta
tuū hoꝝ pprietates in professione religionis in cellis militan
tia. Quāuis celle dignitas: z scē solitudinis secretū z solitarie
pfessionis titulus nō nisi pfectis puenire vī. Quozum sicut
apls dicit: est solidus cib⁹ z qui pro p̄suetudine excitatos hz
sensus ad discretionē boni vl' mali: in quo z si rōnal' proxim⁹
est sapiēti vterqz videret̄ et tollerand⁹: sed certe aīalis: qui nō
pcipit ea: que dei sūt: penitus putaret̄ arcendus: sed occurrit
Petrus apl's dicens quibusdā: si spm scm̄ ipi acceperunt: sicut
z nos: ego quis erā: vt p̄hiberē deū: Sp̄s. n. sanctus bona
volūtas est: nec enī sine grādi scrupulo mētis a quacūqz pfes
sionis altitudine arcendus est: cui testis inbitantis z trabētis
spūs bona volūtas est. Nec. n. sine grandi scrupulo mentis a
quacūqz professionis altitudine arcendus est: cui testis inbitā
tis z trabētis spūs bona volūtas est. Si quidē ex duob⁹ ho
minū generib⁹ cellaz hīratio supplenda est. Scilicet vel o sim
plicibus: qz sensu z volūtate ad sequendā religiosaz prudētiāz
feruentis appuerūt: z būiles vel de prudētibus: quos religio
se z scē simplicitatis p̄stiterit esse emulatiōis stulta supbia vel
supba stultitia a tabernaclo iustoz semp procul sit. Est autēz
ois supbia stulta q̄uis nō oīs stultitia supba. Stultitia ē sic
supbia nō nūq̄: simplicitas inuenit̄: que si ignorat forsan ē do
cibilis: z si nequit doceri: forsan est tractabil' z prima est ciui
tas refugii simplicitati cōbitatio religiōis nō sit talis: que nolit

būiliari vel tā bruta vt nō possit regi vel tractari. Bona tam
volūtas z si multū sit bruta nō tñ est deferēda: sed saluari cō
silio ad laboriosā z actuosā vitā transmittēda. Supba autē
q̄uis sibi prudens videat dimittenda sibi est z abnegāda. Si
enī admittit supbus. Prima die qua ingredit̃ bitare incipit
leges dare. Nimiū stultus vō discere nō pōt: qđ iuenit. Sol
licite ergo z prudēt ppendū est quis admittat ad bitandū se
cū. Adalus ergo hō nūq̄ tu: te secū bitat qz cū malo hoīe bi
tat z nemo molestior est ei: q̄ ip̄e sibi. Naz in sanī z nimium
demētes z qui nō satis quacūqz de cā mentis sue bene cōpo
tes sunt: custodiri solēt. nec sibi relinqui vl̃ cōmitti: ne solitudi
ne sua male vtant̃. Admittant̃ ergo aiales hiles: pauperes
sp̄u ad cōuersationē cellaz: sed vt fiāt ipsi rōnales ac sp̄uales
nō pp̄ eos ip̄i: qui iaz hoc mernerūt p̄uertant̃ retro z efficiā
tur aiales. Suscitant̃ modi benivolētia charitatis portent̃ in
oī patia: benignitatē. Si qui eis p̄patiūtur nō p̄fūdāt: nec si
querāt eoz p̄fectū: vt pp̄ eos cogant̃ incurrere p̄positi in re
ligione rigoris defectū. Unde subintrant̃ iaz de ore alieno sū
ptuosa z q̄rū pudor sint ābitiosa cellaz edificatō z abiecta scā
simplicitate z rusticitate. Sicut salomon dicit ab altissio crea
ta q̄i religiosas quasdā nobis curamus bitationū honestates
in quibus tñ p̄passuz est aialibus: vt pene oēs in hoc effectū
simus aiales. Dimittaz a p̄ribus n̄ris nobis iuxta hereditario
formā paup̄tatis z scē simplicitatis sp̄em vez decore dom̄ vī
alienātes a nobis z a cellis n̄ris p̄ man̄ artificū exquisitoz cel
las n̄ h̄m̄iticas edificam̄ q̄ arrōaticas nobis siglas i titulo. **L.**
solidoz p̄cupias ocloz n̄roz de elēosinis paup̄z a n̄ puta dic
obprobriū. **L.** solidoz a celli pauperū. **L.**ur non potius. **L.** de
narioz. **L.**ur nō potius nulloz. **L.**ur nō potius gratis filii grē
ip̄e sibi edificat. Quid rñsuz ē moysi cū cōsuaīm tabernaculū

Uide inquit oia et facito sicut exemplar quod ostensus est tibi in monte. Nam a sancti hominibus decet fieri tabernaculum dei cum hominibus. Ipsi quibus in altitudine mentis ostenditur exemplar miri decoris domus dei ipsi edificent sibi. Ipsi quibus sollicitudo initiorum suorum contemptum et negligentiam indicit omnium exteriorum: ipsi edificent sibi formam paupertatis et sancte simplicitatis spiritum et prime fragilitatis lineamenta nulla sic aptabit artificum industria: sicut eorum negligentia. Ergo obsecro in peregrinatione huius sancti in militia hac super terram edificemus nobis domos luteas non domos ad habitandum: sed tabernacula ad deferendum utpote cito inde vocandi et emigraturi in patriam et charitatem nostram: et domum eternitatis nostre. In castris quippe sumus: in alieno militamus: facile est: quicquid naturale in alieno laborat. Numquid non facile est solitario et sufficiens nature et congruum scire. Ipsi sibi cellam de uirgibus contrere de luto plasmare undique opare: et decetissime inhabitare. Et quid amplius requirendum. Credite fratres et utinam experiri nobis non pringat: quod pulchritudines iste: et forenses honestates cito virile propositum enarrant: et masculinum animus effeminat. Nam si ipso sepe visu supponuntur earum delectationes: et si sunt aliqui qui utantur huiusmodi qui non utentes tamen contemptum melius quam visu execratur et vincuntur huiusmodi affectiones. Confortantur etiam non modicum interioribus nostris exteriora nostra ad similitudinem mentis aptata et composita. et bono proposito suo modo respondetia. Paupior enim cultus in aliis frenat concupiscentiam: in aliis circa amorem paupertatis afficit conscientiam. Sed intentum interioribus suis animus magis docet in occulta omnia: et neglecta exteriora quibus animus ipse incolat domus sepius alibi conuersa dignoscitur: sequitur magis occupata intentio sibi denuntiat et efficaciter bone conscientie consiliat interiora: cum omnia exteriora voluisse renuntiat. Obsecro ergo ut mane

ant celle ille delicatiores sicut facte sunt: sed non crescat nume-
rus carū. Sintq; in valitudinaria fratribus animalibus z in
firmioribus donec cōualecant hoc est incipiāt desiderare non
valitudinaria: sed tabernacula militania in castris dei. Adane
ant aut i exemplū posteris nris: q; tales habuistis z spiciuistis.
Nos aut qui spūales estis sicut hebrei. i. transcūtes: nisi habē-
tes hic ciuitatē manentē: sed futurā inquiretes edificare vobis
sicut cepistis casulas in quibus habitetis. In casulis. n. habita-
uerūt patres nri habitantes in terra repromissionis quasi in
aliena cum coheredibus promissionis: expectantes fundamē-
ta habitantem ciuitatē: cuius artifex z cōditor est deus: nō ac-
ceptis repromissionibus: sed a longe eas aspicientes z salutantes
z confitentes: quia hospites sunt z peregrini super terras.
Qui enim hoc dicunt significant se patriam inquirere melio-
rem hoc est celestem. Accirco patres nostri i egypto z thebai-
da sancte huius vite ardentissimi emulatores insolitudini-
bus degentes angustiani: afflicti: quibus dignus non erat mū-
dus. Ipsi sibi cellas edificabant: in quibus recti tantummodo
z circūsepti a turbine z a pluuia tutabantur: in quibus here-
mitice fragilitates deliriis affluentes locupletabant multos
ipsi egentes: quos quo nomine dignos appellare nescio homi-
nes celestes aut angelos terrestres degentes in terris: sed con-
uersatione habentes in celis. Laborabant manibus suis: z o
labore suo pauperes pascebant esurientes. Ipsi de vastitate
heremi: urbium: carceres aiebant: z infirmos z in qui-
buslibet necessitatibus positos sustentabant viuentes de la-
bore suo. z habitantes in labore manuum suarum. Quid
ad hec dicemus nos animales: sed animalia terrena ad ha-
bētes terre z sensibus carnis nre: i sensu carnis nre ābulātes

ex alienis manibus pendētes: quīs consoletur nos ille: qui cum
dines ēet: pauper pro nobis factus est: et qui volūtarie paupertatis
dedit praeceptum: ipse eiusdem paupertati in semetipso nobis formam di
gnatus est demonstrare. **U**t. n. sciāt euāgelici pauperes: quid eis
faciendū sit: ipse etiā a fidelibus pasci voluit nō nūquam ab infidelibus:
sed ut fideles facerent vite necessaria: accipe nō recusant. **S**ed in
primitiua ecclesia pauperes illos sanctos: qui pro christo rapinam bonorum
suorum propeffici fuerant: ut secundum perfectionis consilium omnia reliquerant:
vel vendiderant: et fratribus fidelibus communia effecerant. **Q**uā
ta sollicitudine: quanta pietate sancti apostoli alenda a fidelibus
percurabant: et liber actuum apostolorum: et paulus in epistolis suis
manifeste dinumerat. **Q**uod et si conceditur: liberius hoc ipsum
domino precipiente et ordinante euāgelium annunciantibus: ex apostolorum
tamē auctoritate nō negat etiā euāgelice viuentibus sicut sanctis
illis pauperibus: qui tunc erant hierusalem: qui etiā sancti ob hoc vo
cantur: quia in professione scitatis et consuetudinis vite nomen declarant: et se
metipsos in hoc ipsi pauperes sponte effecerant. **Q**uod tibi apostolus
seuerissima auctoritate et quibusdam denūciat: ut qui nō vult opa
ri: nō manducet: continuo ostēdens: de quibus dicitur: et subiūxit: dicens:
Audiuim⁹. n. quosdam ambulantes intus vos inquieti: nihil opan
tes: sed curiose agentes. **H**is autem: qui huiusmodi sunt denuncia
mus: obsecram⁹ in deo iesu christo: ut cum silentio opantes: suum panem
manducent. **S**uum: hoc ē: suo labore patrum et acquisitum. **E**t tamen ne
illos: quous inquietos nihil opantes: et curiose agentes: nomen
tamen domini super se habentes quasi deposuisse videtur et abieciisse: statim
intulit dicens. **V**os autem fratres nolite deficere benefacere in
christo iesu domino nostro. **A**c si diceret. **E**t si illi perseuerant in negligē
tia sua: vos mihi in subministrandis eis nolite deficere a beneficentia vestra.
Ut ergo seuerissime superius denunciavit non manducandus:
non volentibus operari: sed nihil operantibus aliquantulum se exhibi

buerit clementiorē possemus dicere ꝑ testū v̄boꝝ eius: ne oīo
abhorrēt a nē nō valentib⁹ indulgentiā istā: sed etiā
cū istis denūtiēt ⁊ obsecrēt in dñō iesu xp̄o: vt cū sillētio panē
suū manducēt: vident panē nō suū manducare: nisi cū suū effi
ciant opando: q̄tū opari possunt sub testionio dei ⁊ cōscie sue
Ignosce dñe ignosce excusamus terguriamur: sed nō est: qui
se abscondat a lumine veritatis tue. Qd̄ sicut illuminat conuer
sos: sic etiā ferit auersos. Nō etiā est occultatū os nřz a te: q̄
fecisti in occulto hoīnz. Nō nobis metip̄os facimus illud oc
cultū: q̄ vix est aliquis: qui in eis: que ad te sūt: expiri velit: q̄
possit: ⁊ q̄ p̄optissime pōt: q̄ncūq; s̄m carnē vel secl̄nz: siue ti
mor impulerit: siue cupiditas traxerit. Sed ⁊ si fallim⁹ hoīes
inscios nō nos p̄mittās q̄i volētes fallere te. Fallam⁹ nosmet
ip̄os. Nō laboramus: qd̄ non possumus vel non posse nobis
videmur vel p̄suetudie otii: ⁊ delitiaz nřaz nos nō posse effi
cimur. Adoremus ergo semp ⁊ procidamus ⁊ ploremus co
rā te: qui fecisti nos: vt forsitan: quia nō multū hoc volim⁹: nō
possumus: vel q̄ volumus cū nō potuimus: cū volumus non
possum⁹: vescamur aut̄ s̄m penam ade pane nřo: si n̄ possum⁹
in sudore vultus nři: in dolore cordis nři: in lachrymis doloris
si nō possumus in sudore laboris. Adagnā hanc iacturā p̄fes
sionis nře supplet pietas ac deuote p̄scie hūilitas. Sūt lachry
me nře panes die ac nocte q̄ diu dicis aīe nře vbi ē deus tuus
Hoc est q̄ diu peregrinas a dñō deo suo ⁊ a lūie vultus sui.
Vñ quidē erat necessariū. Sed qui nec in vno figimur: nec ī
multis exercemur ī quo ordie p̄putabimur vtinā cū illo: cum
quo apl̄s dicit: ⁊ qui opatur credenti aut in enz: qui iustificat ī
piuz reputabitur fides eius ad iustitiā s̄m p̄positum gr̄e dei.
Vtinā cū peccōre illo cui multū dimissum est q̄ multū dilexit.
Et beata aīa: que hoc iudicio apud deū meruit iustificari ī iudi

cio diligentium nomen domini. Ut omissa omnium iustitia: operum et fiducia: meritorum in hoc solo iustificetur: quoniam dilexit multum: nam in diligendo te deus. Retributio magna est diligenti persone: ipsa dilectio: deinde vero vita eterna. Sic fratres obsecro non excusemus nos: sed accusemus nos et confiteamur. Et qui magni nominis umbra: et personale quoddam figuratum perfectionis apud homines induimus: apud omnem personam nostre cognoscentes paupertatem: non usquequaque recedamus a veritate. et veritas liberabit nos. Deinde docendus est animus insipiens et christi tyrannidus deo appropinquare: ut et deus appropinquet ei. Sic. n. admonet apostolus. Appropinquate deo et appropinquabitis vobis. Non solum. n. faciendus est homo et formandus: sed et vivificandus. Primo. n. formavit deus hominem: deinde spiravit in faciem eius spiram. vi. et fructus est homo iam vivus. Formatio hominis et instantiatio est mortalis: vita eius amor dei est. Hinc fides concipit spes parturit: charitas format. Amor. n. dei vel amor deus spiritus sanctus: amor hominis: et spiritus se in fundens: afficit eum sibi. Et amans semetipsum de homine deus secum unum efficit et spiritum eius et amorem eius. Sicut. n. non habet corpus. Non vivat nisi de spiritu suo: sicut affectus hominis qui amor dei non vivit: hoc non amat omnem nisi de spiritu sancto suo. Amorem ergo dei in homine ex gratia genitum: lactat lectio: meditatio pascit: oratio confortat: et illuminat. Alii vero et novo in christo homini ad excitanda eius interiora melius et tutius proponuntur legenda et medicanda redemptoris nostri exercitia et ostendere in eis exemplum humilitatis probatio veritatis et affectus pietatis: et descripturis sanctis: et sanctorum tractatibus: patrum moraliumque que et planiora. Proponenda et sunt ei gesta et passionis sanctorum. Ubi nec laborandum ei sit in planitie historiali et semper aliquid occurrat quod novitium animus excitet ad amorem dei et preceptum sui. Porro alie historie delectant quidem cum leguntur: sed non edificant quin potius mentem inficiunt in tempore orationis vel spirituali meditationis: in vitiisque que vel noxia: faciunt scaturire:

memoriā lectiōis quippe mōus sūlis: meditatio sequi solet. Dif-
filiū z lectio scripturaz fatigat nō reficit teneriorē aīnz: frā-
git intētiōez: bebetat sensuz vel ingeniū. Docendus est ē in
orōne sua sursum cor lenare: spūalr orare a cordibus vel corpo-
rū imaginibus: cū dōm cogitat: q̄tū pōt recedere. Ammonēd⁹
est: q̄ta puritate cordis itendere in eū cui sacrificiū orōnis sue
offert t̄m ei in affectu est: z amor ip̄e intellect⁹ ei est. Quātuz
ip̄e ei in affectu est: t̄m sapit ei hoc ip̄m. Si dignū deo est q̄ of-
fert: z in eo sibi bñ est hui⁹ modi bñ oranti vel meditāti. Ad-
liis ac tutius sicut iam dētm est proponit imago dñice hūanita-
tis: natiuitatis eius. passionis z nois: vt infirmus aīus: qui nō
nouit cogitare: nū corpa z corporalia hēat aliquid: cui se affici-
at: cui iuxta modū suū pietatis ituitu inherere. Est quippe ī
forma meditatiōis: a quo nūc legit in iob. Visitas homo sp̄ez
suā non peccet: hoc cū intētiōis sue intuitū nī cū dirigat hūa-
nā in deo sp̄ez cogitādo a vō nō: vsq; quaq; recedat: z euz per
fidem ab hominis deuz non diuidit: deum alin homine appre-
hendere adiscat. In quo pauperibus spiritu: z simplicibus fi-
lius de tanto animo solet esse affectus dulcior: quanto huma-
ne nature propinquior. Postmodū vero fide migrante in af-
fectum amplexantes in medio cordis sui dulcis amoris ample-
xu: xpm totum hominem: propter hominē assumptū totū dōm:
pp assūmentez deum incipiunt eum iam nō fm carnez cogno-
scere quāuis eum: nec deum fm deum plene possint cogitare.
Et sanctificando eum in cordibus suis offerre ei amatur vo-
ta sua: que distinxerūt labia sua obsecrationes omnes postula-
tiones gratiaz actiones pro répoze p causa cōgruentes. Sūt
enī orōnes alie breues ac simplices: sicut eas format volūtas
sen necessitas orantis pro causa incidenti. Alie prolixiores z
rationabiles sicut in inquisitione veritatis perētes: querētes: pul-

santes: donec accipiāt: inueniāt: et apianr eis. **A**lie alacres spū
et fecūde in affectu feruētis et gaudio grē illuminātis. **E**t ipse
sunt: quas apl's alio ordine dinumerat: obsecratiōes: orōnes:
postulatiōes: grāz actiōes. **H**āc postulatio ē: quā primā possu
mus circa obtinēdi t'palia et necessaria aliq' vite hui': in q' deus
postulātis quidē approbās bonā voluntatē facit tui: qd' meli'
iudicat: et dat libent' ei: qd' bene postulat: ipsa est: de qua psalmi
sta ait. **Q**uā adhuc et oro in beneplacito. **H**ec est et hominum im
pioz: qz oīum con. ē: sed maxie filioz scilicet hui' desiderare tran
quillitatē pacis: sanitatē corp'is: temperiē aeris: et alia q' ad vi
te hui' vsū spectant et necessitatē et abinentiū voluntatē. **P**ro
quib' qui fidelit' postulant: quous nō ea postulēt nisi ad necessi
tatē: tñ et hoc ipm volūtatē dei suā semp subiiciūt. **O**bsecratio
vō est i exercitijs spūalib' anxia ad deū instātia: in quib' ante
grām succurrentē: qui apponit sciām: nō apponit nisi dolorem.
Oro vō ē hoīs deo adherentis affectio et familiaris qdā et pia
allocutio et statio illuminante mētis ad fruendum qdā licet.
Porro grāz actio ē i intellcū et cognitiōe grē dei bōe volūta
tis idēficiens ad deū et i reflexa itentio et si aliqñ vel nō sit:
vel torpeat sine actio extior affectio. **H**ec. n. ē: de q' dicit apl's.
Nelle adiacet mibi: p'ficē aut bonū nō iuenio. **A**c si dicat: sēp
quidē velle adest: s; aliqñ iacet: hoc ē: inefficax ē: qz p'ficē opus
bonū q'ro: s; nō iuenio. **H**ec ē charitas: q' nunq' deficit: ipsa ē
sine intēmissiōe orō seu grāz actio: de q' apl's ait. **S**emp sine in
termissiōe orātes: sēp grās agentes. **E**st. n. ignis qdā bōitas
mētis et bñ p'positi ai et ad p'rez deū i filijs dī bōitatis ei' qdā
silitudo orans p' oib' semp: et grās agēs i oib' tot mōis i orō
ne vel grāz actiōe in deū: se iugit' refundēs: quot i suis necessi
tarib' vel p'solatiōib' in p'xis etiā vel p'passiōib' p'gratulationi
b' causales in hoc mās iuenit p' affectūs. **H**oc aut iugit' in

gratiaz actiōibus ē: qz qui sic ē: semp in gaudio sci spūs ē. In
postulatiōib⁹ ergo pie ac fidelit⁹ agendū ē: sz nō est illi⁹ p̄tinacit⁹
inherendū: qz nos nescim⁹: sed p̄ celestis scit: quid ī rētiōib⁹
istis necesse nobis sit. Obsecratiōib⁹ vō īsistendū ē: sz ī oī būlli
tate ⁊ paria: qz nō afferūt fructū nisi in paria. Nō nūq̄. n. cū
celerrim⁹ grā nō subuenit: sit obsecrāti celum encū ⁊ terra sua
ferrea. Et cū relicta sibi hū⁹ cordis duritia ad notū exaudiri
nō meret⁹: anxietas desiderātis negari: sibi existimat: quicquid
differet. Quāq̄ sicut cananea illa p̄teriri se: ac despici: īgemiscit:
q̄si in mūdicia carnis p̄terita sibi peccā sua īputari: vel īpropari
imaginat⁹. Nō nūq̄ vō sine labore petēs accipit: q̄rens īue
nit: ⁊ pulsanti apit⁹. Et psolatiōes ac suauitates īnuenire tādē
aliq̄n meret⁹ labor obsecratoris. Nō nūq̄ etiā pure orōnis af
fectus: ⁊ bona illa affectiōis suauitas nō īnuenit⁹: sed q̄si īuenit
cū nō petentē: nō q̄rentē: nō pulsantē: ⁊ q̄si nesciētē grā perue
nit: ⁊ tanq̄ seruoꝝ recipit ī mensa filioꝝ cū rudis adhuc etiam
incipiens aīus in eū orādi assūmit affectū: qui p̄ p̄mio scitatis
reddi solet meritis p̄fectoꝝ. Qd cū fit: agit⁹: ut vel in iudiciū
suū nō liceat nescire negligentī: quod negligat: vel ut puocatio
charitatis amorē in eo ultro se offerētis accendat: in quo p̄b
dolor populi nrī fallunt⁹: qz cū pascunt⁹ pane filioꝝ: iā se esse fi
lios arbitrant⁹: ⁊ deficientes v̄ri p̄ficere dēbant: ex visitante gl̄ia
evanescent⁹ a p̄cia scā: arbitantes se aliquid esse: cū nihil sint.
Et de bonis dei nō emēdant⁹: sed indurant⁹: ⁊ fiūt: de quibus
psalmista dicit. Inimici dñi mētiti sunt ei ⁊ er. te. eo. in secula.
Et ireꝝ. Libavit illos ex adipe fru. ⁊ de pe. mel. sa. eos. Pa
scunt⁹. n. deo aliq̄n: ⁊ de p̄cioso regre. substā. fui. ut affectet eē
filiij. Ipsi vō grā dei abutētes: efficiunt⁹ inimici. Ut. n. abutāt⁹
⁊ scripturis scis ī peccis vel in p̄cupiscētijs suis redeuntes ad
eas post orōnes: dicūt sibi illud vxoris māne. Si dñs voluiss⁹

nos occidere: nō suscepisset sacrificiū de manib⁹ n̄ris. Quē dile-
cta tabernacula tua dñe. i. vir: in quib⁹ passer inuenit sibi domū
et turtē nidū: vbi repōat pullos suos. Passer inq̄: nāl̄r aial vi-
ciosū: mobile: leue: īportunū: garrulū: ac pñū ī libidinē. Et tur-
tur luci⁹ amica: opaca solitudinis: familiaris icola: forma simpli-
citat̄is: exēplū castitat̄is. Ille sibi inuenit ī eis domū securita-
tis. Illa nidū sibi vbi repōat pullos suos: q̄ sunt hec nisi iuue-
nū nāl̄r calid⁹ sanguis: et ferid⁹ aius: eras labilis: curiositas
inquieta: et virilitas maturitat̄is: sener⁹ aius: cast⁹: sobri⁹ p sen-
sus extiores q̄tum pōr: et intra semetipm recōdēs semetipm.
Quorū alter ī tabernaculis dñi v̄tutē ī disciplina cellarū inue-
nit sibi ab oib⁹ vitijs quietū firmamētū stabilitatē: et māsuertudi-
nē securitat̄is. Alter v̄o ī secreto celle secretiorē recessū p̄scie:
vbi reponāt: et nutriāt scāz affectionū suarū fruct⁹ et spūalē sen-
sus p̄replatiōis. Passer solitari⁹ ī tecto: hoc ē in altitudie p̄e-
plationis carnale amat bitatiōem carnalis puerfatiōis. Turtē
ī inferiorib⁹ fecundat: et gaudet ī fructib⁹ būilitatis. Perfecti
etenī quicq̄ et spūales: qui turturis noīe designāt ad firmamē-
tū et robur v̄tutis sue p̄ v̄tutē obeīe et subiectiōis p̄mūt se sēp:
ac deīciūt ī id: qd̄ incipiētū ē. Et humiliādo se magis p̄ficiūt
pp̄ fruct⁹ solitudinis: nō arbitrātes eē negligēdā p̄sciam volūta-
rie subiectiōis vsū socialis vite et dulcedinē fratne charitatis.
V̄o vir spūalis et corpe suo spūalit̄ utēs: fuitutē ei⁹: quā bēt
aialis hō p̄ v̄z coactā: rōnal p̄ p̄suetudinē subactā: accipe me-
ret̄ q̄si nāl̄r affectā: vbi ille obediat necessitat̄is: ipse eā h̄z cha-
ritatis: vbi ille v̄tutes: ipse h̄z eas v̄sas ī mores. Illi v̄o passe-
res dei sursum tēdēt ad ea: q̄ sunt p̄fēōz: nō elatiōis p̄sumpti-
one s̄z amoris pietate ī paup̄tate spirit⁹ sui sublimati nō repel-
lunt: vt elati: s̄z suscipiunt ut dñoti. Aliqñ hoc merunt expiri:
quo spūituales frui: et sēp affectāt mutari corū vitā actinā: ad

quorū ambiūt solatiōez pteplatinā. Sicq; uno spū lz nō uno
 gressu gradiētes: eā pficiunt z spūales in humili: z incipiētes
 in sublimi. Et hec sūt cellaz bene ordinataz scā pmercia: stu
 dia venerāda: ocia negociōla: quies opōsa: charitas ordinata:
 mutuo silētio sibi colloqui: z in abntia ab inuicē se ad inuicem
 magis frui: pficere de inuicē: z cū se nō vident: ad inuicem in
 alio vident: quod imitandum est: in se ipsis nō nisi qđ flendum
 est. Ego vē sicut dicit hieremias. Vir videns paupratē meā:
 cū alienas diuitias computo: in semetipso erubesco: z suspiro:
 q; qđ tracto in alieno: mallē i pprio. De duob; quippe malis
 tollerabili; est: qđ amas nō vidē: qđ vidē: z nō bēre: quis non
 sic de bonis dñi. Bona. n. dñi videre amare est: amare nō ha
 bere est. Jō vitamur inq̄tum possum;: ut videamus vidēdo
 intelligam;: z itelligendo amem;: ut amādo habeamus. Dñe
 sup hoc ante te om. de. me. z gemi. me. a te nō sunt absco. De
 aiali vō statu transeuntē ad rōnalē: ut de rōnali trāseamus ad
 spirituale tractādo: z utinā pficiendo. Primo scire debemus:
 q; sapia sicut in libro nois ei; legitur pccupat eos: qui se pec
 piscunt: z occurrūt eis: z oñdit se i vijs hylaritaris sicut in pro
 ficiendo sicut in meditando: z tractando attingens vbiq; pro
 pter suā mundiciā. Adinuat. n. de; vultu suo se intuentem: ac
 mouet promouet: z attrahit species summi boni contemplan
 tem. Lūq; tunc in proficiendo in amorem: sursum ascendit: z
 amanti z desideranti gratia condescendunt: unum sepe fiunt:
 q; illos duos status efficiunt: que sunt ratio z amor: z que ex
 eis efficiuntur. s. scientia z sapientia. Nec iā possunt alii se
 eis tractari vel cogitari: que iam unum z uni; opationis ac
 virtutis sunt: z in sensu intelligētis z i gaudio fruētis. Quis
 ergo distinguend; sit alter ab altero: tñ cū sic se res obtulerit:
 z cogitandus z tractandus erit alter cum altero z in altero.

Quia ergo: sicut iam supra deum est: quemadmodum in perfectione religionis status animae vigilat circa corpus et homines exterius proponendum est aptandum studio virtutis sic rationalis: circa animam agere debet vel facendum si non est vel excolendum et ordinandum si est. Primo videndum est: quis vel quid sit animus ipse quem rationabiles facit quid ipsa ratio: quod animae rationale mortale homines perficiendo perficit. Sed primo de omni est de anima. Anima est res incorporea rationis capax vivificando corpori accommodata. Hec animales constituit homines: quae carnis sunt sapientes sensibus corporis inherentes. Quod ubi perfectio rationis incipit esse non tamen capax: sed et princeps continuo abdicat a se nomen generis feminini: et efficitur animus princeps rationis regendo corpori accommodatus vel seipsum habens spiritus. Quam diu enim anima est cito in id quod carnale est effemina. Animus vero vel spiritus: non nisi quod virile est: et spirituale meditat. Spiritus. n. hominis in appetitu hominis subtili et efficaciter conditus non est in arce creatricis sapientiae: omni corpore melior omni etiam luce corporea lucidior ac dignior ob imaginem conditoris et capacitatem rationis. Ultimo tamen carnalis origis implicitus peccati suus effectus est et captivatus in lege peccati: quod est membrorum. Nec tamen omnino amisit arbitrium. i. iudicium rationis in iudicando: a discernendo quod libertatem suam amisit in eligendo et agendo. Nam in penam peccati et testimonium amissionis dignitatis naturalis potius est in signum ei arbitrium sed captivum. Quod est autem conversione et liberatione voluntatis nunquam perdere potest: nulla aversione ipsius voluntatis. In quo est cum eo abutitur in eligendo malum pro bono: sicut deum est melior est et dignior omni corporea creatura non in se: sed in arce creatricis veritatis liberatur enim voluntas: quando efficitur charitas cum charitas dei diffunditur in cordibus nostris per spiritum sanctum: qui dat nobis. Et tunc ratio vere est: ratio hoc est habitus mentis per omnia perveniens veritati. Cum. n. liberata voluntate per liberantem gratiam: spiritus agi incipit libera ratione tunc suus hoc est se ipso libere: ut efficitur et fit animus et bonus animus. Animus in quantum bonus animans et perficiens animam suam supplemento libere rationis. Bonus autem

Inq̃tū iā amās bonū suū: quo bon⁹ fit: z sine quo nec bon⁹ nec
 eē potuit. Sit aut bon⁹ aius z rōnal' diligens do. de. su. ex ro.
 cor. a. su. z i ro. men. su. z i o. vi. suis. Et nec nisi i xpo seipm z
 p̃ximū suū sicut seipm. Sit bon⁹ aius deū timēs: z mādara ei⁹
 obsequiās: hoc ē. n. oīs bō. Rō vō sic diffinit a diffiniētib⁹: Aspe
 ct⁹ aī est: quo p seipm nō p corp⁹ vez intuet: aut ipsa vi p̃tēpla
 tio: aut ipm vez: qd p̃tēplat: aut vita rōnalis obsequiū: in quo
 p̃format vitari p̃tēplate. Rōcinatio vā est rōnis iquisitio: hoc
 ē aspect⁹ ei⁹ motio p ea: q̃ aspiciēda sūt. Rōcinatio q̃rit: rō iue
 nit: Aspect⁹ hic in rez aliquā: p̃iect⁹ cū ea videt: scia ē: cū nō vi
 det: ignorātia est hoīs. Hec ē rō z instm: p qd opat: z op⁹: qd
 opat: hec semp exerceri amat in eo qd utile z honestū est exer
 citio: p̃ficiēs desideria: nō in semetip̃a marcescens. Nullū vō
 dignū z util⁹ exercitiū ē hōi eā bñti: q̃ in eo: qd meli⁹ bz: z in
 quo cetis aialib⁹ z cetis p̃tib⁹ suis p̃eminet: q̃ est in ipsa mens
 vel aius. Adēti vō vel aio: cui cetā ps hoīs regēda subdita ē:
 nec dignū ē ad q̃rendū: nec dulci⁹ ad inueniēdum: nec utili⁹ ad
 bñdū: q̃ q̃ solū ipsā mentē sup̃eminet: qui est sol⁹ de⁹: nec lōge
 est ab utroq; ñm: qui in ipso vivim⁹ moriemur: z sum⁹. Et si
 cut in aere isto: sic i dño deo ño. S; in ipso vivim⁹: p fidez mo
 uemur: z p̃mouemur p spem: fūgimur p amorē. Ab ipso. n. ad
 ipm p̃dit⁹ est rōnalis aius: ut ad ipm sit p̃uersio ei⁹: ut sit bonū
 ei. Hinc aut ex illo bono: bon⁹ ad imaginē z similitudinē p̃dit⁹ ē:
 ut q̃din hic vivit: q̃tū p̃p̃t⁹ ē: accedat ad eū similitudinē: a quo so
 la recedit dissimilitudinē: ut sit hic scūs: sic ille scūs ē in futuro: fu
 tur⁹ beat⁹: sicut ille beat⁹ ē. Deniq; hoc solū bonū z magnū ē:
 cū magn⁹ z bon⁹ aius suscipit: z mirat: z affectat: qd sup̃ eum
 est: z adherē festinat similitudini sue: deuota imago dei ē. Et p
 hoc: qd imago est: intelligibile ei fit: z se posse: z debē inherere
 ei: cui⁹ imago est. Iō z si in terris regit corp⁹ sibi cōmissū: me

liore tñ parte sui. s. memoria: intelligentia: z amore sibi semp cō
uersari: amat: vñ quicquid est: quicquid hz: se nouit accepisse: z
vbi in ppetuū se māsuz: z in plena: z cū plena dei visiōe: plenā
dei similitudinē adeptuz: qñtū i hoc boni spand⁹ est: spare ei licet:
si bone spei vitā suā nō negligit pformare. Illuc ergo spectat:
vñ pendet pl⁹ cū hoib⁹ p morās: ut viuificet eos vita dei ad q̄
renda z capienda diuina: q̄ ut aiet vita ista mortali z humana
Sicut. n. corp⁹ suū: qd aiat nāli statu suo erigit in celū: qd nā:
z loco: z dignitate: z loco oia: z corpa oia supeminet: sic spūal⁹
ipsa nā ad ea: q̄ in spūalib⁹ peminet: hoc ē: ad deū z diuina eri
gere semp amet semetipm: nisi supbe sapiendo: sz pie amando:
sobrie: z iuste: z pie viuēdo: qui q̄to alt⁹ ē: quo nūc: tāto fortio
rib⁹ exercitioz studijs exercēd⁹ ē: z q̄ nō pfundāt
sicqz efficiāt: ut pficiāt. Studia vō hec: z si lris aliqn adiuuāt:
z utant⁹: non tñ litteratoria sunt nō cauillātia: nō disputantia:
nō garrula: sz spūalia pacifica: hūilia humilib⁹ pſentiētia. Que
z si foris exercent⁹: int⁹ poti⁹ agūt in spū mētis: vbi renouatur
hō de die in diē: induens nouū hominē: qui fm deū creat⁹ est
in sanctitate: z iustitia: z vitate. Ibi. n. fit aius: ibi fit intellect⁹
bon⁹ oibus faciētib⁹ eū: cū sz regulā ab aplo datā. Exhibem⁹
nos sicut dei mistros in mul. pati. in tribu. in necess. in angu. in
labo. in vigi. in carce. celle. in ieiu. in cast. in sanc. in longa. i sua.
in spī. sanc. in charita. non sic in ver. veri. in vir. de. par. ma. inf. a
dex. z a sin. per gloriam iu. per infam. z bo. fa. ut sedu. z ver. si
cut per ing. z cogni. quasi morien. z ecce vini: ut castig. z non
mori. quasi tristi. se. a gau. si egen. multis autem locuple. tāq̄
anch. ba. z om. possi. in labore: z erum. in fami. z si. infri. z nu
di. Hec huiusmodi sunt studia sancta exercitia apostolica: in
quibus discutit se animus z inuenit: z emendat mundans se
ab omni inquinamento carnis: ac spūs pficiēs scificatiōem in
di tiore. Studia hec silētiū amāt: quierē desiderāt cordis i la

dore corpis: paupertate sps: et pace i exteriorib: pssuris bona p
sciaz i oi puritate et cordis et corpis. Hec faciunt aius: qui bnt.
Vana ergo illa nugi gerula: vba pteptiosa: curiosa: abitiosa: et
scm aius vel ia pscm dissipat et corrupit. Hec studia non tam
scrutant virtutu flores q radices no vt luceant: s vt sit. Vitiu
ru vo plus i semetipsis metuunt appetitu q ab aliis ipetu: plus
cōtagiu q malitiā. Sicut. n. aln magno labore et studio pseue
rate virtutes trabunt in affcm: et metem bonā: sic vitia leuissie
remissiois et licetie oportunitate trāseunt in pspione et qī nālia
efficiant. Sed nullū vitiū nāle ē: ois vo virtus hōi nāl ē. Cō
suetudo tñ vel volūtatis corrupte vel molite neglig: plima se
pe vitia qī nālia i neglecta pscia efficer solet. Cōsuetudo quip
pe sicut pbi dicere solent ē altera nā. Dis tñ malus aius pri
q idurescat molliri pōt: in malitia ei: sed nō postq idurauerit
despandus ē. Hec. n. ē maledictio ade et in terra laboris nri:
et i agro vel cordis vel corpis nri: vt noxia vel iutilia gratuito
passus: vbiq pueniat. Vtilia vero v' nccia et salubria cū laborē
Virtus tñ queq nē res ē cū venit i aius: aln nō venit sine la
bore: sed venit in locū suū: et sedet fidelr et bñ cū ea nā puenit.
Cū nullū pmiū ponit sit ei q i deo pscia sui. Vitiū vero cum
nihil aliud eē credat q priuatio virtutis tñ vastitas ei: et enor
mitas tanta nō nūq qī sentitur: vt obruat: et opprimat feditas
tāta: vt inquinet et inficiat adhesio tā pūna cōsuetudis. Ut
vix a se eā excutiat nā. Dis. n. vitiū frustra siccat riuulus: si fōs
nō fuerit obturat? verbi grā. Remissa volūtas facit mētis le
uitatē: ex qua pdeūt instabilitas mētis: in cōstantia mox. Vana
letitia sepe vsq ad lasciniā carnis. Vana tristitia nō nūq
ad egritudinē corpis: et mltā alia in negligēda vel trāsgressio
ne ppositi ex lenitate vitō veniētia. Sic et supba ex vsu volū
tas i magna sepe cordis inopia tumentē efficit aius. Vñ pro
cedūt vana glia: fidutia sui: negligia dei: iactantia: in obia: prem

pius presumptio et cetera animi pestes que fluere solent ex timore et usu superbie. Et in hunc modum omnia genera vitiorum ex aliquo male voluntatis affectu: vel male consuetudinis usu suam sigula ducunt nutrice originem. Et quanto dulcius menti inlicita est tanto fortius heret: et fortioribus remediis eget: et curam requirit diligentiorum. Huiusmodi enim pestes vitiorum usque in ultimam solitudinem solitarii persequuntur. Et sicut bene creta virtus: et fideliter animum insidens possessorem suum in ulla deserit multitudine. Sic vitium consuetudinis possessorem suum liberum esse non patitur in quolibet sollicitudine. Nam nisi per tinaci studio et prudenti ope expurgata fuerit consuetudo: leniri potest: vinci vix potest. Et quomodo se proponat animus erit in quantis solitudinis hiter secretum vel silentium cordis esse non patitur. Quicquid maiorem contigerit in esse usum consuetudinis et voluntatis eo nequior et rebellior in eo invenitur non tam malitia spirituali quam maior quasi expellenda: multiplex quidam collectio et dura compulgentia necessitatis. Sic redeamus ad laudem virtutis. Quid est virtus? Si licet ratio est: sed magis gratia. Vis enim quidam est ex natura. Ut autem virtus sit hoc ex gratia. Vis est ex iudicio appropriandi rationis. Virtus autem ex appetitu illuminati voluntatis. Virtus autem est voluntas in bonum assensus virtus est equalitas quidam vite per omnia congruens rationi. Virtus est ad iudicium rationis usus libere voluntatis. Virtus quidam patria. Virtus obia: prudentia: temperantia: fortitudo: instantia: et alie que plures in quibus singulis non est aliud virtus quam sicut deum est: ad iudicium rationis usus libere voluntatis. Bona est voluntas origo est in animo omnium bonorum et omnium nostrorum virtutum. Sic econverso: mala voluntas omnium malorum et vitiorum. Non custos anime sue valde sollicitus esse debet circa custodiam voluntatis sue ut prudenter intelligat et discernat: quid in totum velit: vel volendo sibi sit: sicut est amor dei quid propter illud sic amor patrie. Ut enim in illo tuta sit omnis indiscretio et hoc semper secundum obiectum regulas: cauta semper et prudens debet esse

discretio. Indilectio quippe dei nō alia rō: nō alia discretō ē:
nisi vt sicut ille cū dilexisset suos in finē dilexit illos. Sic si fie
ri pōt i infinitū diligamus eū nos: sicut bñs vir qui i mādatis
ei⁹ cupit nimis. Sz cū nullū finē vl terminū hñe deant deuotō
amātis tñ terminos suos: z fines z reglas hñe dz actio opātis
Vbi ne erret nimia alñ volūtas necesse est semp q̄ adsit me
diāte obia custodiēs veritas. Nihil. n. i bonū hoīs i om̄ p̄fici
enter tā sibi puenit q̄ volūtas z veritas. Hec duo sūt: q̄ sicut
dicit dñs: si p̄senserint in vnū: q̄cūq; petierint fiet eis a patre
meo. Si duo i vnū p̄fē p̄senserint: oēs p̄inz virtutū plenitudi
nē: sine vitio icurrēte oia pōit in hoīe ēt languente oia hñt z
possidēt: in hoīe nihil hñte: dant: nūtiāt: cōferūt: p̄sūt: i hoīe
scē quiescēt. Glia z diuitie i p̄cia sci viri illi⁹ ex fructibus bo
ne volūtatē. Fortis vō nō ex vō latere sicut scutū hui⁹ mūdi
sed vndiq; eū circūdat: scutū veritatis dei: byllarē. n. z iocūdū
int⁹ semp efficit bona volūtas. In exteriori vō actioē seriū z
gravē totū ac securū reddit veritas. Hōq; sup̄gressus hūana
hō ille semp inferno est: sicut de aere illo hoīes ferūt qui sup
globū luē est. Volūtas nāl quidā aimi appetitus est aliū ad
deū z circa interiora sua. Ali⁹ circa corpus z exteriora corpa
lia. Hec cū sursū tendit sicut ignis ad locū snū. Hec. n. cū so
tiat veritatē: z mouet ad altiora amor ē. Lū vō p̄mouetur z
lactat a grā dilectio ē. Lū apprehēdit: cū tenz: cū fruīt: chari
tas est. Unitas spūs ē: d̄s est: deus. n. charitas ē. In his autē
cū p̄sauerit hō tūc icipit qz nulla hōz i hāc vita plena p̄fectō
ē. Lū vō declinat i ea q̄ carnis sūt: p̄cupia carnis ē. Lū icuriosi
tatē sēli p̄cupia oclōz. Lū i ābitiōē glia vel bonor supbia vi
te ē. Qz dñs tñ hui⁹ mōi vtilitati seu necitati nāe fuit natura ē
vl appetit⁹ ei⁹: cū i sup̄flua se expoīt vl noxia vitii nē ē vl sui
ip̄i⁹. Qnāz primo appetit v̄l accessu d̄ remeti p̄o tibi hoc ca
pi lz argumētū. Lū i eis q̄ ad corp⁹ aspectāt i reb⁹ neciis: volū

tas prius appetitu finem facit nāl ai appetit⁹ ē. Lū vō i appeten-
do semp ad altiora p̄gredit⁹: ipm se prodi⁹: qz iā nō tū volūtas
q̄ vitiū volūtaris ē. Avaritia v̄l cupiditas v̄l aliquid h̄mōi vo-
lūtaris ei⁹ i h̄mōi cito satis ē. Litius vō ei⁹ nūq̄ satis est. Hec
in spūalib⁹ z i eis q̄ ad deū sūt: cū vult: qd pōt excitāda z p̄uo-
cāda ē. Sepe. n. si nō frenat⁹ ipe tū facit z agit i p̄ceps: sepe si
nō excitat⁹ dormit z tardat⁹: z obliuiscit⁹: quo rēdat z facit decli-
nat q̄i a latere i obligatiōes oblate delectatiōis. Yōqz sicut in
corpe ē solz fieri: meli⁹. n. corp⁹ hois ab alio v̄l q̄ seipm vide-
at⁹ z h̄mōi. Nos sepe meli⁹ videt alien⁹ oclis q̄ n̄r z ali⁹: z qui
nō ē parit⁹ i ferore eiusdē volūtaris. Rectior sepe index ē actiō-
nis: qz sepe vel neglia vel priuato amore n̄ri erram⁹ i nobis.
Bone ergo custos volūtaris est obediā: siue ipū illa sit: siue cō-
siliū: siue subiectiōis siue solius charitatis. Puri⁹. n. ac dulci⁹
sepe s̄m ap̄lm petrū ad pares seu etiā ad miores suos: Filii
obeie castificāt corda sua in obeia charitatis: q̄ ad maiores sub-
iūgant p̄ obeiaz necessitatis. In illa. n. sola vel p̄cipit vel con-
sultat z obedit charitas. Hic autē penaz timet vel minat⁹ ipiosa
necitas. Et i illa obediēti sepe debet maior glia. In ista vero
iobediēti maior semp itēprat⁹ pena. Ergo in hoie sursum cor-
hūte pp̄ exteriora sua regēda: moderāda: cōponenda: palaz oī-
bus ē: q̄tū necia sit volūtaris custodia sua amp̄. aut pp̄ interiora
sua: aio nāqz sepe: ipm vel d̄m cogitātū ipa volūtas in oī cogi-
tatiōe p̄iceps ē: z necio p̄ncipiū volūtaris sequit⁹ oīs tenor
cogitatiōis. Tria. n. sūt q̄ cogitationē faciūt. s. volūtas: memo-
z intellcūs: volūtas cogit memoriā: vt proferat memoriā: co-
git intellcūs: ad cōfirmandū qd p̄fert adhibēs intellcū memo-
rie vt transformet: intellcūs vero atie cogitātis: vt nō cogitet.
Queqz in vnū cogit volūtas z facili quodaz natu copulat a
cogēdo cogitatio nomē accepisse v̄l. Hinc fiūt cogitatiōes oēs
alie bone z scē: z digne dñi: alie male z puerse: q̄ sepant a deo.

Inc. n. dī q̄ puerse cogitatiōes sepāt a dō: z q̄ spūs scūs au
fert se a cogitatiōibus q̄ sūt sine itellcū i quib⁹ v̄bis aduertēdū
ē: q̄ i oī itellcū cogitari nullaten⁹ pōt: z nulla oīo cogitatio si
ne oī itellcū ē. S; ali⁹ ē itellcūs ex. vi. nāl' rōnal: ali⁹ ex vir
tute mētis rōnalis. Intellectus quidē idē ip̄e ē: qui in quocū
q; seu in bonū: seu in malū applicitus fuerit nāl' viget. Sed
ali⁹ inuenit sibi relictus: ali⁹ a grā illūtiatus. Ille scilicet rebus z
seriis: z negatorius se nō negat. Ille autē nō nisi dignis rebus
z sibi sibi seipm accomodat: ille semp opat: sicut sibi relictus
z vitio infectus ex vi rōis: z vitio corrupte volūtaris texens
puerlas cogitatiōes: quibus semetipm: qui cogitat: spōte sepat
a deo. Ille at sp̄ sicut illūat: z virtuti affect⁹: opat pietatē: q̄ co
gitatiōe pūgit dō. Q ne vō fo loco ponūt cogitatiōes: sine itel
lectu ip̄e sūt vane z otiose neutro itellcū p cogitātis itētiōē se
applicatē n̄ repēte pētes: s; sensus z paulatim corrupētes: oc
cupātes ip̄s necia ipediētē z aīz ificiētē: n̄ tā cogitatiōes q̄
ex veris z imagiariis cogitatiōib⁹ simlācia qdā cogitationum
seu ip̄e recordatiōes vltro multipl'r d memoria scaturiētē. In
quib⁹ passio qdā volūtaris poti⁹ v̄ eē q̄ actio cū nulla sit i eis
cogitātis itētiō cū spōte ebullit dī memoria formād⁹ se offert i
itellcū n̄ curāri. Et quicquid agit: v̄ poti⁹ agi i sōnio dormien
tis q̄ i atie cogitātis: sit tñ ex culpa negligētis: ut spūs scūs di
scipline meito auferat se a cogitatiōib⁹ idiscipliatis. Q ūo q̄uis
fiat p viz qdā occultā rōis nō tñ fiūt ex rōne z: trahit i eas i
itellcū cū n̄ l'us sit i eis itelligētis assens⁹. Vbi vō fio d reb⁹
seriis bñ cogitat. Volūtas d libero arbitrio d memoria euocat
quocūq; op⁹ bz: z itellcū formantē memorie abbibet forma
tūq; quicquid itellcū illd ē adhibet a diei cogitātis: z sic per
agit negotiū cogitātis. Cū vō d his q̄ de celo v̄ ad dñ sunt
cogitatus z volūtas eo proficit: vt amor fiat continuo per viā
amoris infundit se spiritus scilicet sanctus vite: z omnia viuifi
cat adiuuans: seu in oratione: seu immediatione se intra

erari infirmitate cogitatis. Et primo memoria efficit: sapia:
cū suauit ei sapiūt bona dei: et ex eis cogitandū ē formād⁹ in
affcū: adhibet intellectū. Intellect⁹ vō cogitatis: efficit ptem
platio amāris. Et formās illū in quāsdā spūalis vel diuine su
auitatis expientias afficit ex eis acie cogitatis: illa vō efficitur
gaudiū fruētis. Et tunc de dō bñ cogitat⁹ sūm bñanū modū: si
bñ cogitat⁹: dīcēdā ē: vbi nil cogitat: s; tūmō i memoriā abūdā
tie suauitatis: exultat: iubilat: et vē sentit dō i bōitate ab eo
qui in simplicitate cordis q̄sinit illū. S; mod⁹ hic cogitadi de
deo nō ē i arbitrio cogitatis: sed i grā dātis. s. cū spūs scūs: qui
vbi vult: spirat. S; boīs ingit pper cor: voluntatē expediēdo
ab affectionib⁹ alienis rōem vel irellcū a sollicitudinib⁹ memo
riā ab ociosis et negociosis nō nūq̄ a necessarijs occupatiōib⁹:
ut in die bona dñi: et i hora bñplaciti ei⁹: cū audierit vocē spūs
spirātis ea: q̄ cogitatiōem faciūt: primo libē occurrāt sibi: et co
opent i bonū: et q̄si symbolū faciāt in gaudiū cogitatis: volūtas
in exhibēdo in gaudiū dñi purā affectiōem memoria materiā
fidelē: intellect⁹ expientie suauitatē. Si ergo volūtas neglecta
facit cogitatiōes ociosas et idignas deo: corruptas pueras: q̄
separant a deo: recta necessarias ad vsū vite hui⁹ pie efficaces ad
fructū spūs: et ad fruēdū dō: fruct⁹ at spūs sūt: sicut apl's dicit.
Charitas: gaudiū: pax: paria: lō. bōi. benign. māsue. fid. mod. p
ri. casti. Et i oī gñe cogitatiōis oīa q̄cūq; cogitati occurrūt: cō
formāt intētiōi volūtatis agēte i eis mīa et iudicio dei: et ut
iust⁹ iustificet adhuc: et qui i sordib⁹ ē: sordescat adhuc. Iō ho
mini deū volēti vel amāti: sū⁹ semp p̄sulēd⁹ ē aius: examināda
ē p̄scia: quid sit: qd vult: et pp qd vult: quicquid aliud vult sps:
vel odit: quicquid p̄ illū caro p̄cupiscit. Incidētes. n. q̄si extrin
sec⁹ et cogitatiōes et p̄t volūtares: quib⁹ mō vult: mō nō vult:
neq̄q̄ int⁹ volūtares: s; penit⁹ ociose deputāde sūt cogitatiōes.
Nā et si aliqn fiūt usq; ad dlectatiōez ai: cito tñ ide se excutit

aius pposit⁹. Quid aut in totū vult. Prio pſiderādū ē: quid il
lud sit: q sic velit: deū qm velit: z quō velit. Si quid i totū
vult de⁹ ē discutiendū ē ei: qm velit: z quō velit: vix i pteptuz
sui pſi⁹: oimqz sū: v⁹ eē pnt. Et hoc nō tm ex rōnis iudicio: s;
ēt ex affcū mētis: ut iā volūtas pl⁹ q volūtas sit: ut sit charitas:
sit unitas sps: sic. n. diligē⁹ ē de⁹. Magna. n. volūtas ad om
amor ē: dilectio ē: adhesio ē siue pūctio: charitas. fruitio. Uni
tas vō spūs cū deo hōi sursū cor hūti pficiēti i deū: volūtaris
ē pfectio: cū iā nō solūmō vult: qd de⁹ vult: s; sicut ē: nō tm affe
ct⁹: s; i affcū pfect⁹: ut nō possit velle: nisi qd de⁹ vult: velle ar:
qd vult de⁹: hoc iā silem deo eē ē. Nō posse velle: nisi qd deus
vult: hoc ē iā eē: qd de⁹ ē: cui velle ē: z eē idipm ē: vñ bñ dī: q
tūc videbim⁹ eū: sicuti ē: cū siles ei erim⁹: hoc est: erim⁹ qd ille.
Quib⁹. n. prās data ē: filios dei fieri: data ē prās: nō q sit de⁹:
s; tm q de⁹ ē: sicut sci futuri plē bñ: q de⁹ ē. Nec aliūde hic sci:
nec ibi futuri bñ q ex deo: qui eoz z scititas z bñtudo ē. Et
hec hoīs ē pfectio silitudo dei. Pſcū aut nolle eē: delinqre
ē: z iō hūc pfectiōi nutrienda ē sēp volūtas: amor pband⁹: volū
tas cobibēda: ne i aliā dissipet⁹: amor suād⁹: ne iquinet⁹. Pro
p hoc. n. solū creati sum⁹: z viuim⁹: ut deo siles sum⁹: cū ad dī
imaginē creati sum⁹. Est aut dei silitudo qdā: quā nemo amir
tit viuēs: nisi cū vita exurit⁹: quā oī hōi i testimoniū amisse me
lioris z dignioris silitudinis creator oīm hoīm reliquit: quem
bz z volēs z nolēs: z eā cogitare pōt. Et qui tā bñs ē: ut eaz
cogitare nō possit. s. q sicut vbiqz ē viuēs de⁹: z vbiqz tot⁹ ē in
creatura sita: sic z i corpe suo oīs viuēs aīa: z sicut sēp sibi idis
silis de⁹ idissilr idissilia i creatura opat⁹: sic aīa hoīs qm totū
corp⁹ viuificās i dissili vira i viscerib⁹ m corpis z i cogitatōib⁹
cordis idissilr opat⁹ assidue dissilia. Nec silitudo dī i hoīe: qm
ad meritū ei⁹ nulli apud deū ē momēti cū nāe nō volūtaris ei⁹
sit vel laboris. S; ē alia magis deo ppinqua in qm volūtaris:

q̄ in v̄tutib⁹ p̄sistit: in qua aīus v̄tutis imaginē vel magnitudinē sūmi bōi q̄si imitari gestit: et p̄senerāte i bono p̄stātia et̄nī ratis ei⁹ icōmutabilitatē: sup̄ hāc aut̄ alia ē adhuc silitudo dei hec: de q̄ iā aliq̄ra deā sūt in t̄m p̄prie p̄pria: ut nō iā silitudo s̄ unitas sp̄s noīet: cū sit bō cū deo vn⁹ sp̄s: nō t̄m unitate nolē di s̄ exp̄ssioē q̄dā unitate v̄tutis: sicut iā deū ē: aliud velle non volēdi. **U**ideat̄ aut̄ hec unitas sp̄s nō t̄m: q̄ efficit eā: vel afficit sp̄m hoīs sp̄s scūs: s̄ q̄ ip̄a ipse ē sp̄s scūs d̄s charitas cū: qui ē amor p̄ris et filij et unitas: bonū: osculū: āplex⁹: et quicquid cōe pōt eē āboz. **I**n sūma illa unitate v̄tutis: et v̄tate unitatis. hoc idē hoīs suo mō fit ad deū: q̄ cū subālī unitate filio ē ad p̄rem vel p̄ri ad filiū cū āplexu et osculo p̄ris et filij: mediā quodā mō se inuenit brā p̄scia cū mō ineffabili icogitabili fieri meret̄ bō dī nō de⁹: s̄ t̄m qd̄ ē de⁹ bō ex grā: qd̄ ē ex nā. vñ carbalogo sp̄a lū exercitoy apl̄s prudent̄ int̄ruit sp̄m sc̄m dicēs. **I**n castitate i scia: i lōganimitate: i suauitate: i spū scō i cha. no. fe. iuer. vi. in v̄tute dī. **U**ide tāq̄ oīa faciētē: ordinātē: v̄nificātē i medio bonoy v̄tutū: sicut cor i medio corp̄is p̄stituit sp̄m sc̄m. **I**pse ē. n. oīpotēs artifex creās hoīs ad deū bonā volūtātē dei ad hoīez faciēs p̄pitiatōem: formās affectiōem: dās v̄tutē: ianās opati onē: agēs oīa forit̄: et disponēs suauit̄. **I**pse v̄nificat sp̄m hoīs et p̄tinet i unū: sicut ille v̄nificat: et i unū p̄tinet corp⁹ suū: hoīes doceāt deū q̄rē: āgeli adorare: sol⁹ ip̄e ē: qui docet inuenire: b̄re: et frui. **I**pse. n. ē et sollicitudo bñ q̄rētis: et pietas i spū et v̄tate adorātis: et sapia inueniētis: et amor bñtis: et gaudiū fruentis. **Q**uicquid t̄m de visiōe et cogitatiōe dī hic fidelib⁹ ip̄it̄: speculū ē et nigma: t̄m distās a futura visiōe et cogitatiōe: q̄tū a v̄tate distat fides vel t̄ps ab et̄nitate nisi cū aliq̄n sit: qd̄ de eo i li. iob legit̄. **Q**uī abscondit lucē i manib⁹: et p̄cipit ei: ut rur̄s oriatur et ānūciat de ea dilecto suo: q̄ possessio ei⁹ sit: et ad eā possit puenire. **E**lecto. n. et dilecto dei aliq̄n vicissim lumē qd̄dā vul

tus dei oñdit: sicut lumē clausū ī manib⁹ patet ⁊ later ad arbi
 triū tenēris: ut p hoc q qsi in trāscursuz vel trāsumptō pmit
 tit⁹ videri: ardeat aius ad plenā possessionē lumis etni ⁊ be
 reditate plene visiōis dei. **U**bi innotescat aliq̄ten⁹ id: qd̄ deest:
 nō nūq̄ q i prāstiens grā pstrigit sensū amānis: ⁊ eripit ipsuz
 sibi: ⁊ rapit in diē: qui est a tumultu rez ad gaudia si eti⁹. **E**t p
 modulo suo ad momentū ad pūcrū ad ipm oñdēs ei: videndū
 sicuti ē int⁹ etiā ⁊ ipm efficit in idipm: ut sit suo mō: sicuti ipse
 ē. **U**bi cū dixerit: quid int⁹ int⁹ mūdū ⁊ mūdādū: reddat sibi: ⁊
 remittit ad mūdādū cor ad visionē adaptādū aium ad similitudi
 nē: ut si aliq̄n rursū admittat: sit purior adhuc ad vidēdū: ⁊ sta
 bilior ad fruēdū. **N**uq̄. n. se meli⁹ dephēdit mod⁹ hūane pfe
 ctiōis q̄ i luce vult⁹ di i speculo diuine visiōis. **U**bi in die: qui
 est plus ⁊ pl⁹ videns: quid sibi deest: emēdat indigēs similitudinē:
 quicquid reliquit dissimilitudinē: similitudinē ei appropinquās: a quo
 lōge fact⁹ est p dissimilitudinē. **E**t sic exp̄sionē visionē. **E**xp̄si
 or sēp similitudo ptractat: impossibile quippe ē vidri sūmū bonū
 ⁊ nō amari. **N**ec tñ tantū amari: q̄roz datū fuerit videri: quo
 usq; amor p̄ficiat in aliquā similitudinē amoris illi⁹: qui deū silez
 fecit homini p hūiliationē humane p̄dictiōis: ut boiem silez dō
 p̄stituat p glorificatiōem diuine p̄cipariōis. **E**t tunc dulce ē
 hōi cobumiliari sūme maiestati: ⁊ paupī filio dei diuine sapie
 p̄formari: hoc sentiēt in seipo: qd̄ ⁊ in xp̄o iesu dño nro. **H**ic
 enī est sapiā: amor cū timore: exultatō cū tremore: cū cogitat:
 ⁊ intelligit de⁹ humiliat⁹ usq; ad mortē: mortē aut crucis: ut
 hominē exaltet usq; ad similitudinē diuinitatis. **H**inc emanat
 fluminis imper⁹ letificās ciuitatē dei memoria abūdantie sua
 nitatis ei⁹ intelligendis ⁊ cogitandis circa nos: circa nos bōis
 ei⁹. **I**n quo cū ad deū amandū facile eum adducant pensata
 vel cōtemplata eius amabilita p seipsa in affectu p̄tēplātis elu
 cētia potentia ei⁹. **U**bi ei⁹ glia: maiestas: bōitas: b̄ritudo: hoc

potissimū rapit i amablē: q̄ ip̄e i semetip̄o ē quicquid i eo ama-
bile ē qui ē totū qd̄ ē: si tñ totū ē. **U**bi ps nō ē: cui bono amor
ip̄i? boni: sic se itēdit pi? affcūs: vt nō se in reuocet: donec vnū
vl' vn? cū eo sp̄s fuerit affcūs. **Q**uōd cū i eo fuit pfectuz: iā solo
mortalitatis h? velo diuidit ac differt a sūma illa bñtudie sup
celesti. **Q**uōd tñ cū iā i fide: z spe ei? q̄ amat frui i p̄scia: iā qd̄
supest: q̄ vite h? tollerabiliori p̄stolat pacia. **E**t hoc ē destina-
tū solitarii certais. **B**rauiū hic finis. **H**oc p̄miū requires la-
boz: p̄solatio dolor. **E**t ip̄a ē pfectio: z vā hoīs sapia oēs i se
āplectētes: z p̄inēs vtutes nō aliūde collectas: s; nāl'r i sūmā s
sibi ad silitudiez illā dī q̄ ē ip̄e: quicquid ē: cū sic dī ē: id qd̄ ē: sic
cura bōe vtutis bñ? bone volūtatīs i bonā mētē: sic p̄solida-
tus z affcūs ē: vt ex ardētissia bōa icōmutabili adhesionē nul-
laten? videat posse mutari ab eo: qd̄ ē vl' qui ē. **L**ū. n. sic circa
hoiez dī assūptio illa dñi z scī isrl' regis nri sapiēs z pius aīus
p̄ illuminatē z adiuuatē grāz i p̄replatiōe sūmi boni speculat
ēt regulās icōmutabilis veritatis q̄tū ad eas p̄ingē meret i
telcū amoris: z exiñ format sibi modū p̄suatiōis cuiusdā ce-
lestis z formā veritatis. **S**peculat. n. sūmaz veritatē z q̄ ex ea
vā sūmū bonū z q̄ ex eo bona sūmā cēntiaz: z q̄ ex ea sūnt
illi veritati: illi charitati: illi eternitati: se cōformās i istis: se ordi-
nās illis: nō sup volūtas: indicādo ista suscipiēs: z eis se coap-
tās z p̄formās nō sine discretiōis iudicio: nō sine examie ratio-
cinatiōis: z iudicio rōnis. **E**x quo p̄cipiūt z oriūt vtutes scē
z imago reformāt i hoīe z vita illa ordiatur dī aqua homies
alienatos cōq̄rit ecē apl's: z colligūt robur vtutis illa duo: de
quib? in xra ātīquos illos itēpretes legīt in iob. **E**cce pietas
ē sapia abstinere vero a malo scia ē. **S**apia. n. pietas ē: hoc est
cultus dei amor quo eū videre desideram. **E**t vidētes in spe-
culo z i sūgmate credimus z speram: z i hoc p̄ficim? vt eū vi-
deam? imāifestatiōe: abstinere vō a malis scia īpaliū ē: i quib?

sum⁹ in quib⁹ i tñ abstinem⁹ a malis inq̃tū ad bona studem⁹
ad hāc scia³: ad hāc abstinētia³ spectare iueniūtur: primo oīz
virtutū exercitia: deīn oīz artū vite b⁹ i qua versamur disci
plia quoz altez. i. studiū vtutū respicere potius vī ad supiora
q̃ supioris sapie p̃ferētia virtutē z redolētia suauitatē. Alte
rū: qđ circa corpalia fit exercitia nisi fidei religiōe religetur: de
fluit inferiorz vanitatē. In quib⁹ p̃scia sit res: siue rōne: siue sē
sibus corpis p̃prehēsa z memorie cōmēdata si bñ res p̃pendit
Ad proprie: qđ app̃hēdim⁹ sensibus oīo scie deputandus est.
Qđ vero p̃ semetip̃az rō in b⁹ mōi app̃hēdit hoc iā ē in quo
se sibi scia: atq; sapia p̃termiat: quicquid. n. aliūde discit vel dī
.s. p̃ sē⁹ corpis q̃i alienū z aduētiū mēti igerit. Qđ vō spō
te venit mēte seu ex ip̃a ni rōis siue p̃mutabilū legū icōmuta
bilis veritatis nālī itelligentia: ex qua ēt p̃ssimi hoies nō nū
q̃ rectissime iueniūtur: hoc sic ip̃i iest rōi: vt hoc ip̃m rōni: ip̃a
rō sit: nec tñ p̃mēdatio ei p̃ doctrinā aliq̃n: vt scia sit q̃ vt alio
p̃mouēte vel ip̃a p̃memorate: hoc ip̃m sibi inesse nālī itellcūs
ei sit in quo hoc potissimū est: qđ notū ē dī: dō nālī reuelante
māifestū fit hōi ēt ip̃io. Deide affectūs virtutū nālīs de quo li
cēt dicere etburcū pōtaz qz oderūt peccare boni vtutis amo
re: deīn p̃ inquisitionē rōcinationū q̃libet discretio rōnabiliūz
Infima vō ps ē scie z deorsuz vrgēs sensibiliū aīal expiētia:
que fit p̃ q̃nq; sensus corpis carnis siue oclōz siue supbe hui⁹
vite. Cū rō ergo sapie p̃formata: format sibi p̃scia³ z ordinat
vitā i inferioribus scie aptat sibi vtutē z sufficientiā nāe i rō
cinationib⁹ z rōnabilib⁹ ordinē vite in obtētu virtutū formas
p̃scie. Sicq; ab inferiorib⁹ p̃mota a supiorib⁹ adiuta p̃ ingēs:
in id qđ rectū ē: z iudicio rōis z assensu volūtatis z mēis af
fectu: z opis affectu erūpe festinat in libertatē spūs: z vnitatē:
vt sicut iā sepe dēm est: f. delis hō vn⁹ spūs efficiat cū dō: z ip̃a
est: de qua paulo aī dixim⁹: vita dei que nō tā rōnis ē p̃fectus

¶ I sapia p̄fōnis affcūs. ¶ Hec ē. n. q̄ sapiūt sapiētes: q̄ sapiēs ē:
qui scūs ē: vn⁹ sp̄s cū dō: z spūalis ē. Et hec i hac vita: nō p̄
fectio ē. ¶ Iā. n. qui hacten⁹ fuit solitari⁹ v̄l solus efficiat: vn⁹ z so
litudō ei⁹ corp̄is v̄nū i unitatē mēt̄is. Et iplet in eo: qd̄ dñs
p̄ discip̄lis iclausula oīs p̄fectōis orauit dicēs. ¶ Pater volo:
vt sicut ego z tu vnū sum⁹ ita z ip̄i i nobis vnū sint. ¶ Hec. n. di
uinitas hoīs cū dō vel similitudo ad dñm: inq̄tū p̄p̄quat dō infe
ri⁹ suū p̄format sibi itimū ille vt sp̄s: aīa z corp⁹ suo mō ordia
ta suis locis: disposita suis meritis estimata suis ē. p̄p̄ietari
bus cogitēt: vt icipiat hō p̄ficē noscere sc̄ipm: z p̄ cognitionē
sui p̄ficiēdo cognoscere ad cognoscendū deū. Quo cū primū
exurgere aspirare icipit p̄ficiētis affcūs icognitōe b̄ similitudis
p̄limū cauēdus ē: error dissimilitudis. s. vt spūalib⁹ spūalia z di
uinis diuina p̄pando nō alr de eis cogitēt q̄ q̄ res h̄z. Cogitāt
ergo aīus similitudinē dī z sui. ¶ P̄rio i hoc p̄formet z ap̄iet co
gitationē suā: vt nō fugiat fm corp⁹ cogitare sc̄ipz deū v̄o nō
solū: nō fm corp⁹ sicut localē: sed n̄z fm sp̄m sicut mirabilem.
¶ Que. n. spūalia s̄t t̄m diuersa s̄t a corp̄oz q̄litate z nā: q̄tū ab
oī loci v̄l t̄pis lege vel mutabilitatis suspitiōe aliena i sue incō
mutabilitatis z c̄nis b̄ritudie icōmutabilia manēt z eterna:
¶ In quib⁹ sicutqz corp̄alia s̄t discernit aīus p̄ corp̄oris sensus:
sicutqz s̄t rōnabilia vel spūalia discernere nō pōt: nisi p̄ semet
ip̄m. ¶ Que v̄o s̄t dī: nō nisi adeo q̄rat vel expectet intellcū: z
quid nō nullis q̄ ad dñm spectāt fal ē: z possibile hōi rōnē b̄riti
alr cogitare z disquirere vel discernē: sicut vel dulcedinē boni
tatis ei⁹: dei potētia virtutis: z alii b̄ mōi ip̄z v̄o ad ip̄z: ad ip̄z
qd̄ ē: id qd̄ ē: cogitari oīo nō pōt: nisi q̄tū ad hoc sentu illuīari
amoris attingi pōt credēdus ē: t̄m d̄s z inq̄tū sp̄s su⁹ adinue
rit cogitādus qdā vita eterna viues z viuificās imutabil⁹ z i
mutabilia oīa imutabilr faciēs: intelligēs: z creās oēs intellcū
z itelligētē sapia faciēs oēs sapientē: vitas fix astās ideclīabil
ex qua v̄a s̄t oīa: q̄ vera s̄t īqua s̄t eternalr rōes rez oīnz c̄en

in ipso. Quiaque vita ipsa cuncta est: ipsa natura: cui vita vivens ipse sibi
est quod est ipsa duras: eternitas: magnitudo: bonitas: et virtus in seipso
existens et subsistens: procedens omnem locum virtute nature in localis eternita
te vero omne spiritus quod ratione vel opinio apprehendi potest quod longe verum est: et excel
lentius quod quolibet sentiendi genere sentiat. Tertius in sensu humanis et il
luminari amoris quod quolibet cogitatu rationis attingit: et semper melius est:
quod cogitat: melius in cogitat quod dicit. Ipsa. n. summa cuncta ex quo
omne esse perficitur ipsa summa substantia non sibi predicamentis vocum: sed rerum
omnium subsistens cause principium in quo esse nunc non moritur: intellectus non
errat: amor non offendit: qui semper querit ut dulcis inveniat: ut dili
gens querat: hoc autem ineffabile cum: non nisi ineffabiliter videat. Qui
vult videre cor mundet: quia non in figura corporis similitudine dormienti nulla
corporea specie vigilanti nulla rationis indagine nisi modo corde humiliter
amantis videri potest vel apprehendi. Hec est. n. facies domini: quam nemo
potest videre et vivere mundo: hec est species: cui contemplande suspirat omnis:
qui affectat diligere dominum omnem suum in toto corde suo: in tota anima sua: in
omni virili. et in omni viribus suis. Ad quod et non desinit excitat proximum
suum: si diligit eum sicut seipsum. Ad quod cum alii admittit in ipso luce
veritatis indubitater videt perveniens gratiam. Cum in repellit in ipsa
cecitate sibi intelligit puritati eius non convenire immunditia sua. Et
si amat flere dulce habet: et non sine multo gemitu cogitur redire in
consciam suam. Ad quod cogitandus omnis in pares sumus: sed
ignoscit quam amamus et de quo digne non posse vel dicere vel cogitare
positemur. Et tamen dicamus et cogitemus amoris eius vel amoris amoris
eius provocamur et trahimur. Cogitatis ergo est in omnibus humiliare se
metipsum glorificare in semetipso dominum de suum. In prelo die vilescere
sibi. In amoris creaturis subiectum esse omni humane creature. Exi
bit corpus suum hostiam viventem san. do pla. rationis. obsequium suum. Pre omni
bus autem non plus sapere: quam oportet sapere: sed sapere ad sobrietatem. Et si da
ra ab eo mensuram fidei bona sua non ponere in ore hominum: sed celare in
cella et recedere in obscurum: ut qui titulum in fronte perscie et celle semper habeat
Secretum meum mihi: secretum meum mihi: secretum meum mihi.

Finis.

Infrascripta opa sancti Bernardi doctoris deuotissimi
abbatis clarauallensis ordinis Cisterciens. continentur in
hoc codice. s.

De vijs vite.

De ordine vite & morum institutione.

De gradibus humilitatis & superbie.

Libellus meditationum de homine interiori: quomodo se
ipsum cognoscat: ut deum videat &c.

Sermo de miseria humana.

Plancus beate Marie virginis in morte sine in passiōe
domini nostri Iesu xpi.

Contemplatio de passione domini nostri Iesu christi fm
septem horas canonicas cum certis orationibus sup septē
verbis: que dixerat in cruce pendens.

Epistola ex persona Helye monachi ad parentes.

Epistola ad fratres de monte dei.

Impressa ADatine per expertum virum. AD. Dominicū
Richizolā Anno salutis nostre ADile. cccc. lxxxxi. die 4to
octaua mensis Iulij.

Registrum.

a. b. c. d. e. f. g. b. i. k. l. m. quaterni. n. ternus. o. diuinus

